PIGE-SORGER

AF

VILHELM BERGSØE

Bibliotek 1800

Vilhelm Bergsøe

Pigesorger

En nutidsroman

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Vilhelm Bergsøe: *Pigesorger* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Vilhelm Bergsøe: *Pigesorger* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Alle pigesørgende husmødre

tilegnes disse

PIGESORGER.

Fanden være pige mere!
Hvorfor selv ej frue være?
Fanden skulle tjene mer,
med alt det mas og det besvær.

Leporella.

1. del

Villa Vitarna

1. Madonnas roser

Morgendæmringens dis lå hen over Ischias højder. Over den blånende golf hvilede endnu de lette morgentåger; men efterhånden som solen steg, rullede de sig sammen som bløde silketæpper og gled for den svage morgenbrise langsomt ind mod Ischias stejle, lavaklædte kyst, der lidt efter lidt farvedes kobberrød at den opgående sol.

Langsomt svævede de hvide skymasser op over øen, skjulende vigner og villaer, stigende op ad Epomeos skaldede tinde for at samle sig om vulkanens øverste rand i en gråhvid tågering, der lidt efter lidt splittedes af solens stråler, indtil den som lette, lyserøde morgenskyer løstes op og forsvandt.

Nu først så man øen i dens fulde, vidunderlige skønhed. Oppe fra det mægtige krater lyste de nys udsprungne kastanjeskove så friske og grønne som bøgene hjemme hos os. Så kom de prægtige stenege, hvis mørkegrønne løv var isprængt med lysegrønne skud, så vignerne, hvor vinen i vild frodighed hang ned fra de nys udsprungne alme, og endelig haverne med deres duftende flor af roser, oranger, akacier og mandeltræer.

Midt i al denne blomsterpragt lyste de kridhvide villaer, der som skinnende marmor lå spredt snart hist, snart her; men klarest af dem alle lyste dog Villa Vitarna med sine mauriske hesteskobuer, sine blomsterklædte altaner, hvorfra brede marmortrapper fra det indvendige af huset førte ned til den store vigne, som hørte til ejendommen. Der var en ro, en fred, en lys majdags stille glæde udbredt over hele naturen.

Endnu sås kun enkelte hyrder, som drev deres geder op ad bjerget, nogle fiskere, der ilede ned til marinaen, men ellers var

alt som uddøet, endnu var ingen i det tidlige morgengry stået op til dagens arbejde.

Da så man oppe fra en af villaernes altaner en gammel mand, der nærmede sig rækværket og forsigtigt spejdede ud, som frygtede han, at nogen skulle forstyrre ham. Så greb han en stor vignekurv og gik med sindige trin ned ad altantrappen, indtil han nåede vignens port. Her stod han nogle øjeblikke stille, så sig atter spejdende om, og en mærkelig skikkelse var det, således som han stod dér belyst af morgensolens første stråler.

Han var allerede en del til års; det mørke hår viste hist og her grå stænk, ryggen var noget bøjet, men i hans store, sjælfulde øjne lyste ungdommens glans. Hans træk var noble, og mindst af alt skulle man tro, at denne skikkelse, som stod dér i sin kridhvide dragt og med ischitanernes røde hue på hovedet, kun var villaens camerière, udsét til at passe de gæster, som i badetiden tog ophold hos signor Vitarno, hvis albergo var berømt som et af de bedste på hele øen.

Tøvende lukkede den gamle mand vignelågen op, så sig endnu en gang om og gik så med langsomme skridt ned ad de med vinløv behængte gange, indtil han standsede ved en lang rosenhæk, som udbredte en vidunderlig, krydret duft, omtrent som æbleroser hos os.

Her satte han kurven på et bord, undersøgte nøjagtigt hækken og skar med stor omhu den ene duftende rose efter den anden, idet han hver gang efterså dens blade, som var han en botaniker, der samlede eksemplarer til sit herbarium. Så fordybet var han i sit arbejde, at han aldeles ikke bemærkede, at der fra den anden side af vignen nærmede sig to kvinder, den ene høj og svær som en sabinerinde, fuldstændig romersk i sin

type, medens hendes ledsagerske var fin og lille med en profil, der fuldkommen mindede om de grækere, der i længst forsvundne dage havde beboet øen.

"Gud ved, hvad der går af den gamle Giovanni?" sagde Stella til sin ledsagerske. "Han er kommet tidligt af fjerene i dag – står han minsandten ikke dér og plukker roser, næsten inden solen er stået op!"

"Hej Giovanni! hvad pokker er det, du bestiller? Har Vitarno ansat dig som gartner?"

Giovanni vendte sig brat om. Der kom et udtryk af ærgrelse i hans ansigt og han svarede ikke.

"Du skal måske give en serenade i aften?" lo Stella spottende. "Det ville klæde dig godt i din alder. Hvem skal have de roser?"

Giovanni vendte sig om og sagde mut: "Vi har et gammelt ordsprog her på øen, og det siger, at den, der lader være at stikke sin næse i andres sager, beholder den uskadt. Det undrer mig, at din ikke er gået fløjten for længe siden."

"Madonna mia!" udbrød Stella leende. "Jeg troede ikke, du havde statshemmeligheder så tidligt på morgenstunden. Signor Vitarno må måske ikke få at vide, at du stjæler hans roser?"

Giovanni rettede sig stolt og sagde med et foragteligt øjekast: "Jeg stjæler ikke. Disse roser er lige så godt mine som hans; du ved måske ikke, at jeg har part i villaen?"

"Nej, virkelig!" sagde Stella, "det ender vel med, at du køber vor med. Når har du fået den part?"

"Den købte jeg i fjor – og jeg træder lige så vel på min jord som på hans."

"Og så bliver du ved at være camerière," lo Stella spottende.

"Det har jeg nu været i tyve år," svarede Giovanni, "og vil du vide grunden, så er det, fordi det morer mig at lære menneskene at kende. Her kommer folk af alle nationer, og tit har jeg haft megen glæde af at omgås dem; de ved så meget, og gennem dem lærer jeg verden at kende."

"Så er det måske til sådan nogle, du står dér og plukker roser?" begyndte Stella igen med en vis hånlig mine.

"Netop!" svarede Giovanni og rejste hovedet i vejret. "Jeg plukker roser til den unge signorina, som er gift med maleren, ham, for hvem du og Filomele har stået model. Det er en prægtig ung mand, og jeg glæder mig over at se ikke alene hans kunst, men også hans unge hustru, med hvem han er på bryllupsrejse."

"Hør, ved du hvad, Giovanni!" sagde Stella i en pludselig fortrolig tone. "Jeg kan *per Baccho* ikke begribe, hvorledes den unge kønne mand har kunnet gifte sig med sådan en tøs."

"Hun er ingen tøs – hun er en engel," indskød Filomele, idet hun noget frygtsomt skottede op til moderen, "hun giver mig hver gang en god drikkeskilling, når jeg bringer vasketøj, og så prøver hun på at tale med mig, men det bliver aldrig til noget, og når jeg skal gå, kysser hun mig og siger: "*Bella ragazzina*", og det er omtrent det eneste, hun kan."

"Ja, du er også en smuk pige!" sagde Stella, og så beundrende på datteren. "Maleren skulle såmænd hellere have taget dig end sådan en lille fjante som hun deroppe."

Nu fo'r Giovanni i vejret med en hurtighed, som man ikke skulle have tiltroet hans alder, og med lynende øjne råbte han: "Tøs! Og fjante! vil du holde din uforskammede mund i, eller jeg kaster dig ud af vignen; hvor tør du understå dig til at bruge

sådanne ord om en signorina, som er godheden og elskværdigheden selv? Hvis hun er noget, så er hun lige så god som den hellige jomfru selv, og du skulle skamme dig ved at tale sådan om hende, som du ikke kender og ikke forstår."

"Hvad skal hun da med de roser?" sagde Stella i en betydelig neddæmpet tone. "Du siger hun er en madonna, men ved du, at hun hverken tror på Madonna, den hellige Restituta, ja, ikke en gang på den hellige fader selv? Ved du, at hun er en hedning, og så vil du give hende Madonnas roser?"

Giovanni studsede og spurgte: "Hvoraf ved du, at hun ikke tror ligesom os andre?"

"Det har pater Eustacchio fortalt mig, da jeg sidst var til skrifte. Da han hørte, at vi vaskede for hende, sagde han, at vi skulle tage os i agt, både hun og hendes mand var hedninger, der kom fra et land, som Madonna i vrede havde gjort så lille og koldt, at folk frøs ihjel om vinteren, eller blev ædt af ulve, som kom fra bjergene. De havde slet ingen kristentro, men levede i huler ligesom dyrene, og alt, hvad de fik at spise, var kun noget sort korn og så de fisk, som de kunne trække op af havet. Derfor forbander den hellige fader dem også hver evige påskedag, når han uddeler velsignelsen over os andre fra Sanct Pietro, og når paven selv forbander dem, så kan du være vis på, at det må være nogle rent bandsatte mennesker. Dem vil du give Madonnas roser, som giver os andre lykke og velsignelse? Jeg er vis på, at de kaster dem ud over altanen og griner ad sådan en gammel nar, som du dog egentlig er. Farvel, nu må vi op med vasketøjet!"

"Nej, stop!" råbte Giovanni og greb hende i armen – "ingen af dem er jo stået op endnu. Giv mig kurven, så skal jeg besørge

den derop."

"Jamen pengene" – sagde Stella, idet hun trak en seddel op af lommen, "jeg trænger til penge i dag, da det er første maj. Jeg skal med til festen i Lacco."

"Dem kan du få hos mig," svarede Giovanni, "hvor meget skal du have?"

Stella gennemgik meget omhyggeligt vaskesedlen og svarede endelig efter en del besværlig regnen: "Jeg tror, jeg skal have fire lire og firsindstyve soldi."

"Dér har du fem lire," sagde Giovanni. "Lad mig så få kurven, og pak dig af sted. Jeg undrer mig over, at jeg så længe har hørt på din uforskammede snak."

Først da Stella og Filomele havde forladt vignen, tog Giovanni atter fat på sit arbejde, og snart var kurven fyldt med friske, duftende roser. Så satte han forsigtigt vasketøjet under bordet, tog kurven på hovedet og vandrede atter med sindige skridt op ad den vej, som gennem Casamicciola førte til toppen af Epomeo.

Solen begyndte at brænde. Da Giovanni havde nået begyndelsen af skovbæltet, dækkede han kurven med friskt kastanjeløv for at skærme sine kære roser mod solens ild. Derpå steg den gamle mand langsomt og pustende op ad en stejl bjergvej, indtil han efter en halv times gang nåede klosteret St. Nicola, hvorfra klokkerne tonede ham i møde; thi den første maj var ikke alene en festdag, men også en meget indbringende dag for det fattige kloster, der til de andre tider af året lå ubesøgt.

I dag var livet heroppe ganske forandret. Fra Casamicciola, fra Lacco, ja, selv fra det fjerne Fontana strømmede vandrende

hid, alle med Madonnas roser, mest i buketter, andre i små kurve; men ingen bar en sådan byrde som den, der hvilede på Giovannis hoved.

Trods den klare morgenstund lyste den lille klosterkirke med talrige lamper og lys. Alteret var smykket med blomster, og foran det stod pater Eustacchio i messedragt med en kordreng på hver side, som svingede røgelseskarret.

Der var en duft af røgelse og roser i den lille, fattige kirke, hvis gulv var dækket med knælende skikkelser, som i tavs andagt hørte på pater Eustacchios messe, hvoraf de ikke forstod et eneste ord. Nu var han færdig, de to kordrenge nejede sig, bragte røgelseskarrene bort og kom slæbende med et stort messingfad, som de såre højtideligt stillede på alteret. Så ringede de med deres klokker – de knælende skikkelser rejste sig, flokkedes omkring alteret, og nu rakte én efter én de duftende buketter til den ærværdige pater, som stænkede de blomstrende roser over med kirkens indviede vand og derpå modtog et offer i klingende mønt til løn for sin hellige gerning. Én efter én trængte disse fromme kvinder og mænd sig frem, bøjede sig dybt for pateren, og når ofret var sølv i stedet for de sædvanlige kobberpenge, fremsagde pater Eustacchio en kort bøn, før han bestænkede blomsterne med vievand.

Stakkels Giovanni måtte vente længe. Han lå knælende allerbagest i rækken, og det var tydeligt nok, at hans gamle ben ikke var vant til denne stilling; thi han puttede sin røde hue under knæene og så længselsfuldt op mod den tykke pater, som med mere og mere lysende mine kastede vievandspengene i de klingende fade.

Endelig kom turen til Giovanni; men idet han trådte frem, sagde pateren med forundret mine: "Det er en mægtig hob roser, du dér bringer, min kære Giovanni. Ved du, at det vil blive temmelig dyrt at indvie dem alle?"

"Det gør ikke noget," sagde Giovanni, "jeg har penge med."

"Men hvem skal have så mange roser?" spurgte pateren på ny. "Du vil da vel ikke give dem til nogen uværdig?"

"Det er for hele Villa Vitarna," svarede Giovanni, "og du ved, ærværdige fader, at der er mange, som trænger til Madonnas velsignelse."

"Ja, når de er gode kristne," hvæsede pater Eustacchio, "men jeg har erfaret, at der er kommet adskillige kættere dertil i den senere tid, og inden jeg indvier dine roser, vil jeg minde dig om, at ligesom disse giver velsignelse til de troende, lige så vist virker de til forbandelse for dem, som ikke tror."

Giovanni blegnede, men svarede ikke.

"Hvis jeg skal indvie så mange på én gang, kommer det til at koste fem lire," hviskede pater Eustacchio i en dæmpet tone.

"Det gør ikke noget, der er mange, som skal dele den udgift," svarede Giovanni igen.

"Nuvel! Så sæt kurven her på alteret, så skal jeg forrette min hellige gerning." Dermed tog pater Eustacchio vievandskarret, stænkede let hen over roserne og spurgte så: "Vil du have velsignelsen med?"

"Ja naturligvis," svarede Giovanni.

"Så bliver det fem lire til," sagde pater Eustacchio og begyndte med høj røst at messe en latinsk formular, der forekom Giovanni såre højtidelig; men da velsignelsen var læst, og Giovanni så på kurven, sagde han:

"Det forekommer mig, ærværdige fader, at du har sparet meget på vievandet. Jeg vil gerne have det således, at det ser ud, som om alle disse roser var besprængt med morgenens dug."

"Ja, så må du betale for en gang til," sagde pater Eustacchio, "så bliver det hele femten lire."

Giovanni trak en gul silkepung op af sin lomme, talte meget besindigt de femten lire i fadet og gik så med langsomme skridt ud ad kirken, idet han mumlede: "Nu ved jeg da, at Madonnas roser vil bringe velsignelse; men kætter! nej, det kan hun ikke være."

Da Giovanni atter nåede torvet på Casamicciola, var alt som forandret. Talrige grupper stod spredte hist og her, cafeerne var fulde af gæster, rundt om lød latter og sang, og Giovanni skyndte sig; thi først nu blev det ham klart, at han mulig kunne komme for silde med sin gave.

Da han nåede villaen, så han spejdende op mod den altan, inden for hvilken Henni Falk og hans unge hustru boede; men da dørene endnu var lukkede og jalousierne trukket for, drog han et lettende suk og steg med lydløse trin op ad trapperne, indtil han nåede altanen, på hvis marmorbord der stod to tomme vandfade. Så pillede han de duftende roser fra hinanden, blad for blad, og da han var færdig, tømte han disse over i fadene, glattede overfladen omhyggeligt ud og forsvandt så lige så lydløst, som han var kommet.

Trods Giovannis stilfærdige adfærd ude på altanen, havde Henni, som stod og barberede sig, dog mærket uråd og spurgte sin hustru: "Kan du ikke se, hvem der går derude? Det har puslet så underligt et kvarters tid."

Lili kiggede gennem jalousiet og sagde: "Der er ingen, det må vist have været Giovanni. Jeg kan skimte hans røde hue nede i vignen."

"Hvad pokker har han at gøre på vor altan?" sagde Henni vrantent, "altid går han og støver heroppe. Av for pokker! Dér skar jeg mig. Åh Lili! tag et vandfad; men skynd dig, min skjorte bliver blodig."

Lili fo'r op, ilede hen til servanten og udbrød forundret: "Dit vandfad er borte!"

"Så tag dit eget!" råbte Henni, "men skynd dig."

"Mit er også borte," svarede Lili. "Det kan jeg da slet ikke begribe."

"Å, det er jo let nok at forstå," sagde Henni ærgerlig. "Det er naturligvis det gamle fæ af Giovanni, som har glemt at sætte dem ind i aftes. Han gjorde bedre i at passe sine ting end stadig at løbe rundt og snuse om dig. Han skulle virkelig huske på, at han kun er camerière."

"Herregud Henni," svarede Lili, "hvad har du egentlig imod den skikkelige gamle mand? Hvor kan du undre dig over, at jeg så tit taler med ham? Han og signor Vitarno er jo de eneste som kan fransk, og italiensk ved du, jeg ikke forstår. Du er hele dagen ude at male og lader mig sidde alene. Kan du da undre dig over, at jeg gerne vil slå en passiar af med dem?"

"Du kan tale med signor Vitarno," sagde Henni hårdt, "han er en gentleman, men med opvartere fører man ikke passiar. Hvor Fanden bliver Giovanni af! Jeg må ud på altanen og råbe ham op."

Med disse ord skød Henni fløjdørene op, fo'r ud på altanen og råbte:

"Nej, nu har jeg dog aldrig set så galt, her står jo begge vore vandfade, og så er de oven i købet fulde af våde rosenblade. Jeg tror fyren er tosset. Har han ikke stået der og lavet potpourri i vore vandfade; men jeg skal give ham en ordentlig overhaling, når jeg kommer ned."

"Nej, det er ikke potpourri," sagde Lili. "Hvilken mærkelig rosenduft, og se hvor dugdråberne glimrer på dem."

"Jo, gu' er det potpourri," sagde Henni, "det har han naturligvis stået og lavet i aftes, og glemt at sætte vandfadene ind; men jeg skal vise hans potpourri vintervejen."

Med disse ord greb Henni fadene og slyngede indholdet ud over altanens rækværk. De duftende rosenblade spredte sig i luften, og den friske morgenvind førte dem som en hær af lyserøde sommerfugle langt ud over vignen, hvor de forsvandt.

"Det skulle du ikke have gjort," sagde Lili. "Det er umuligt, at Giovanni, som er så ærbødig over for os, skulle have brugt vore vandfade på den måde, han må have ment noget andet med det, kun ved jeg ikke hvad."

"Å, gamle Giovanni er en tosse! I begyndelsen kunne jeg ganske godt lide det gamle skrog, men efter at han sådan er begyndt at liste omkring dig, er jeg lidt efter lidt blevet gal i hovedet på ham."

Lili lagde begge sine hænder på Hennis skuldre, så ham lige op i øjnene og sagde:

"Hør, kære Henni! du må virkelig ikke gøre dig til nar."

"Til nar!" busede Henni ud, "hvad mener du?"

"Jeg mener," sagde Lili, "at når en ung ægtemand ikke kan tåle, at en gammel, skikkelig opvarter viser hans unge hustru venlighed, så må det være, fordi han er jaloux; men når man

bliver jaloux på sådan et menneske, så gør man sig latterlig, og det må du endelig ikke blive."

"Nå, nå, godt ord igen," sagde Henni, "jeg er virkelig ikke jaloux, men jeg kan ikke lide, at han altid er i hælene på dig. Han skulle betænke sin stilling, han er og bliver dog kun en opvarter."

"Kun en opvarter?" spurgte Lili; "kan en opvarter da ikke også være et kærligt og elskværdigt menneske?"

"Jo," svarede Henni, "men det er netop hans elskværdighed, jeg vil være fri for. Skynd dig nu og bliv færdig, frokosten har vist længe stået og ventet på os."

2. Gamle Giovanni

Da det unge ægtepar kom ned i haven, kom signor Vitarno dem i møde. Han var ganske det modsatte af Giovanni – høj, bredskuldret, en sand Herkules-skikkelse med et tykt, sort fuldskæg, som var han en tyrkisk pasha, en krum ørnenæse og et par øjne, hvis bestemte udtryk måtte virke stærkt på hans undergivne. Han havde en romers hele værdighed, og idet han slog ud med hånden til hilsen, sagde han, medens han samtidig bukkede for Lili: "Jeg håber ikke, at signorinaen har noget imod, at jeg i dag har ladet frokosten anrette på den loggia, der vender ud mod golfen. Vi bliver derved fri for den kedelige spisesal og de endnu kedeligere englændere, som i dag på grund af festen er taget op til klosteret St. Nicola for at se indvielsen af Madonnas hellige roser. Giovanni har allerede dækket dernede."

Med disse ord gik han foran, som var han en festmarskal, og da de nåede den med vinløv overdækkede loggia, var alt dernede i sandhed såre festligt.

Midt på bordet stod en mægtig vase fuld af den hellige Restitutas' duftende liljer, der efter sagnet spirede frem i strandsandet, hvor hun satte sin fod, da hun båret af den tunge sten var sejlet over havet fra Afrikas kyst. Ved hver kuvert stod en mindre buket af Madonnas hellige roser, og det elegante service glimrede i morgensolens stråler.

"Nej, hvor her er prægtigt!" råbte Lili, idet hun lod blikket fare ud over golfen. "Se, hvor solen spiller på bølgerne og farver de hvide latinersejl med sine gyldne stråler, og se så Vesuv i baggrunden; toppen er ganske lyserød, og så svæver der lette

skikkelser rundt omkring den, som var det engle, der legede i solskinnet."

"Bliv nu ikke romantisk," sagde Henni ironisk. "Det hele er ikke andet end svovldamp fra krateret, men kønt er det alligevel."

"Gudskelov, du indrømmer det!" sagde Lili. "Du synes ellers at være temmelig prosaisk for en maler, men du tror vist, at poesien ikke hører med til malerkunsten, det skal være teknik alt sammen."

"Ja," sagde Henni, "det er netop det, det skal. Du skal se, når mit billede af den store Madonna-procession bliver færdig, så har jeg gjort noget, som andre ikke har forsøgt. Midt ad den kalkhvide vej ser man støvet hvirvle op; og det ville ingen romantiker male, men jeg har gjort det, og det gør en ganske fortrinlig virkning. Denne vekslen af det fulde sollys og så de lette slagskygger, som støvet danner."

"Å, hvor jeg glæder mig til at se det billede! Hvornår bliver det færdigt? Det vil ganske vist skaffe dig Akademiets store rejsestipendium."

"Ja, men det bliver først udstillet næste år, nu venter jeg på det v. Zittowske legat, men det får jeg, thi jeg har Akademiets varmeste anbefaling. Hør en gang, signor Vitarno, jeg vil sige Dem noget om Giovanni. Han – –"

I det samme hørtes lette trin, og gamle Giovanni kom bærende med den første ret og forhindrede derved Hennis klage; men da frokosten var til ende, brast det ud af ham.

"Jeg må sige Dem en ting, signor Vitarno, at Giovanni i den senere tid gør sine sager meget slet. I går aftes havde han f.eks.

glemt at sætte vore vandfade ind, og da vi ville vaske os i morges, ved De så, hvor vi fandt dem?"

"Nej, Eccellenza!" svarede Vitarno forundret.

"Ude på vor altan, og så var de oven i købet fulde til randen af rosenblade. Jeg synes dog det er temmelig galt, at han bruger vore vandfade til at lave potpourri i, og så oven i købet lader dem stå hele natten over."

"Potpourri," sagde Vitarno, "hvad er det?"

"Å, det er, at man sylter rosenblade ned med salt og vand og lader dem tørre til brug om vinteren."

"Og hvad bruger De så dem til?" spurgte Vitarno endnu mere forundret.

"Naturligvis til at drysse på kakkelovnen som røgelse."

"Kakkelovnen! – men dem har vi jo slet ingen af her i Italien, alle vore ildsteder er kaminer. Hvor kan De tro, at det falder Giovanni ind at lave sådan noget, allermindst i Deres vandfade. Ved De ikke, hvad de rosenblade betyder?"

"Nej," sagde Henni, "jeg ved ikke, at våde rosenblade betyder noget som helst. Jeg kastede dem derfor ud over altanen, så de fløj pokker i vold."

"Ak, Eccellenza, det skulle De ikke have gjort," sagde signor Vitarno, "det betyder ikke noget godt."

"Godt! Hvad skal det sige?"

"Ak, Eccellenza, det hele ligger i, at hverken De eller Deres unge hustru forstår vore skikke her på øen. Den første maj er helliget Madonna, thi maj er hendes blomstermåned. På den tid blomstrer de roser, som spirede frem af bloddråberne fra Kristi kors, hvor den grædende Guds moder sad, og derfor kalder vi dem Madonnas roser. Hver majdag strømmer befolkningen

sammen til fest, men tidligt om morgenen plukker den Madonnas hellige roser og bærer dem op til klosteret St. Nicola, hvor de bliver velsignede. Disse roser gemmes omhyggeligt hele året rundt, selv i den fattigste hytte; thi hvor de findes, kommer hverken sygdom eller anden ulykke, men den, der forkaster Madonnas hellige gave, ham går det ilde. Han får ufred, ærgrelser, ja, også ulykke, og derfor skulle De ikke have bortkastet Giovannis velmente gave. Den gamle mand har været oppe fra morgengry, har plukket roserne i vor vigne og er trods sin alder steget op på Epomeo for at få dem velsignede. Han mente Dem og Deres hustru det så inderlig godt, og så har De troet – –"

Vitarno fuldførte ikke sætningen.

"Ak, havde Henni dog vidst, hvad De her fortæller!" udbrød Lili med klagende stemme, "så havde han aldrig gjort det. Vi kender jo ikke øens skikke, og jeg er vis på, at han nu inderligt beklager, at han således har taget fejl af den gamle, skikkelige Giovanni. Jeg har altid syntes så godt om ham, thi han har ikke alene noget høfligt, men også noget højst nobelt i sit væsen." –

"Det vil heller ikke undre Dem," sagde Vitarno smilende, "når jeg meddeler Dem, at han er søn af en markis."

"Af en markis!" fo'r Henni op, "det var som pokker – hvordan er det gået til?"

Vitarno strøg sig om sit svære skæg og svarede noget langsomt: "Når De vil love mig ikke at fortælle andre noget desangående, så skal jeg meddele Dem hele Giovannis historie; thi han og jeg har kendt hinanden fra ungdommen af."

"Ja, De må endelig fortælle noget om ham!" udbrød Lili, "jeg synes han er sådan et godt menneske."

Vitarno skænkede i glassene og begyndte med en vis højtidelighed:

"Ser De, signorina, hverken gamle Giovanni eller jeg er her fra øen. Vi er tvende flygtninge, drevet her hen af politiske bevæggrunde; thi af fødsel er vi begge romere og er flygtet som ofre for den national-liberale politik, som vi begge var tilhængere af.

Min fader var gipser, det vil sige ikke sådan almindelig gipser, men kunstgipser for Vatikanets og Capitoliets samlinger og de mange fremmede billedhuggere, som jo bestandig opholder sig i Rom.

Han boede på den anden side af Tiberen, hvor jo de fleste håndværkere har deres sæde, og da jeg voksede til, gik jeg ham til hånde og har set ham støbe mange smukke figurer, både for kunstnerne i Villa Medici og for de danske billedhuggere, som efterhånden kom til Rom; thi det at få gode støbninger er lige så vigtigt som at få gode modeller.

Blandt de sidste var der én, som allerede fra barn fængslede hele Roms opmærksomhed. Det var en yndig lille pige, et hittebarn, hvis forældre ingen kendte, og som hospitalet St. Michéle derfor havde sat i pleje hos en gammel enke, der boede nær ved min faders hus. De kostpenge som enken fik var kun få, og det var jo derfor ikke så underligt, at hun søgte at drage sig barnet til nytte. Da den lille pige var blevet ti år, sendte hun hende ud med blomster, som hun skulle falbyde i cafeerne og på de offentlige pladser. Det var en fin, lille skønhed med gyldengult hår og smukke, livlige øjne. Ja, tilgiv signorina, De vredes vel ikke, når jeg siger, at jeg ved synet af Dem har fået erindring om den lille Viola, som blev en af de mest søgte

blomsterpiger i hele Rom. Navnet Viola fik hun, fordi hun gik og solgte violer, men da hun blev større, blev hun kaldt Violetta, fik sig en dragt fra Albano, og nu blev hun tillige model, hvilket er en meget farlig stilling for så ung en pige.

Alligevel var der ingen, der kunne sige det mindste på hendes rygte, og skøn var hun, når hun i det strålende solskin stod på "Spanske Trappe" i sin albanerdragt og med blomsterkurven på hovedet; thi skønt hun var blevet model, kunne hun ikke skille sig fra de blomster, hun havde båret allerede fra barn. Det blev en ypperlig forretning, thi når strømmen om eftermiddagen vandrede fra "Spanske Trappe" op til "Monte Pincio" for at se folk køre corso, skulle jo hver have en buket i knaphullet, og Violetta vendte altid hjem med lommen fuld og kurven tom.

Da gik det en dag som en løbeild gennem Roms kunstnerverden, at Violetta sporløst var forsvundet. Hun var en aften ikke vendt tilbage til sin plejemoder; men nogle tiggere, der sad ved foden af "Spanske Trappe", havde set en prægtig vogn komme, og i den var Violetta steget ind. De mente, at vognen tilhørte den franske gesandt d'Alembert; men det syntes jo ganske utroligt, at en sådan mand skulle have nedladt sig til en model, og at denne frivilligt var fulgt med. Den ene dag gik efter den anden, sagen blev meldt til politiet; men det romerske politi er jo ikke virksomt, undtagen når det gælder politiske forbrydelser, og at undersøge det franske gesandtskabs hôtel kunne der jo ikke være tale om. Så gik sagen lidt efter lidt i glemme; men da et halvt år var gået, fik den franske gesandt en efterfølger, og den næste aften kom Violetta tilbage til sin plejemoder uden at ville fortælle, hvor hun havde været i al den lange tid. Kunstnerne jublede, men det tog en brat ende; thi

model ville hun ikke mere være, og grunden hertil ville hun ikke udtale sig om. Men også her bragte tiden løsning. Tre måneder efter var Violetta atter forsvundet; men til den fattige plejemoders hus kom der fra Albano en lille dreng, på hvis bryst der var hæftet en seddel, hvorpå der blot stod det ene navn: "Giovanni." Hvad der senere er blevet af Violetta, ved jeg ikke. Nogle sagde, at hun var død kort efter at have født barnet, andre, at hun var rejst til Frankrig; men hvorledes det egentlig hang sammen dermed, var der ingen der vidste.

Giovanni voksede op under trange kår. Plejemoderen var fattig, og da drengen blev så stor at han kunne arbejde, kom han en dag til min fader og spurgte, om han ikke havde brug for en lærling, og da fader hørte, at drengen var en søn af Violetta, tog han ham af medlidenhed til sig, og fra nu af arbejdede Giovanni i værkstedet sammen med min fader og mig. Skønt han var noget ældre, blev vi dog hurtigt gode venner, thi han var flink, arbejdsom og havde allerede den gang det samme noble væsen, som De, signorina, har rost ham for. Alt kunne havde været såre godt, hvis ikke min fader havde været en god ven af uldhandleren, Tavani, der hørte til det italienske frihedsparti, som holdt deres møder i Tavanis hus, det samme, som senere blev stormet af zuaverne, der nedskød Tavani og hele hans familie.

En dag meddelte fader mig sit partis planer, nemlig at søge at befri Rom ved hjælp af Garibaldi, og da både Giovanni og jeg sværmede for denne store frihedshelt, bad jeg fader tage os op i partiet, som vi ville tjene trofast efter al vor evne.

Så kom også vi i Tavanis hus, og nu skete der noget, der voldte vor ulykke. Det var meget vanskeligt at skaffe partiets

meddelelser ud i provinserne, og de fandt da på et særegent middel til at befordre proklamationer og politiske flyveskrifter ud til pavedømmets forskellige byer.

Buster af Pio den Niende og af Antonelli blev lavet i store mængder og solgte til en overordentlig ringe pris; men busterne var hule, og inden i hovederne lå partiets planer, dækket forneden af en gipsskal, så at man ikke anede deres tilværelse.

Fader solgte mange af disse buster såvel til selve Rom som til bjergbyerne; men da en sending skulle gå af sted, styrtede en af busterne af vognen, og herved blev hemmeligheden opdaget. Samme aften blev fader som fange ført til fængslet St. Michèle, Giovanni og jeg blev ført til fæstningen St. Angelo, hvor vi blev hensat i et af de nederste gravkamre, der nu var forvandlet til kasematter, og som ligger næsten i lige linje med Tiberen.

Der var naturligvis ikke tale om forhør, dom eller noget som helst andet. Vi sad i et lavt, fugtigt og mørkt rum, som kun havde en lysåbning i muren, så smal, at der ikke kunne være tale om at flygte, ja, næppe om at se den usle føde, som vi fik i dette hul, der i sandhed var blevet et gravkammer for os begge.

Ingen af os havde nogen idé om, hvad der foregik i Rom, ja, vi tabte til sidst tidsregningen; thi den ene dag svandt som den anden, og fangevogteren, der bragte os vor elendige kost, svarede aldrig på vore spørgsmål, ja talte ikke en gang til os.

Vi var fortvivlelsen nær, frygtede for at blive sindssyge; thi der var egentlig ikke længere nogen forskel på dag og nat, alt gled i et stillestående kaos, og det håb, vi fra begyndelsen havde næret om at komme i frihed, sluktes lidt efter lidt. Der var

heller ingen mulighed for at kunne flygte, og således sad vi i denne gravhule over et år, en straf, der var værre end døden.

Da hørte jeg en dag, at der blev hamret og banket dybt under os. Vi forstod ikke hvorfor; men jeg har senere fået at vide, at man istandsatte den kloak som løber under fæstningen, og som har sin munding ud til Tiberen.

Dag efter dag sad vi og lyttede til denne larm dybt under os. I begyndelsen havde vi troet, at det var venner, der arbejdede for at befri os; men snart efter mærkede vi, at man var i færd med at istandsætte kloakkens loft; thi hammerslagene lød nu så stærkt, at gulvet rystede under os, og vi kunne tydeligt høre, hvorledes man satte stivere for at støtte det parti af kloakken, som man arbejdede på.

En nat lå jeg på mit usle leje af majsstrå, ude af stand til at sove; alt var så stille, at man kunne høre bølgernes brusen uden for fæstningen; disse bølger, der havde lov til at rinde frit og formæle sig med havet, medens vi to stakler muligvis skulle sidde i dette gravkammer til vor dødsdag. Jeg var lige i færd med at falde i søvn, da jeg hørte drøn dybt under mig, og kort efter fyldtes gravkammeret med støv, og en frisk luftstrøm trængte op til os fra det ene hjørne. Giovanni var vågnet ved larmen og råbte til mig: "Gulvet er styrtet sammen der henne i hjørnet. Jeg kan føle, hvorledes nattevinden vifter op til os." Jeg fo'r op, vi famlede os frem i mørket, og til vor usigelige glæde så vi, at gulvet var bristet i så stort et omfang, at vi med lethed kunne presse os ned gennem åbningen; men hvor vi kom hen, når vi lod os falde, var der ingen af os der vidste. Fortvivlelsen gav mod, og selv om vi skulle knuses i faldet, ville vi foretrække døden for det elendige liv, hvori vi nu havde smægtet over et år.

Giovanni tilbød at springe først, og hvis han kom levende fra det, da at underrette mig om, hvor han var. Jeg trykkede hans hånd, kyssede ham og sagde: "Farvel Giovanni, hører jeg ikke noget fra dig, følger jeg dig i døden." Jeg glemmer aldrig den rædsel, der fo'r gennem mig, da jeg hørte ham glide ned gennem åbningen. Han slap med hænderne og jeg hørte det hule drøn, det gav ved hans fald. Et øjeblik efter hørte jeg ham råbe:

"Jeg fejler intet; men lad dig først hænge ned ved hænderne, så er faldet uden fare!" Jeg fulgte hans anvisning, og kort efter stod vi i den underjordiske kloak og så Tiberens bølger strømme forbi os; thi kloakken havde heldigvis intet lukke, adgangen til floden var fri.

Skønt vi således havde frihed, luft og Tiberen lige foran os, var det dog en højst vovelig sag at springe i floden; thi dens løb er rivende, og hvirvlerne under de talrige broer højst farlige selv for en øvet svømmer – alligevel var der intet andet at gøre. Giovanni og jeg havde tit badet i floden, vi kendte dens løb, vi var unge og kraftige, og det værste, der kunne hænde os, var at finde døden i denne strøm, der fra oldtiden har bortskyllet så mange lig. Denne gang sprang jeg først, Giovanni fulgte efter, og nu var der intet andet for end at lade os drive med strømmen; thi at svømme imod den kunne der ikke være tale om.

Da vi nåede en af brobuerne, så jeg til min rædsel Giovanni forsvinde. Han rakte begge armene i vejret, udstødte et skrig, og i samme nu blev jeg selv grebet af strømhvirvlen, gik under, og nu var jeg overbevist om, at min sidste time var kommet; men lidt efter var det, som om mægtige arme løftede mig i

vejret, og et øjeblik efter dukkede jeg atter op og så til min usigelige glæde Giovannis hoved nogle få alen fra mig. Han var næsten livløs, da jeg greb ham; men til alt held så jeg en af Tiberens fladbundede både ligge fortøjet nogle få alen fra os, og skønt det var forbundet med stort besvær at få Giovanni op i den, lykkedes det mig til sidst.

Jeg greb en åre, styrede med den, og nu gik det i nattens mørke af sted med strømmen, uden at jeg vidste hvorhen. Endelig nåede vi uden for Rom. Campagnens bølgende højder viste sig for os, og nu satte jeg båden på land og fik den halvt livløse Giovanni draget op på det tørre.

Efter nogle timers forløb var han kommet sig så meget, at vi kunne fortsætte vor vandring til fods. Ingen af os vidste, hvorhen vi skulle gå; men endelig traf vi ved morgengry en hyrde, som viste os, hvor jernbanen til Neapel lå, og nu fulgte vi langs med skinnerne, indtil vi af udmattelse næsten ikke kunne vandre længere. Da traf vi atter en hyrde, som drev sine geder forbi, han gav os noget mælk at drikke, og resten af vejen tiggede vi os frem, indtil vi efter to dages forløb nåede Neapel, hvor jeg havde en slægtning, som også hørte med til det italienske frihedsparti. Han modtog os venligt, hørte med stor deltagelse på vor sørgelige historie; men da vi ikke en gang havde ordentlige klæder på kroppen, mente han, at det var umuligt at vi kunne finde nogen plads i Neapel, hvor man jo ser mere på klæderne end på menneskene. Selv ejede han ikke stort, men han skaffede os dog en ordentlig dragt og gav os rejsepenge til Ischia, hvor han mente, at vi ved hjælp af en anbefalingsskrivelse til et af de store hoteller kunne få plads som camerièrer.

Uden for Pavestaten var man højst venligt stemt mod det italienske frihedsparti, og da værten i et af de store hoteller havde hørt vor lidelseshistorie og læst min slægtnings anbefalingsskrivelse, fik vi begge plads i hotellet, Giovanni som camerière og jeg som portier, da jeg foruden italiensk jo tillige kunne fransk.

De kan tro, signorina, at det ikke var nogen morsom stilling at stå hele den udslagne dag foran hotellets port med en sølvknappet stav og en trekantet hat; men det var dog uendelig at foretrække for det gyselige fængsel, vi så heldigt havde forladt.

Da skete der en dag en af disse hændelser, der vil forekomme Dem som et eventyr, men som er lige så sandt, som jeg sidder her.

Det var midt på sommeren, der blæste en voldsom scirocco, og støvet fra vejen hvirvlede således omkring mig, at jeg næppe kunne trække vejret. Da så jeg pludselig midt i støvhvirvlerne en skinnende hvid genstand, som med stormens hast kom farende imod mig og plantede sig lige på mit bryst. Det var kun en lap papir; men da jeg så nærmere til, opdagede jeg, at det var en overreven lotteriseddel, hvorpå der stod tallene 3 – 4 – 5.

Nu ved De måske ikke, signorina, at italienerne er lidenskabelige lotterispillere, og at selv den mindste by har sin lotterikollektion, hvor der spilles det såkaldte tallotteri, således at hver seddel kun indeholder fem tal. Hvis et af tallene kommer ud, får man intet, men hvis to tal kommer, vinder man sin indsats tusinde gange, og hvis alle fem tal kommer, når man op til 50.000.

Vi er meget overtroiske med hensyn til valget af tal, og at stormen havde slængt mig tre tal så at sige lige i ansigtet, måtte jo absolut betyde noget; men hvorledes man skulle finde de to manglende tal, var et spørgsmål, som jeg ikke kunne løse.

Jeg viste Giovanni sedlen, og da han heller ikke kunne finde ud af, hvorledes vi skulle bære os ad – thi i drømmebogen "Smorfia" stod der ikke noget om tal, der kommer flyvende – så besluttede han at gå op til eremitten på St. Nicola, som var berømt over hele øen for den evne han havde til at gøre folk lykkelige.

Da jeg så spurgte Giovanni, hvad eremitten havde sagt, svarede han, at da vi havde fået 3 – 4 og 5, så syntes han at det var bedst, vi tog 1 og 2, så havde vi jo det hele på rad.

Jeg lo ad Giovanni og sagde, at eremitten jo måtte være gal; aldrig nogen sinde var det hændet, at fem tal var kommet ud det ene lige efter det andet; men da Giovanni mente, at eremitten dog var klogere end os, gav jeg ham sedlen og sagde, at så kunne han jo gøre med den, hvad han ville. Senere talte vi ikke mere om den sag; men da trækningsdagen kom, hørte jeg fra piazzaen i Casamicciola en vældig skrigen af mange hundrede stemmer, og kort efter kom Giovanni løbende, ganske bleg og forstyrret, fulgt af nogle bønder, der øjensynlig ville ham til livs.

Jeg fik ham i en fart inden for porten og spurgte: "Hvad er der i vejen, Giovanni?"

"Vi har vundet," svarede han åndeløs, "alle fem tal er kommet ud, og jeg har sat to lire på sedlen."

"Umuligt!" sagde jeg, "sligt er aldrig hændet før."

"Nej," svarede han, "og jeg havde nær måttet bøde for det; thi da jeg var så uforsigtig at holde min seddel i vejret som tegn på, at jeg havde vundet, råbte man, at der var bedrageri med i spillet og ville rive sedlen fra mig. Så måtte jeg løbe alt hvad jeg kunne, og sedlen har jeg her; thi var den revet i stykker, havde vi tabt vor ret til at hæve gevinsten."

"Så gratulerer jeg dig, Giovanni," sagde jeg; "thi din gevinst bliver altså 100.000 lire."

"*Min* gevinst," sagde han, og så ganske forundret på mig, "det er jo ikke min seddel, jeg gik jo kun op til eremitten. Du gav mig ikke sedlen, men sagde blot, at jeg kunne gøre, hvad jeg ville, og det har jeg gjort. Sedlen er din; thi det var dig, som fik den sendt af skæbnen."

"Det forekommer mig," svarede jeg, "at vi i hvert fald er lige om den. Jeg har fået sedlen tilført af vinden, og du har valgt de to tal, som skaffede os gevinsten. Lad os dele som brødre, så får vi 50.000 lire hver."

"Nej!" sagde Giovanni og rystede på hovedet; "hvad skulle jeg med så mange penge? Jeg, som hverken har slægt eller venner, ja ikke en gang en arving, som jeg kunne efterlade denne sum."

"Men er der da intet, du kunne ønske dig?" spurgte jeg.

"Jo!" svarede han, "jeg ville så gerne have Petruccios vigne oppe på bjerget. Han er jo død, og den skal til auktion en af dagene. Hvis du vil give mig så meget, at jeg kan købe den, så vil jeg være mere end fornøjet. I badetiden bliver jeg naturligvis hos dig som camerière; men den øvrige tid af året vil jeg bo oppe i vignen, lade huset bygge om og anlægge en have. Du ved jo, at jeg holder så meget af blomster, og når jeg endelig bliver

så gammel, at jeg ikke længere kan passe min gerning hos dig, har jeg dog et sted, hvor jeg kan lægge mig til at dø i fred."

"Kære Giovanni," sagde jeg, "slå disse tanker af hovedet. Du får halvdelen af gevinsten, køb dig et hotel, ligesom jeg vil gøre; thi så er vi forsørgede for resten af vor levetid." Vil De nu tro det, signorina, han ville på ingen måde gå ind på mit tilbud, men blev ved at holde på den plan han havde lagt, og således er det hele gået til. Han bor i badetiden hos mig som camerière; den øvrige tid af året tilbringer han på vignen dér oppe, og De skulle blot se, hvilken dejlig have han har anlagt, og med hvilken smag han har ordnet det hele. Ja, Giovanni er i sandhed en hædersmand, skønt han varter op ved bordet!"

"Men hvorledes kunne det dog gå til med de tal? De sagde jo selv, at sligt aldrig var hændet før," spurgte Henni. "Det er jo mere end et tilfælde, når sligt sker."

"Det er det også," svarede Vitarno, "og jeg skal forklare Dem, hvorledes det hele er gået til. Lotteriet trækkes om lørdagen, og om formiddagen bliver tallene nedlagt i lykkehjulet i overværelse af lotteriinspektøren og fem vidner fra øen. Derpå bliver lykkehjulet forseglet, og så skal det drejes en time, for at alle tallene kan rystes mellem hinanden. Dertil findes der en betroet mand, som skal dreje hjulet straks efter, at tallene er nedlagt; men da hans hustru lige havde fået et barn, havde han sendt bud og bedt, om han måtte vente til om aftenen. Han boede oppe på bjerget, og da han i mørket gik ned, kom han ud på et skred og styrtede ned i en kløft, hvor man først fandt ham søndag morgen i højst forslået tilstand. Hjulet var altså ikke blevet drejet, og da numrene var nedlagt fra 100 og opefter, er det jo ganske naturligt, at de første tal lå øverst. Dette blev

naturligvis opdaget, og nu satte lotteriet sig imod at udbetale gevinsten, fordi der var sket en fejl ved trækningen. Vi mente, at dette måtte blive lotteriets sag, og at det selv måtte tage skade for hjemgæld; men da de vedblev at nægte os gevinsten, tog jeg til Napoli og overgav sagen til en af de dygtigste prokuratorer, som mente, at vi absolut måtte vinde den.

De kan tro, at vi gik i stor spænding det halve år, sagen varede; men endelig faldt dommen, som lød på, at lotteriet skulle udbetale gevinsten, og samtidig fik lotteriinspektøren sin afsked tilligemed den mand, der skulle have drejet hjulet. Siden den tid har Giovanni og jeg stadig levet som venner, og vor skæbne, der i begyndelsen var så ulykkelig, har nu vendt sig til vort bedste; thi Ischia er en dejlig ø, og her er fuldt op af badegæster hver eneste sommer."

"Men sig mig," sagde Lili, "hvor kan det være, at De slet ingen piger har i Deres smukke hotel – der er kun mandfolk. Det kender vi slet ikke hjemme i Danmark."

Vitarno strøg sig om skægget, smilede polisk og ytrede: "Bedste signorina, den vise Salomon sagde, "at kundskab bringer smerte"; men han kunne gerne have føjet til, "at piger giver kvaler". Hvilke piger tror De jeg kunne få her på øen? Bøndertøse, som ville spolere mig det hele, ikke alene få kærester, men også børn; når de skulle sørge for dem, ville de snyde mig, stjæle og endelig rende deres vej. Nej, jeg styrer mit hotel på en ganske anden måde."

"Hvorledes da?" spurgte Lili nysgerrigt.

"Tidligt om morgenen," svarede Vitarno, "går kokken og jeg op på piazzaen i Casamicciola, fulgt af et par drenge med kurve. Kokken udsøger det bedste kød og de saftigste frugter,

og jeg den bedste vin. Alt bliver pakket i kurvene og betalt. Vi vender så atter hjemad, og jeg er ikke blevet snydt for en soldo. Drengene gør så værelserne i stand, Giovanni dækker bord, varter op, og kokken sørger for anretningen. Når vi så går i seng om aftenen, har hver gjort sit, og vi kan blæse pigerne et stykke."

"Det er højst behageligt," sagde Henni, "blot vi havde det sådan hjemme i Danmark."

"Hvorledes er det dér?" spurgte Vitarno.

"Å! vi har et helt læs af piger, kammerpiger, barnepiger, stuepiger, kokkepiger, vaskepiger og nogle vi kalder morgenstjerner. Det er sådanne småtøse, der kommer om morgenen, når familien kun har råd til at holde én pige. Alle disse piger ligger i reglen i hårene på hinanden, har madkærester, nattesjov og binder os så mange historier på ærmet, at man godt kunne blive romanforfatter deraf.

Tager vi på landet og tror hjemmet sikkert, har de fuldt op af gæster, og hvis man så gør kvalm med dem, kommer man i aviserne. Jo, Danmark er et dejligt land!"

"Gud, hvor du gør mig forskrækket!" sagde Lili, "så galt er det da heller ikke."

"Jeg vil håbe, du aldrig får det at prøve," svarede Henni; "men jeg ville give meget for at have en Giovanni hjemme hos os. Nu må jeg af sted, ellers får jeg ikke maleriet færdig til rette tid."

3. Madonnas hævn

Da Lili kom op på sit værelse, havde gamle Giovanni bragt Restitutas duftende liljer derop; men idet hun bøjede sig over vasen, så hun til sin forbavselse, at der mellem de duftende blomster var snoet et perlebånd, som Giovanni øjensynlig måtte have tabt, da han satte buketten op.

Hun løste det af for at bringe det tilbage; men i samme nu trådte Giovanni ind med en underlig, sørgmodig mine, som var der gået ham noget imod.

"Hvad er der hændet Dem, Giovanni?" spurgte Lili deltagende. "De ser jo ganske bedrøvet ud."

"Ak, signorina! Det er jeg også," svarede Giovanni; "thi det er en stor ulykke, der er hændet."

"Hvilken?" spurgte Lili forskrækket.

"Vitarno har fortalt mig, at Deres mand har bortkastet Madonnas hellige roser, som jeg havde sat udenfor på Deres bord, og nu er jeg så underlig angst for, at der skal hænde Dem noget ondt."

"Vær ganske rolig," sagde Lili, "han vidste slet ikke hvad de roser betød, og Madonna kan umulig blive vred på ham, fordi han i sin uvidenhed har foragtet hendes roser."

"Ja, således dømmer De, signorina," sagde Giovanni sagte; "men vi her på øen tror anderledes. Den, der forkaster Madonnas gave på hendes hellige majfest, vil få fortræd deraf, og derfor kommer jeg for at bede Dem om at tage det perlebånd, jeg har lagt ved Restitutas liljer; thi det er velsignet af paven og har tilhørt den, som jeg elskede højest i verden."

"Og så vil De give mig det?" spurgte Lili forundret. "Skulle jeg tage en gave, som har tilhørt den, der har været Dem kærest?"

"Bliv ikke vred, signorina," svarede Giovanni og slog øjet ned. "Vitarno har sagt mig, at han har fortalt Dem min historie. Det skulle han ikke have gjort; thi den er meget sørgelig, og når nu en gammel mand, som ingen slægt eller venner har her på Jorden, beder Dem om at modtage en gave, der har tilhørt hans moder, så håber jeg, at De ikke vil afslå den. Den vil formilde Madonnas vrede; thi når paven har lyst sin velsignelse over den, så har den fået kraft til at skabe lykke, og den vil De også få. "

"Kære Giovanni!" sagde Lili bevæget, "De er alt for god imod os. Hvorfor skal netop jeg have det prægtige perlebånd?"

Gamle Giovanni rødmede og svarede med sænket stemme: "Ak, signorina! De skal have det, fordi De ligner min moder og fordi De er god som hun."

"Deres moder?" spurgte Lili forundret, "har De da kendt hende? Vitarno fortalte, at hun forlod, Rom kort efter –"

Lili fuldendte ikke sætningen.

"Det gjorde hun også," svarede Giovanni; "men da jeg omtrent var seks år, kom der en dag en meget smuk og meget fornem dame op til den enke, hos hvem jeg var sat i pleje. Hun tog mig op på skødet, kyssede mig, og da jeg græd, fordi jeg led af tandsmerter, løste hun sit perlebånd og bandt det om min hals, fordi det skulle gøre godt for tænder.

Siden talte hun så meget med min gamle plejemoder, og fra den dag af havde jeg det meget bedre; thi der kom ofte penge. Jeg ved ikke hvorfra, men jeg tror, at det har været fra Frankrig."

"Hvorledes ved De da, at jeg ligner Deres moder?" spurgte Lili. "De kan jo ikke huske hende, når De kun var seks år

gammel."

"Nej, signorina! Deri tager De fejl. Jeg kan huske hende, som havde jeg set hende i går, ikke som den fornemme dame, men som den fattige model, der sad på "Spanske Trappe" og solgte violer."

"Det begriber jeg ikke," svarede Lili. "De siger jo selv, at De aldrig har set hende og at De kun tror, at den fremmede dame har været Deres moder."

"Jo, jeg har set hende og det endda mange gange!" sagde Giovanni ivrigt; "thi hun blev malet af de forskellige kunstnere på Villa Medici og af en dansk kunstner, som siden blev munk. Hver morgen når jeg gik til skole, så jeg et maleri, som ganske lignede den fremmede dame jeg havde set, og som kunsthandleren sagde, var "Violetta". Hun sad i sin albanerdragt ved foden af "Spanske Trappe", rakte hånden ud mod de forbigående med en buket roser, der ganske lignede Madonnas her på øen. Da jeg blev voksen, brændte mit hjerte af længsel efter at kunne købe dette billede; men kunsthandleren forlangte 1500 lire, og jeg havde knapt én, så derfor måtte jeg nøjes med hver morgen at stå stille og se på det dejlige billede, og min moders træk har således præget sig ind i min erindring, at jeg aldrig kan glemme dem. Jeg har sagt Dem, signorina, at De ligner hende, og De vredes vel derfor ikke, når jeg beder Dem modtage dette perlebånd som en erindring om hende og mig.

Jeg er en gammel mand, signorina, og når jeg er død, har jeg ingen arvinger. Man vil holde auktion over min vigne, kaste dette perlebånd i grams til griske bønder; men dertil er min

moders gave for god – behold det, signorina, jeg beder Dem så inderligt derom."

Lili havde tårer i øjnene, bevæget rakte hun Giovanni hånden og sagde: "Tak, Giovanni! Er der intet, jeg kan give Dem til gengæld?"

"Jo", svarede den gamle mand, "hvis De vil skænke mig Deres fotografi, så har jeg da et minde om Dem, når De skal forlade vor ø."

Giovanni bøjede sig ned, kyssede hendes hånd og forsvandt så ganske langsomt ud på altanen.

Da Henni hen imod middag kom hjem fra det studie, som han havde lejet i Casamicciola, kom Lili ham i møde med perlebåndet og spurgte, om hun måtte beholde det. Hun syntes, det var sådan dejlige romerske perler og ville så nødig støde Giovanni ved at afslå hans gave.

Henni tog perlebåndet, vejede det i hånden og udbrød: "Hvor vil du hen! romerske perler, det er ægte perler; det ved Giovanni måske ikke, men i hvert fald er denne gave alt for kostbar til, at du kan modtage den, og jeg for fattig til at betale den."

"Nej, nej!" udbrød Lili forskrækket, "du må ikke byde ham penge, så må jeg hellere give båndet tilbage."

"Ja gør det," sagde Henni roligt.

"Nej Henni, det kan jeg heller ikke," klagede Lili. "Du skulle have set, hvor bedrøvet han var, fordi du havde kastet hans roser bort, og hvad han her bringer mig, siger han, skal være en modvægt mod det, du har gjort. Jeg kan ikke give ham det tilbage. Det ville bedrøve ham endnu mere end Madonnas roser."

"Å! I er nogle narre alle til hobe, fulde af overtro og sentimentalitet; men hvis du beholder båndet, så må vi virkelig give ham noget til gengæld."

"Hør!" sagde Lili glad, som ved en pludselig indskydelse, "nu ved jeg, hvad du skal give ham, det vil glæde ham mere end alt det andet."

"Og *dét* er?" spurgte Henni.

"Du skal male mig."

"Er du gal?" spurgte Henni. "Tror du, jeg har tid nu til at tage fat på et nyt arbejde?"

"Det hjælper ikke," bad Lili, "du vil dog ikke nægte mig den første bøn, hvorom jeg beder dig efter vort bryllup."

"Ja, det er jo godt nok; men sådan et maleri gør man ikke færdig i en hast, og hvor får vi et barn fra?"

"Et barn – et barn!" udbrød Lili forskrækket, "jeg vil ved Gud intet barn have, jeg vil heller slet ikke males som Madonna. Det ville kun minde Giovanni om hans forskudte roser."

"Hvorledes har du da tænkt dig det?" spurgte Henni. "Jeg synes, du ville tage dig godt ud som Madonna med et smukt barn på skødet."

"Nej!" svarede Lili bestemt, "jeg vil males som model. Du må få en dragt fra Albano, og så skal du male mig siddende ved foden af "Spanske Trappe" med en buket roser, som jeg med et bedende udtryk rækker ud mod de forbigående. Således har hans moder siddet, og således vil det glæde Giovanni mest."

"Ja, hvis vi bliver hele sommeren her på øen, får jeg måske tid til det; men mit store billede med Madonnaprocessionen må jeg have færdigt først."

"Tak, Henni!" råbte Lili og slog armen om hans hals. "Du ved ikke, hvor meget du glæder mig dermed, måske lige så meget som det ville glæde Giovanni."

Det var i midten af maj, og Henni begyndte at blive urolig over, at han endnu intet havde hørt om det v. Zittowske legat; men han trøstede sig med, at det ofte trak ud, når greven var borte fra byen, og stolede desuden på de udmærkede anbefalinger, hvormed hans ansøgning havde været ledsaget.

Det var en varm, duftende majdag, gæsterne sad ved table d'hôte, dørene til spisesalen stod åbne ud til haven, og der herskede denne oprømte stemning, som god vin og smukt vejr plejer at frembringe.

Giovanni gik stilfærdigt og vartede op; men da han kom til Henni, hviskede han ham noget i øret og rakte ham et omfangsrigt brev, som Henni øjeblikkelig brød. Næppe havde han læst de første linjer, før han blev ligbleg, rejste sig og forlod salen.

Lili så bekymret efter ham, rejste sig halvt; men Henni vinkede til hende fra haven, og hun indtog atter sin plads. Gæsternes livlige konversation klang som cikadernes trommen fra træerne; hun følte en hjerteangst, som hun aldrig før havde kendt, og næppe var måltidet endt, før hun ilede op på sit værelse, hvor hun traf Henni siddende på en stol med ansigtet begravet i begge sine hænder.

"Henni, Henni, hvad er der sket?" råbte hun forskrækket, "din moder er da ikke død."

"Nej Lili," svarede Henni med lav stemme, "alt derhjemme står såre vel; men min fremtid er ødelagt, man har nægtet mig

legatet."

"Har du ikke fået det!" råbte Lili forbavset, "hvorledes er det muligt?"

"Såre naturligt," svarede Henni, "således går det her i verden, hvor alt går naturligt til. Brevet er fra doktor Møller, vil du høre, hvad han skriver?"

Lili nikkede, tog plads ved siden af Henni og denne læste:

Kære Henni!

Det gør mig ondt, at mit første brev til dig skal indeholde en Jobspost, som jeg så inderligt gerne ville have skånet dig for; men jeg synes det er bedre, du får efterretningen fra en gammel, prøvet ven end fra de danske aviser, som du måske oven i købet har ondt ved at skaffe dig.

Altså, baron v. Zittow har behaget at give legatet til en vis Hjalmar Jensen, som ingen i verden kender, og som ikke har bedrevet andet end at gå Akademiets tegneskole igennem. De gamle professorer er aldeles forbavsede, og de unge vordende siger, at der aldrig er blevet begået en større uretfærdighed end den, der er vist dig. Ingen af dem kender noget videre til den Hjalmar Jensen; men endelig fik jeg fat på en, som fortalte mig, at denne såkaldte maler har tegnet med den unge baron og malet med begge den gamles døtre.

Heri stikker, som du naturligvis let vil begribe, hele knuden; thi når baron v. Zittow har udnævnt Hjalmar Jensen til at være hans søns lærer, og oven i købet til at klatte sammen med begge hans døtre,

kan du nok forstå, at baronen må anse ham for en stor kunstner, og som følge deraf også fuldt værdig til at få det af ham bestyrede legat.

Kære Henni, du må endelig ikke tabe modet, fordi en idiot har gjort dumheder. Alle herhjemme tager dit parti og finder, at du har lidt skammelig uret. Til næste år vil du vistnok kunne få Akademiets rejsestipendium og vedblive at fortsætte din virksomhed i udlandet. Jeg er så splintrende gal på baronen, at jeg godt kunne æde ham, hvis han ikke var sådan et langt, tyndt spektakel, som desuden af Hjalmar Jensen har lært den kunst at male sig, hvilket klæder ham fortræffeligt. Jeg vil da i al høflighed fortælle ham, at han ikke forstår sig mere på uddeling af legater end Hjalmar Jensen på kunst, og muligvis får jeg lejlighed dertil; thi jeg er uværdig blevet huslæge hos generalinde Lydia v. Rabenstein, som har en smuk villa her i Valby. Hvorfor jeg er nået til denne hæderspost, begriber jeg ikke; thi hun plejer ellers kun at søge rangspersoner, men skal efter sigende i øvrigt være en ganske fortræffelig dame. Jeg har endnu ikke set hende, men agter en af de første dage at gøre hende min ærbødige visit, og hvis jeg da skulle træffe baronen, som er en af hendes omgangsvenner, skal jeg ordentlig læse ham teksten.

Ja, kære Henni! jeg ville ønske alle legater Fanden i vold. I reglen stiftes de, fordi en eller

anden rig idiot vil have sit navn, hvad han kalder *foreviget* således, at det hver terminsdag kan komme i Berlingske Tidende. Selv småfolk driver denne sport, og vi har legatstiftere, som har sat tusind kroner ud, således at den lykkelige ansøger kan opnå det højst værdifulde bidrag af 40 kroner om året; men navnet, kære Henni, navnet og evigheden er jo også de tusinde kroner værd.

Så er der andre, som har en mere nobel grund til at stifte legater. Det er folk, som er kommet på kant med deres familie, og som vil snyde deres arvinger, og dette giver anledning til højst komiske tilfælde. Jeg har kendt en meget rig dame, som var ufordrageligheden selv og som ingen mennesker kunne udstå; men hendes arvinger sværmede omkring hende som bier omkring blomsterne, krøb for hende som skødehunde og snoede sig som ål. Der var en meget betydelig arv i vente, og på forhånd deltes den allerede af de sørgende slægtninge, som med glade miner sendte deres sørgekranse til den højbårne dames båre. Jeg glemmer aldrig de lange næser, jeg så ved begravelsen; thi en af vore idiotanstalter havde fået hele beløbet, for at der kunne blive rigtige mennesker ud af disse stakkels åndssvage, hvilket jeg som læge ved er umuligt. Det samme har vistnok damen vidst; men efter den tid blev alle hendes arvinger åndssvage, og det har dog næppe været hendes mening.

Tab nu endelig ikke modet, kære Henni – penge er meget, men penge er ikke alt, og du har vel nok så meget i baghånden, at du foreløbig kan blive hvor du er; skulle det knibe for dig, så kan du imidlertid hos mig få, hvad du behøver til hjemrejsen. I dette triste tilfælde skal jeg også sørge for at skaffe dig en passende lejlighed; men bedre ville det vistnok være, hvis du bad din lille kone om at lade generalinde v. Rabenstein besørge det fornødne. Hun er jo hendes tante, og sådan en gammel pebersvend som jeg forstår mig oprigtig talt ikke på de dele. Som sagt, generalinde v. Rabenstein skal være en udmærket dame og påtager sig vistnok med stor villighed dette hverv for sin elskværdige, lille søsterdatter.

Farvel, kære Henni, glem ikke din gamle ven

Poul Møller.

Lili brast i gråd og spurgte: "Skal vi da rejse hjem?"

Henni var ligbleg, da han svarede: "Ved du af, kære Lili, at dette brev meddeler mig, at hele min virksomhed er brudt. Jeg får ikke mit store billede med Madonnaprocessionen færdigt og kan altså ikke indsende det til Akademiet næste år. Hele vort ophold i Italien var bygget på det v. Zittowske legat, og med det har man taget grundstenen under mine fødder bort. Vi kan muligvis blive her måneden ud; men så må vi vende tilbage til alt vrøvlet derhjemme. Nej! jeg kan ikke holde denne tanke ud, jeg hader denne forbandede baron. Han har gjort mere end at myrde et menneske."

Lili rejste sig, slog armen om Hennis hals og sagde: "Har vi da så lidt penge?"

"Ja," svarede Henni, "vi har meget lidt, jeg var så fuldstændig sikker på at få det store legat, at jeg ikke tog i betænkning at rejse, og doktor Møllers tilbud vil jeg ikke tage imod, han har det vist knapt nok selv som fattiglæge i Valby. Der bliver ikke andet for end at vende hjem, skønt guderne skal vide, at jeg gør det med blødende hjerte."

"Stakkels Giovanni!" sagde Lili, "så får han ikke mit billede."

"Nej!" svarede Henni, "jeg må nu anvende al min tid på processionen. Gud må vide, om jeg kan få det færdigt. Jeg vil straks gå op til byen, jeg kan endnu arbejde lidt i aften, skønt jeg ikke kan gøre det med den glæde som før."

Da Henni ved mørkets frembrud vendte tilbage, var Lili gået en spadseretur med et par franske damer, til hvem hun havde sluttet sig, og Henni syntes, at hans før så hyggelige værelse nu lå så øde og forladt, da hun var borte.

Han satte sig hen i den mørkeste krog, tog atter hænderne for ansigtet, grundede og grublede; men der var ikke skygge af udvej. Han måtte jo tilbage.

Da hørte han sagte listende trin på altanen, og frem i skumringen gled Giovannis let krumbøjede skikkelse, det var næsten som en ånd kom listende mod ham.

Ganske mod sædvane havde Giovanni sin røde hue i hånden, og efter en ærbødig hilsen sagde han: "Eccellenza må ikke vredes på mig, men den frygt, hvori jeg har gået lige siden Madonnadagen, har nu vist sig grundet. Signorina har fortalt mig, at der er hændet Dem en stor ulykke, og at De bliver nødt til at forlade vor ø."

"Ja!" sagde Henni kort. Han syntes, at der var noget påtrængende i, at denne opvarter blandede sig i hans affærer.

"Men det må ikke ske," vedblev Giovanni ydmygt – "De må blive."

"Det kan jeg ikke," svarede Henni hårdt, "desuden kan det jo være Dem ganske ligegyldigt, om vi bliver her eller ej."

"Det kan det ganske vist, men jeg tænker ikke på mig selv."

"På hvem da?" spurgte Henni.

"På Dem og den unge signorina. Hun har fortalt mig, at når De ikke kan få Deres store billede af Madonnaprocessionen færdigt, kan De heller ikke næste år vente rejselegatet fra Akademiet. Hun græd da hun fortalte det."

Henni så forbavset på ham og spurgte: "Hvad kommer egentlig alt dette Dem ved?"

"Ak, Eccellenza! Vredes ikke; men jeg synes, at der er begået en stor synd imod Dem, og jeg kan muligvis hjælpe Dem ud af alle disse vanskeligheder."

"Hvad mener De?"

"Ser De, Eccellenza, da jeg vandt i lotteriet, ville Vitarno absolut have, at jeg skulle have halvdelen af gevinsten. Det ville jeg ikke tage imod; men jeg fik da så meget, at jeg kunne bygge mig en smuk vigne oppe på bjerget og endda beholde en del tilovers. Jeg gamle mand har jo ingen udgifter, og jeg har derfor år efter år lagt op af min løn, så at jeg nu har 30.000 lire, som oprigtig talt ikke er mig til nogen nytte. De står i *Banco di Napoli*, og det ville glæde mig, hvis De ville modtage så meget, at De kunne blive her til vinhøsten er forbi."

Henni så aldeles forbavset på ham; men den gamle mand stod så ydmygt, som var det ham, der bad om et lån.

"Kære Giovanni!" sagde Henni med en blidere stemme, "det er smukt af Dem, at De tænker således. Der er meget få mennesker i verden, der ville handle som De; men modtage et lån af Dem kan jeg ikke. Jeg ved ikke, når jeg kan betale det tilbage, da vi kunstnere er aldeles afhængige af vort salg, og efter hvad der er hændet, vil det vare lang tid, inden jeg kan lægge så meget til side, at jeg kan betale Dem det tilbage."

"Jeg vil slet ikke have noget tilbage," sagde Giovanni ivrigt. "Kan De betale, er det godt, kan De ikke, er det også godt. For mig har disse penge slet ingen betydning; men for Dem er det jo en livssag, at De får Deres store billede færdigt."

Henni rakte ham bevæget hånden og sagde: "Jeg påskønner Deres gode hjerte, Giovanni; men som sagt, jeg kan ikke modtage Deres tilbud."

Giovanni så bedrøvet på ham, drejede sin røde hue mellem fingrene og sagde: "Nuvel, så vil jeg foreslå Dem en anden udvej. Jeg har en vigne liggende oppe på bjerget noget over Casamicciola; men jeg bor der kun om vinteren. Så snart badetiden begynder, flytter jeg herned, og i al den tid har jeg jo slet ingen brug for vignen deroppe. Hvis nu De og signorina vil tage til takke med den tarvelige bolig, kan De jo flytte derop og blive så længe De lyster. Der er en smuk have deroppe og den dejligste udsigt over havet."

Henni tænkte sig lidt om, han var så forpint af den stilling, hvori han var kommet, at han begyndte at vakle. Hans stolthed havde forbudt ham at tage mod penge, men dette tilbud forekom ham fristende, og han svarede derfor:

"Tak, kære Giovanni, det tilbud vil min hustru vist meget gerne tage imod, og jeg vil heller ikke afslå det; men hvad vil

Vitarno sige, når vi flytter fra ham? Jeg kan jo ikke føre hus deroppe, og skal jeg hver dag spise hernede, kommer jeg jo i gæld til ham."

"De skal slet ikke spise hernede," svarede Giovanni ivrigt – "jeg skal sørge for, at maden bliver bragt op til Dem, og hvad betalingen angår, så ser Vitarno vist ikke så nøje på den."

"Men det gør jeg," sagde Henni, "jeg vil ikke leve på kredit hernede."

"Da har mange kunstnere levet på kredit her," sagde Giovanni smilende. "Folk der oppe fra Norden er langt mere ærlige end her, og skulle det også vare et år, inden De kunne betale Vitarno, så dør han ikke af det. Han er rigere end jeg."

"Nej, jeg kan ikke!" sagde Henni.

Giovanni drejede på ny sin hue mellem fingrene, grublede et par øjeblikke og sagde så endelig: "Ved De, hvad De kan gøre, Eccellenza? De ved, at Vitarno og jeg hørte til Italiens frihedsparti, og at Garibaldi er vor afgud. Hvis De nu malede hans portræt og forærede det til Vitarno, når De rejste, så ville det være ham meget mere værd, end hvad De ellers skulle betale."

Henni så forbavset på den gamle mand og svarede: "Cale Garibaldi! Tror De, jeg kan male ham ud af hovedet? Jeg ved meget godt, hvorledes han ser ud, har også et fotografi af ham; men male ham, kære Giovanni – nej! det kan jeg ikke."

"Ved De af," spurgte Giovanni hviskende, "at de venter ham på Villa Bellavista? Vitarno fortalte mig, at Garibaldi ville bruge badene her på Ischia, og at det ikke varer ret længe, før han kommer."

"Tror De," spurgte Henni smilende, "at Garibaldi ville sidde for mig? Dertil er han vistnok alt for stor."

"Nej! Nej!" svarede Giovanni livligt, "det er han slet ikke, han er godheden og jævnheden selv, og jeg ved, at han på Caprera har siddet for en dansk billedhugger, som formede hans buste. Garibaldi kender både Vitarno og mig. Han har hørt om vort hårde fangenskab på St. Angelo og om vor flugt her til øen. Jeg er overbevist om, at når han hører at Vitarno skal have hans billede, vil han med glæde lade sig male."

Henni rejste sig og gik med lange skridt op og ned ad gulvet. Her var altså en ny udvej. Porten til lykken kunne atter åbne sig, og hans stolthed veg for disse to mænds oprigtige godhjertethed. Han standsede pludselig foran Giovanni og sagde: "Nu vel! så flytter vi op til villaen, og hvis De kan skaffe mig Garibaldis tilladelse, skal jeg også male ham. Er De så fornøjet?"

"Tak, kære Eccellenza!" svarede Giovanni og trykkede hans hånd. "Jeg er ikke kunstner, jeg har kun været en tarvelig gipser; men jeg forstår mig dog noget på kunst og især på kunstnere. Jeg ved, hvor hårdt de tit må kæmpe, hvor mange der bukker under for små kår og elendige forhold; men De skal blive en stor kunstner, male Deres dejlige billede færdigt, og når tiden kommer, ses vi vel nok igen."

"Ja, når jeg næste gang tager til Italien, skal jeg ganske vist besøge Dem," svarede Henni, "hverken min hustru eller jeg vil glemme det dejlige Ischia og dem, som bebor det."

"Så har jeg kun én bøn tilbage," sagde Giovanni glad.

"Og det er?"

"At De i morgen eftermiddag tilligemed signorina vil følge med mig op til vignen for at tage den i øjesyn.

Jeg er jo tarvelig vant, og der kunne muligvis være et eller andet, som De ønskede deroppe, og som vi kunne bringe Dem hernedefra. Jeg skal fortælle Vitarno, at De flytter derop og at han hver dag skal bringe Dem måltiderne. Men Garibaldis portræt taler jeg ikke om."

Da den næste dag led mod solnedgang, viste gamle Giovanni sig i en helt forandret skikkelse. Han havde ikke længere den røde hue, heller ikke camerièrens dragt; men i den lette, hvide sommerdragt så han ud som en fuldstændig gentleman. Ingen skulle have anet, at han til daglig vartede op ved et table d'hôte.

I det gyldne aftenskær, der begyndte at lægge sig over øen, vandrede Giovanni med sine gæster op ad den maleriske bjergvej, der fra Casamicciola førte op mod den gamle vulkans top.

Kastanjerne stod med lysegrønt løv, akacierne sendte en berusende vellugt fra deres hvide klaser, myrterne prangede med mørkegrønt løv, og jo højere de steg, desto mere malerisk blev dalen, der lå udbredt for deres fødder. I nogen afstand sås en temmelig stor bygning i maurisk stil, således som de fleste vigner er bygget der på øen. Trappen lå uden på huset, lette hesteskobuer bar to rækker altaner, besatte med blomstrende planter, og på det flade tag var der en loggia, hvorfra man måtte have den herligste udsigt. Giovanni tog en nøgle op, åbnede gitterporten, og med en egen, halvt stolt, halvt forlegen, smilende mine slog han ud med hånden og sagde: "Dette er min vigne."

Henni studsede, han havde tænkt sig en bondehytte, og så var det en bygning ikke langt fra at være lige så stor som Villa Vitarna. Også Lili så forbavset ud; men det var ikke bygningen, der slog hende. Det var den smag og den omhu, hvormed den temmelig store have var anlagt.

Dens baggrund dannedes af et stejlt affald i bjerget, og oppe fra klippen brød en dampende vandstråle frem, som samlede sig i et bassin, for derpå fra et underjordisk løb at sprudle frem i midten af haven som et blinkende springvand.

Midt i bassinet hævede en pyramide sig i vejret, bygget af alle slags drypsten, og ud af disse skød sig et væld af bregner, lycopodier og venushår, som viftede for den lette aftenbrise. Gangene var belagt med broget grus, bedene omfattede af lave blomsterplanter, og i et af dem var der et væld af myrter, roser og oranger, som udsendte en berusende vellugt.

"Er det virkelig Deres vigne?" spurgte Lili forbavset.

"Ja, signorina," svarede Giovanni beskedent, "og jeg håber, at De vil føle Dem tilfreds heroppe; men De skal dog se noget mere af haven, før vi går ind i bygningen."

Atter ventede der det unge ægtepar nye overraskelser.

Haven var beliggende mod syd og næsten over alt omfattet af stejle, brune tufklipper, så at solen i forbindelse med jordens vulkanske varme og de rige kildevæld fremkaldte en næsten tropisk yppighed. Til sin forbavselse så Lili i havens ene hjørne en gruppe af høje palmer, hvis fingerdelte blade legede i aftenvinden. Lige over for dem stod en samling af de forunderligste kaktus, man kunne tænke sig; snart mandshøje søjler, snart kugleformede, snart dannede som sære forvredne skikkelser, og på disse planter, der mere syntes at tilhøre Månen

end vor Jord, var der et væld af blomster, som udbredte en bedøvende duft.

Det mærkeligste stod endnu tilbage. I dette lille tropiske paradis var der opstillet store volierer med brogede fugle, som sang og fløjtede, medens de gyngede på de buske, som de store volierer omsluttede, og som et minde fra Rom så hun i en tufgrotte de store, grønne firben, der er så almindelige på Roms campagne, medens de ikke findes på Ischia, hvor jordens vulkanske uddunstninger ganske har forjaget krybdyrverdenen.

Lili kunne ikke komme sig af sin forbavselse. Som et barn knælede hun foran disse brogede fugle, som hun aldrig havde set før, stirrede på de forunderlige, tropiske kaktusblomster og sagde endelig:

"Har De samlet alt dette, Giovanni?"

"Nej, signorina!" svarede den gamle beskedent, "der er en lignende have i nærheden af Neapel, og da dens ejer var her på øen og så, hvor lunt og godt min have lå, hjalp han mig med alle disse planter og fugle, som jeg efterhånden fik fra ham. Synes De om den?"

"Hvor kan De spørge!" udbrød Lili. "Her er jo som i et paradis – hvem der engang kunne komme i besiddelse af sådan en skat."

Giovanni så på hende med et blik, hun ikke forstod. Han svarede ikke, men spurgte blot: "Vil signorina nu ikke se, hvorledes jeg bor?"

De steg op ad den brede trappe, der på husets udvendige side førte op til den første altan; men da de trådte ind i de

rummelige værelser, blev Lili næsten lige så overrasket over deres udstyrelse som over haven.

Det var ikke nogen opvarters bolig, endnu mindre en bondes, således som Henni havde tænkt sig det, det var en velstående privatmands – udstyret ikke med overdreven luksus, men med smag og al den komfort, som man kunne ønske sig. De gik fra værelse til værelse, steg derpå op i den næste etage, og her havde Henni nær udstødt et fryderåb. Vinduerne mod syd var blændede, frie mod nord med udsigt til havet – det var det bedste atelier, en maler kunne ønske sig.

"Her bliver nok plads til det store maleri," sagde Giovanni smilende; "men Garibaldi kan De ikke få herop, ham må De male på Bellavista."

Da de ved mørkets frembrud nåede tilbage til Villa Vitarna, var Henni blevet et andet menneske. Han følte sig befriet for det uhyggelige tryk, han havde været udsat for, og da han skiltes fra Giovanni, var det med en hjertelighed, som øjensynlig glædede den gamle mand, der dog hele tiden havde følt, at Henni betragtede ham som underlegen.

Få dage efter flyttede det unge ægtepar op til vignen. Det store madonnamaleri blev bragt i atelieret, og nu begyndte der for dem begge en række lyse, lykkelige dage. Henni arbejdede ivrigt, Lili sværmede om i haven, og da Garibaldi et par uger senere holdt sit indtog i Bellavista, blev Henni på det hjerteligste modtaget af denne Italiens frihedshelt, der jævn som en soldat hver dag sad for ham i sin røde bluse, som han ikke en eneste dag lagde fra sig under sit ophold på øen.

Hvor betagende var ikke denne skikkelse, som Henni kun havde kendt fra bøger og aviser. Nu sad frihedshelten foran

ham så stille og fordringsløs, som var han ikke Italiens befrier, men en jævn soldat, der havde gjort en række felttog med. Han fortalte med en rolig stilfærdighed om disse kampe, der havde skabt Italiens enhed, som om han egentlig ikke havde noget med det at gøre, og kun når pavevælden og gejstlighedens despotiske tyranni kom på bane, kunne hans øjne skyde lyn, og da Henni spurgte, hvorfor han havde valgt den ensomme ø Caprera til ophold, svarede han blot:

"Jeg søgte et sted, hvor jeg kunne blive fri for kirkeklokker. Præster og diplomater hader jeg af mit ganske hjerte."

Alt som sommeren skred frem, blev heden mere utålelig, og Henni lykønskede sig selv til, at han var flyttet op på bjerget, hvor luften ikke var så trykkende som nede i dalen; men der kom dog sciroccostorme, hvor det næsten var ham umuligt at arbejde, og da fik han besøg af gamle Giovanni, som på et æsel førte store kurve med is fra Neapel op til vignen, og når de krystalklare klumper udbredte en behagelig kølighed, fik den gamle sig en hyggelig passiar med det unge ægtepar, der nu betragtede ham som en ven, hvis godhed de ikke noksom kunne påskønne.

Det begyndte at lide mod vinhøsten, blomster og græs gulnede i den stærke sol, som aldrig hindredes af nogen sky; druerne hang med fulde, blålige klaser, vagteltrækket var begyndt, og hver aften hørte man disse fugles forunderlige, melankolske toner, og hele natten klang de store konkyliehorn, som man ser på de antikke malerier, hvor tritonerne svinger dem foran Neptuns vogn, der farer hen over havet.

Hennis store maleri var færdigt, indpakket og sendt af sted. Garibaldi var taget bort fra øen, også hans billede var færdigt,

og Henni arbejdede nu i stilhed på Lilis billede, der blev skønnere dag for dag. Med sit barnlige ansigt, sit bedende smil sad hun i den maleriske albanerdragt ved foden af "Spanske Trappe" og rakte buketten med Madonnas roser mod de forbigående. Henni følte en hemmelig ærgrelse over, at billedet blev så godt, at han selv havde lyst til at beholde det; men han trøstede sig med, at han kunne tage albanerdragten med til Danmark, og glædede sig over den fryd, han ville skaffe den gamle Giovanni, der havde skabt dem et ophold, de aldrig ville glemme.

Så kom den sidste aften med afskedens vemodige smerte; både Henni og Lili havde dag for dag følt sig mere og mere bundet til denne vidunderlige ø, der er Italiens paradis, og som man aldrig glemmer, når man en gang har beboet den.

Lili havde arrangeret en lille fest ude på den åbne loggia. Dér lå vin og vandmelon oppe fra piazzaen; thi de unge, hun havde gjort bekendtskab med, havde lovet at ville danse tarantella. I et af værelserne stod et festbord dækket med blomster, frugt og vin, og på væggen så man et grønt draperi, som Lili skævede til hver gang hun gik forbi, idet hun syslede med en snor, hvis ende var skjult ved den stol, hvor Henni skulle sidde.

Da tarantellaen var danset under latter og spøg, gav de unge på loggiaen sig i færd med melonerne og vinen, medens Henni med en håndbevægelse bød Giovanni og Vitarno at indtage deres pladser ved det dækkede bord.

Måltidet begyndte i al stilhed. Det var øjensynligt, at Vitarno, men især Giovanni følte sig generede ved således at sidde til bords som gæster hos en fremmed eccellenza; men Hennis elskværdige hjertelighed og Lilis muntre latter forjog snart

deres tilbageholdenhed, og samtalen gik så muntert og ligefrem, som om de alle var årgamle bekendte. Da de svulmende druer var sat på bordet, greb Henni sit glas, rejste sig og sagde:

"Det er med et tungt hjerte, at min hustru og jeg i aften må bringe Dem vort farvel. Aldrig havde jeg troet, at jeg i Italien skulle møde en sådan gæstfrihed, som jeg har fundet hos dem, jeg i begyndelsen betragtede som fremmede, men nu kalder mine venner. I morgen vil dampskibet atter føre os hjem til vort kolde, umilde Nord; men i dens kulde, frost og sne vil vi aldrig glemme de lyse og lykkelige dage, vi har tilbragt på denne vidunderlige ø. Vi ved ikke, hvorledes vi skal lønne al den godhed, De har vist os; men vi vil ikke forlade øen uden at efterlade en lille erindring, som jeg håber vil være Dem begge velkommen – jeg beder Dem modtage, hvad De nu får at se." Med disse ord trak Henni i snoren, draperiet styrtede ned, og i gyldne rammer så man Garibaldi og den unge Violetta med Madonnas roser.

"Corpo di Baccho – Il liberatore!" råbte Vitarno og rakte begge arme frem mod billedet, som ville han omfavne det.

Giovanni derimod sagde intet. Ligbleg var han sunket tilbage mod stolens ryg, og tårerne trillede ned ad hans kinder.

"Grazia Eccellenza!" var alt, han formåede at fremstamme.

Da rejste Lili sig, trykkede et kys på hans pande og sagde:

"Vi giver Dem Deres moder tilbage."

"Aldrig, aldrig skal jeg glemme det," hulkede Giovanni og græd som et barn.

Det var i den tidlige morgenstund henimod klokken tre. Solen var just i færd med at stå op og kastede sit første, rødmende skær hen over golfen og belyste Casamicciolas marina, hvor den lille damper gjorde alt klar til afrejsen. Nede ved marinaen stod Henni og Lili rejseklædte, omgivet af Vitarno, Giovanni, Filomele og alle de andre, hvis bekendtskab de havde gjort; thi Lili havde vundet alles hjerter.

Så kom båden fra skibet og svingede ind til landingsbroen. Henni og Lili gik om bord, årerne lagdes ud, og kort efter stod de på dækket stirrende ind imod land. Så lød damppiben, skruen satte sig i bevægelse, og skibet begyndte sin raske fart hen over bølgerne; men ved rattet stod Henni og Lili stirrende ind imod den klippehøje kyst, hvor man fra toppen af Monte Vico så Vitarno og gamle Giovanni svingende med sin røde hue. Lili viftede til afsked med sit lommetørklæde; så gled skibet om pynten, og med et suk så Lili Ischias stejle kyst forsvinde i det fjerne.

2. del

Villa Valby

4. Maren Madsen

"Jeg tror, der er skønnest i Danmark."
H. C. Andersen.

"Ja skønt som dér er intetsteds på Jorden."
Adam Oehlenschlæger.

Det var en råkold november eftermiddag.

Tågen lå som et slør hen over de urolige bølger, og en skarp blæst fra nordost fik skummet til at flyve fra deres toppe. Damperen fra Stettin begyndte at nærme sig København, og på dækket stod Lili indsvøbt i sin plæd, frysende og med et udtryk i sit fine lille ansigt, som var hun alt andet end fornøjet. Henni gik med lange skridt op og ned ad dækket, standsede foran sin hustru og spurgte: "Hvad er der i vejen? Du har jo tårer i øjnene."

"Å Henni!" svarede hun, "jeg føler mig så underlig beklemt. Jeg er ikke vant til denne råkolde luft, den grå tåge gør mig ganske melankolsk, og desuden er jeg så angst."

"Hvorfor?" spurgte Henni og lagde armen om hendes liv.

Lili brast i gråd og svarede:

"Kære Henni! Jeg føler mig virkelig så elendig ved tanken om, at jeg nu skal styre et hus, således at jeg kan sige, at det hygger og freder om dig. Jeg synes, at jeg har fået en helt forkert opdragelse. Hvad kan det hjælpe, at jeg kan brodere, har lært fransk, kan spille lidt på klaver, når jeg slet ikke kender noget til det, hvorpå det egentlig kommer an for en husmoder. Jeg ville ønske, man havde sendt mig på en kogeskole i stedet for til min spillelærer, at jeg kunne sy og stoppe i stedet for at brodere, kort

sagt, jeg synes slet ikke, jeg duer til at være husmoder, og jeg forstår mig desuden slet ikke på at omgås tjenestefolk; thi hjemme i vort tarvelige hus var det så at sige moder, der besørgede det hele. Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal komme ud af det; men jeg har en knugende følelse af, at jeg slet ikke duer dertil. Det er ikke mig selv, jeg tænker på, jeg kan jo finde mig i alt; men at jeg ikke skulle kunne skabe dig et hjem, hvor du følte dig tilfreds, det piner mig mere end alt."

"Nå, nå," sagde Henni, "tag dig nu ikke alt det så nær, det går jo nok, når vi først er kommet ind i vort nye hjem; blot jeg vidste, hvorledes det ser ud."

Lili tørrede sine øjne og sagde, endnu grædende: "Ak Henni! Jeg er bange for, at du slet ikke vil synes om det.

Jeg har haft en hemmelighed for dig og har ikke villet bedrøve dig, medens vi var på det dejlige Ischia; men en af de sidste dage fik jeg et brev fra min tante, som har gjort mig meget urolig."

"Hvorfor har du ikke læst det for mig?" spurgte Henni, "du plejer jo ellers at meddele mig alle dine sorger."

"Jeg ville ikke røve dig glæden i de sidste dage, vi var sammen på Ischia, og desuden indeholdt brevet meget, som jeg frygtede for ville såre dig, og derfor har jeg beholdt det for mig selv."

"Har du brevet?" spurgte Henni.

"Ja!" svarede Lili, "jeg har det her i min rejse taske."

"Så læs det for mig."

"Nej, lad mig være fri; det er nok med, at det har voldt mig bekymring."

"Herregud, det kan da ikke være så slemt, hun er jo din tante, og jeg længes virkelig efter at høre, hvad hun skriver, selv om

der måske falder en lille finte af til mig. Lad os sætte os her hen under ruffet, så læser du brevet for mig."

Lili sukkede, åbnede sin rejsetaske, og da de var kommet til sæde, læste hun:

> Min gode Lili!
> Jeg skal jo ikke nægte, at din anmodning om at skaffe dig og din mand en hyggelig lejlighed har sat mig i nogen forundring. Jeg er jo ikke vant til at se på lejligheder og ved heller ikke, hvorledes I med eders små forhold ønsker at indrette eder. Du ved, at jeg har min villa i Valby, og jeg ved ikke, om I ønsker at bo dér; men Pierre, min tjener, mente, at lejlighederne herude var billigere end i byen, og så bad jeg ham gå omkring og se, om han kunne finde noget, der passede for eder. Han har nu lejet en 4 værelsers lejlighed i "Villa Valby", og jeg har fået ham til at leje nogle arbejdere, som kan flytte eders møbler fra mit loft, hvor de oprigtig talt virker noget generende, da det er overfyldt i forvejen. Jeg håber, at de ikke har taget skade; men det forekommer mig, at I hellere måttet have ladet dem magasinere på et mere passende sted; thi jeg kan naturligvis ikke indestå for, hvad skade møl og støv kan have voldet.
>
> Jeg har ikke set eders lejlighed, men håber, at den må være efter ønske, og den har jo desuden den fordel, at den ligger tæt ved min villa, hvor jeg venter at se eder, når I kommer tilbage. Jeg tager imod kl. 5, hvor jeg plejer at drikke te med mine

bekendte fra byen. I øvrigt glæder det mig, at I kommer tilbage; thi din mand kan vist bedre få sine malerier solgt herhjemme end i Italien, hvor der jo er så mange andre kunstnere.

Jeg ved ikke, om I har set Hjalmar Jensen på eders vej; men skulle I træffe ham, beder jeg eder hilse ham fra mig og baron v. Zittow, som er min gode bekendt. Jensen er en meget lovende ung mand, som har baronens særdeles yndest.

Hils din mand og dig selv fra

generalinde

Lydia v. Rabenstein.

"Det var da et forbandet brev," sagde Henni. "Skulle man tro, at hun var din moders søster? Det er jo skrevet så fornemt, at man skulle antage, hun selv var en baronesse, og så skriver gamle Møller dog, at hun er sådan en charmante dame."

"Jeg kender hende så lidt," hulkede Lili. "Da moder giftede sig med min fader, som kun var en simpel toldforvalter i en af provinserne, fandt tante, at det var en fuldstændig mesalliance, og hun sagde til hende, at man giftede sig jo ikke af kærlighed, men for at skaffe sig en position, og det havde hun nu ganske forspildt.

Moder tog sig dette svar meget nær, ville ikke mere komme til sin søster, som jo lidt efter lidt blev overmåde rig. – Mig har hun aldrig haft noget til overs for, jeg kender hende så at sige slet ikke, og de gange jeg har set hende, har der været en duft af fornemhed over hende, som har gjort, at jeg slet ikke kunne komme i noget nærmere forhold til hende. Den måde, hvorpå

hun har søgt at hjælpe os, ligner hende ganske; hun har ikke gjort det ringeste selv, men overladt det hele til en tjener og nogle arbejdsfolk. Gud ved, hvorledes der ser ud i vort nye hjem?"

Drosken med rejsetøjet på forsædet rullede gennem Københavns gader, som en stærk novemberregn havde gjort dobbelt triste. Folk travede af sted med miner, som viste, at alle havde hastværk. Unge piger med deres citytasker skyndte sig ud af forretningslokalerne; men Lili syntes, at det hele havde et så kedsommeligt præg i modsætning til det lyse, livlige og larmende liv i Neapels gader, at hun sukkede derved. Hvor var alting herhjemme dog småt og gråt og tarveligt i modsætning til de rige byer, hun lige var draget igennem. Hvor var himlen grå, luften kold, og efterhånden som de kom ud af byen for at køre den kedsommelige vej til Valby syntes hun, at alt blev mere tungt og trist omkring hende.

Henni sagde intet.

Med et mørkt blik stirrede han ud gennem vognens vinduer, og alt som de kom længere frem, hvor husene lå mere spredt, strakte han hovedet ud, som ville han længselsfuldt se efter den villa, de skulle bebo; men han så kun grå marker, sorte tjørnehække og den våde landevej, der syntes at tabe sig i det fjerne.

Trykket af hans knugende tavshed spurgte Lili: "Syntes du ikke, at vi straks skulle gøre en visit hos min tante, det ville dog være en opmærksomhed først at aflægge hende et besøg, inden vi drager ind i vort nye hjem."

"Gid Fanden havde hende!" svarede Henni kort.

"Det må du ikke sige, hun er dog min moders søster, og når hun ser, at vi viser hende den opmærksomhed straks at komme til hende, vil hun måske senere tage bedre imod os."

"Nå, som du vil!" svarede Henni, og råbte ud til kusken: "Vil De holde ved "Villa Lydia" og vente, til vi kommer tilbage."

Atter travede den gamle droskehest tungsindigt frem ad den sølede vej, indtil den endelig med et ryk standsede uden for en gitterport med forgyldte lansespidser og med et våbenskjold, holdt af to kronede løver. På skjoldet stod med forgyldte bogstaver "Villa Lydia."

"Det ser jo fint nok ud," sagde Henni med et smil, idet han åbnede vogndøren. "Din tante har virkelig smag – især gør kronen over skjoldet en glimrende virkning."

"Vær nu god!" bad Lili, "husk på, at meget afhænger af, hvorledes hun vil tage imod os."

Den store gitterport førte ind til en rummelig gårdsplads, hvor de gulnede blade endnu ikke ganske var faldet af de gamle lindetræer, og hvor en stor newfoundlænder fo'r imod dem med en rasende gøen. Henni tyssede på den; men hunden vedblev at halse, medens de steg op af den brede stentrappe og ringede på.

Det varede lidt, inden døren gik op; men til gengæld så de en tjener i lyseblåt liberi, som med en temmelig uforskammet mine spurgte dem, hvad de ville.

"Vil De melde maler Falk og frue," svarede Henni kort.

Pierre så op og ned ad dem, som om han ikke havde forstået dem, og forsvandt så med sirlige trin ind ad den næste dør.

Lidt efter kom han tilbage og sagde: "Generalinden tager ikke imod."

"Vil De så sige generalinden, at det er hendes søsterdatter, der ønsker at hilse på hende lige fra sin hjemkomst fra Italien."

Pierre så på ham med et uforskammet blik og spurgte: "Skal jeg ikke hilse fra Dem med?"

"Naturligvis," svarede Henni; "men skynd Dem lidt."

Denne gang forsvandt Pierre med endnu langsommere trin, idet han mumlede noget mellem tænderne. Lidt efter kom han tilbage og sagde: "Generalinden beder undskylde, hun er i færd med sit toilette; men hvis De en af dagene vil se herind kl. 5, skal generalinden med glæde modtage Dem."

"Lad os så gå," sagde Henni hårdt og tog Lili under armen.

Da de atter kom ud i gården og passerede den store newfoundlænder, sprang denne pludselig op, satte begge forpoter på Lilis skuldre, og i næste nu var hendes nye rejsedragt flænget fra skulderen og helt nedefter.

Henni gav hunden et så rasende spark, at den tumlede omkuld og hylende forsvandt ud i haven; men Lili sagde grædende: "Hvad skal jeg gøre? Jeg kan dog ikke køre igennem Valby sådan som jeg ser ud. Vi må gå op og se at få nogle knappenåle til at hæfte min kjole sammen med."

Da de atter ringede på, stod Pierre i forhallen og kiggede på dem gennem ruden. Henni syntes, at der var et ondskabsfuldt smil på hans ansigt, og ringede voldsomt på.

"Hvad ønsker herren?" spurgte Pierre, idet han åbnede døren.

"Generalindens forbandede hund har flået min kones kjole. Vil De straks skaffe os nogle nåle, at vi kan hæfte den sammen!" råbte Henni rasende.

"Nåle!" sagde Pierre, "jeg har ingen *nåle*."

"Vil De så kalde på kammerjomfruen og bede hende komme ud for at sy kjolen sammen."

"Kammerjomfruen er beskæftiget med fruens toilette," svarede Pierre; "men måske kan stuepigen gøre det."

"Lad hende så komme," sagde Henni; "men skynd Dem lidt."

Atter gik Pierre med meget langsomme skridt hen imod en anden dør, og kort efter kom en ung pige. Da hun så, hvor sønderflænget Lilis tøj var, sagde hun medlidende: "Gud! hvordan er det at Nero har flået Dem! Vil De ikke komme ind på mit værelse, så skal jeg gøre det hele i stand."

"Nej!" sagde Lili, "dertil har jeg ikke tid, rimp det blot sammen, så godt De kan, så kan jeg siden få det syet."

"Hvorfor holder generalinden sådan en forbandet hund?" spurgte Henni, "det er jo livsfarligt at besøge hende."

Den unge pige så på ham og sagde: "Generalinden er så bange for tyve, og jeg vil bede Dem, hvis De skal herhen om aftenen, at gå til den sideindgang, som ligger lidt længere ude ved vejen. Når mørket falder på, bliver porten lukket og så er Nero aldeles ustyrlig. I forrige uge skambed den en pige sådan, at hun kom på hospitalet."

"Hvorfor skiller generalinden sig ikke af med det bæst?" spurgte Henni irriteret.

"Der er almindelig klage over den hund i hele Valby," svarede pigen; "men generalinden vil ikke af med den; hun er så bange for indbrud, og hver aften må Pierre og jeg flytte alt sølvtøjet op i generalindens soveværelse og sætte det under hendes seng. Se så! Nu er kjolen færdig!"

"Tak," sagde Henni og lukkede sin portemonnæ op.

"Nej, nej!" sagde den unge pige forskrækket – "De må ikke give mig noget, vi må ikke tage imod drikkepenge, det har generalinden forbudt."

"Ja, ja da! Så tag vor tak," sagde Henni venligt og rakte hende hånden.

Atter rullede drosken frem ad den sølede landevej, ved hvis kant der stod forkrøblede piletræer, og hvis marker var garnerede med sorte, røgslagne tjørnehække. Husene blev færre og mindre; men pludselig standsede vognen foran en høj fireetages bygning, over hvis port der var anbragt et stort skilt, hvorpå med brandrøde bogstaver stod "Villa Valby."

"De kører fejl, kusk!" råbte Henni ud af vinduet.

"Nej, det er her – De kan jo se navnet over porten."

"Men det er jo ingen villa, men en stor lejekasse."

"Ja, men det er alligevel "Villa Valby", der er ingen anden af det navn herude."

Henni steg ud af vognen, så på Lili og sagde: "Det lader til, at den gode monsieur Pierre har en fin smag. Det er den mest forbandede kasse jeg har set i lang tid."

Deri havde Henni fuldstændig ret. Det var en høj, gulmalet, røgslagen bygning med masser af vinduer, og gennem porten så man ind i en øde gård, hvor en skarnkasse til venstre og et lille nødtørftshus til højre dannede et smukt ensemble.

Porten havde to opgange, og Henni valgte på lykke og fromme den til højre, idet han bad kusken om at sætte kufferten ind i porten. Så steg de op ad den smalle, temmelig grisede trappe, indtil de nåede tredje sal, hvor de ringede på.

Der kom ingen, og først efter gentagen ringen hørte man en grov stemme, som råbte: "Hvem er det?"

"Det er maler Falk," svarede Henni.

"Jøsses kors! er det herren?" spurgte stemmen indenfor, "ja De må tøve en stund, før a kan få kæden fra døren, for der er nogen galskab ved hende."

Henni hørte en raslen og tumlen med en kæde, endelig gik døren op, og foran dem stod en kæmpemæssig pige, som forundret udbrød: "Ih! nej dog! er det herskabet? Generalindens tjener sagde, at De først kom sidst på ugen."

Henni betragtede med en vis forbavselse den svære pige, der stod foran ham med gulvskrubben i højre hånd og karkluden i venstre. Havde han ikke vidst bedre, ville han have troet, det var et forklædt mandfolk; thi hendes træk havde ikke det mindste jomfrunalske ved sig. Det kulsorte hår var snoet op i en top, i hvilket der var anbragt en messingkam af en anselig størrelse. Den flade næse og de tykke læber gav hendes ansigt noget vist negeragtigt, og selve figuren var så stor og svær, at man godt kunne have skabt to piger af hende, uden at det ville have skadet deres førlighed. –

"Hvad hedder De?" spurgte Henni.

"A hedder Maren Madsen, og a æ fra baronens gods."

"Hvilken baron?" spurgte Henni.

"A ka' ikke huske, hvad ded æ, han hedder. Ded æ sådan et løjerligt navn; men a har været mejeripige dér."

"Det er da ikke baron v. Zittow?"

"Jow akkerat," svarede Maren, "ded æ sådan hans navn."

"Jeg tror, den baron er sat ud på mig af Helvede selv," hviskede Henni til Lili. "Hvad satan er det dog for et fruentimmer, han dér har skaffet os på halsen."

"Mæ forlow at spøre?" sagde Maren, "hvem er det?"

"Det er fruen," svarede Henni.

"Jøsses kors! er det fruen? A troede det var hans datter; for hun er da en farlig bette peis. Æ hun rigtig gift?"

"Ja vist så!" sagde Henni utålmodigt. "Lad os nu komme ind! Har De lejligheden i orden?"

"Næ! a er lige begyndt. Generalindens tjener sagde, at de først kom hjem i slutningen af ugen, og så tænkte a, ded havde jo go'e stunder med at blive færdig."

Det unge ægtepar trådte ind i den lejlighed, de havde imødeset med så megen spænding, og fik som første velkomsthilsen en tung indelukket, muggen luft, som viste, at vinduerne ikke havde været åbnet i de sidste par måneder. I det forreste værelse flød gulvet med vand; thi her havde Maren åbenbart begyndt sit første rengøringsarbejde, og da de var vadet igennem det, kom de ind i tre andre værelser, hvor møblerne stod hulter til bulter, tildækket med støv, og hvor en lille hærskare af møl lystigt sværmede om i halvmørket.

Maren traskede bag efter dem og sagde: "A ved jo ikke ret, hvordan fruen vil have stillet alle de tingester, som dér står stavlet op; men a får vel nok besked om, hvordan det skal være?"

Lili så forskrækket på hende og sagde: "Det skal jeg nok ordne, når De blot vil gøre alting rent først. De må endelig polere alle vinduerne, for de er jo helt støvede."

"Ja, her er en skrækkelig svinesti," svarede Maren, "og der bliver noget at skrubbe. A kan da ikke blive færdig den første otte dages tid. Hvor skal vi så gøre af fruen så længe?"

"Det skal vi nok sørge for," sagde Henni; "men skaf noget lys, De har vel en lampe eller to?"

"Jo! a har en lille køkkenlampe; men der står to store inde i spisekammeret, skal a hente dem?"

"Én er nok," svarede Henni, "kom hurtigt med den."

Maren travede ud og kom lidt efter tilbage med en stor petroleumslampe, som hun rakte Henni.

"Hvorfor har De ikke tændt den?" spurgte Henni utålmodigt, "vi kan jo ikke se ved en lampe, som ikke brænder."

"A fik min køkkenlampe fyldt hos købmanden, og a har ikke mere petroleum."

"Så gå ned til købmanden og køb et par flasker; men skynd Dem lidt."

"A har ikke en skilling," sagde Maren og så meget bekymret ud.

"Dér er penge; men skynd Dem, alt hvad De kan, vi kan jo snart ikke se mere."

Maren traskede af sted.

Henni kastede sig på en stol; men Lili sagde grædende: "Herre Gud! er det vort nye hjem, og jeg som havde troet, at vi skulle bo i en hyggelig villa, hvor alt vort smukke indbo ville komme til sin ret.

Se hvor det er støvet og falmet, og se hvilken masse møl her sværmer omkring; jeg er vis på, det er ødelagt alt sammen."

"Ja, det kan vi takke din kære tante for, hun er virkelig som doktor Møller skriver "en charmante dame"."

Nogen tid efter hørte man Marens tunge trin, og lidt efter stod hun foran dem, udbredende en petroleumsstank, så de var nær ved at kvæles.

"Gudbevares!" sagde Lili, "har De ikke fået petroleum?"

"Jow! A har såmænd petroleum nok," sagde Maren arrigt. "Herren sagde jo, at jeg skulle skynde mig, og da jeg så i mørke løb op ad trappen, havde en af de skarnspiger sat sin skarnkasse uden for døren, og så faldt a over den, og så masede a begge flaskerne, og alt det petroleum a havde købt, det sidder i mine skørter. "

"Pillede De skårene op?" spurgte Henni.

"Nej, så gal var a da ikke," sagde Maren, "ka' de la mig falde over deres skarnkasse, så ka' a la dem træde i skårene, det er jo ikke mere end lige for lige.

Det er værst for den gode petroleum, for hun kostede dog fyrre og tyve øre."

"Så må De ned til købmanden igen," sagde Henni; "men så er det vist bedst, De køber et pund lys, vi må da se at få rejsetøjet pakket ud."

Atter travede Maren af sted, og denne gang blev hun længere borte. Hun havde åbenbart haft en batalje med den skarns pige, som havde voldet hendes uheld; thi hun var højrød i sit store flade ansigt.

"Her er lys," sagde hun. "Det varede noget længe, for der var så mange inde hos købmanden."

Henni åbnede pakken og udbrød: "Men hvad er det dog De har købt, Maren! Det er jo tællelys."

"Ja, hvad skulle det ellers være?" spurgte Maren forundret, "der hvor a er fra, bruger vi ikke andet; men de er jo da også knøve nok."

"De må gå ned og få dem byttet, De skal bede om stearinlys."

"Stearinlys," sagde Maren, "det ved a itte, hvad er, det må herren skrive op for mig, det ka a ikke huske."

Atter travede Maren af sted.

Efter en lang venten, som Henni udfyldte med at fløjte "Ach du lieber Augustin", viste Maren sig på ny og sagde:

"A ku ikke få lys, for købmanden havde lukket."

"Siden Pierre har valgt denne lejlighed, hvorfor har han så ikke sørget for, at her i det mindste var lys?" spurgte Henni arrigt.

Maren så uforstående på ham og sagde: "Pierre, hvem er det?"

"Det er jo generalindens tjener! De har jo selv sagt, at han har været her flere gange."

"Nå, mener De Per?" spurgte Maren – "ja, men han sagde jo, at herskabet først kom sidst i ugen."

"Hvad for en Per?" spurgte Henni, "han hedder jo "Pierre"."

"Næ-mænd om han gør," sagde Maren grinende, "a ved da, han hedder Per Lausen fra den tid, a tjente sammen med ham hos baronen; men generalinden ville nu ha', at han skulle hedde noget andet, som a itte ka huske."

"Ja, så er det jo alligevel Pierre," sagde Henni.

"Ja det kan De jo gerne kalde ham, jeg kalder ham nu Per, og madam Mortensens Malene kaldte ham forleden dag for "Perris"; men så smak han hende sådan en på torsken, at hun fik en hoven kind. Han er nu blevet så stor på det, siden han kom i blåt."

"Hvad skal vi dog gøre!" udbrød Lili grædende, "det bliver mørkere og mørkere, og her i dette hul kan vi dog ikke sidde. Kan vi ikke tage ind på et hotel?"

"Jeg tror ikke, her er hoteller i Valby," sagde Henni, "og vandre tilbage til byen i mørke og regn kan vi jo heller ikke."

"Ja, men der er jo kroen!" udbrød Maren triumferende. "Det er et farligt fint sted og der er dansebal hver søndag."

"Tak!" sagde Henni, "hverken min kone eller jeg har lyst til at danse."

"Hvad skal vi dog gøre!" udbrød Lili aldeles fortvivlet, "vi kan dog ikke blive her."

Henni gik et par gange op og ned ad det våde gulv, pludselig standsede han og udbrød fornøjet:

"Hvor kan man dog være så dum. Jeg har jo helt glemt, at gamle Møller bor herude. – Ved De ikke hvor doktor Møller bor?"

"Nej! a har ingen doktor set," sagde Maren, "men han må vel bo her et sted."

"De taler visdommens ord," sagde Henni ironisk, "men det er netop stedet, det kommer an på."

"Ja, så kan herren jo gå ned på vejen og spørge folk ad, for a er fra Himmerland, og a har aldrig været i Valby før."

Henni greb sin hat, svøbte kappen om sig og få minutter efter stod han foran en havelåge, som førte ind til den lille toetages-villa, hvor en politibetjent havde sagt ham, at doktor Møller boede.

5. Hos doktor Møller

Da Henni trådte ind i den rummelige havestue, sad Møller ved sit arbejdsbord; men næppe havde han set Henni, før han fløj op med et glædesudbrud, omfavnede Henni, svingede ham rundt og råbte: "Der har vi min salighed italieneren! Velkommen tilbage, min kære unge ven. Men hvordan er det dog du ser ud, har du spist fårekyllinger?"

"Nej!" svarede Henni, "jeg har i ordets egentlige forstand intet spist, ikke engang fårekyllinger," og nu fortalte han, hvorledes han var blevet modtaget hos generalinden, og i hvilken tilstand han havde fundet sit nye hjem.

"Hvor det ligner hende!" udbrød doktor Møller. "Havde jeg vidst, hvad jeg nu ved, dengang jeg skrev til dig, så havde jeg selv sørget for det hele. Vær bare ikke forknyt, jeg har to udmærkede gæsteværelser, og min gamle Karen skal i en håndevending gøre alt i stand. Løb du bare hjem til din søde lille kone, og kom tilbage med hende så snart du kan. Jeg har ikke spist til aften endnu, og så laver vi en lille fest for de nygifte."

Der var i sandhed fest i den lille hyggelige villa, da Henni og hans unge hustru vendte tilbage.

Karen havde dækket aftensbordet, Møller havde hentet sin bedste vin frem, og overgangen fra den skumle, mørke "Villa Valby" til doktorens velholdte, hyggelige lejlighed var så stor, at både Henni og hans hustru følte sig ligesom hensatte til en anden verden.

Begge måtte berette om deres ophold på Ischia, og Møller udbrød fornøjet: "Ja, der må være dejligt dernede. Skade, at jeg

er blevet sådan en gammel kumpan, der sidder lænket på hænder og fødder, ellers tog jeg med eder derned, for I kommer der jo nok igen.

Ja, min gamle ven maler Schousboe havde ret da han sagde: "Italienerne er enten engle eller djævle", jeg gratulerer eder til, at I har været så heldige at træffe de første."

Da måltidet var endt, bad Lili om at måtte trække sig tilbage; hun var så træt af rejsen og så åndelig angrebet af al den uhygge hun havde set, at hun ønskede at komme til ro, og doktor Møller ledsagede hende op til det hyggelige gæsteværelse, tændte hendes lys, klappede hende på kinden og sagde: "Hold blot modet ret og vingeslaget reguleret, så kommer De nok ud af det hele."

"Nu skal vi pinedød have os en toddy!" råbte han til Henni, da han trådte ind. "Så glemmer vi alle genvordigheder og taler sammen som i gamle dage. Der kommer nok lysere tider."

Karen kom med toddyen, Møller skænkede i glassene og sagde ironisk: "Generalindens skål."

Henni gjorde en grimasse og spurgte: "Hvad gik der af Dem den gang, De kaldte hende "en charmante dame"?"

"Det er hun også," svarede Møller leende, "det vil sige for visse folk, for andre er hun derimod rent forbandet, og uheldigvis hører du og din kone til dem."

"Hvordan er hun da?" spurgte Henni, "jeg kender hende slet ikke."

"Vil du høre hendes historie?" sagde Møller tørt, "så skal du få den. Jeg kendte ikke det mindste til den, dengang jeg skrev, men hørte kun hendes ros udbasunere, ikke alene her i Valby, men også hos adskillige godtfolk inde i byen. Tænd dig hellere

en cigar, denne "Dieser Tobak" fra Valby stinker rent forbandet." Møller kom halende med en kasse fine Havanna cigarer, og da piberne var lagt til side, begyndte han:

"Jeg ved ikke, om du nogen sinde har gjort den erfaring, at hvad man ser på langt hold, tager sig overmåde kønt ud, men skrumper ind og bliver undertiden rent forbandet, når man kommer det nærmere på livet. Står du på toppen af et bjerg, synes du, at landskabet underneden er noget af det dejligste du har set; men skal du vandre igennem det, svinder det ind til støvede, kedelige landeveje og tarvelige hytter. Netop således er det gået mig med generalinden. Da jeg så hende på afstand, stod hun for mig som en from, velgørende kvinde, og nu er hun rent ud sagt for mig ikke andet end en "kælling". Jeg har lidt efter lidt samlet et stort materiale, og nu skal du høre, hvorledes hun er.

Som ung var hun ligesom Lilis moder overmåde smuk, og den kønne Lydia Hjelm var på de københavnske baller en stjerne af første rang. På et af disse blev hun charmeret i en ung balkavalér, der var kommis hos en rig grosserer, og kort tid efter blev de forlovet. Han hed Stein og var i det hele taget en overmåde flink fyr, som blot længtes efter at giftes, og i den anledning etablerede en forretning, der var mere lønnende end nobel. Han blev nemlig, hvad man her i København kalder "kludegrosserer". Det vil sige, han opkøbte alt affald fra lossepladserne hos de forskellige jernkræmmere, rensede og sorterede det og solgte det så en gros til forbindelser i udlandet. Når man ser de skarndynger, der ligger spredte rundt om byen, skulle man ikke tro at de indeholdt værdier, og dog flød

pengene år for år så rigeligt ind i Steins kasse, at han kunne købe sig en betydelig ejendom og begynde at føre hus.

Det var noget for hans kone, og hun havde nu kun én tanke, den at få sin mand nobiliseret ved en titel, særlig var det hendes højeste ønske at han kunne blive etatsråd; men dengang var tiderne ikke så nemme som nu, hvor man blot behøver at stikke en sum penge ud for at få etatsråd på sit visitkort. Alle gentagne forsøg var forgæves, og det endte da med, at hun fik manden overtalt til at købe sig titlen af generalkonsul hos en kollega, der var i pengetrang.

Stein blev generalkonsul for en af disse små rebelske stater nede ved Donau, hvor man kaster sine konger ud af vinduet, når man ikke er fornøjet med dem. Han havde naturligvis ikke det mindste med dem at bestille; men han fik en pragtfuld uniform og lagde sine visitkort hos forskellige legationer i København.

Det syntes imidlertid, at al den hæder har været for stærk til Hans Nådes svage konstitution; thi da han havde været generalkonsul et års tid, døde han, og nu sad fru Stein som enke, stadig grundende på, hvorledes hun skulle nobilisere sig.

Så døde til alt held for hende en købmand Raben i Hamburg, som var onkel til hendes afdøde mand, og derved strømmede atter en betydelig masse penge ind i kassen. Til tak for denne arv, mente hun at burde gøre noget for den gode giver, og hun søgte derfor navneforandring, hvad der jo er en billig fornøjelse, især når man for seks kroner kan få det simple Stein forandret til Rabenstein. Nu var hun generalkonsulinde Rabenstein; men da det første ord var noget langt, lod hun på sine visitkort sætte generalinde, og da et "von" altid klæder godt

i vore danske øren, viste hun sig pludselig i det, man kalder det fine selskab som generalinde Lydia v. Rabenstein, og det var der ingen af hendes omgangsvenner der havde det mindste imod.

Hendes mand havde bestemt, at firmaet ved hans død skulle ophæves; men da hun så regnskabsbøgerne efter, fandt hun det var mere lønnende at blive ved med kluderiet, og dette driver hun endnu den dag i dag, ikke under eget navn, men ved hjælp af hendes mands kontorfolk, som jo alle er godt inde i forretningen.

Når man opnår så høj en stilling som den, hun nu har erhvervet sig, må man jo også føre hus, og snart var generalinde von Rabenstein et af de mest søgte steder, hvor hun samledes med det, hun kaldte eliten i København. Hun tilbad geheimekonferensråder, elskede etatsråder, ja gik endogså så vidt, at hun samlede på kammerjunkere, hvorimod hun undgik professorer og deslige mindremænd, som ikke har nået op til tredje rangklasse. For dette udvalgte selskab gjorde hun med udsøgt smag fine middage, hvorimod hendes familie og andre utitulerede størrelser måtte nøjes med de mere tarvelige, som hun gav et par gange om året.

Da det ikke længere er fint at bo på Strandvejen, som jo nu er blevet én gade, byggede hun "Villa Lydia" i Valby, og det var her, at hun strålede som en sol blandt alle de valbykoner, som hun overvældede med sin velgørenhed. Et mærkeligt talent har hun, og det er at gøre godt, hvad jeg kalder med "spåner". Hendes aflagte tøj, som hun dog undser sig for at sælge, bliver uddelt til de finere gårdmændskoner her i egnen, og hver lørdag kører hun rundt til husmændskonerne, aflægger dem et besøg og efterlader ved afskeden en krone, som jo er en ganske klækkelig

skilling, når man tager i betragtning, at hun er millionær. Også for de syge og for hospitalerne herude nærer hun en særlig omhu. De blomster, der begynder at sygne hen i hendes drivhus, bliver sendt hen til gårdmændskonerne, og hvad der pryder hendes taffel bliver dagen efter sendt til mig, for at jeg kan uddele dem til patienterne på sygehuset.

For mig er disse blomster en sand plage; thi på sygehuset er de fleste patienter så dårlige, at de ikke bryder sig om blomster, som desuden skaffer dårlig luft i stuerne. Jeg har derfor allieret mig med en blomsterhandler, som køber dem, og det beløb der indkommer herfor, uddeler jeg så til de fattige syge, når de forlader hospitalet, og det, tror jeg nok, glæder dem mere end at snuse til "Marechal Niel".

Glanspunktet i hendes virksomme liv er netop disse middagsselskaber, og her har hun i den sidste tid erhvervet sig to stjerner, der stråler som "Kastor" og "Pollux" på nattens himmel. Den ene er baron v. Zittow, som du jo desværre har gjort alt for godt bekendtskab med, og som generalinden vistnok har svært i kikkerten som kommende ægtemage.

Den anden er kammerjunker v. Spies, en af de mest grinagtige originaler, jeg nogen sinde har truffet, men overordentlig velset ved alle de københavnske middage, som "la haute financière" giver. Jeg har truffet ham et par gange ved disse dineer og altid moret mig kosteligt over ham; thi han er ubetalelig."

"Hvad brillerer han da ved?" spurgte Henni.

"Ja, du må nok sige brillerer!" sagde doktor Møller leende; "thi han er som en brillant, som et festfyrværkeri, der kan bringe gæsterne i stemning. Han er kort sagt "digter"."

"Digter!" udbrød Henni, "jeg har aldrig set eller hørt det navn nævne i litteraturen."

"Nej, min kære ven!" sagde Møller, "men det ligger i, at du er en forbandet simpel kumpan, som ikke kommer i det, som Goethe kalder "det gode selskab". Kan du huske hvad Goethe siger:

"Gute Gesellschaft – was ist's? Man nennt sie die gute, wenn sie zum kleinsten Gedicht keine Gelegenheit giebt"."

"Men så passer han jo slet ikke dér!" udbrød Henni. "Hvad vil en digter mellem snobber?"

"Jo, ser du, hans produktioner passer netop for snobber. Han er mere end digter; han er improvisator og forstår på stående fod at slynge en masse komplimenter ud til højre og venstre, hvorfor han bliver beklappet af det samlede publikum. I øvrigt er hans livsførelse ganske mærkelig; thi denne højt skattede digter, der nu bevæger sig i vort nordiske Athens højeste kredse, havde en såre ringe begyndelse. Nu skal du høre.

Hans fader var spisevært i Lille Kongensgade, hvor han havde et spisehus, der var meget søgt af kommiser og unge studenter, hvis appetit var større end deres portemonnæ; det havde stor lighed med "Christian Firtal", som Hostrup så glimrende har skildret i "Genboerne", og her voksede drengen op, daglig beskæftiget med at skrive de meget tarvelige spisesedler til de hungrige gæster.

Faderen, som heri mente at se anlæg for studeringerne, satte ham i Metropolitanskolen, hvor han blev hånet og drillet af sine kammerater, og ikke gjorde anden fremgang end at øve sig i tålmodighed.

Så kom han endelig så vidt, at han skulle op til studentereksamen; men da han syntes, at det var så flovt at tage den straks, faldt han tre gange igennem og nåede heller ikke det ønskede mål den fjerde gang.

Navnlig var han uforlignelig i sine danske stile, som gik rundt i byen til stor morskab for professorerne, og om hvis ortografi du kan gøre dig et lille begreb, når du hører en historie, som Egholm har fortalt mig.

Den unge Spies var som så mange af hans kammerater en stor kritiker over for Det Kongelige Teater, og en aften kom han op til Egholm og forlangte en pibe. Egholm kom med en tobakspibe; men den unge Spies sagde indigneret: "De må have mig undskyldt. Jeg bad ikke om en pibe, men om en "pive", for jeg skal hen i Det Kongelige Teater og pive "Karens Kæreste" ud."

Den gamle Spies var i allerhøjeste grad mismodig over at se sine kæreste forhåbninger skuffede; men da han havde leverancen til et par af hoffets lakajer, anbefalede disse den unge Spies til hofmarskallatets køkkenkontor, idet de forklarede, at han havde stor øvelse i at skrive spisesedler.

Her var den unge mand endelig kommet på sin rette plads. Han skrev en meget smuk hånd, og nu blev det hans opgave at kalligrafere lange menuer til hoffets fine tafler, hvilket han udførte med en udsøgt smag til sine foresattes store tilfredshed. Det syntes imidlertid, som om denne stadige omgang med spisesedler havde en smittende virkning; thi når den unge Spies sad og kalligraferede alle disse fine, duftende retter, følte han en ubændig trang til selv at kunne få lov til at tage for sig af retterne; men som søn af en spisevært og kopist

under hofmarskallatets køkkenkontor var der jo ikke stor udsigt til at nå videre.

På kontoret var han til almindelig grin for alle de andre. De kaldte ham "Spiseværtshuset", og da de opdagede, han kunne skrive vers, blev det forandret til "Spisevershuset", ja selv budene drev kommers med ham, og ofte følte han i sit stille sind, hvilken en ringe stilling han indtog.

Da han havde arbejdet dér en fem-seks år, fik han en velsindet kontorchef, som mente, at han som embedsmand under hoffet dog burde have en titel, og hvad skildrer den unge Spies' henrykkelse, da han en skønne dag så sig udnævnt til kammerjunker.

Nu begyndte lykken at smile til ham.

Han var ikke længere den tarvelige kopist, som budene gjorde grin med, men han var kammerjunker, og skønt han ikke som menneske var blevet forandret det allermindste, bukkede og skrabede budene nu for ham med en høflighed, som han ikke tidligere havde mærket noget til.

Nu gjaldt det blot om at bringe spisesedlerne ud i det praktiske liv. Han havde ganske vist opnået at blive bedt til middag hos forskellige af sin faders venner; men det var efter hans mening tarvelige folk, urtekræmmere, restauratører, slagtere og al den slags ringe kram, hvormed hans fader stod i handelsforbindelse. Nu længtes han højere op, og måden hvorpå han forstod at bore sig ind, var virkelig i højeste grad original. Jeg skal blot give dig et eksempel.

På Vesterbro bor der en hestehandler Jespersen, som lidt efter lidt tjente sig en betydelig formue. Det er en flink mand, jævn, ligefrem, med et godt hoved og ikke uden et vist anlæg til

satire. Hans kone er som så mange andre koner ferm og huslig; men stadig lidende af en vis længsel efter at komme højere på strå. Længe havde hun spekuleret på at skaffe sin mand en titel, enten som agent eller kammerråd eller sådan noget; men da hun så hørte, at murermester Svendsen og tømmerhandler Petersen og urtekræmmer Knaspersen var blevet etatsråder, foreholdt hun sin mand, at han måtte skaffe sig en lignende titel som så mange andre af hans standsfæller. I begyndelsen ville han ikke høre noget desangående, men da hun blev ved at pine og plage ham, og da han som medlem af Skydeselskabet ville komme adskillige stole højere til bords, gav han nogle og tredive tusind kroner til idioterne, og så kom etatsrådtitlen en skønne dag af sig selv.

Så sad fru Jespersen en dag henrykt på sin veranda, da tjeneren kom med et visitkort, hvorpå stod: "Herman v. Spies, kammerjunker". Hun vendte og drejede kortet, begreb ikke dets indhold og spurgte tjeneren, hvorledes den herre så ud, som havde bragt det, og da hun fik at vide, at det var en overmåde net kavalér, bad hun tjeneren melde sig hjemme.

Så trådte v. Spies ind, glatraget, i visitdress, og med et dybt buk sagde han: "Min nådige frue! Det vil måske forbavse Dem, at jeg som ukendt træder ind under Deres gæstfri tag; men da jeg af aviserne har set, at Deres kære mand er blevet udnævnt til etatsråd, og da jeg lige gik forbi, kunne jeg, som selv er ansat ved hoffet, ikke undlade at træde indenfor, for at bringe Dem min ærbødigste gratulation. Ingen udnævnelse har i den grad glædet mig, som den Deres mand har fået; thi Danmark er et hesteudførende land, og den, der fremmer denne udførsel,

fremmer også landets vel, og den, der fremmer landets vel, bør også påskønnes, således som Deres mand er blevet."

Det var at tage fru Jespersen på det ømmeste sted. Hun smilede huldsaligt, takkede for visitten og spurgte, om der var noget, hvormed hun kunne være ham til tjeneste.

"Ja!" svarede v. Spies, "jeg vil jo ikke dølge, at jeg foruden denne gratulation tillige havde en anden hensigt for at nå et mål, hvortil jeg håber De vil være mig behjælpelig. Jeg har flere gange mødt Deres Nåde spadserende med en ganske dejlig St. Bernhardshund, og jeg har en svaghed for hunde. Der er noget ved disse dyr som minder mig om, jeg ved ikke hvad, men som hos mig har bevirket, at det altid har været mit højeste ønske at eje sådan et prægtigt dyr."

"De må undskylde," svarede etatsrådinden befippet, "men Roland tilhører min mand, og den tør jeg ikke give Dem."

"Gud bevares!" svarede v. Spies bukkende, "hvor kan De dog tro, at jeg ville være så ubeskeden. Jeg gik herind blot med den bagtanke, at jeg muligvis turde spørge Dem, hvorfra De har fået det prægtige dyr, som ligger der?" Kammerjunkeren bøjede sig ned og begyndte at klø Roland ved halen. Roland vågnede af sin slummer, gloede på v. Spies, gabede højt og begyndte at knurre.

"Ja, er det dog ikke mærkeligt, hvor klog den hund er," sagde kammerjunkeren. "Se, den mærker straks, at jeg er fremmed her i huset, det er et forunderligt instinkt Roland har. Hvorfra har De dog fået den dejlige hund?"

"Min mand fik den som hvalp fra slagtermester Jokumsen på Vesterbro; men hvor Jokumsen har fået den fra, ved jeg ikke, men han bor i nr. 46, og dér kan De høre Dem for."

"Jeg takker Deres Nåde," svarede v. Spies med et nyt buk. "Det skal være mig kært at henvende mig på det angivne sted, og jeg håber ikke Deres Nåde tager min påtrængende visit ilde op?" Med disse ord bukkede han og forsvandt.

Nogen tid efter hændte der det uheld, at Roland kom i klammeri med en af sine kolleger og blev skambidt i det venstre bagben. Dyrlægen blev hentet og ordinerede, at Roland skulle bringes over i stalden for ikke at udsættes for nye overfald i sin skambidte tilstand. Såret skulle nok blive lægt på et par uger, føjede han trøstende til.

Så ringede det et par dage efter igen hos etatsrådinden, og tjeneren kom ind med et visitkort, hvorpå hun atter til sin store forbavselse læste "Herman v. Spies, kammerjunker".

Denne gang bad hun meget venligt tjeneren bede kammerjunkeren om at træde ind, og da han viste sig i døren, gik hun ham i møde, gav ham et håndtryk og erklærede, at hans visit var meget velkommen.

"Ja, Deres Nåde må undskylde!" sagde kammerjunkeren, "men slagter Jokumsen kunne ingen besked give mig; det er dog ikke derfor, jeg kommer, men jeg har til min store beklagelse hørt, at Deres prægtige hund er blevet skambidt af en ganske gemen slagterhund, og da jeg netop gik her forbi, ville jeg høre til dens befindende. Jeg har fået en interesse for det prægtige dyr, ganske som om det kunne være en af mine lige."

"Roland ligger ovre i stalden," sagde etatsrådinden; "men der vil kammerjunkeren vel næppe ulejlige sig hen?"

"Jo gudbevares!" svarede v. Spies med et buk; "men jeg ved ikke, hvor stalden er?"

Etatsrådinden ringede og sagde til den indtrædende tjener: "Vil De føre kammerjunker v. Spies over til kusken og bede ham vise kammerjunkeren Roland; thi kammerjunkeren ønsker at høre til dens befindende."

Nogen tid efter kom v. Spies tilbage i yderst altereret tilstand. "Det er jo et forskrækkeligt bid den har fået, Deres Nåde – det stakkels dyr. Det så på mig med sådanne mærkelige, kloge øjne, som om det forstod, at jeg kom for at høre til dets befindende. Det er overordentlig mærkværdigt med sådanne dyr, men de har undertiden mere forstand end vi mennesker."

"Ja, Roland er en trofast hund!" sagde etatsrådinden, "og jeg håber, at den om nogen tid vil være fuldstændigt restitueret."

Da kammerjunkeren var gået og etatsrådinden sad ved middagen, sagde hun til sin mand: "Hr. kammerjunker v. Spies har været her i dag for at høre til Rolands befindende."

"Hum!" sagde etatsråden, og begyndte at klø løs på sin bøf.

"Det er nu anden gang, han har besøgt os," sagde etatsrådinden, "og han gør virkelig et overmåde belevent og dannet indtryk. Synes du ikke, vi skal bede ham til den store middag, du har i sinde at give i anledning af din udnævnelse?"

"Nej!" sagde etatsråden, og halede salatfadet til sig.

"Men kære! hvor du svarer kort," udbrød etatsrådinden bebrejdende, "hvorfor vil du ikke se et menneske, der har vist os så megen høflighed?"

"Jeg skal sige dig," sagde etatsråden gumlende, "han er s'gu meget for fin både for dig og for mig. Hvad tror du mine brødre fra Skydebanen ville sige, når jeg bad dem sammen med en kammerjunker, som hverken jeg eller nogen af de andre kender?"

"Kære ven," sagde fruen smigrende, "du må huske på, at du nu som etatsråd indtager en ganske anden stilling end forhen, og for en etatsråd er en kammerjunker et overmåde passende selskab."

"Ja, men s'gu ikke for de andre," svarede Jespersen, "de vil skam grine af mig og synes, at jeg begynder at blive fornem."

"Men det er jo også det, du skal begynde at blive," indvendte fruen. "Du må lidt efter lidt trække dig tilbage fra det ubetitlede selskab og kun søge dannede standsfæller."

"Nej gu' om jeg gør," sagde Jespersen; "men vil du endelig have den kammerjunker til middag, så kan du jo gerne tage ham med; men jeg vil s'gu ikke love for, at jeg dyr mig, hvis han gør sig vigtig."

"Dyr dig! Gudbevares, Jespersen, hvor du dog har lidt manerer. Han er ansat under Hofetaten, er kammerjunker, står i forbindelse med de kongelige, og så taler du om, at du ikke kan dy dig. Gud forlade mig, vi skal dog ikke have sådan en skandale i vort hus."

"Ja det vil jeg s'gu ikke svare for; gør han skandale, gør jeg det også, så kan det gå lige op."

Kammerjunker v. Spies blev inviteret og lod melde, at det skulle være ham en glæde at møde. Dagen til middagen kom, gæsterne samledes, rare, jævne folk fra Vesterbro, og endelig trådte v. Spies ind smilende, bukkende, kyssende fruen på hånden og gratulerede Jespersen til hans nye værdighed.

Denne gloede på ham, målte ham fra top til tå og sagde til en af sine standsfæller: "Det er s'gu en løjerlig fisk."

Så begyndte middagen, kammerjunkeren havde fruen til bords, og Jespersen bød i jævne ord gæsterne velkommen, idet

han frabad sig, at der blev gjort videre vrøvl over hans nye titel; "der skal spises, men ikke tales." Så begyndte måltidet, alt gik sin jævne gang, indtil man endelig var nået til fasanerne, om hvilke fugle fruen havde hørt, at de brugtes ved fine selskaber.

Næppe havde tjeneren sat dem på bordet, før v. Spies rejste sig op, tørrede sig om munden med den serviet, der ligesom et forklæde hængte om hans hals, og begyndte således:

"Højtærede selskab!

Jeg ved jo, at flere
gerne vil høre mig improvisere,
hvortil jeg har fået af muserne sendt
et ikke så ganske ringe talent."

"Å, lad de mus blive hjemme," brummede Jespersen i skægget.

"Jeg vover altså på rimede vers,
halvt i alvor og halvt i skerts
at gøre med muserne lidt kommers."

Jespersen, som havde siddet og knurret, rejste sig op og sagde: "Nej hør, ved De nu hvad, hr. kammerjunker, De må s'gu ikke gøre kommers med kvindfolk i mit hus, hvad enten det så er muser eller andre tøjter; men ved De, hvad vi plejer at foretage os når vi holder gilde, nu skal De høre."

"Lad os få Trankebarvisen, den er s'gu krabat," og nu sang Jespersen i kor med de samlede gæster:

"Jeg sidder roligt og muntert her,
så lunt på jordklodens anden ende,
min flaske nylig uddrukket er,
og nyssens lod jeg min pibe tænde,
og når jeg drikker, og når jeg smøger,
jeg kækt med skæbnens orkaner spøger,
ski olski dol."

Og nu sang Jespersen med sin dybe bas følgende af ham selv forfattede vers:

"Ski olski dolski podolski li,
abra kadabra tavari skio,
skabhalsi, askomai karo mi,
improvisjaskomai heller tio,
heu Musagetes mal improviso,
la fare versibus, hello spiso.
La' hønen gå."

Der blev almindelig fnisen over hele bordet, fruen sendte sin mand et lynende blik; men v. Spies sank ned foran sin tallerken og begyndte at klø løs på fasanerne, som om der aldrig havde været det mindste i vejen; men fra den dag af kom han aldrig mere for at spørge til Rolands befindende."

"Jeg kan forstå," sagde Henni, "at han kan bore sig ind sådanne steder; men at han kan komme i det såkaldte fine selskab her i København, begriber jeg ikke."

"Min unge ven," sagde Møller, "man kan mærke, du kommer fra udlandet. Du kender ikke vort kære København længere. Før kaldte vi det "Nordens Athen", men nu er det blevet "Nordens spisekvarter"; for vi bestiller egentlig ikke andet end at gøre

middage. Der er politiske middage, forretningsmiddage, jubilæumsmiddage og middage hver gang en bliver udnævnt, og det sker jo hveranden dag. I sådan en by hører netop en v. Spies hjemme, og jeg vil sige dig, at han har en meget høj stjerne hos generalinde v. Rabenstein, så du må vogte dig, hvis du skulle træffe ham dér."

"Å, det er der vel ingen fare for," svarede Henni. "Jeg er naturligvis for ringe til det selskab, og efter den måde, hvorpå hun har sørget både for Lili og mig, har jeg ikke videre tilovers for hende. Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal gøre med den lejlighed, hun har skaffet mig, og hvad den nye pige angår, så forstår jeg ikke, hvorledes hun har kunnet bringe os hende på halsen."

"Så er du dum," svarede Møller, "det er ikke for din skyld, hun har fæstet hende, men blot for at gøre baron v. Zittow en tjeneste."

"Å, den forbandede baron!" råbte Henni, "gid han sad på Bloksbjerg. Jeg ved ikke, hvorledes det er fat; men jeg mærker hans indflydelse alle vegne. Hvad skal jeg gøre? Der er jo ikke et hul i det forbandede hus, som jeg kan bruge til atelier, og leje et hos en bonde i Valby har jeg ikke råd til."

"Hør nu," sagde Møller, "jeg kan forbandet godt lide dig, men du har en stor fejl."

"Og det er?" spurgte Henni smilende.

"At du altid buser ud med din egen mening. Tag eksempel af kammerjunker v. Spies. Hvorfor tror du, han er blevet den søgte mand her i byen?"

"Det ved jeg ikke," svarede Henni, "og jeg bryder mig heller ikke om det."

"Ja, så skal jeg forklare dig det, – han har fundet de vises sten, og den bringer ham frem alle vegne."

"Hvad mener De med det?"

"Jo ser du, v. Spies har hurtigt opdaget, at det her i livet kommer an på to ting. Der var en af mine bekendte, som var adjudant ved hoffet, og da han spurgte generaladjutanten, hvorledes han skulle forholde sig, svarede denne:

"Meget simpelt, brystet ud og maven ind, og slet ingen mening om nogen ting."

Disse gyldne ord har v. Spies lagt sig på hjerte, han er altid af samme mening som den, med hvem han taler; for det synes folk godt om. Desuden har han en anden vigtig egenskab, som jeg også vil anbefale dig, kære Henni. V. Spies har lagt sig Evangeliets ord på hjerte: "Dømmer ikke, på det at I ikke skulle dømmes", og derfor kritiserer han aldrig nogen sinde sine medmennesker. Taler man til ham om en mand, svarer han øjeblikkelig, det er et prægtigt menneske, en højst elskværdig karakter, kort sagt han har ikke studeret Holbergs "Det lykkelige Skibbrud" forgæves; thi deri findes magister Rosiflængius, som skriver lovprisende vers endogså til en skøge, hvorfor han nåede at komme i den spanske kappe; men det tager v. Spies sig nok i agt for. Han driver det vist ikke videre end til at spørge til Rolands befindende.

Lad os nu tale lidt om dine sager. Hvad vil du gøre, når du intet atelier kan få?"

"Å, jeg er aldeles fortvivlet, det forekommer mig, at jeg bliver standset og stoppet på alle kanter. Jeg får ikke penge, før mit store maleri kommer hjem, det er for tiden udstillet i Berlin, hvor kunstkritikken har udtalt sig særdeles rosende om det. Jeg

håber at få det solgt om ikke dér, så til en kunsthandler her i byen; men før det sker, har jeg omtrent ikke en skilling."

Møller smilede venligt og sagde: "Ja der ser du, kære Henni, hvad der kommer af at gifte sig på det uvisse. Jeg kan godt forstå, at du gerne ville rejse med din lille kønne kone; men hvad var det blevet til, hvis du ikke havde truffet de rare mennesker på Ischia?"

"Ja," svarede Henni sukkende; "for her hjemme findes ingen rare mennesker."

"Jo gu min salighed gør der så!" råbte Møller, "tror du, jeg vil lade dig i stikken? Trænger du til penge, kan du få dem hos mig, og hvad atelier angår, står det store værelse ovenpå ganske til din tjeneste. Det vender mod nord, har et udmærket lys, og så kan du spare dig at rende rundt til bønderne i Valby.

Bliv her hos mig indtil den store kæmpekvinde derhjemme har bragt alt i orden, og lad så guderne sørge for resten; sådan en flink kunstner som du går ikke bag af dansen. Skulle du besøge generalinden, så brug v. Spies' metode, ellers kommer du ingen vegne med hende.

Skål!"

Lige som Møller udtalte dette ord, hørtes en voldsom kimen på doktorens natklokke, og Møller udbrød ærgerligt: "Så for pokker, nu skal jeg af sted. Det er dog også kedeligt, at man altid bliver kaldt ud, når man sidder allerbedst i det. Guderne må vide, hvem det kan være?"

Atter lød klokken med en næsten fortvivlet klang, og få øjeblikke efter styrtede Karen ind og sagde forskrækket:

"Gud! Herr doktor Møller, der er vist sket en skrækkelig ulykke i "Villa Valby". Madam Mortensen, som bor ovenover

herr Falk, står derude i natdragt og er aldeles fortvivlet; skal jeg lade hende komme ind?"

"Naturligvis," sagde Møller, "skynd Dem lidt."

Et øjeblik efter styrtede madam Mortensen i en meget derangeret natdragt ind i værelset, idet hun udbrød: "Gud, han er dog ikke død! Sig det straks, herr doktor, han er dog ikke død?"

"Hvem?" spurgte Møller og stirrede forbavset på madammen, som halvt besvimet var sunket om på en stol.

"Dollemand, mit barn, mit eneste barn!" skreg madam Mortensen og vred fortvivlet sine hænder. "Han er dog ikke blevet opereret?"

"Fat Dem, kære madam," sagde Møller deltagende, "hvem mener De med Dollemand?"

"Han er jo hos Dem, hvor har De lagt ham?"

"Jeg har ikke lagt ham nogen steder," sagde Møller aldeles forvirret. "Jeg forstår ikke et ord af, hvad De siger."

"Gud, så skal jeg forklare Dem det," sagde madam Mortensen jamrende. "Da jeg lå i min seng og tænkte på ingen ting og var lige ved at slumre ind, så hørte jeg Dollemand græde oven over mig, for jeg skal sige Dem, siden han er blevet så stor, kan min mand og jeg ikke have ham inde i sovekammeret, og så ligger han oppe hos pigen."

"Hum!" sagde Møller, "og hvad så?"

"Så stod jeg naturligvis op og fik i hast nogle klæder på og gik op til Malene, som har sit værelse på kvisten; men så kan De tænke Dem til, herr doktor, da jeg kom ind, var Dollemands seng tom, og Malene havde ikke været i sin.

Jeg styrtede naturligvis ned ad trapperne, og der traf jeg herr Falks jyske pige, som jeg spurgte, om hun ikke havde set noget til Malene. Så fortalte hun mig, at hun havde mødt hende på trappen med Dollemand indsvøbt i et sjal, og så sagde Malene til hende, at hun i hast måtte hen til doktor Møller, da barnet havde fået krampe; men jeg måtte ikke sige noget for ikke at gøre madammen forskrækket, derfor troede jeg naturligvis Dollemand var hos Dem."

"Jeg har ikke set det mindste hverken til Malene eller drengen, så hun må være taget et andet sted hen," bemærkede Møller.

"Gud! så er hun rendt sin vej og har bortført mit barn – min Dollemand – mit eneste barn. Å Gud! Herr Møller, hvad skal jeg dog gøre? Det er jo langt ud på aftenen, og her står jeg ganske forladt af alle mennesker, bare hun ikke har druknet ham."

"Nå, nå!" trøstede Møller, "fat Dem, madam Mortensen, det hele ser jo løjerligt ud; men vi skal dog nok komme efter, hvor barnet er henne. Deres vicevært er jo politibetjent Thielsen, ikke sandt?"

"Jo, det ved Gud, han er," klagede madam Mortensen, "jeg har ham rendende deroppe hvert øjeblik; snart gør han vrøvl over det ene, snart over det andet, og så er han så urimelig med huslejen."

"Lad os blot se at få fat på ham, han patruljerer jo her i Valby, og har muligvis set noget til pigen."

Møller fik i hast sit overtøj på, og Henni fulgte hans eksempel; han havde dog nok lyst til at se, hvorledes den historie ville spænde af.

"Bliv De nu siddende ganske rolig her, lille madam," sagde Møller, "og hør op med at jamre Dem, det fører jo ikke til noget, vi skal gøre vort bedste, og De kan være vis på, det skal ikke vare ret længe, før vi bringer Dem Deres lille dreng tilbage."

"Å Gud velsigne Dem!" råbte madam Mortensen, "jeg vil takke Dem i min grav, hvis De kan skaffe ham."

"Å! De skal ikke gå i graven for det," sagde Møller.

"Nu kalder jeg på Karen, for at hun kan holde Dem med selskab, og om en lille halv times tid har De os tilbage."

Da Henni og Møller var kommet ud på den mørke, sølede landevej, løb de lige på politibetjent Thielsen, til hvem de fortalte historien og spurgte, om han ikke havde set noget til pigen.

"Jo!" svarede han, "for en halv time siden spadserede hun her forbi med noget på armen, som var indsvøbt i et sjal. Jeg kender hende jo godt, og derfor talte jeg ikke til hende, for havde det været en anden, så havde jeg spurgt, hvad hun havde i det sjal."

"De hører jo, det var madam Mortensens lille søn, hvor kan hun da været løbet hen med ham?"

"Ja, det ved jeg ikke; men kender jeg Malene ret, så har hun vist taget ham med på *Missekatten*."

"På *Missekatten*!" udbrød Møller, "hvad fanden er det?"

"Å, det er sådan en mellemting af natcafé og dansebule. Dér kommer kun det sjofleste selskab; men jeg ved nok, Malene ikke er bange for det."

"Så lad os straks gå derhen og søge efter hende," udbrød Henni, "det er godt, at vi har fået politiet med."

"Jeg holder ikke af at gå derind alene," sagde Thielsen. "Jeg skal vise Dem, hvor *Missekatten* ligger; men så går jeg hen på

stationen og får et par mand med mig; der kan let blive ballade, skal jeg sige os."

Thielsen slog ind på en smal sidevej, og efter en ti minutters gang nåede de en tværvej, hvor der oven over en haveport var anbragt et transparent, forestillende en hvid kat, som med velbehag slikkede sine forpoter.

"Når De nu går lige frem ad gangen, den er jo rigtignok noget mørk, kommer De op til en stor træbygning, hvor De betaler fem og tyve øre for at komme ind. De kan blot gå efter musikken, vi kan allerede høre den, nu begynder den igen."

Thielsen trak sig tilbage. Henni og Møller fulgte hans anvisning, og snart efter stod de foran en anselig pavillon, i hvis forstue der sad en gammel kone, som fo'r op af søvne for at modtage de fem og tyve øre for indgangsbilletten.

"Vær nu forsigtig," hviskede Møller. "Husk på, Henni, at her har vi ikke det fine selskab, men det grove. Brug atter den gyldne leveregel, som v. Spies har opdaget: Gør ikke kvalm med nogen, vis dig yderst høflig, og skulle nogen sige sjover til dig, skal du svare, at det glæder dig overmåde meget at høre så smukke ord i så fin en mund. Vi må fremfor alt undgå klammeri, indtil betjentene kommer tilbage."

Møller lukkede døren op, og de trådte ind i en stor sal, hvor der slog dem en atmosfære i møde som var en blanding af støv, røgtobak og toddydamp. Da de kom lige ude fra mørket, blændedes de i det første øjeblik af de mange gasblus, der flammede rundt omkring; trods disse var støvet og røgen så tæt, at de kun med vanskelighed kunne se, hvem der bevægede sig derinde.

Rundt om den store sal løb en lav balustrade, hvor nogle få trappetrin førte op til afdelte rum, og her sad en stor del af natcafeens gæster rygende og drikkende, de fleste med et pigebarn på skødet. 1 den ene ende af salen var orkestret anbragt, og lige som de trådte ind, hørte de en stemme råbe: "Lad os så få "Den er af Kragelund"," og få øjeblikke efter buldrede musikken løs med den bekendte populære melodi.

Nu blev det livligere inde i salen, herrerne dansede ud med hatten bag af nakken, de fleste i skjorteærmer og med cigaren på skrå i munden for ikke at svie deres dame på næsen. De tunge støvler trampede i gulvet, så støvet stod alenhøjt i vejret, og midt i salen gik en kæmpeskikkelse med opsmøgede skjorteærmer og en rød fez på hovedet. Hans øjne fulgte uafladeligt de dansende for at se, hvor mange omgange de gjorde; for derefter rettede betalingen sig, når valsen var forbi. I øvrigt var det hans særlige bestilling at holde orden på de dansende, og han bar derfor med rette det stolte navn "Udsmideren"; for gjorde nogen vrøvl, kunne han være ganske vis på i en hast at blive kastet på porten.

"Lad os stille os i denne krog, her er der ingen der lægger mærke til os," sagde Møller og trak Henni ind i et hjørne. Lidt efter klaredes deres syn så meget, at de nogenlunde kunne skelne de dansende. En høj, slank husar valsede rundt med et pigebarn, som grinede højt hver gang han sagde noget til hende; men lidt efter syntes Henni at se et par, der forekom ham bekendt; men det kunne jo da umuligt være Pierre, som dansede med den lille, lyslokkede pige, der havde sådan et nydeligt ansigt. Parret kom tæt forbi ham, og nu tvivlede han ikke længere, det var virkelig Pierre, generalindens Pierre; men

ikke i lyseblåt. Han bar en meget flot sportsdragt, og fo'r af sted med sin dame, som var han et automobil. Da han anden gang valsede forbi, opdagede han Henni, og et øjeblik efter var både han og pigebarnet sporløst forsvundet.

Også Møller spejdede ud i rummet; men det var ikke efter de dansende. Hans ivrige stirren angik ikke Malene, der valsede med husaren, men en trivelig mand i logen på den modsatte side, og pludselig udbrød han: "Der har vi min salighed "Dollemand"! Kan du se, der sidder en tyk, jovial fyr og visser ham på sine arme; lad os gå derover."

De sneg sig langs balustraden og nåede de trin, som førte op til den loge, hvor den joviale herre sad, vuggende barnet, idet han af og til gav det en skefuld af noget i et glas.

"Bliv her," sagde doktoren, "så går jeg op og snakker med manden."

Henni blev stående ved foden af balustraden. Møller steg sindigt op ad trinnene, nærmede sig den joviale herre og sagde i en meget høflig tone: "Tør jeg spørge Dem, hvor De har fået det barn fra?"

"Jeg har s'gu fået det med en pige i Valby, og var ikke fem minutter om det hele. Kan De se hende, der skær den dernede med husaren, De kan tro, hun er inte bange for at hanke godt op i skørterne, når det gælder."

"Er det da hendes barn?" spurgte Møller igen yderst høfligt.

"Nej gu' er det ikke nej, for øjeblikket er det mit barn, for jeg har lovet hende at holde det, medens hun skær den med husaren. Det er en allerhelveds karl den husar. Der er ingen pige, der kan stå for ham i hele Valby, for han er en ren "Don Josef", skal jeg sige os. Vil De se, ham her er s'gu en rigtig sjov

unge; men hvor hun har den fra, ved jeg ikke, muligvis har hun manglet fem og tyve øre til nattelogi. Nu skal De se, hvor han kan danse."

Den joviale herre greb "Dollemand" om livet, og drengen begyndte en vild dans, som endte med et højt brøl.

"Stille, stille, dukke min, nu skal du straks få noget at læske dig på, min unge ven," og med disse ord stak han skeen dybt ned i et glas og hældte indholdet i munden på den skrålende dreng.

"Gudbevares! Hvad er det dog De giver ham?"

"Det er s'gu romtoddy, se blot hvor han kan slikke det i sig, der kan blive noget af den fyr, siden han allerede begynder at gå på *Missekatten* i den alder."

"Han er jo ikke mere end tre år, og så giver De ham romtoddy," udbrød doktor Møller, "De kan jo slå barnet ihjel."

"Nej, go'e herre! De skulle bare vide, hvor sejlivet sådan en unge er.

Jeg er balbér i Vandløse, og jeg har ti børn, de fem ligger re'nok på kærregården, men de fem andre har jeg at trækkes med, for jeg skal sige Dem, det er ingen rigdomskilde at være balbér i vore dage, hvor man kun får ti øre pr. skæg."

"Hvad døde de børn af?" spurgte Møller deltagende.

"Ja, det må De s'gu nok spørge om, for kan De sige det, så kan De mere end jeg. Dyrlæge Kaspersen sagde nu, at det var af mangel på endosmose, men hvad det var for en mose, ved jeg s'gu ikke, jeg synes nærmest, at de kreperede af tæring pø a pø, efterhånden, ganske småning om."

"Holdt De en dyrlæge til børnene?" spurgte Møller forbavset.

"Nej, vi havde ikke råd til at ha' en læge; men Kaspersen var min ven, skal jeg sige Dem, og når han så gik sin tur i Vandløse og havde set til hestene, så kom han gerne ind til mig og så til børnene."

"Så var det vel hestekure, han brugte?" spurgte Møller smilende.

"Nej, det var det inte, han sagde blot, at de manglede endosmose, og det var der jo inte noget at gøre ved."

"Det må da være tungt at miste så mange børn," bemærkede Møller deltagende.

"Å ja så gu', men ser De, når man har fået ti børn og skal fodre dem alle sammen med ti øre pr. skæg, så falder det somme tider lidt bagvendt i vendingen, og så må man takke Vorherre, om han vil tage nogle af de små skabninger. Vi har s'gu styr nok med de fem, vi har tilbage."

"Kender De den pige, der danser med husaren?"

"Jo sådan en lille smule bagvendt," sagde manden, "det er s'gu ikke hendes unge, men den madammes, hos hvem hun tjener; man kan jo ikke fortænke pigebarnet i, at hun vil muntre sig lidt, og så gør hun jo bedre i at tage ungen med i stedet for at lade den ligge hjemme og skråle sig fordærvet. Hej dreng! Vil du ha' en omgang til?"

"De må min salighed ikke blive ved med at fylde ham med toddy, han kan jo få et hjernetilfælde."

"Å, han dyr sig nok, se hvor han griner; men nu ville jeg for resten gerne have lidt afløsning; for jeg bliver s'gu træt i armen af at slæbe på den fyr. Se, hvor tyk han er."

"Jeg skal gerne løse Dem af," sagde Møller. "Giv mig drengen og det sjal, der ligger dér, så skal jeg bringe ham tilbage. Jeg er

læge hos madam Mortensen, skal jeg sige Dem, og hun sidder hjemme hos mig aldeles fortvivlet, fordi hun ikke ved, hvor hendes dreng er blevet af."

"Nej, De må have mig undskyldt, betroet gods giver jeg ikke tilbage; jeg kan jo ikke vide, hvem De er. De må vente til Malene er færdig med "Kragelund", så kommer hun for at hente ungen inden seksturen begynder, og så kan De jo spørge hende, om De må tage drengen."

Møller fandt det rådeligst ikke at gøre vrøvl, og da valsen et øjeblik efter var forbi, så han til sin glæde Malene komme styrtende hen imod den loge, hvor de sad. Hun var aldeles forpustet af valsen; men næppe fik hun øje på Møller, før hun udstødte et skrig og råbte til husaren: "Gud! dér er doktoren."

Husaren trådte nærmere, målte Møller fra hoved til fod og spurgte i en brøsig tone: "Hvad vil De her?"

"Jeg vil hente det barn, som sidder dér," svarede Møller fuldstændig rolig, "det kan De vel ikke have noget imod?"

"Nej, har De lyst til at slæbe på ham, så for mig gerne," sagde husaren; "men Malene får De ikke med, for vi skal min salighed have en sekstur sammen."

"Hende bryder jeg mig heller ikke om. Vil De give mig det sjal," henvendte han sig til den joviale herre, "natteluften er kold, og således som De har drukket det barn til, må han ikke blive udsat for luften."

"Drukket ham til," sagde den gemytlige herre, "bare han aldrig blev drukket værre til, end han er blevet det i aften; men De kan tro, der bliver noget af den fyr, siden han er begyndt at drikke toddy på *Missekatten*."

Han rakte Møller drengen, og idet han kyssede på fingeren ad Malene, sang han:

"God aften lille missekat,
jeg synes, jeg dig kender.
Hvor var du henne forgangen nat,
skal vi to være venner?"

Malene lo himmelhøjt; men husaren sagde: "Nej gu' skal De ej, herr Knaspersen, for i aften vil Malene og jeg have det for os to alene," og idet han vendte sig mod Møller, sagde han: "Vil De hilse madam Mortensen fra os og sige, at jeg skal nok følge Malene hjem, når seksturen er færdig, måske tager vi os et par omgange til; sådanne småting skal madammen inte kere sig om."

Møller fik Dollemand svøbt ind i sjalet, gik hen til Henni og hviskede: "Lad os se at komme af sted, inden Thielsen kommer med sin bande, for skal her blive ballade, er han mand for at lave den."

Lige som de trådte ud af døren, mødte de Thielsen og to andre betjente.

"Nu kan De spare Dem ulejligheden," sagde Møller, "vi har klaret ærterne ganske alene, og jeg skal sige Dem, hvordan vi har båret os ad. Vi har været yderst galante og høflige mod de herrer og damer derinde, og når bare man er det, så kan man slippe vidt igennem med den slags folk. Er man derimod grov i sine svar, bliver de straks krasbørstige, og når politiet så tit kommer i klammeri med dem, ligger grunden i, at de ikke tager dem på den rigtige måde."

"Nå! så De vil forlange, at man skal være galant mod disse sjovere," sagde Thielsen. "Nej ser De, herr doktor, når man har

fået snoren om kasketten og er blevet kongelig embedsmand, kan man ikke gå og kisselege med sådanne fyre, så hører der grov konfekt til."

"Ja, den får De så igen," lo Møller. "Nu kan De jo gerne gå ind og lave ballade, hvis De har lyst, vi behøver Dem ikke mere."

"Så trasker vi hjem igen," sagde Thielsen øjensynlig lettet. "Farvel, herr Møller! Og god fornøjelse med barnet."

Da de trådte ind i Møllers havestue, sad madam Mortensen halvt dånet på en stol. Lili stod foran hende, trykkende hendes hænder og talende trøstende til hende; men alt, hvad hun kunne opnå, var suk, jammer og udråbet: "Gud, de har vist druknet ham!"

Men næppe fik hun øje på Møller, før hun fo'r hen mod ham, rev sjalet til side, og da hun så drengens ansigt, udstødte hun et hjertensskærende skrig: "Å doktor, doktor, han er død!"

"Nej gu' er han ej, han er bare døddrukken; men det skal De ikke bryde Dem om, madam Mortensen. Gå nu op og læg ham i seng, men helst i Deres eget sovekammer; skulle han kaste op, skal De heller ikke bryde Dem om det, og skulle han i morgen græde og tage sig til hovedet, så skal De bare give ham en dukkert i vandfadet."

"Tak, tak herr doktor!" udbrød madammen jublende, "jeg skal aldrig i min grav glemme, hvor velsignet De har været mod mig."

"Jo, glem blot det," sagde Møller; "men hør så to gode råd, som jeg beder Dem om at følge: Lad aldrig drengen ligge alene med pigen, det kan have langt værre følger, end det har haft i aften, og hvad tøsen deroppe angår, så jag hende på porten den dag i morgen."

"Gud, det kan jeg ikke!" skreg madam Mortensen fortvivlet, "hun skal jo siges op først. Vi er over opsigelsestiden, og hvor får jeg så en ny Malene fra? Nej, hun må blive måneden ud; men jeg skal nok passe på hende."

"Lad os så komme i seng," sagde Møller, "det er blevet helt ud på natten, og du Henni, såvel som din søde lille kone, kan vist begge trænge til at komme til ro. Nu skal jeg lyse jer op."

Da Henni den næste eftermiddag gik op i sin lejlighed for at hente nogle malerrekvisitter, mødte han i porten Thielsen, som var i færd med at give nogle håndværksfolk instrukser.

"De må undskylde, herr Falk," sagde Thielsen, "men De kan ikke komme op ad hovedtrappen, den er under reparation."

"Skal jeg da gå ad køkkentrappen?" udbrød Falk forundret.

"Ja, det bliver De nødt til, hovedtrappen er svært forfalden, og der vil måske gå tre uger, inden den bliver færdig."

"Hvorfor har De ikke gjort det i sommer, inden vi flyttede ind?" spurgte Henni.

"Det skal jeg sige Dem," sagde Thielsen, "han derinde, som ejer "Villa Valby", har mange sådanne huse som dette, og når han lader gøre i stand om efteråret, så har han det langt billigere, for så er der ikke noget arbejde, skal jeg sige os. Han er ikke ågerkarl for ingenting; men kniber svært på skillingen, så at jeg somme tider ikke kan få den smule løn, jeg skal have som vicevært."

Henni vendte sig ærgerlig fra ham, gik over gården og steg op ad den mørke køkkentrappe, hvor han mødte skarnfjerdinger og snavsede spande på hver afsats.

Da han var nået op til første sal, hørte han ovenover et kor af stemmer, som var man i et voldsomt klammeri. Han standsede, og nu hørte han en kvindestemme skrige:

"Hvorfor jeg tager væk? Det skal jeg sige jer, for så kan I vide, hvorledes man bliver behandlet deroppe hos skrædderen. I kan tænke jer, da jeg i morges sådan klokken henad fire kom hjem, så lå ved gud i himlen skrædderen i min seng med frakke, bukser, støvler og det hele. Dér havde det asen lagt sig for at passe på, når jeg kom tilbage, og lige som jeg trådte ind ad døren, sprang han op og råbte:

"Nå, er du dér, din tøjte!"

Og nu vil jeg spørge jer, om en ærbar pige kan finde sig i at blive kaldt tøjte klokken fire om morgenen? Men jeg lod mig inte tortere; jeg sagde til skrædderen:

"Må jeg spørge Dem, herr Mortensen, om jeg ikke havde udgangstur i går aftes, og må jeg så spørge Dem, om ikke skræddermester Trolle kom drivende for at snakke om modejournaler med Dem, og var det så ikke Deres frue, som bad ham til te?"

Det kunne han jo ikke nægte. Så sagde jeg: "Ved De så, herr Mortensen, at Deres frue sagde, at jeg skulle blive hjemme, skønt jeg er fæstet på at have udgangstur hveranden søndag, og da jeg så sagde, at jeg ville gå alligevel, kan De så huske, det var Dem, der låsede af både for hoved- og køkkendøren, så at jeg inte kunne komme ud, og må jeg så spørge Dem, hvad De skal i min seng midt om natten, for jeg er en sædelig pige, og De har jo en kone for Dem selv? Hvis De nu ikke er ordentlig, så fortæller jeg madammen i morgen, at De har været uartig mod

mig, da jeg kom hjem, og så kan De tro, der vil blive en ordentlig ballade."

Nu skulle I bare have set, hvor flad skrædderen blev; han bad om forladelse og sagde, at det var hans kone selv, som havde bedt ham om at lægge sig ind i mit værelse, og så sagde han, at jeg måtte endelig ikke sige noget til fruen.

Så tøflede skrædderen af, jeg gik i seng, og næste morgen så var der ingen, som talte til mig; de lod som om der slet ikke var hændet noget, og det var vist også det bedste for dem, for jeg skal sige jer, at når man har udgangstur, har de ingen ret til at lukke dørene af for én. Det var jo meget betænksomt af mig, at jeg tog drengen med, for ellers havde han jo skrålet sig fordærvet hele natten. De mennesker skulle hellere tænke på, hvor hensynsfuld jeg har været imod dem, end komme og gøre vrøvl for sådan en smule ting som den, at jeg har været på *Missekatten*.

Men nu skal I bare høre, hvad der hændte mig i dag, for det er derfor jeg går min vej. Jeg stod ude i køkkenet henne ved vasken, og så kommer madammen ind, glor rundt omkring og siger:

"Hvad har De dér i gryden, lille Malene?"

Og så siger jeg: "Det er svinerygsuppe, madam." Så kan I tænke jer, så går hun min salighed hen og letter låget af gryden, kigger ned i den og siger:

"Svinerygsuppe, det er jo oksekød."

"Ja, det kan gerne være," sagde jeg, "for jeg huskede ikke bedre end at det var svinerygsuppe, for oksekødssuppe har madammen jo i reglen ikke råd til; men hvorfor kigger madammen sådan ned i gryden?"

"Jeg ville blot se, om den er skummet, for sidste gang vi fik oksekødssuppe var der så mange øjne på den, og det er der også her. Men De skal ingen ulejlighed gøre Dem, lille Malene, for nu skal *jeg* skumme suppen."

"Skal madammen skumme suppen!" råbte jeg, "nej gu' skal De ikke nej. Hvad vil De her i mit køkken, og hvorfor vil De skumme suppen? Jeg er jo fæstet som enepige, og så har De ikke noget at gøre, hvor jeg regerer." Dermed snuppede jeg sleven fra hende, slyngede den hen på køkkenbordet, og så sagde jeg til hende:

"Nu skal De have tak, madam Mortensen! Både for det med *Missekatten* og det med suppen, men nu går jeg!"

"Gud nej, lille Malene," råbte hun, "det kan De ikke, for Deres fæstetid er ikke udløbet."

"Nå, så det er den ikke," spurgte jeg, "ved madam Mortensen da ikke, at jeg har tre måneders løn til gode, og måske heller ikke får noget den fjerde."

"Gud, har Mortensen ikke betalt Dem?" råbte madammen forskrækket.

"Nej, det ved gud han ikke har, for han sidder og drikker sine penge op om søndagen i dette her whisky-vand. Når jeg inte får min løn, så er jeg løst fra min tjeneste, og når madammen nægter mig udgangstur, skønt jeg er fæstet på hveranden søndag, så er det madammen, som har brudt kontrakten, og jeg behøver ikke at sige op; men madammen kan være vis på, hun skal høre nærmere fra mig, for nu går jeg op til disse studenter, som giver fattige piger ubemidlet retshjælp, og så skal jeg stævne både Dem og Deres skrædder. Så skal De se, han bliver nødt til at komme ud med moneterne. Farvel – madam

Mortensen – og hils hjemme." Se så var vi færdige, og nu siger jeg farvel til jer alle sammen, I har været flinke piger og I skal inte tåle noget af jeres herskab, men gøre ligesom jeg, hvis der bliver vrøvl."

Med disse ord gik Malene med en bylt under armen ned ad trappen, og idet hun mødte Henni, vendte hun sig mod ham og sagde:

"Farvel, hr. Falk! Deres jydepotte koger vist inte over."

Henni så forbavset efter hende; det var aldrig faldet ham ind, at tjenesteforholdene i København kunne have denne karakter. Han skulle lære dem at kende.

6. Marens meriter

Da Henni trådte ind i Møllers havestue, traf han sin kone i et ganske usædvanligt toilette. Omkring det lille, lyslokkede hoved havde hun bundet et trekantet tørklæde, og hendes nydelige lille person var dækket af et uhyre køkkenforklæde, hvis smække nåede hende helt op under hagen.

"Hvordan er det, du ser ud?" spurgte Henni forundret. "Du ligner jo en kok fra en dampskibs-kabys. Hvem pokker har pyntet dig sådan ud?"

"Pyntet mig ud," gentog Lili fornærmet, "kan du ikke se, at jeg vil være huslig? I går aftes talte jeg så meget med doktor Møller om, hvorledes jeg skulle føre mit hus, og han sagde, at det væsentligste ved at føre hus var at lave god mad. Her har jeg Madam Mangors kogebog, og nu vil jeg straks begynde ude i køkkenet."

"Det vil jeg dog helst råde dig fra," sagde Henni, og nu fortalte han meget dramatisk Malenes filipika på køkkentrappen til Møllers ustandselige latter.

"Bliv ikke bange, lille frue," sagde doktoren, "her hos mig går det ikke sådan til. Gå De kun ud i køkkenet og bed Karen være Dem behjælpelig med at lave de første, tarvelige retter, så kan De altid avancere op til "forloren skildpadde" og tarteletter. Karen har nu tjent mig i 17 år; jeg ved aldrig, at der har været et ondt ord mellem nogen af os, og jeg skal sige Dem grunden. Det var den, at Karen kom fra et ordentligt hjem til et ordentligt hus uden at være smittet af vor tids hunger efter frihed og københavnske forlystelser. Hvad der gør nutids-tjenestefolk så utålelige er to ting. Først den, at de ikke kan lære at underordne

sig, og dernæst, at de aldrig er tilfredse med den stilling, hvori de er kommet, selv om den er nok så god. De betragter den tjenende stand som et slags slaveri, man hurtigst muligt bør se at komme ud af. Medens vi i gamle dage fik trofaste og skikkelige piger sendt ind fra landet, løber de nu om på højskoler og seminarier, kommer ind til København med en bunke folkeviser og bragesnak uden at have lært det mindste af det, som det væsentligst kommer an på her i livet. Hvad kan det nytte at fylde disse mennesker med historie, geografi blandet med grundtvigianske emter, klemter og remter, så længe de ikke har lært, at livet kræver arbejde, og at arbejdet bør være en nydelse. Enhver af dem søger at komme ud af sin stand. Ingen vil finde sig i det stille, huslige liv, men alle sammen vil de mere eller mindre trave ud på livets store glidebane, hvor de fleste af dem sætter sig på enden.

De vil være kontordamer, kassatricer eller butiksfrøkener, og hvad fører så det hele til? Det ender med, at vi til tjenestefolk får den allertarveligste del af den kvindelige befolkning, en befolkning, som mere eller mindre gør husmødrene hovedet kruset og skaber ufred og vrøvl i hjemmene.

Nej, lille frue! Karen er ligesom jeg af den gammeldags solide slags. Vi har begge forstået at resignere, og De kan derfor godt gå ud i køkkenet, hun render ikke fra mig for det."

Da Lili var borte, sagde Møller: "Hør Henni, jeg vi sige dig én ting, som jeg længe har tænkt på. Det går min salighed ikke med det store jyske bondefruentimmer, som greven har skaffet jer på halsen, hun må bort for enhver pris. En sådan kæmpekvinde og så nydelig en lille alf som Lili kan umuligt bo under tag sammen."

"Jeg har tænkt det samme," sagde Henni; "men det forbandede er, at hun er fæstet på et halvt år, og før første maj kan vi ikke blive hende kvit. Jeg tror ellers ikke der er noget ondt i hende – hun er et rent naturbarn, faldet på hovedet ind til os fra de jyske heder, rå og uciviliseret som en kartoffel; men det er jo muligt, at vi kan dressere hende, når blot vi får tid dertil."

"Dressere!" udbrød dr. Møller med en tør latter. "Nej, ved du hvad, Henni – elefanter kan man dressere; men sådan en himmerlandstøs som hun, ligger uden for al dressur. Hun er aldeles uimodtagelig for alt, hvad der hedder udvikling; for hun er skikkelig som et æsel, men dum som en hest." –

"Tror De?" spurgte Henni.

"Om jeg tror," sagde doktor Møller leende, "ja det kan du bande på. Nu skal du blot høre en historie, jeg havde med hende. Ser du, efter at vi havde frelst Dollemand fra *Missekattens* fæle kløer, gik jeg om morgenen op til madam Mortensen for at se, hvorledes barnet havde det. Det var over al forventning gået godt, fyren havde ikke en gang tømmermænd, og det tyder på, at han med tiden vil få en sej konstitution. Da jeg så gik ned ad trappen, mødte jeg din kæmpekvinde, som stoppede mig med de ord:

"Å, herr doktor! kan De ikke komme op og se på mig, a har fået sådan et forfærdeligt hul over enden."

"Hvordan pokker har De fået det?" spurgte jeg. "Å, det kom sådan ganske af sig selv, men nu æ a så stiv i ryggen, at a ikke kan skrubbe gulv."

"Så lad os gå op og se på det," og dermed kravlede jeg op i Marens kvistværelse, hvor jeg bad hende tage tøjet af. "Jøsses,

nej!" råbte hun, "ded gør a aldrig i verden, for a æ en anstændig pige og klæder mig ikke af for mandfolk; men vil doktoren vide hvor det sidder, så kan han få lov at stikke hånden ind under mit skørt, og så kan han selv føle sig frem."

Jeg tænkte, Gud fri og bevare mig for den bagdel hun havde, men hul var der ikke det mindste at mærke til. Så begyndte hun da at forklare sig nærmere, og så rev det hele ud til, at hun ikke havde et hul over enden, men et hold over lænden, som forhindrede hende i at bukke sig. Jeg spurgte hende, om hun havde noget papir til en recept; men det var der naturligvis ikke tale om, hun måtte ned for at låne det hos madam Mortensen, og imedens hun var borte, havde jeg rig lejlighed til at mønstre hendes værelse!

Gud forbarme sig, hvilken svinesti! Sengen var uredt, i kvistvinduet stod seks tomme bajerflasker, og så skulle du have set en servante, som i ordets egentlige forstand havde vasket sig; for der var hverken maling eller fernis mere på den. På gulvet lå skidentøj kastet hen hist og her, og foran kakkelovnen en svær ildtang, som var knækket fra hinanden.

Lidt efter kom hun stavrende op med et stykke papir, og nu skrev jeg en recept på tyk kamferolie, gav hende den og sagde, hun skulle gnide sig med det.

Så gik jeg min vej uden at tænke mere på Maren; men dagen efter kom hun min salighed og ringede på hos mig, og da jeg spurgte om, hvad hun ville, sagde hun: "A må have en ny receft, for den doktoren har givet mig i forgårs, er nu rent i laser."

"I laser," gentog jeg – "hvilket apotek har De da været på?"

"A har ikke været på noget apotek, for a ved ikke, hvad a skulle dér, a har gnedet mig med receften morgen og aften; men så

gik hun i stumper og stykker, og derfor vil jeg gerne bede doktoren lave mig en anden."

Så skrev jeg da en ny recept og forklarede Maren, at hun skulle gnide sig med det, der var i flasken, og ikke med papiret."

Henni lo, men Møller sagde: "Vi er ikke færdige endnu, det vigtigste har jeg tilbage. Da jeg undersøgte værelset, lå der foran bajerflaskerne en rulle skrå, og på Marens dragkiste fandt jeg et nattetegn fra husarkasernen ved Grønningen. Jeg ved ikke om Maren skrår; men et ved jeg og det er, at hun ikke endnu er ansat ved husarerne.

Hvad mener du om følgende gisning?

Den flotte husar, som vi traf på *Missekatten*, har været på Marens værelse og glemt sit nattetegn, skråtobakken overlader jeg velvilligst til hende selv. Hvor vidt de har moret sig med at knække ildtangen i stykker ved jeg ikke, men da jeg spurgte Maren, hvorledes det kunne gå til, at ildtangen var gået midt over, svarede hun: "Den ville ikke skræve ud med benene, og så tog a et tag i den, og så masedes den i naglen; men sådan har den sidt," og dermed tog hun ildtangen og passede stumperne til hinanden med en velfornøjet mine, og på min bemærkning om, at hun skulle tage lidt varsomt på jeres husgeråd, svarede hun leende:

"Å skidt med det, så får vi nyt."

Derfor, kære Henni, vil jeg råde dig til at passe lidt på hende; for når man lader en tyk pige være alene i en tom lejlighed, så svarer jeg ikke for følgerne.

Husk hvad Heine siger:

Ich liebe die blaue Husaren,
sie reiten zum Thore vorbei;
ich liebe auch die Artilleristen
und die ganze Infanterei."

Skønt dagene gled jævnt og fredsommeligt i det møllerske hus, havde det unge ægtepar dog hver sine egne bekymringer. Lili tænkte med gru på, hvorledes hun skulle komme ud af det med Maren, og skønt hun daglig uddannede sig under gamle Karens vejledning følte hun dog, hvor meget der manglede hende i at kunne føre en husholdning. Det var ikke alene retterne, det drejede sig om, men det var også dette gyselige regnskab, som Karen bragte hende hver aften, og som fik Lili til at fortvivle med dets masser af småsummer, som hun aldrig kunne få til at stemme med udgiftsposterne, skønt Karen, der heller ikke var nogen regnemester, troligt forsøgte at stå hende bi.

Henni havde derimod langt alvorligere bekymringer. Ikke alene stod fremtiden truende for ham, hvis han ikke fik sit store maleri solgt; men det værste var, at han i otte dage ikke havde hørt det mindste fra sin speditør, skønt maleriet allerede for lang tid siden var afgået fra Berlin.

Det var en mørk, råkold novemberdag, Henni stod ved det åbne vindue og stirrede ud på de øde marker, hvor tågen hang som en klam kappe hen over de bladløse pile. Lili stod ved det andet vindue og så ud på den grå, sølede landevej, på de sorte tjørnehække og på ænderne, der vraltede af sted veltilfredse med regnvejret. Begges tanker drejede sig om samme punkt.

Begge så de i ånden det sollyse Ischia, den blånende golf, de viftende palmer, hvis blade bevægede sig i den lette morgenvind som fingrene hen over et orgel. Hvilken forskel på disse lyse, lykkelige dage og den kolde, øde natur, der nu omgav dem; hvad skulle det blive til?

Da øjnede Henni ude på vejen et postbud, som kort efter ringede på. Det var breve og pakker, dels til doktoren, dels til Henni, og da han åbnede sit brev, blev han først ligbleg; men derpå fo'r han hen, greb Lili om livet, valsede rundt med hende i stuen og råbte:

"Lili, Lili! vi er frelste, jeg har fået udstillingsmedaljen i Berlin, og mit store billede ligger på Toldboden, det kan være her i morgen."

Gamle Møller rejste sig fra sin højryggede lænestol, omfavnede Henni og sagde bevæget:

"Kære bedste ven, må jeg ønske dig og din lille hustru til lykke, I har jo ikke mærket noget på mig, men jeg har været lige så ængstelig som du selv, for at der skulle være tilstødt dit billede et uheld. Nu gør vi alt i stand deroppe i den store sal, i morgen stiller vi maleriet op, og har du fået udstillingsmedaljen i Berlin, antager jeg ikke, at vor udstillingskomité på Charlottenborg vil nægte dig noget."

Den næste formiddag holdt en vogn uden for Møllers villa, og Maren var med for at hjælpe med udpakningen. Maleriet var rullet omkring en træcylinder, medens rammen var skilt fra og indpakket for sig selv. Henni tog cylinderen; men Maren nappede med et snuptag kassen ned fra kusken, idet hun sagde:

"Skidt med den! Hende kan a magelig slæbe alene," og derpå traskede hun til Møllers store forbavselse op ad trappen til

atelieret med kassen på ryggen.

Dagen efter var alt i orden, maleriet var atter sat ind i sin ramme, og Henni kom glædestrålende ned for at indbyde gamle Møller til at tage sit kunstværk i øjesyn.

Møller stod længe hensunken i tavs beskuelse, men så udbrød han med bevæget stemme:

"Herregud! at jeg gamle mand aldrig har fået det skønne Italien at se. Hvilken dybde i himlen, hvilket blinkende sollys, og så disse mørke, bronzebrune mennesker med deres bannere, lygter, baldakiner og farverige kordragter. I sandhed jeg forstår, at så mange lader sig drive hen imod katolicismen, når de ser al den skønhed den udfolder. Men det prægtigste i billedet er dog naturen, se disse bløde linjer som det gamle Epomeo taber sig i, og så dette glitrende solskin hen over den kridhvide vej, hvor støvet hvirvler af sted for vinden."

"Ja, støv var der nok af," sagde Henni leende, "vi havde en sciroccostorm af den anden verden, dengang jeg fuldendte processionen."

"Sig mig en gang," fortsatte Møller, "hvorledes har du egentlig båret dig ad med disse støvskyer, der stryger hen over vejen? De ser på én gang så gennemsigtige og dog så naturlige ud, at man kunne fristes til at antage dem for virkelige."

"Å!" svarede Henni, "det er ganske simpelt. Jeg så engang et billede af Anton Melbye, forestillende en fregat under fulde sejl. Selve sejlføringen var dér yderst illuderende; for med den genialitet, der var Melbye egen, havde han på de bugnende sejl ladet lærredet stå blankt på midten, og det gjorde et yderst skuffende indtryk. Da jeg var færdig med billedet, malede jeg støvskyerne til sidst, dækkede det til foroven og lod de våde

skyer stå udsatte for vinden, som førte det mikroskopisk fine sciroccostøv med sig."

"Ja, min salighed sidder der støv i farverne!" udbrød Møller. "Du er da en pokkers karl, Henni, det billede vil gøre din lykke."

Lili, som havde stået i tavs beundring, vendte sig mod den gamle doktor og sagde:

"Også jeg har en overraskelse at bringe i anledning af maleriets lykkelige ankomst. Jeg inviterer jer begge til en italiensk middag hjemme hos os selv. Så skal vi have makaroni, den langbenede høne, som Henni holdt så meget af, vin fra Frascati, druer fra Capri og appelsiner fra Messina. Så lever vi os tilbage til de lyse, lykkelige dage, og Dem, gamle Møller, tager vi med, når vi rejser næste gang. Det ville være alt for stor synd at lade Dem sidde her og vansmægte, medens vi andre inddrikker al Sydens dejlighed."

"Ja, pinedød vil jeg derned!" råbte Møller begejstret. "Jeg er snart for gammel til at praktisere, og de skillinger, jeg i årenes løb har lagt til side, bliver nok til en lykkelig alderdom dernede sammen med jer."

Den næste formiddag havde Lili uhyre travlt. Hun havde anmodet Karen om at være hende behjælpelig med retternes tillavning; men til Lilis store skuffelse havde den gamle pige på det bestemteste nægtet at følge med op til Maren, og på Lilis spørgsmål om grunden hertil, svarede hun:

"Hun er et svin, frue, og to kokkepiger kan ikke rummes i ét køkken."

Så måtte da Lili til sin store skuffelse tage fat alene; for Maren gjorde ikke andet end lukke sardindåser op og brække

knivene i stykker. Bedst som Lili stod i køkkenet i færd med at åbne makaronipakken, hørte hun Maren give en sælsom lyd fra sig, og idet hun vendte sig, udbrød hun: "Gud forbarme sig, Maren! Pudser De næsen med fingrene?"

Maren grinede over hele sit negeransigt og svarede troskyldigt: "Ja, frue, hvad skulle a vel ellers snyde hende med?"

"Har De da intet lommetørklæde?" spurgte Lili.

"Næ," lo Maren, "ded æ a ikke fin nok til, og desuden synes a, ded æ noget meget værre svineri at snyde næsen i en klud og putte det i lommen; på gulvet gør det ingen skade, og fingrene kan a tørre af i mit forklæde."

"Nej, nej!" råbte Lili aldeles fortvivlet, "vent et øjeblik, så skal De få et lommetørklæde hos mig."

"Nej! de fine pjalter stikker a vist fingrene igennem," sagde Maren og skraldgrinede. "A ved ikke, hvorfor fruen tager sig det så nær; men hvis a kan få et par af de gamle viskestykker, så skal a gerne snyde hende i dem, for de kommer da ikke på bordet."

Fortvivlet gik Lili ind i spisestuen og tog fat på borddækningen. Fra en gartner i nærheden havde hun fået en del af de tarvelige blomster, som efteråret levner vort fædreland, og med et suk ordnede hun dem i blomsterskåle, lagde småbuketter foran de tre kuverter og ville så gå ud til Maren igen; men hun kunne ikke, den sidste scene havde været hende for drøj. Hun havde fået en ligefrem modbydelighed mod denne bundskikkelige, men ganske rå og uslebne pige. Alene synet af hendes ansigt var nok til at skræmme hende. Maren fik altså lov til at lave retterne alene, og ved middagstid ringede gangklokken, og gamle Møller trådte ind, fulgt af Henni.

Møller kastede et hurtigt blik hen over stuen, rynkede panden, men sagde intet. Henni var i det mest glimrende humør; for en bekendt malerisamler i København havde udbedt sig tilladelse til at se hans maleri, for derved at forøge den betydelige samling, han allerede besad.

Lidt efter gik døren op, Maren stod stor og bred i døråbningen og sagde grinende: "Nu kan vi æde."

Møller brast i latter, gav Lili armen og udbrød, da han så middagsbordet: "Dér kender jeg vor Lili igen, det er pinedød ikke Maren, der har sat detteher sammen. Se Henni, hvor smukt det hele er arrangeret, og så har hun fået foglietter til vinen, det ser jo fuldstændig italiensk ud; men hvad er det for små asietter, der står her rundt omkring på bordet?"

"Det er antepasta," svarede Lili med en vigtig mine. "Italienerne har altid en række små forretter, før de begynder det egentlige måltid. Her er oliven, sardiner, sardeller, tunfisk og syltede japanske mispler, og til det hele hører marsala. Må jeg skænke i glassene," og Lili lo over hele sit lille fornøjede ansigt, medens Møller, der begyndte med en saltet oliven, satte en betænkelig mine op.

Med de andre småretter gik det bedre for doktoren, og lidt efter trådte Maren ind, svingende et stort fad, som hun anbragte midt på bordet, idet hun sagde:

"Her er makrunerne, a har lavet dem til således, som fruen sagde, a skulle gøre."

Lili stirrede med rædsel ned i fadet, der så ud, som om det var fuldt af tynde kanelstænger og udbrød: "Men Gud fri og bevare os, Maren, hvad har De dog gjort? De har jo stegt makaronien."

"Ja vel har a det," sagde Maren inderlig fornøjet, "for a skal sige fruen, at da a havde kogt disse små hvide orme var de så slatne, at de faldt fra hinanden; men så tog a dem og lagde dem op på panden og stegte dem op med det svinefedt, a havde til overs, og så blev de lige så hårde, så de knækkede derved."

Lili satte et fortvivlet ansigt op, så på Møller og sagde: "Ja De må undskylde, det er ikke italiensk, men himmerlandsk, jeg ved ikke, om De vil prøve på at spise dem."

Lige i det samme hørte man ude fra køkkenet et væld igt brag, og Maren udbrød med et brøl: "Jøsses kors, det var gasen, som eksprimerede, a har glemt at lukke for hanen," og ud fo'r hun ad døren, men kom ind lige så hurtigt igen, idet hun råbte: "Jøsses kors, der er ild i køkkenet!"

Henni og Møller fo'r op, idet den sidste skreg: "Luk for hovedhanen, Henni!" og i næste øjeblik var han ude i køkkenet, fik hanen drejet for, og ved hjælp af vandhanen slukkede han ilden, som havde antændt nogle fyrrepinde, der lå i nærheden af komfuret.

Lili var sunket tilbage i sin stol, bleg af skræk og fortvivlelse over det passerede. Dér lå hele hendes kære italienske middag, og da Møller trådte ind, udbrød hun grædende: "Jeg har intet mere, Maren har sagt, at den langbenede høne røg ud af vinduet da gassen eksploderede."

"Lad den blot flyve," lo Møller, "så kan den få selskab med de Valby gæs. Ja, Italien er et dejligt land; men hvis dets middage er som den, vi her har fået, så tror jeg, jeg vil blive hjemme."

Lili brast i fornyet gråd, hun havde glædet sig så inderligt til at overraske Møller og sin mand med dette arrangement, og nu

da det hele lå øde, fik hun en underlig gru for, at det kunne tyde som et varsel for den skæbne, der ventede Hennis maleri.

Hun var ikke fri for at være noget overtroisk, og når hun tænkte tilbage på Vitarnos ord om, at den der forkastede Madonnas roser ville få et helt års ulykke over sig, begyndte hun at frygte for, at nye uheld kunne være i vente; men Møller tog hende om livet og sagde:

"Kære Lili! Billedets lykkelige ankomst skal fejres, og er Danmark end et tarveligt land, så er dets middage desto bedre. Nu henter vi en droske, kører til skydebanen, og så giver jeg en dansk middag til ære for det unge ægtepar, som jeg holder så meget af."

Lili smilede gennem tårer. Kort efter rullede det lille selskab af sted, og ved Møllers champagne og lystige taler var dagens uheld hurtigt forvundet.

Da Lili den næste formiddag vendte tilbage fra sine indkøb i byen, mødte hun på køkkentrappen Thielsen, som standsede hende og sagde: "Tør jeg bede fruen se efter, hvad der er i vejen heroppe; for de klager nedenunder over, at vandet drypper ned til dem fra køkkenloftet. Deres pige har vist glemt at lukke for vandhanen, og jeg vil gøre Dem opmærksom på, at værten ikke betaler den skade, som lejerne forvolder ved uforsigtighed. Jeg ville selv have været op for at se efter, men nu behøves det jo ikke."

Lili skyndte sig op ad de sidste afsatser, og da hun åbnede køkkendøren så hun en syndflod, som ikke gav den gamle israelitiske noget efter. Hele gulvet svømmede med vand, huggeblokken var sat op i vasken, strygebrættet lå tværs over

komfuret, og på køkkenbordet var der en opstabling af fade, tallerkener og flasker, medens Maren stod midt i pølen og skrubbede gulvet med en svaber, som hun vred af i vasken.

"Men Gud, Maren, hvordan er det dog her ser ud!" udbrød Lili, "hvor kommer alt det vand fra?"

"A ka da ikke gøre gulvet rent uden at bruge vand," udbrød Maren fornærmet. "I mejeriet hos baronen smak vi altid et par spande vand hen over stengulvet, før vi begyndte at skrubbe, og det samme har a gjort her."

"Men gudbevares, det må De ikke, det løber jo ned til beboerne underneden, de har klaget til Thielsen, og vi heroppe kommer til at betale skaden."

"Å! hun bliver vel itte så farlig," sagde Maren, stadig fornærmet, "skal a gøre rent, så må a også have vand dertil. Ka de ikke tåle vandet dernede, så ka de la være. Når fruen bare vil vente lidt, så er a snart færdig med det værste."

"Nej, jeg kan ikke vente; men hvorledes skal jeg komme gennem køkkenet? Jeg har mine tynde støvler på."

"Å!" sagde Maren, "det skal vi snart få besørget. A tager og letter fruen en kende, så bærer a hende gennem sølen, så fruen skal komme ganske tørskoet ind i dagligstuen." Uden at afvente svar slog Maren sine arme om Lili og løftede hende i vejret, som var hun et barn; men lige som Maren kom midt i køkkenet, udstødte hun et forundringsudråb, vendte sig imod vinduet, og idet hun sagde: "Vil fruen tøve et øjeblik," satte hun Lili på huggeblokken, og fo'r som en løbsk elefant ud af døren.

"Maren, Maren, hvor løber De hen!" råbte Lili efter hende; men Maren svarede ikke. Lili hørte hende bumse ned ad

trapperne, tørnende mod nogen, som gav et udråb fra sig, hvorpå Maren forsvandt i dybet.

Lili stirrede ud ad vinduet, og nu så hun Maren komme travende ud på vejen, hvor hun på en meget fortrolig måde tog en husar under armen og forsvandt med ham i portrummet.

Lili så sig fortvivlet om, det var hende ikke muligt at komme ned af huggeblokken, og til sin rædsel hørte hun trin på trappen, som kom nærmere og nærmere. Endelig gik døren op, og dér stod generalinde Lydia v. Rabenstein fulgt af Pierre, som var i lyseblåt og bar en stor papæske under armen.

"Men Gud, Lili, sidder du dér på huggeblokken i vasken!" skreg generalinden forfærdet, "hvordan er du dog kommet derop?"

Lili holdt begge hænder for ansigtet og hulkede højt, idet hun sagde: "Å, tante, tante! Det er Maren, som har sat mig op på huggeblokken og er løbet sin vej med husaren. Jeg han ikke gøre for det; men hvorledes skal jeg komme ned igen, jeg er så bange for, at den vælter."

"Ja, hvorledes skal jeg komme gennem køkkenet?" sagde generalinden og så betænkelig på vandstrømmen, "jeg kan ikke engang komme hen at hjælpe dig. Ved De ikke, Pierre, hvorledes vi skal bære os ad?"

Pierre grinede over hele sit impertinente ansigt og svarede: "Nådige frue, hvis jeg måtte tage det strygebræt, som ligger der på komfuret, og lægge hen over gulvet, så kan fruen vist nok balancere over det ind i dagligstuen, og så skal jeg hjælpe den unge frue ned."

"Ja, gør det, min gode Pierre," sagde generalinden, "men vær forsigtig, når De tager fruen ned, for huggeblokken vakler frem

og tilbage," og idet generalinden balancerede hen over strygebrættet, sagde hun til Lili: "Mit søde barn, nu vil Pierre hjælpe dig. Så skal vi have os en rigtig hyggelig passiar."

Pierre gik lige i hælene på generalinden ind i dagligstuen, anbragte den store papæske på et bord og vendte tilbage for at hjælpe Lili; men idet han bar hende ind i stuen, syntes hun, at han gramsede mere på hende end strengt nødvendigt, og endnu grædende sank hun ned på en stol foran sin ærværdige tante, der lod blikket løbe rundt i den tarvelige dagligstue.

"Her bor I jo rigtig pænt efter jeres små forhold," bemærkede generalinden. "Her kunne jo nok være noget højere til loftet, og tapeterne ser jo også lidt gammeldags ud, men for resten er her jo ret hyggeligt." Og hun kastede et blik ud i gården, hvor skarndyngerne og det lille nødtørftshus virkelig afgav et meget hyggeligt skue.

"Nå, nå," fortsatte hun, "nu må du høre op med at græde, det hele har jo ikke noget at sige. Maren er efter baron v. Zittows vidnesbyrd en overordentlig skikkelig pige, lidt "rude" måske, men uden disse københavnske prætentioner, som gør det så vanskeligt nu til dags at holde tjenestefolk. Du må virkelig være baronen taknemmelig for, at han har skaffet dig sådan en skikkelig pige, som kun trænger til nogen vejledning til at civiliseres, om jeg så må bruge dette udtryk. Du må tage dig noget mere af hende; for hun kan blive udmærket, når hun har været et års tid hos jer." Det gøs i Lili ved disse ord, men hun var så fornuftig ikke at svare, og tanten vedblev: "Ser du, min pige! jeg kommer ikke alene for at gøre dig en visit; men da jeg af doktor Møller har hørt, at I foreløbig bor hos ham, fordi det er lidt småt for Henni, så har jeg villet sørget for, at han fik noget

at fortjene i det første halve års tid. Jeg har talt med baron v. Zittow derom, og da Hjalmar Jensen endnu er i udlandet, mente baronen, at han kunne tegne med hans søn og male med de to baronesser – han giver en krone for timen."

"Det går Henni aldrig i verden ind på," sagde Lili bestemt, "han er for meget kunstner til at ville være tegnelærer."

Generalinden så fornærmet ud og svarede: "Når baron v. Zittow tilbyder Henni at tegne og male med hans børn, så viser han netop derved, at han anser din mand for en meget betydelig kapacitet. En baron v. Zittow tager ikke den første den bedste til lærer for sine børn, og hvad betalingen angår, kan den muligvis synes noget ringe; men så må du erindre, at baronen uddeler det v. Zittowske rejselegat, og at Henni således vil være temmelig vis på at kunne få det til næste år."

"Ad den vej vil Henni aldrig nogen sinde tage mod et legat," sagde Lili harmfuldt, "kan han ikke få det som fuldstøbt kunstner, vil han hellere lade det fare."

Generalinden satte et endnu mere fornærmet ansigt op og svarede:

"Det forekommer mig, min gode Lili, at både du og Henni er blevet noget arrogante efter jeres hjemkomst, og jeg har derfor tænkt på at hjælpe din mand ad en anden vej, som måske vil være ham mere behagelig. Du ved, at jeg kender etatsråd Morrison, som er en af vore største boghandlere og som væsentlig fører illustrerede værker. Han søger en kunstner, som kan lave billeder til de mange bøger han udgiver, og da han betaler godt, skulle du virkelig foreslå Henni at lade sig engagere af ham."

"Lave billeder til bøger, tante!" råbte Lili aldeles forbavset, "ved du da ikke, at Henni er kunstner, og at han har ganske andre planer for sin fremtid end at blive illustrator?"

"Jeg kender ikke hans planer, men ved blot, at I sidder meget småt i det, derfor synes jeg I skulle tage hvad I kan få; al den snak om talent, begavelse og geni har i virkeligheden slet intet at betyde. Er en kunstner et geni, så er det jo, fordi han er født dertil, og han behøver derfor ikke at gøre sig stor deraf. Hvad Henni angår, har Møller fortalt mig, at han har malet et stort maleri; men du ved vistnok, min kære Lili, at nu til dags køber folk ikke store malerier, især efter at man kan få olietryk for en billig pris.

Jeg ønsker derfor, at du taler med Henni om, hvad jeg her har foreslået dig, og beder jeg dig endelig som et bevis på min velvilje at modtage medfølgende lille present fra din gamle tante, som virkelig gerne vil gøre dig en glæde." Med disse ord vinkede hun ad Pierre. Denne tog den store papæske, som generalinden derpå med megen værdighed overrakte sin søsterdatter. "Min gode Lili," sagde generalinden, "jeg har flere gange mødt dig og synes, at den hat, du går med, ikke er tidssvarende. Henni har naturligvis ikke råd til at købe disse dyre hatte hos Md. Davidsen, og jeg bringer dig derfor en, som jeg håber vil klæde dig bedre. Jeg ved ikke, hvordan damerne går klædt nede i Italien; men den stråhat, du mødte op med, da du kom hjem fra rejsen, var virkelig mildest talt inpardonnabel. Og nu farvel min gode Lili, hils din ægtemand fra mig." Generalinden forsvandt majestætisk hen imod døren, balancerende på strygebrættet, fulgt af Pierre, der til afsked vendte sig og rent ud sagt grinede ad Lili.

Denne var sunket tilbage i sin stol, skjulende ansigtet i begge hænder. At Maren havde sat hende på huggeblokken var galt nok, at generalinden var kommet i det samme var endnu værre, men at Pierre, den uforskammede, simple karl, havde vovet at grine ad hende, var mere end hun kunne udholde. Hun brast i en krampagtig gråd og hørte næppe Henni, som kom fra atelieret for at spise til middag.

"Hvad græder du dog for, husalf?" spurgte han, idet han bøjede sig over hende. "Hvad er der i vejen med dig? Du ser jo aldeles fortvivlet ud."

Lili tørrede sine øjne og begyndte på en omstændelig beretning om dagens hændelser. Da hun havde fuldendt sin fortælling, så hun så fortvivlet ud, at Henni satte sig ned hos hende, tog hende om livet og sagde:

"Kære, søde Lili, tag dig ikke alt dette så nær, Maren er en idiot, din rare tante en simpel kælling, og hvad Pierre angår, så er han en fræk lakaj, som jeg nok skal tale med ved lejlighed. Du må endelig fatte dig, det hele har jo ikke stort at betyde; for hvad forstår din tante sig på kunst, hun skylder kludebunkerne på affaldspladserne hele sin rigdom. Hendes mand var en stræbsom, ihærdig arbejder, men selv har hun jo aldrig bestilt det mindste og har ikke spor af begreb om livets ideelle sider; hun søger kun at øge obligationernes bunke og tror at komme højere og højere i vejret, jo mere denne bunke vokser. Hun har ikke spor af hjerte for andre; for der er gået guld i hende, og den bakterie er den værste af alle; den forstener hjertet og slukker hver en menneskelig følelse."

"Nej," sagde Lili, "så hårdt må du ikke dømme hende, jeg tror virkelig, hun mente os det godt med sine forslag, og desuden

havde hun jo en present til mig, som hun næppe ville have givet mig, hvis hun ikke havde interesse for mig."

"Død og pine!" sagde Henni ironisk, "har hun virkelig lukket op for portemonniksen? – Det gad jeg dog nok se." Henni ilede hen til bordet, tog den store papæske, på hvis låg der med forgyldte bogstaver var trykt "Md. Davidsen, Modehandlerinde, Østergade nr. 18", åbnede den og udstødte et forundret udråb.

"Hvad er der dog i den hatæske, Henni? Du ser jo helt forbavset ud."

"Nej, hvor den tante dog er god, det er virkelig en pragtfuld present." Med disse ord halede han en hat frem, som var et vidunder af moderne kunst; for på dens puld var anbragt en fuldstændig køkkenhave, og midt imellem porreløg, gulerødder og sellerier sad en broget fugl, som virkede højst imponerende.

Lili satte den på sit lille blondlokkede hoved, men Henni udbrød forskrækket:

"Gud fri og bevare os! Hvad er det dog for et forskrækkeligt stavær? Du ser jo ud, som var du blomsterdronning i *Alferne*. Du risikerer at få alle gråspurvene efter dig, når du kommer ud på Valby Landevej."

"Synes du, den er så slem?" spurgte Lili ydmygt, "den er virkelig højst moderne; nu bruger man jo netop alle de ting, som du ser her på hatten. Tante har virkelig valgt den med smag."

"Hvor kan du dog sige det!" råbte Henni, "man skulle ikke tro, at du var gift med en kunstner. Se blot hvordan de farver står sammen, den ene skriger jo højere end den anden, og hvad er det så for nogle forbandede gulerødder og porreløg, den dumme fugl sidder i? Det vil jeg rent ud sige dig, Lili, tager du

den kaseking på hovedet, går jeg ikke med dig. Din smukke hat fra Florens med den hvide strudsfjer klæder dig ti gange bedre, og den kalder din tante for inpardonnabel."

Henni snappede hatten for at lægge den tilbage i sit foderal; men idet han greb fat i foret, faldt der et papir ud, som havde været anbragt bag ved det. Henni tog det op, foldede det ud og læste forbavset:

"Søren Jespersen, Grønnegade nr. 16, anbefaler sig med at farve, vende og oppudse brugte hatte, så at de bliver så gode som nye; nye fjer og blomster påsættes til billige priser, samme sted købes gamle fjer og blomster.

Husk Grønnegade nr. 16, indgang i gadedøren til venstre."

Henni brast i en skraldende latter og råbte: "Das war der Pudels' Kern!" Ja, Gud velsigne din tante Lydia, hun er virkelig en af de fineste damer, jeg nogen sinde har truffet, og den kærligste tante mod sin lille søsterdatter. Ved du, hvad der står på den anden side af reklamen?"

"Nej," sagde Lili aldeles forstenet.

"Der står: "En hat oppudset og farvet samt påsat nye fjer og blomster – 7 kroner og 50 øre".

Ja, død og salte pine! Det har været drøjt for generalinden at komme af med de penge; men til gengæld skal hatten også få lov at fare hen, hvor den hører hjemme."

Med disse ord åbnede Henni vinduet og slyngede hatten ud på den sølede landevej. En vogn, der kom kørende forbi i det samme, fo'r hen over den, og da Lili stirrede ud, så hun ikke andet end en grå klat, hvorfra der ragede en gulerod frem.

"Til gengæld for al den sorg og pine man har gjort dig, kære Lili," sagde Henni idet han lukkede vinduet, "har jeg en højst

glædelig nyhed at bringe dig. Jeg har haft brev fra grev Rosen til Rosendal, som har set mit maleri i Berlin og ønsker at købe det. Han vil have det til sin store malerisamling og vil derfor komme i morgen for at tage det i øjesyn. Han bor på Hotel Phønix, og jeg vil selv tage ind til ham, derfor må du sørge for, at mit atelier bliver gjort rent og der bliver sat nogle stole derop. Du er jo nok så sød selv at være til stede, for Maren tør jeg ikke lade være alene i atelieret, man kunne jo risikere, at vi også kom til at lægge strygebrættet frem deroppe.

Kald på hende, jeg har nok lyst til at tale et alvorsord med hende."

Lili ringede og gik sin vej, hun havde åbenbart ikke lyst til at høre det alvorsord, som Henni havde lovet. Hun kendte sin mand for godt og vidste, når han først blev vred, var han ikke til at spøge med.

Lidt efter kom Maren traskende ind. Hun var højrød i hovedet, forpustet af at løbe op ad de mange trapper, men så ikke desto mindre så inderlig fornøjet ud, at Henni havde ondt ved at bevare sin alvor.

I en streng tone spurgte han: "Hvor kunne det falde Dem ind at sætte fruen på huggeblokken?"

"Jow, hvor skulle a ellers have sat hende?" sagde Maren frimodigt, "der var jo itte en stol i hele køkkenet, og på huggeblokken kunne hun da sidde rigtig godt den kende, a blev borte."

"Men hvorfor løb De da Deres vej? Hvad vil De med den husar, er De kæreste med ham?"

"Nej, jøsses nej!" udbrød Maren med et forskrækket udtryk i sit brede ansigt, "nej, a er rigtignok itte fin nok til at være

kæreste med sådan en flot husar."

"Hvorfor pokker løber De da ned på vejen, når De ikke har noget med ham at gøre."

"Jow, a havde for resten noget med ham at gøre," sagde Maren, "og det måtte ske i en fart, for han vinkede sådan af mig, at a kunne se, at han havde hastværk, og han kunne være kommet i ulykke, havde a itte hjulpet ham straks. "

"Hvad skulle De da hjælpe ham med?"

"Jow ser herren! De husker jo nok Malene, hende som tjente hos md. Mortensen. Hun var kæreste med husaren, og så havde han en aften, da han kom fra dans med hende, glemt både sin skråtobak og sit nattegn, og da så Malene gik sin vej, gav hun mig begge dele og sagde, at dem måtte a endelig give husaren, når han kom herud, og så skulle han også have fem kroner for sidst de var sammen. Havde han ikke fået sit nattegn, kunne han måske være kommet rent galt af sted, og derfor rendte a så hurtigt, a kunne, og a kunne ikke gøre for, at a kom til at løbe på den fine dame, som kom op ad trapperne, hun kunne jo være gået af vejen for mig."

"Fik han også de fem kroner?"

"Jøsses ja! Dem fik han rinok, for dem havde Malene depaneret hos mig, og a ville da ikke snyde hende."

"Men hvorfor skulle han da have dem?"

"Jøsses jow! Han havde jo været til dans med hende den hele nat, og det må da pigerne betale, for sådan en fin husar ville jo være rent rungeneret, hvis han skulle betale for alle de piger han har med at gøre."

"Sig mig engang, Maren," fortsatte Henni, "hvad er der egentlig blevet af denne Malene, hvor tjener hun nu?"

Maren grinede over hele sit brede ansigt og svarede: "Tjener! nej, Malene er da ikke så tosset at tage ud at tjene igen efter den medfart, som skrædderen gav hende. Hun er kommet langt højere på strå."

"Nej virkelig?" spurgte Henni. "Hvad bestiller hun da nu?"

"Hun logerer!" sagde Maren med værdighed. "Hun har fået en fin lejlighed i Gåsegade og bor hos en værtinde, som hun skal betale ti kroner om dagen; men så har hun også to fine værelser, og madammen giver hende silkekjoler og broderet skørt, og der kommer så mange herrer hos hende, så det er en gru, og de betaler alle sammen."

"Nå sådan!" sagde Henni. "Nu kan De gå, Maren; men i morgen må De hjælpe fruen med at gøre mit atelier i stand, for der kommer en meget fornem herre, som vil købe det maleri, jeg har stående deroppe. Derfor må De støve godt af; men De rører ikke ved maleriet, forstår De det?"

"Jow, a forstår det alt sammen."

"Når De har gjort pænt i stand, stiller De tre stole foran maleriet og trækker det grønne gardin for; men De kommer ikke vand på gulvet, selv om det ser nok så snavset ud, og så må De huske en ting, De må aldrig sætte fruen i vasken, og i det hele taget bestræbe Dem for at få finere manerer over for hende. Husk på, hun er Deres herskab og at De skylder hende al den ærbødighed, som De formår at vise hende."

"Men a har gjort alt i den bedste hensigt og med bedste vilje; for havde a sat fruen på konfyret, havde hun brændt sig, og på strygebrættet var hun jo væltet ned, der var ikke andet end huggeblokken, a blev nødt til at sætte hende på den; men hvis herren ikke synes a er ærbødig nok, så ber a om forladelse, a ska

aldrig gøre det mere." Med disse ord forsvandt Maren ud af døren med en mine, som havde hun gjort sine sager godt.

Noget efter stod Lili og Maren oppe i atelieret, og idet Maren så på det store maleri, udbrød hun på sit brede jyske:

"Mæ forlov at spørge, frue, er det folk der løber fastelavn?"

"Nej," sagde Lili forundret, "hvorledes falder De på det?"

"Jow, fordi de er klædt i sådan nogle løjerlige kasekinger, både røde, gule og blå, og dem kan de da ikke gå i til hverdag dernede."

"Nej," svarede Lili, "det er en procession."

"Er det en prostitution?" udbrød Maren, "så er det vel for hende, de slæber af med der i den forgyldte karrosse?"

"Nej, nej!" udbrød Lili, "det er jo Madonna."

"Madonna! Ja hende kender a ikke noget til, hun ser jo ud som om hun havde glasøjne, og så er det jo farligt, som hun er behængt med al mulig dingeldangel af sølv og guld. Hvad har hun egentlig gjort?"

"Herre Gud, Maren! Hun er jo Guds moder," udbrød Lili.

"Nej," sagde Maren, "det får De mig rinok ikke til at tro. Vor præst siger altid, at Gud Fader har været til fra evighed, og nogen moder har han slet ikke haft."

"Nej, hun er jo moder til Jesus, Maren."

"Ja, så kan a jo nok forstå, at de slæber så farlig fint af med hende, for hvis Jesus ikke havde haft hende, så var der jo ikke blevet noget af det hele. Men hvorfor går alle de mennesker med lygter og lys midt på dagen i solskin, det kunne jo dog aldrig falde noget fornuftigt menneske ind at rende rundt med sådan nogle store tællelys, når solen skinner sådan, som den gør her, de må da være ganske katolske i hovedet; men det siger vor

præst også, at disse kattelikkere er. Så er det da godt, at man er her hjemme i et kristent land og ikke skal løbe fastelavn midt på landevejen."

Lili lo og opgav fuldstændig forsøget på at klare Marens begreber. Så tog hun fat på at bringe atelieret i orden; men da Karen i det samme trådte ind og bad hende komme lidt ned til doktor Møller, forlod hun atelieret efter at have advaret Maren om ikke at røre noget.

Da Henni næste formiddag var taget til byen for at hente grev Rosen, sad Lili med strålende ansigt hos den gamle doktor Møller og talte om den lykke, der ventede dem. "Tænk Dem!" sagde hun, "hvor mageløs heldig Henni dog har været. Han siger, at greven har budt ham otte tusind kroner for maleriet, så nu, kære Møller, er vi hovedrige folk, og det kan vi takke Dem for, som gav Henni det smukke atelier deroppe. De kan ikke gøre Dem nogen idé om, hvor lyksalig jeg føler mig. Henni kan betale sin gæld, og han har lovet mig to hundrede kroner, for at jeg kan klare mine regninger. Så siger vi vor ækle lejlighed op, flytter ind i en køn villa på Frederiksberg, og når foråret kommer, rejser vi til Ischia og tager Dem med, hvis De vil det? De ved ikke, hvor dejligt der er dernede, og jeg skal give Dem så mange af Madonnas roser, at De skal blive lykkelig for resten af Deres levetid."

I det samme hørte man vognrummel ude fra vejen, Lili sprang op og råbte glædestrålende: "Dér er greven," og idet hun tog Møller om livet sang hun:

"Nu mine trængselsår er endte,
nu skal min lykke jeg hente."

Det ringede på, Møller lukkede op og foran ham stod, fulgt af Henni, en ældre, elegant klædt herre, på hvis fine ansigtstræk og noble holdning man straks kendte adelsmanden.

Han hilste venligt på Møller, bukkede for Lili og sagde: "Jeg håber ikke, frue, at jeg kommer til ulejlighed, mit besøg vil kun vare kort. Så snart jeg har set Deres mands smukke arbejde, kan sagen straks gå i orden. Jeg har i den anledning taget min checkbog med."

"Det haster ikke med betalingen," afbrød Henni, "den er jeg sikker nok på."

"Men jeg har det princip, altid at betale ved modtagelsen, jeg lader ikke nogen som helst vente med deres regninger, det er en uvane, som hører bourgeoisiet til."

Møller stødte Henni i siden og hviskede: "Det skulle generalinden have hørt."

"Å," hviskede Henni igen, "det havde ikke bidt det mindste på hende. Kræmmerne kan være glade, når de ikke kommer til at vente mere end et år."

"Tør jeg spørge, hvor har De Deres atelier?" afbrød greven. "Jeg længes så meget efter at se Deres billede, og De må ikke tage mig det ilde op, men i dag er min tid knapt tilmålt. Jeg skal rejse om nogle få timer."

"Vi behøver blot at gå ovenpå," sagde Henni, og idet han vendte sig til Møller sagde han: "De og Lili følger vel med?"

Da de kom op i atelieret, var døren til deres forbavselse lukket; men Karen, som i det samme kom til, overleverede

Henni nøglen idet hun sagde, at Maren havde givet hende den, efter at hun havde gjort rent.

Henni lukkede døren op, atelieret lå i halvmørke, det store grønne gardin foran det brede vindue var trukket tæt sammen, og i atelieret var en svag lugt af sæbevand, som om der nylig var holdt vask.

Henni trak med et rask ryk gardinet til side, vendte sig om og sagde: "Dér, herr greve, ser De mit billede;" men i det samme øjeblik blev han ligbleg, tumlede tilbage og råbte: "Hvad er det? Hvem har været herinde?"

"Deres billede må jo have lidt overlast på rejsen," udbrød greven, "hele den nederste del er skrabet bort."

"Nej!" råbte Henni fortvivlet, "her har været en nidding, som har øvet dette hærværk. Da jeg forlod atelieret var billedet fuldstændig uskadt."

"Jeg beklager meget dette uheld," sagde greven deltagende; "men De vil forstå, at jeg naturligvis ikke kan købe maleriet i den tilstand hvori det nu er. Hvis det vil være Dem muligt at restaurere det, står jeg ved mit tilbud; for jeg vil gerne støtte en så lovende kunstner, som jeg finder De er."

Henni kunne næsten ikke tale for bevægelse, det var, som om alt var gledet bort under ham, og han begreb i øjeblikket ikke hvilke fjendtlige hænder, der således kunne have grebet ind i hans lykke.

"Restaurere," gentog han tonløst, "De må hellere sige "reparere", herr greve. Den medfart som mit billede har lidt er så rå og vandalsk, at jeg ikke tør love Dem noget med bestemthed. I hvert fald vil jeg ærligt sige Dem, at billedet aldrig vil få den glans og den farve, som jeg har formået at give

det fra første færd, med andre ord, det vil blive et kunstværk af anden rang, som jeg ikke agter at tilbyde nogen."

"Nuvel," sagde greven og rakte ham hånden, "så gør vi en ny aftale. De maler hele billedet om, og når det er færdigt, kan De lade mig det vide."

"Desværre, herr greve," svarede Henni aldeles nedbøjet, "det lader sig ikke gøre. Dette billede er malet under Italiens sol, i den fri natur og med hele Sydens skønhed for øje. Jeg kan ikke gøre det om igen, hvert penselstrøg vil bringe mig smerte."

"Nu vel," sagde grev Rosen, "så bliver jeg altså nødt til at forlade Dem uden at få mit ønske opfyldt; men De skal ikke fortvivle over, hvad der er hændet. De vil i mig finde en virkelig ven, og når De næste gang har et større arbejde færdigt, så lad mig det vide, De skal ikke gå forgæves." Med disse ord hilste greven til afsked uden at lægge mærke til, at Lili besvimet var sunket tilbage på en stol, og at gamle doktor Møller stod bøjet over hende med tårer i øjnene.

Medens dette foregik i atelieret, stod Maren i køkkenet og skrabede gulerødder. Hun var i et strålende humør; for ikke alene havde hun gjort atelieret så pænt rent til den fremmede greve, men det var tillige hendes fødselsdag, og Lili havde i den anledning givet hende lov til at vælge sine livretter: "Sulevælling og flæskepandekage"; for Marens smag var af ren demokratisk natur og havde tit forvoldt, at det unge ægtepar måtte søge ned til Valby Kro, når retterne var blevet dem alt for drøje. Nu skulle hun have en rigtig krabask sulevælling, og medens hun skrabede gulerødderne sang hun med skingrende røst en

elskovsvise, som Malene havde lært af husaren, og hvis omkvæd var:

"Ja, Dyrehaven er en skov,
og den er meget stor,
men elskoven er en større skov,
den største fast på jord."

Just som hun ville begynde på det tredje vers, hørte hun nogen komme styrtende op ad trappen, og i næste øjeblik stod Henni foran hende, bleg og med et udtryk af raseri i sit ansigt, som fik Maren til at tabe guleroden i vasken.

"Hvad er det dog De har gjort?" tordnede han Maren i møde. "Blev det ikke sagt til Dem, at De ikke måtte røre noget i mit atelier, og så har De skrabet farven af mit billede og ødelagt det med det samme. Ved De, hvad De har gjort? Der var budt mig otte tusinde kroner for mit arbejde, og nu er det ikke en krone værd. De har ruineret ikke alene mit billede, men berøvet mig de penge, jeg skulle leve for resten af året. Hvordan i al verden kunne det falde Dem ind? De har jo handlet som et galt menneske."

"Som et galt menneske!" udbrød Maren aldeles bestyrtet, "nej! A har da båret mig rigtig fornuftigt ad, for ser De, a måtte jo ikke vaske gulvet i atoloriet, og da a så begyndte at feje, røg der så meget støv op på skilderiet, at a måtte gå ned til Karen for at hente en svamp til at vaske det af. Foroven gik det ganske glat, men nør efter havde støvet bidt sig fast i farven, og det var ikke muligt at få det af. Så gik a igen ned til Karen og fik hende til at låne mig en skrubbe og noget varmt sæbevand, og så skrubbede a løs; men så trillede farven jo af i sådan nogle små ruller, og det kunne a jo ikke gøre for. For resten synes a, at det

ikke gør noget, for herren kan jo altid smøre noget farve på igen, så bliver det jo lige så godt som før."

"Å, De er det største asen, jeg nogen sinde har kendt!" råbte Henni aldeles ude af sig selv. "De er jo værre end den værste idiot, jeg nogen sinde har truffet. Tror De, De kan skaffe mig de penge igen, som jeg har mistet?"

"Nej, det kan a ikke," svarede Maren noget forknyt; "men a kan da heller ikke forstå, at sådan et skilderi er så meget værd. A har da set de fine olietryk, der hang hos vor præst, og dem havde han ikke givet mere end fem kroner for."

"Nu skal jeg sige Dem en ting!" råbte Henni rasende, "De skal ud af mit hus. Jeg vil ikke have Dem et øjeblik længere; for jeg risikerer jo, at De ødelægger alt for mig."

"Ja, a er da fæstet halvårsvis," sagde Maren, der begyndte at græde; "men hvis herren vil give mig løn for de tre måneder, der er tilbage, så skal a gerne gå, for a vil rent ud sige herren, at sådan en behandling er a ikke vant til. A har gjort alt i den bedste hensigt, og så skælder herren mig ud, så klæderne må ryge af mig, og det på min fødselsdag. A havde dog håbet, at herren havde vist mig en lille villighed, så tro som a har været, og så kalder herren mig både et "asen" og en "idiot" og skælder mig ud, som om a var det værste bakkelsebæst."

"Ja, det er De også!" råbte Henni, "De er jo ikke skabt til andet end at gøre ulykker. Alting her i huset har De jo slået i stykker; der er jo ikke en tallerken eller en terrin, der er hel, om det så er ildtangen, så brækker De den midt over, hvorledes tror De jeg kan betale alt det?"

Maren stak i et højt hyl, tog forklædet for øjnene og udbrød: "Aldrig i mit liv er a blevet så skændig behandlet som her i dette

hus, så jo før a kan komme herfra desbedre. A vil ti gange hellere være mejeripige ovre hos baronen end kokkepige her i dette forbandede hus. A har gjort alt med den bedste vilje og den bedste hensigt, og så får a ikke andet end skam og utak til løn." Med disse ord ilede Maren op på sit kammer og låsede døren. Henni gik fortvivlet ind i sit værelse for at gruble over, hvad han nu skulle gøre; for så mørk som fremtiden nu lå for ham, havde han aldrig set den.

Middagen kom, og det unge ægtepar satte sig i tavshed til bords. Lili var bleg og forgrædt, Henni mælede ikke et ord; men da Lili havde ringet tre gange, uden at maden kom, sprang Henni op og råbte ud ad døren: "Hej Maren! hvor bliver De af med middagsmaden?"

"Jøsses kors, nu kommer a straks!" råbte Maren ude fra køkkenet; "men terrinen er så gloende, så a nær havde brændt mine fingre." Idet Henni gik tilbage til sin plads, kom Maren styrtende. Hun havde nemlig den vane at sparke døren op, når hun havde noget i hænderne; men denne gang gik det galt. Hun snublede over dørtrinnet, faldt fremefter og tabte terrinen på bordet. Medens skårene faldt rundt til alle sider, flød sulevællingen med dens tilbehør af porrer, selleri, kogte æbler og svesker i strømme hen ad bordet og derefter ned i Lilis skød, hvor den ødelagde den eneste silkekjole, hun havde.

Henni fo'r hen imod Maren, greb hende i armen og råbte rasende:

"Er De da aldeles fra forstanden? Hvordan er det dog De bærer Dem ad? Man kan jo ikke have Dem længere her i huset. De er det mest forbandede asen, jeg nogen sinde har truffet på,

og De måtte jo være glad, hvis Vorherre tog Dem med det samme."

"Er a det mest forbandede asen her på jorden," hulkede Maren. "Hvorfor jager herren sådan på mig. A kom jo i den bedste hensigt med terrinen, og a kan jo itte gøre for, at a faldt over dørtrinnet; men herren er da også det mest urimelige menneske, a nogen sinde har kendt. Hver gang a har et uheld, så bliver a skældt ud, som om a ikke var et menneske, men det usleste dyr, der kunne kravle her på jorden."

"Ja, det er De også!" råbte Henni rasende, "aldrig i mit liv har jeg tænkt mig at skulle træffe sådan et bæst som De."

Maren udstødte et højt brøl, tog forklædet op for ansigtet og forsvandt ud ad døren med en hurtighed, som ellers ikke var hende egen.

Lili havde rejst sig fra bordet, hvorfra sulevællingen drev ned i stride strømme, og sagde blidt:

"Henni, du forløber dig. Hun er jo en stakkels tosse, et rent barn, og der er jo noget i, hvad hun siger, at hun har gjort alt i den bedste mening; lad mig kalde hende ind og sige hende et par venlige ord."

"Ja, gør du det," sagde Henni med bidende ironi. "Bed hende pænt om forladelse og sig, at hun er en ren Guds engel, som vi må være glade over at have fået her i huset, og tag så dit tøj på. Nu må vi naturligvis igen ned på kroen i Valby. Kan du huske, hvor mange gange vi har været dernede, fordi maden var umulig?"

Lili gik ud, men kom lidt efter tilbage med den besked, at Maren var forsvundet.

"Nå Gud ske lov!" sagde Henni, "så er hun vel rendt sin vej med det samme, Herren og alle Guds engle være med hende. Lad os nu få tøjet på og komme ned til kroen i en fart."

Just som Henni var i færd med at kaste sin kappe om sig, blev der ringet voldsomt på køkkendøren, og ude fra trappen hørte han nogle høje, uartikulerede brøl, som ikke gav elefantens i den zoologiske have noget efter. Han åbnede døren, og der stod madam Mortensen ligbleg, rystende af skræk.

"Hvad er der i vejen?" spurgte Henni, "der er da ikke ild i huset?"

"Nej!" svarede madam Mortensen med rystende stemme, "det er meget værre. Maren har taget gift oppe på sit værelse, De må straks løbe efter doktor Møller; hør hvor hun jamrer sig."

Nogle nye gennemtrængende brøl hørtes oppe fra kvisten, og fra alle husets etager styrtede pigerne ud med høje angstråb; men da de fik at vide, at Maren havde taget gift, stimlede de op mod hendes dør, hvorfra man nu tydeligt hørte en hæs stemme råbe:

"Å, hjælp, hjælp, a dør, a brænder levendes op."

Henni fo'r ned ad trapperne som en stormvind, sprang over havegærdet hos doktor Møller og var få øjeblikke efter inde hos den gamle doktor, der sad i god ro ved middagsbordet.

"Møller! Møller! De må komme straks, Maren har taget gift, hele huset er i oprør. Herregud! at det skulle ende således."

"Hvad behager?" spurgte doktor Møller og rejste sig op, "hvorfor har hun taget gift?"

"Det ved jeg ikke," svarede Henni, "men jeg har skældt hende forfærdeligt ud, mere end jeg burde. Hos den slags

naturmennesker kan det jo være grund nok til at tage livet af sig. Hun ligger og skriger, så det kan høres over hele huset."

"Føj for pokker!" sagde doktor Møller, "så har hun naturligvis drukket karbol. Karen, hent min mavepumpe og så af sted."

Få øjeblikke efter var de oppe i "Villa Valby", hvor køkkentrappen stod fuld af piger og børn, som stak i at tude, hver gang hylene oppe fra kvisten begyndte på ny.

"Af vejen!" råbte Møller, "gå væk fra trappen, her er ikke et minut at spilde," og idet han vendte sig mod en af pigerne sagde han: "Varmt sæbevand i en fart, så hurtigt som muligt."

Da de nærmede sig døren til kvisten, hørte de en hæs rallen, derpå kom atter nogle frygtelige skrig, og idet Møller stødte døren op, hørte han Maren brøle:

"Å hjælp, a har taget gift, a brænder levendes op indvendig."

"Hvad er det, De har taget?" spurgte Møller, "har De drukket karbol?"

"Nej, nej," stønnede Maren, "a har taget åpium. Flasken står der henne. Å, jøsses kors! Nu begynder det igen, kan doktoren se, at hele sengen er fuld af mus, å, jag dem væk, de bider mig i benene," og med disse ord gjorde Maren et spjæt, stak de tykke ben i vejret og råbte: "Å, nu bliver de til rotter." Møller fo'r hen til Marens dragkiste, greb flasken og brast i en høj latter.

"Hvad ler De af?" spurgte Henni aldeles forbavset.

Møller lo, så det klukkede i ham og svarede: "Hun har min salighed tømt hele flasken med den tykke kamferolie, og nu ligger hun dér med en rigtig kamferdelirium, så vi kan spare mavepumpen og sæbevandet, lad hende bare svede."

"Nej!" råbte Maren, "a vil ikke svede, a vil dø, for a vil ikke være det største asen her på jorden. Å, der er de sorte rotter, de

bider, mig i benene;" og på ny gjorde Maren et spjæt, så hun nær var ved at tumle ud af sengen.

"Hendes delirium tager til," sagde Møller betænkeligt, "det er dog vist bedst, vi får nogen til at våge hos hende; men din stakkels lille kone har såmænd fået nok for i dag. Kender du ikke nogen her i huset, som kan sidde lidt hos hende?"

"Å, jeg brænder levendes op!" brølte Maren på ny, og derpå gav hun nogle hyl så skingrende, at Møller rasende udbrød:

"Så hold dog mund for fanden, De bringer jo hele huset i oprør!"

Men uden at agte på Møllers ord, rejste Maren sig op i sengen. Hun var kobberrød i ansigtet og så aldeles forfærdelig ud. Øjnene stod stive i hovedet, sveden haglede ned ad hendes kinder, og idet hun greb efter Møllers næse, råbte hun: "Væk med den gamle hanrej, De har givet mig i hænderne på! Kald på husaren og Malene, for vi skal til dans i aften."

"Det bliver værre og værre," sagde Møller, "jeg tror, jeg må gribe til et radikalt middel," og medens Maren udstødte fornyede brøl, greb han vandkanden og hældte hele dens indhold med et sjask ud over hendes hoved.

"Hjælp, han slår mig ihjel!" brølede Maren, "han drovner mig, og a vil ikke dø som det værste asen her på jorden."

"Så hold dog mund!" tordnede Møller, "De fejler jo ingenting."

"Fejler a ingenting!" råbte Maren. I det samme bøjede hun sig ud over sengen, gav en klukkende lyd fra sig og sank så tilbage, som faldt hun pludselig i en dyb søvn.

Kort efter trådte madam Mortensen ind, og Møller sagde: "Vil De ikke være så venlig at blive siddende lidt hos hende? Krisen er forbi, det hun har taget er ganske uskadeligt. Hun ligger for

øjeblikket i en døs, frembragt af kamferolie; men i morgen, når hun har sovet ud, vil det hele være forbi. Dæk hende godt til, og skulle hun begynde at fantasere på ny, kan De jo sende bud efter mig. Jeg antager, hun nu sover det hele bort."

"Gud velsigne Dem, herr doktor," sagde madam Mortensen, "jeg vil takke Dem derfor i min grav. Jeg troede så vist, at Maren havde taget opium og aldrig ville rejse sig mere."

Da Møller kom ud på trappen, stod den endnu fuld af nysgerrige piger og husets øvrige beboere. En af dem spurgte Møller:

"Er hun død?"

"Javel!" svarede Møller på sin sarkastiske måde, "*stendød*, men i morgen står hun op igen."

7. "Pigernes Værn"

Marens heroiske selvmord havde vakt, hvad man på moderne dansk kalder "en vældig opstandelse", ikke alene i "Villa Valby", men i hele villakvarteret. For det unge ægtepar havde det foreløbig den ubehagelighed, at de atter måtte ty til kroen, og da deres tarvelige morgenmåltid var endt, vendte Henni tilbage til sit atelier for at forsøge på at bringe maleriet i sin oprindelige tilstand.

Han var just i færd med at sætte farver på paletten, da Karen bankede på og meldte, at der nede hos doktor Møller var et ungt menneske, som bad om at få ham i tale.

"Hvordan ser han ud?" spurgte Henni.

"Å, han ser temmelig snusket ud," sagde Karen, "det er vist én, der vil bede om noget til et par støvler."

"Så sig, jeg er ikke hjemme, jeg kan ikke tage mod nogen nu."

Karen gik ned, men kom kort efter tilbage med et visitkort og med den besked, at den unge herre absolut måtte tale med Henni, da det var en sag af stor vigtighed. Med disse ord leverede hun Henni et visitkort, hvorpå der til hans store forbavselse stod:

Peder Pedersen
Garçon de tailleur.

Henni fik en uklar følelse af, at han muligvis skyldte sin skrædder noget og sagde til Karen: "Bed ham så komme her op."

Karen forsvandt atter, og lidt efter hørte Henni nogen komme op ad trapperne med tre trin ad gangen. Døren blev

revet op, og ind styrtede et ungt menneske i en temmelig lurvet havelock og en bulehat på hovedet. Til gengæld for disse demokratiske attributter havde han en cigaret i munden og en sølvknappet rørstok, som han svingede med megen behændighed.

"Undskyld, hvis jeg kommer til ulejlighed," begyndte han med en forbløffende hurtighed; "men sagen er af den allerstørste vigtighed. Tillad jeg tager plads?" Med disse ord satte han sig i en lænestol, stak stokken mellem benene og sendte en røgsky i vejret, hvis lugt røbede, at cigaretten ikke var fra Tyrkiet. "De kender mig naturligvis?" sagde han, idet han lagde hatten fra sig.

"Jeg har ikke den ære," sagde Henni ironisk; "men jeg ser af Deres kort, at De er skrædder."

"Ganske vist," udbrød den unge mand med en hånlig håndbevægelse, "syede jeg hos skræddermester Mortensen i "Villa Valby", men det kastede ikke noget af sig, og nu er jeg journalist."

"Nej virkelig," sagde Henni, "for hvilken redaktion syr De nu?"

"Jeg syr ikke længere, jeg er ansat som referent ved ugebladet *Pigernes Værn*, som redigeres af min halvsøster, Gine Rasmussen. Jeg er kommet for at underkaste Dem et interview i anledning af det selvmordsforsøg, som er gjort hos Dem."

"Nå sådan," sagde Henni med bidende ironi, "så har De vel pengene med?"

"Penge, hvilke penge?"

"Naturligvis honoraret for interviewet," svarede Henni roligt. "Tror De, jeg lader mig interviewe gratis?"

"Jeg ved ikke hvad De mener," sagde den unge mand med en impertinent mine, "De vil dog vel ikke være så uforskammet at forlange betaling, for at *Pigernes Værn* kan få rede på den uhyggelige begivenhed her er sket, og hvori De skal have en væsentlig skyld."

"Tør jeg spørge," svarede Henni, "bliver *Pigernes Værn* uddelt gratis eller mod betaling?"

"Naturligvis mod betaling, det koster ti øre ugentlig og holdes for tiden af over ti tusinde piger."

"Så tjener De vist ganske godt på det; men når De tager betaling for, hvad der står i Deres blad, så er det jo ganske rimeligt,; at De også må give betaling for den tekst der findes, og når De forlanger, at jeg skal give Dem oplysninger, som kan tjene til basis for et udførligt referat, er det jo naturligt, at bladet også skylder mig honorar. Jeg lader mig ikke interviewe under tyve kroner."

Herr Pedersen gjorde en hånlig bevægelse, legede med sin sølvknappede stok og spurgte: "Er det Deres alvor?"

"Mit ramme alvor," svarede Henni, "vil De have et interview, koster det tyve kroner; men i det hele taget ser jeg ingen grund til, at De trænger Dem ind i mit private liv og forlanger oplysninger om ganske private sager, der ikke i mindste måde kommer Deres ugeskrift ved."

"Jeg beder Dem undskylde," sagde journalisten, "denne sag kommer bladet i allerhøjeste grad ved. Som dets navn angiver, er bladet stiftet for at værne den tjenende stand mod den vold og undertrykkelse, der vises dem af deres såkaldte herskab, og såfremt De ikke vil give mig de oplysninger jeg forlanger, bliver jeg nødt til at søge dem ad anden vej, og hvis referatet da ikke

skulle få den tilforladelighed det bør, da bærer De selv skylden derfor."

Nu tabte Henni tålmodigheden. "Må jeg vise Dem denne dør," udbrød han, "og tør jeg med det samme bede Dem forsvinde ud ad den så snart som muligt, hvis De da ikke ønsker, at jeg skal skaffe Dem befordring."

Den unge mand rejste sig ganske ligbleg, og med sitrende stemme råbte han: "Vover De at kaste referenten for *Pigernes Værn* på døren? Det vil blive Dem en dyr historie; De skal høre nærmere fra mig." Med disse ord styrtede han ned ad trappen uden at høre Hennis ønske om, at han snarest muligt måtte rejse ad Hedehusene til.

Da Henni ved middagsbordet fortalte Møller om dette besøg, sagde den gamle doktor: "Kære Henni, der har du igen båret dig forbandet galt ad. Du må huske, at pressen i vore dage er en magt, som man ikke uhævnet kan håne. Ganske vist har pressen ikke lov til at blande sig i ens privataffærer, ja vi har endogså en lov, som skulle beskytte privatlivet; jeg siger med vilje, at den *skulle* beskytte det, thi loven er desværre således affattet, at den bliver ganske magtesløs. Efter den kan man i ro og mag skille sin næste ved ære og velfærd, ja lyve ham de allerværste ting på. Det fører til et sagsanlæg for vedkommende, og retsforhandlingerne vil vare mindst et år. I al den tid kan vi blive overfaldet, insulteret og mishandlet på det gemeneste, og når så dommen endelig bliver fældet, bliver udtrykkene mortificerede og malefikanten idømt en bøde af et par hundrede kroner; men selve skandalen, al den støj og al den ståhej der er blevet rejst, har indbragt bladet mindst det tidobbelte beløb – redaktøren betaler og lér."

"De vil dog ikke have, at jeg skal give en skrædderdreng oplysning om, hvad der er passeret i mit hjem? Jeg bad ham rejse Fanden i vold."

"Ja," sagde gamle Møller, "der har vi din hidsighed igen. Havde du budt ham et glas portvin og en fin cigar, samt givet ham en sludder for en sladder, havde hele sagen dermed været endt. Nu kan du vente til på søndag, så skal du se, hvilken skarntyde der vil spire op af det frø, du har sået."

Gamle Møller havde ikke spået fejl. Næste søndag lå der på Hennis bord et nummer af *Pigernes Værn*, og understreget med et blåt blyant læste han:

Giftselvmordet i Valby.

En jysk pige mishandlet af sit herskab
– taget sig af dage ved gift.

Vor ankomst til ulykkesstedet.

Så snart vi havde fået kundskab om, hvad der var passeret i "Villa Valby", trak vi i vore "lakerede", strøg vor sorte silkehat og sporede af til det sted, hvor det forfærdelige drama var passeret.

Ved vor ankomst til Valby henvendte vi os straks til stationen og traf her politibetjent Thielsen, som på vor opfordring med megen beredvillighed gav os følgende oplysning.

Politibetjent Thielsen beretter.

Her i Valby findes en firetages bygning, beboet af otte familier, og i denne bygning er jeg viceværd og

kan således give Dem de mest detaljerede oplysninger.

I efteråret ankom et ungt ægtepar, som efter at have nydt deres hvedebrødsdage i Syden flyttede ind på 3. sal for at nyde deres rugbrød i et mere ublidt klima. De gjorde indtrykket af at være meget skikkelige mennesker, og den pige de havde fæstet, forekom mig at være af en trofast og arbejdsom natur; ikke desto mindre hørte jeg, at der meget hyppigt var skænderi deroppe, idet manden beklagede sig over, at pigen var kejthåndet og som en følge deraf slog mere i stykker, end det unge ægtepar syntes om. Pigen var fra Jylland og havde været mejeripige hos en baron v. Zittow, og så vidt jeg har talt med hende, gjorde hun indtrykket af at være en brav, godmodig og medgørlig person. Hvad der for resten senere er hændet, kan jeg ikke sige Dem med bestemthed, da min tjeneste holder mig bundet her på stationen og jeg således ikke har haft lejlighed til at overvære det passerede. Den bedste underretning vil De imidlertid få hos selve det herskab, hvor pigen har tjent, og jeg vil derfor anbefale Dem at søge nærmere oplysninger oppe i "Villa Valby" på tredje sal.

Familiens meddelelser angående katastrofen.

I den angivne bygning traf vi en ung, meget barnligt udseende dame, som på det høfligste meddelte os, at hun ikke kunne give nærmere

oplysninger, da hun ikke havde været til stede, da pigen tog gift; derimod havde hendes mand straks hentet lægen i Valby, og hvis vi ville have noget nærmere at vide, kunne vi henvende os til hendes ægtefælle, der havde sit atelier i den villa, som lægen beboede.

Efter at have takket den ungdommelige frue, lagde vi ud på ny, og kort efter stod vi ved lægens dør, hvor vi blev modtaget af en gammel tjenestepige, som lovede at melde vor ankomst. Til vor overraskelse fik vi det svar, at herr F. ikke modtog os, og først efter at have leveret vort visitkort og meldt, at sagen var af største vigtighed, var han så nådig at give os foretræde.

Vi trådte ind i hans atelier, hvis interiør i høj grad forbavsede os. Der var ikke spor af de draperier, tæpper, makartbuketter og dødningehoveder, som man plejer at træffe hos mere celebre kunstnere. Det hele var et stort firkantet rum, hvor der hang nogle skitser hist og her, og i baggrunden stod et stort maleri, som herr F. åbenbart havde været utilfreds med; thi farven var skrabet af hist og her, rimeligvis for at give kunstneren nye impulser til en fyldigere behandling.

Vi meddelte herr F. vort navn samt vort ærinde, og han syntes i øjeblikket højlig forbløffet over vort uventede komme, samt over den stilling, som vi indtog til *Pigernes Værn*; men da vi bad ham om at

give et referat af det passerede, forandrede han pludselig tonen og var uforskammet nok til at forlange betaling for de oplysninger, vi affordrede ham. Vi skal ikke dvæle nærmere ved dette punkt; thi selve sagen forekommer os så hårrejsende, at vi kun kan forklare os den derved, at herr F. ikke ville meddele os noget og derfor valgte den udvej for at blive os kvit.

Til slutning antog hans holdning et så ubehageligt præg, at vi fandt det rådeligst straks at forlade en person, der var så kompromitteret i den nævnte sag, at han ikke dristede sig til at give pressen de oplysninger, som den er berettiget til at forlange.

Hvad fru Mortensen fortalte.

Fra malerens atelier begav vi os igen til "Villa Valby" for at interviewe fru Mortensen, med hvis mand vi tidligere har stået i løselig forbindelse og som vi derfor kendte. Fru Mortensen havde ikke alene været i huset, da pigen, hvis navn er Maren Madsen, tog gift, men hun havde også opholdt sig hos det ulykkelige offer, indtil lægen blev hentet, og var derfor i stand til at give os følgende, højst værdifulde oplysninger.

Ved at rengøre atelieret havde den ulykkelige pige været så uheldig at beskadige et af malerierne, og da hun senere bar terrinen ind til middagsbordet, snublede hun over dørtrinet og tabte terrinen ud over bordet. Som man vil se, var

disse to små uheld ikke særlig skikkede til den scene, der nu forefaldt; men herr F. fo'r op mod hende, udskældte hende på det groveste, erklærede, at hun var det største asen, han nogen sinde havde truffet, en fuldstændig idiot, som han ikke kunne have det mindste at gøre med og som han ønskede, at Fanden måtte tage snarest muligt. Trods pigens berettigede indvendinger vedblev han at insultere hende, indtil hun endelig i et anfald af fortvivlelse ilede op på sit fattige kvistkammer, hvor hun tømte en flaske med karbol.

Fru Mortensen, som ilede derop, medens lægen blev hentet, fandt hende i den mest fortvivlede tilstand. Uophørlig skreg den ulykkelige pige, at hun brændte levende op, og hendes jammerskrig var så forfærdelige, at hele husets befolkning kom på benene, skrækslagne over den ulykke der var hændet. Fru Mortensen skildrede hendes udseende som aldeles gyseligt. Øjnene stod stive i hovedet, ansigtet var purpurfarvet, og i de forfærdeligste krampetrækninger vendte hun sig i sengen og skreg i sin vildelse, at hun blev fortæret af rotter. Da herr F. kort efter indtraf med lægen, forføjede fru Mortensen sig bort og vidste derfor ikke, hvad der senere var passeret; men så utroligt det lyder, skal lægen have kastet en kande vand over det ulykkelige offers hoved og forladt hende

med den bemærkning, at hun nok stod op den næste morgen.

Hvad pigerne fortalte.

Som følge af de gyselige jammerskrig, der genlød over hele huset, stimlede etagernes øvrige piger sammen på køkkentrappen, og her hørte de det ulykkelige offer gentagne gange råbe: "A vil ikke leve som det største asen i verden – a vil ikke være noget bæst, som intet menneske kan have at gøre med, men a vil dø!" Efter disse udråb hørtes igen den ulykkeliges jammerskrig, som fik dem alle til at gyse. Ud på aftenen blev det stakkels offer bragt på Valby sygehus; men da vi gik i gang med at søge oplysninger dér, blev der meddelt, at denne efterretning var forhastet, og at pigen endnu henlå i hjemmet, svævende mellem liv og død, stadig lidende af de mest forfærdelige smerter.

I gamle dage var Valby bekendt som det sted, hvor man slog katten af tønden og trak halsen af en gås, i vore dage vil det blive brændemærket som en plet, hvor trofast, ærligt tjenestetyende bliver behandlet værre end de mest umælende dyr, så at det drives til fortvivlelsens selvtægt – til det gyseligste af alt – til selvmord fremkaldt ved gift. Vi behøver derfor næppe at antyde, at ingen mere vistnok kan eller vil tjene på det sted, hvor døden har viftet med sine vinger. Fra i dag vil kunstnerens hjem stå forladt, ingen ærekær pige vil nogen sinde sætte sin fod inden for hans

dørtærskel, og der bliver for ham intet andet end at søge tilbage til det land, hvor han er kommet fra, og hvor han måske vil finde ydmyge slaver, der vil underkaste sig hans tyranniske behandling. Her i Danmark er træhestens tid forbi for bønderne, og inden ret længe vil den tjenende stand komme til den erkendelse, at den åndelige træhest, hvorpå de ærede herskaber lader dem ride, også vil forsvinde. Det er en selvfølge, at herr F. samt hans hustru er indførte i vor sorte protokol, hvor de aldrig mere vil blive udslettede."

Henni stak *Pigernes Værn* i lommen og gik ned til doktor Møller uden at sige noget til sin lille fortvivlede hustru, som i de sidste dage havde været så nervøst angrebet, at Henni med grund frygtede for hendes helbred.

Da Møller havde læst artiklen, sagde han tørt: "Det er virkelig en rigtig god skarntyde, du der har lagt dig til, kære Henni. Hvor du nu vil få piger fra, begriber jeg ikke."

"Jeg vil naturligvis svare på det infame tøjeri," råbte Henni rasende, "jeg vil give ugebladet et udførligt og sandfærdigt referat, og hvis det ikke tager imod det, vil jeg sagsøge det for krænkelse af privatlivets fred."

"Ja, det skulle du gøre," sagde Møller på sin sarkastiske måde, "det ville give et rigtig pænt resultat. Det første der vil ske, bliver, at du får dit referat tilbage med nogle grovheder fra redaktionen, og hvis du så lægger sag an, kommer du først rigtig op at køre.

Uge på uge bliver der selvfølgelig nye referater af samme natur som det, du nylig har fået. Sagen vil derved holdes gående, medens det hele vil være glemt om otte dage, så snart du bare passer dig selv. I vor tid følger de sensationelle begivenheder så hurtigt efter hverandre, at man i dag har glemt, hvad der er passeret i forrige uge. Jeg råder dig derfor på det bestemteste til at kaste det vrøvl i kakkelovnen, bedre er det ikke værd."

"Det vil med andre ord sige," råbte Henni, "at jeg fejt skal krybe til korset og lade den løgneballe blive stående; men deri kan jeg ikke finde mig. Jeg vil give et sandfærdigt referat af begivenheden og forklare, hvorledes det hele er gået til."

"Ja, ja," sagde gamle Møller roligt, "prøv du blot på det, så skal du se at skarntyden kaster frø, og du vil dobbelt komme til at fortryde, at du har vovet at røre ved den."

Den næste søndag lå der atter på Hennis bord et nummer af *Pigernes Værn*, og øverst på siden stod igen med fede bogstaver:

Giftselvmordet i Valby!

Men denne gang var teksten betydelig kortere, den lød således:

> "Fra den berygtede herr F. har vi modtaget et vidtløftigt referat af det forfærdelige selvmord, som foregik hos ham i forrige uge. Da herr F. i dette referat erkender, at han grovelig har udskældt og torteret den afdøde pige, fastslår han kun vor beretnings rigtighed og kan desuden ikke føres som vidne i sagen, da han selv er den væsentligste part i samme. Idet vi altså i ét og alt

fastholder, hvad vi i det forrige nummer af *Pigernes Værn* har berettet om dette uhyggelige drama, finder vi ingen anledning til at offentliggøre herr F.'s referat og smiler ad hans slutningstrussel om at ville anlægge sag mod os for krænkelse af privatlivets fred."

"Ja, der kan du se," sagde Møller, da han havde læst redaktionens svar. "Det er gået i et og alt som jeg spåede dig. Men vil du lyde en gammel erfaren mands råd, så lad sagen være endt hermed; thi prøver du ad juridisk vej at komme redaktionen til livs, vil det føre til årelang procedure, måske koste redaktionen et halvt hundrede kroner; men i det halve år vil du være en stadig skive for bladets mest giftige pile."

Møller lagde bladet fra sig, men udbrød pludselig: "Død og pine! Her står noget på bagsiden, som muligvis vil interessere dig; nu skal du blot høre:

Pigernes værn

Redaktør Gine Rasmussen vil søndag den 25. marts i "Pigernes Hus" holde et foredrag om den tjenende stands stilling fra oldtiden indtil vore dage, hvorefter der vil blive forelagt tilhørerne en resolution, der skal træde i stedet for den tyranniske tyendelov af 1854. Da sagen er af højeste vigtighed, er redaktionen forvisset om, at man vil give talrigt møde i "Pigernes Hus" søndag aften den 25. marts klokken 7.

Adgang for tjenestepiger er fri – for andre tilhørere af begge køn erlægges 25 øre i entré. I

forsalen indtegnes der nye abonnenter på *Pigernes Værn* – 10 øre ugentlig.

Gine Rasmussen,
redaktør af
Pigernes Værn.

"Hvad mener du om det, kære Henni?" sagde Møller med sit ejendommelige, sarkastiske smil. "Du kan være vis på, at du kommer på tapetet igen, og jeg synes derfor, det kunne være ganske interessant at høre hvad denne Gine Rasmussen har at meddele om tjenestepigerne lige fra Adam til vore dage. Vil du som jeg, går vi derhen i aften?"

"Å, jeg er led og ked af al det vrøvl!" udbrød Henni; "men hvis de angriber mig derhenne, rejser jeg mig op og fortæller dem alle, hvorledes det hænger sammen."

"Nej, det gør du ikke," sagde Møller bestemt. "Det hele du vil opnå derved, er først at blive pebet ud og dernæst, hvis Gine Rasmussen har nogle håndfaste mandfolk i sin garde, at blive kastet på døren.

Vi går derhen, sætter os stille i en krog, ligesom den gang vi var i *Missekatten*, og hører efter, hvad der bliver sagt, og tager os så en hjertelig latter over det hele."

"Men De glemmer ganske, hvorledes jeg er stedt," sagde Henni. "Jeg står som den uskyldig forurettede, der trues med at boykottes, og hvad skal min ulykkelige lille kone gøre, hvis det går så galt; hun alene kan jo ikke styre et hus."

"Vær du ganske rolig," sagde Møller, "Maren ligger oppe på sin kvist og sveder. Hun har i formiddags erklæret, at når hun har taget gift, så vil hun også dø, og dertil svarede jeg, at så kunne hun jo blive liggende og vente på det. Lad hende nu

ganske roligt ligge deroppe, hun fejler nu intet, og når ingen ser til hende, bliver hun nok så ked af det hele, at hun står op. Behold hende så til maj, så skal du se, at hele sagen er glemt; thi den levende Maren vil slå alle beretninger om selvmordet ihjel."

"Skal jeg da trækkes med det uhyre en måned endnu?" råbte Henni fortvivlet.

"Ja, der er ikke andet for," sagde Møller, "medmindre du vil tage på hotel resten af tiden; men lad nu alle griller fare, spis til middag hos mig, så går vi i aften til "Pigernes Hus"."

Da mørket begyndte at falde, vandrede Møller og Henni af sted uden ret at kunne få rede på, hvor "Pigernes Hus" lå; thi ude i Valby var der ingen, der kendte det mindste til dette navn. De krydsede derfor frem og tilbage ad forskellige sideveje, indtil de endelig så et transparent lyse dem i møde, hvor der omgivet af frihedsemblemer med store bogstaver stod: "Pigernes Hus".

Henni så på transparentet og udbrød forbavset: "Men det er jo *Missekatten*, vi er kommet til, vi må være gået fejl."

"Aldeles ikke," sagde Møller tørt. "Den store træbygning derinde bliver anvendt til højst forskelligt brug, snart er den *Missekat*, snart *Pigernes Værn*, så *Folkets Hjem* eller hvad andet nu disse mange foreninger hedder. Den skifter ham og farve ligesom kamæleonen. Er den én aften dansebule, så er den den næste politisk arena eller religiøs forsamlingssal; vi kender den fra sidst og entreen er den samme – 25-øren står også her i forreste række."

Gamle Møller havde virkelig ret; thi da de trådte ind i den store sal, var den ganske som sidst, kun lidt mere tarveligt oplyst. På en forhøjning i enden af salen, hvor tidligere

orkestret havde været anbragt, så man nu en talerstol med glas, vand og klokke. Det store gulv, hvor før de dansende havde svinget sig i vilde hvirvler, var nu forsynet med rækker af stole, og på disse sad allerede henved et par hundrede kvinder, mest unge og alle hørende til den tjenende stand.

Sidelogerne stod derimod endnu tomme; men i baggrunden af salen så man en del borde, hvor nogle unge mennesker var i lag med adskillige toddyer, medens de samtidig sendte smægtende blikke ud til de kønneste tjenestepiger, som sad dem nærmest.

Bag ved talerstolen var foreningens banner.

Det gengav frihedsgudinden i stråleglorie, vridende et par brudte lænker i sine hænder, og som omskrift stod: "At tjene er at trælle". I hele salen herskede der en livlig fnisen og snakken lige indtil det øjeblik, da en ældre dame trådte ind, nejende for forsamlingen, tog plads ved flygelet og intonerede *Marseillaisen*, som gjorde en gribende virkning ikke mindst på Møller og Henni. Da denne Frankrigs berømte frihedshymne var til ende, hørte man en klokke, der mindede om regissørens på et provinsteater, og frem fra baggrunden trådte en trivelig skikkelse for at bestige talerstolen.

Henni havde ventet at se en eller anden radikal, afmagret skikkelse i rød kjole og med heftige gestikulationer; men den person, der nu indtog forsamlingens hædersplads, havde ikke spor af radikalisme ved sig – tværtimod var det en lille rund, buttet, fornøjelig skikkelse med runde kinder, langsomme bevægelser og iført en dragt, der i et og alt mindede om, at hun enten var eller havde været tjenestepige. Hun ringede med klokken, og pludselig blev der dødsstille i salen, derpå tog hun

en slurk af vandglasset, men vendte sig så til siden og sagde: "De har glemt sukker, Rasmussen," hvorpå en ganske ung tjenestepige fo'r af sted for at bringe det forlangte. Efter en ny slurk af denne læskende drik, slog hun ud med hånden og sagde med en ganske velklingende stemme:

"Højstærede forsamling!

Når jeg som redaktør af *Pigernes Værn* har indbudt mine medsøstre til et møde her i aften, er det fordi at jeg vil forelægge en sag af allerhøjeste vigtighed – en sag, der vil fremme alle tjenende pigers vel, såfremt de som en mur slutter sig sammen for at værne om de rettigheder, som tilkommer dem. Men inden jeg forelægger vor adresse til Rigsdagen, må det være mig tilladt i al korthed at give en skildring af, hvorledes standen er opstået, hvorledes den er blevet behandlet i tidens løb, og hvorledes vi nu agter at reformere den i humanitetens og menneskehedens interesse.

I de allerældste tider boede menneskene i huler, hvor de krøb ind om natten gennem et hul, som de stængede med en sten. I denne periode, som derfor kaldes Stenalderen, var der slet ingen tjenestestand. Mand og kone gjorde selv al mulig hulegerning, og således burde det egentlig også være nu i vor tid; thi den tjenende stand er mildest talt overflødig, da enhver jo godt selv kan gøre den gerning, som vi andre må udføre.

Efterhånden som menneskene tog til, var der ikke huler nok til at leve i, og menneskene spredte sig derfor ud over jorden, byggede først hytter, så huse, og endelig langt om længe paladser og kirker. Nu kunne de ikke længere nøjes med deres egne hænders arbejde; men de stærkere tog de svagere og tvang dem til at gøre al den slags husgerning, som de ikke selv gad

gøre. Således opstod i den græske og romerske oldtid de såkaldte slaver og slavinder, som havde det forfærdelig hårdt; thi de gik med lænker om benene, blev pisket af deres herrer, og når de gjorde oprør, naglede man dem på et kors ligesom senere Jesus Kristus, der også har taget sig af tyendesagen.

Da oldtiden var forbi, kom den mørke, forfærdelige middelalder, hvor kirken dominerede alt, og hvor man brændte, pinte og torturerede alle dem, som ikke ville føje sig efter kirkens lære. Nu var der ikke længere slaver, men terner og svende, som ikke havde det stort bedre end i oldtiden; thi ternerne måtte adlyde deres frue, og svendene følge deres herrer i krig, hvor de i reglen blev slået ihjel.

Efter lang tids mørke lysnede det endelig op på ny; thi i Italien fødtes resonnancen, for hvilken Michel Angelo stod i spidsen, ikke alene huggede han David ud i en eneste marmorblok, men han huggede til alle disse forældede kirkeindretninger, så at der brød lys dag frem i de paladser han byggede.

Men resonnancens tid varede kun kort, der indtrådte nyt mørke, hvori de forfærdeligste tilstande herskede, og først da den franske rebellion havde plantet sit banner med påskriften "Frihed, Lighed og Broderskab", lyste det op på ny. Herrerne og fruerne blev guillotinerede, adelen knækket, og alle ville have set en lys fremtid i møde, hvis ikke den store bøddel Napoleon var trådt frem på skuepladsen og med sine kanoner gjorde en ende på den franske rebellion. Så kom rekreationens tid, og den bredte sig over hele Europa, trængte ind i Danmark og kulminerede under den gamle åndssvage Frederik den Sjette, som støttede sig til politiet og censuren.

I denne periode var tjenestestanden ikke stort bedre end de heste, hvorpå Frederik den Sjettes dragoner red, og først i 1848, da frihedens sol atter lyste over Europa, blev rekreationen knækket og friheden indførtes i Danmark. Men byrådskratiet og Rigsdagen havde endnu ikke øje for de fordringer, som den tjenende stand med rette måtte stille til den genvundne frihed; thi seks år efter frihedens indførelse i Danmark vedtog Rigsdagen den såkaldte tyendelov, hvorved den tjenende stand atter blev sondret ud fra det borgerlige samfund som en samling af slaver, over hvilke politiet havde hals og hånd, og hvor herskabet havde ret til i deres skudsmålsbøger at diskontere selv det ærligste tyende, så at mangen fattig pige måtte vandre fra hus til hus for at søge tjeneste, indtil hun endelig endte på et eller andet værtshus, hvor man ikke tog det så nøje med skudsmålsbogen.

Ærede medsøstre! Jeg har selv været tjenestepige, jeg er blevet sjoflet og sultet – – –"

"Det ser De ellers inte ud til," råbtes der fra baggrunden af salen.

Gine Rasmussen greb klokken, ringede heftigt og sagde med værdighed: "Må jeg bede de herrer dernede i salen forholde sig rolige! De har ingen ret til at afbryde forhandlingernes gang."

"Ja undskyld, jeg afbryder Dem, frøken Stjernholm," lød det atter nede fra salen, "men er De ikke snart færdig?"

Gine Rasmussen greb atter klokken, ringede voldsomt og udbrød med patos: "Hvis de herrer dernede i enden af salen ikke forholder sig roligt, lader jeg dem vise ud af politiet."

"Men vi vil ikke have noget med politiet at gøre," hørte man en pigestemme udbryde.

Gine Rasmussen vendte sig mod fortepianoet, gjorde et tegn – på ny lød *Marseillaisen*, og da den var til ende, trådte hun atter op på talerstolen og sagde:

"Jeg skal nu forelægge den ærede forsamling udkastet til den resolution, vi agter at indbringe for den høje Rigsdag i et samlet pigetog med mig som formand i spidsen.

§ 1

Den forældede tyendelov afskaffes som stridende mod menneskenes rettigheder, og kan ingen tyendelov senere gives, end ikke af landets lovgivende forsamling.

§ 2

I stedet for tyendeloven indføres frie kontrakter, i hvilke følgende hovedpunkter vil være at fremme:

1. Arbejdstiden fastsættes til 8 timer, fra klokken 7 morgen til 4 eftermiddag. Hvad arbejde der efter den tid måtte kræves af tyendet, betales ekstra med 25 øre timen.
2. Lønnen fastsættes efter familiens formuestilstand og indtægter, således at en tiendedel af samme anvendes til løn, føde og beklædning af tyendet.
3. Foruden søn- og helligdage gives der pigerne én fridag, ligesom der på de øvrige dage indrømmes dem to timer daglig til sport og bevægelse i fri luft.
4. De to årlige rengøringer, vask såvel af tøj som af trapper, polering af vinduer, kakkelovne og metalgenstande vedkommer ikke tyendet, men besørges af dertil lejede personer.

5. I huse, hvori der forefindes telefon, må denne anbringes således, at pigerne har den letteste adgang til samme.
6. Den tidligere morgen-bygang bortfalder, bestillinger sendes pr. telefon og varerne bringes af de dertil indrettede leverandører.
7. I sygdomstilfælde kan tyendet ikke indlægges på noget hospital, men skal tilses af husets læge – i mere alvorlige tilfælde skal tillige en sygeplejerske tilkaldes.
8. Den halvårlige og månelige opsigelse bortfalder, således at tyendet kan forlade tjenesten så snart det ikke længer er tilfreds med samme.
9. De forældede betegnelser herskab, såvel herre og frue, erstattes med husfader og madmoder.
10. For det på landet tjenende tyende bortfalder malkning, som skal udføres enten af polakker eller på maskine."

Gine Rasmussen tørrede sveden af sit ansigt, drak en ny slurk sukkervand og sagde derpå: "Når det fornødne antal underskrifter på denne adresse er samlet, vil vi fra Kristiansborg Slots ridebane begive os i procession til Rigsdagsbygningen med vort banner og under sangen – – –"

"Ved blanken sø
gik Gine den dejlige mø,
er du med på den."

lød et samlet kor fra baggrunden af salen, og i samme nu fo'r en snes unge mennesker ud i salen med udråbet:

"Nu synes vi, der er sludret nok, skal vi så ikke have os en gemytlig sekstur. Hende deroppe ved klaveret kan jo spille for os. Lad os få *Den er af Kragelund*."

Den ældre dame rejste sig med værdighed fra flyglet og forlod salen. Gine Rasmussen kimede af al kraft med sin klokke, og da dette ikke forslog, trådte Thielsen ind, fulgt af et par betjente og bad de unge mennesker snarest forlade lokalet, hvis de ikke ville følge med på stationen.

"Nu tror jeg vi kan gå," sagde Møller; "når den resolution bliver vedtaget af Rigsdagen, har vi først fået den rette frihed i Danmark."

Den følgende formiddag blev Henni i høj grad overrasket ved pludselig at se Maren Madsen træde ind i sit atelier. Under armen bar hun en stor bylt, og idet hun placerede sig foran Henni, sagde hun på sit jyske:

"A kommer for at sige op."

"Nej virkelig," sagde Henni, "hvorfor vil De ikke blive hos os?"

"Det skal a sige herren," sagde Maren og indtog en meget bestemt position. "A har hele tiden været en ærlig og skikkelig pige, som har gjort min gerning så godt og så reelt, som a kunne gøre det; men a har itte haft andet end skam og utak derfor i hele min tjenestetid. A vil itte være længer i denne forbandede by, hvor de brænder luft i stedet for tørv og lyng, som vi gør i Himmerland. A vil tilbage til min plads i Jylland, og a vil ti gange hellere være mejeripige hos baronen end enepige i "Villa Valby", hvor pigerne griner af mig. A kan itte gøre for, at giften inte virkede; men a vil itte høre dem grine på trappen og

kalde mig for en giftpige. A vil hjem, og her lægger a lønnen for den måned, a går for tidlig bort."

"Nej, behold De pengene selv," sagde Henni venligt. "Jeg ønsker Dem lykke på rejsen og al mulig held i Deres nye stilling, og for at vise Dem, at jeg ikke længere er vred på Dem, så kan De tage denne tikroneseddel, mere kan jeg ikke undvære."

"Nej, a vil itte have en eneste skilling af sådan et herskab, som det a her har tjent hos. A har lagt så meget til side af min løn, at a magelig kan komme til Jylland for det."

Med disse ord vendte Maren sig mod døren, lukkede den op og sagde: "Gud ske lov, at a aldrig mere skal komme ind ad den."

Henni så på sit maleri, sukkede og tænkte: "Hun var egentlig en skikkelig pige, men alligevel det største bæst jeg nogen sinde har kendt."

8. På jagt

Medens Henni med en følelse af lettelse havde set den tykke Maren forsvinde, var det modsatte tilfældet med hans stakkels lille hustru. Da Lili første gang så den jyske kæmpekvinde inden for sine døre, blev hun forskrækket; men da hun opdagede, at denne bondepige i bunden var en skikkelig skabning, besluttede hun at slibe denne rå diamant, så at dens gode sider kunne komme til at lyse. Men alle disse forsøg strandede på en uimodtagelighed, som er den jyske natur ejendommelig. Maren vedblev med stor ihærdighed at slå porcelænet i stykker, knække stoleben, sprænge gasovne og foretage mange andre lige så nyttige gerninger, som skaffede Henni forøgede udgifter og bragte Lili til fortvivlelse.

Hun fik nu en ligefrem modbydelighed for denne kluntede bonde, som ikke ville lade sig sige til rette; men forholdet mellem dem brast den dag, da Maren satte hende i vasken og lod generalinden se derpå.

Fra det øjeblik af opgav Lili ævred. Maren fik lov til at gøre hvad hun ville, og nu førte hun et regimente, som end yderligere forringede ægteparrets bohave, og hyppigt bragte det til at søge kroen i stedet for det hjemlige middagsbord. Med stor tålmodighed vedblev Lili at holde ud. Hun vidste jo, at den første maj var forløsningens dag; men at Maren ville sige op i slutningen af marts, altså på en tid, hvor det ville være overordentlig vanskeligt at skaffe en efterfølger, det havde Lili ikke tænkt sig, og nu sad den stakkels lille skabning ved vinduet og grundede over, hvad hun egentlig skulle gribe til.

Henni var for meget kunstner og dertil så upraktisk i slige forhold, at hos ham kunne hun ingen støtte vente. Hun tænkte et øjeblik på at tale med sin tante om sagen, men opgav det lige så hurtigt, idet hun huskede det ansigt, denne ærværdige dame havde sat op, da hun så hende i vasken; ja så var der jo slet ingen, der kunne hjælpe hende. Hun sad ved vinduet, grundede og grundede, så ud i den kolde, klamme tåge, der hang over Søndermarkens træer, og når hun sammenlignede denne kolde, grå himmel med den varme sol, der havde lyst over hende på "Villa Vitarna", var hun lige ved at græde.

Da hørte hun over sit hoved små, trippende trin, ledsagede af en fornøjet barnelatter. Det var "Dollemand", der tog sin motion oppe hos skrædderen, og fra ham gled tanken over på den jævne, godmodige madam Mortensen, som hun havde trøstet hin bedrøvelige aften, da "Dollemand" var gået på sold.

Her var hjælp at finde. I en fart havde hun svøbt et sjal om sig, og lidt efter ringede hun på madam Mortensens køkkendør.

Madammen lukkede selv op. I den ene hånd holdt hun en gulerod, i den anden en kniv, som hun lod falde, idet hun forskrækket udbrød:

"Ih Gud, nej! det er jo fru Falk. Vær så artig at trine indenfor, jeg skal straks gøre mig færdig."

"Men Gud, fru Mortensen," sagde Lili, "skraber De selv gulerødder i vasken? Har De ingen pige?"

"Nej, det ved Gud jeg ikke har," klynkede madam Mortensen. "Jeg havde et rigtigt asen lige til i forgårs; men så smed Mortensen hende på porten, og nu er jeg bange, at hun stævner ham, fordi han kaldte hende en løgnemær."

"Men det var jo også rædsomt," sagde Lili forskrækket, "sådan noget må man ikke sige."

"Nej, det kan gerne være," udbrød madam Mortensen, "men ret har min mand alligevel moralsk, om han måske bliver dømt juridisk. Hvis De blot vil komme indenfor, så skal De høre, hvorledes jeg sidder i det, for det er en hel tragedie, kan jeg sige Dem."

Med disse ord lukkede madam Mortensen døren op til dagligstuen, hvor Mortensen sad på bordet i færd med at vende et par bukser. Han så yderst forskrækket ud ved Lilis komme; men på et vink af madam Mortensen gled han ned af bordet, og lidt efter hørte man en flaske blive trukket op i stuen ved siden af, hvilket viste, at Mortensen havde hengivet sig til sin yndlingsbeskæftigelse, for at hans kone og den fremmede dame kunne tale i ro. –

Madam Mortensen bad Lili tage plads i sofaen, satte sig på en stol foran hende og udbrød:

"Ja, nu skal De blot høre, hvorledes jeg sidder i det; thi jeg tror ikke, nogen har siddet værre i det siden Adam og Evas tid.

Ser De, lille frue, De kan vel nok huske den gang, vi havde historien med Malene, hende som rendte bort med min velsignede Dollemand. Å Gud i Himlen, hvor jeg husker den forfærdelige nat, og jeg vil takke Dem i min grav for al den trøst og lise, som De skænkede mig, da vi sad nere hos doktor Møller og ventede på drengen. De talte så mangt et trøsterigt ord til mig, og aldrig skal jeg glemme, hvor god og kærlig De var i det par timer vi sad og ventede."

"Å, tal ikke om det," afbrød Lili. "De gør mig ganske skamfuld, fortæl mig hellere, hvad der er i vejen."

"Ja, nu skal De bare høre," vedblev madam Mortensen. "Da så Malene var rendt bort og de stævnede Mortensen, måtte han ikke alene betale hendes løn, men halvtredsindstyve kroner for tort og tidsspilde, og De kan tro, kære frue, det kneb med at skaffe de penge til veje.

Da vi så endelig var kommet ud over den malheur, skulle vi jo have en ny pige, og jeg rendte fra fæstekontor til fæstekontor hele dagen igennem; men alle vegne sagde de, at denne historie med Malene var kommet ud i byen, og at det derfor blev vanskeligt at finde nogen, som ville tjene hos os. Jeg var lige ved at gå ud af mit gode skind af træthed og ærgrelse; men så ringede det en eftermiddag på vor dør, og ude i gangen stod en køn lille pige med en paraply under armen og en salmebog i hånden.

Hun sagde, at hun hed Martha Martensen, og at hun havde tjent hos en biskop i tre år, men nu var kommet bort, fordi han var død. Hun så så god og skikkelig ud; men alligevel vidste jeg ikke rigtig, om jeg skulle tage hende, og så spurgte jeg hende, om hun tilhørte nogle af disse nye foreninger, som gør pigerne tossede; men hun svarede, at hun kun var medlem af en eneste forening, som holdt bønnemøder og hed *Det blødende Hjerte fra Golgata*."

Det lød så underligt frimureragtigt, syntes jeg, men alligevel fæstede jeg hende, og jeg kan ikke sige andet, end at jeg i begyndelsen var overmåde fornøjet med hende. Hun gjorde sine sager godt, var flink og påpassende i alle måder; men det eneste, jeg ikke syntes om, det var, at hun så ofte skulle til disse bønnemøder, og til slutning blev hun medlem af den kvindelige natmission.

Om søndagen skulle hun bestandig i kirke, og det kunne jeg jo ikke godt nægte hende.

Længere hen på eftermiddagen skulle hun til bønnemøde, og når de holdt møder i natmissionen, kom hun aldrig hjem før klokken fire, og så fortalte hun så rørende om alle de unge kvinder, som de havde omvendt ved bøn og skrifte. Se sådan gik det hele jo rigtig godt et par måneder, men så sidder Mortensen på bordet, og så siger han pludselig til mig:

"Hør Caroline, synes du ikke, at Martha har forandret sig?"

Jeg så på ham og sagde:

"Forandret sig? jeg synes hun er altid den samme, hvad mener du med det?"

"Jo, jeg skal sige dig, Caroline," sagde han, "jeg er jo vant til at tage mål, og jeg har et sikkert blik for de dele. Da Martha kom her, målte hun sådan cirka nogle og tyve tommer om livet; men nu tør jeg bande på, at hun er nået op til tredive."

"Ih Gud fri og forbarme sig, Mortensen, hvad mener du dog med det?"

"Ja," sagde Mortensen og trak svært på det, "jeg mener at hun vistnok går for meget i *Det blødende Hjerte*, og hun har vist heller ikke godt af disse natmissionsmøder."

"Å, hvor vil du hen?" svarede jeg. "I den henseende kan du være vis på, der er intet i vejen, hun er en gudfrygtig og sædelig pige, og så har hun jo oven i købet tjent hos en biskop."

"Ja, nu kan vi jo se," sagde Mortensen, og så syede han videre.

En uge efter kom Martha ind til mig og sagde op lige midt i måneden, og da jeg spurgte hende, hvad det skulle betyde, svarede hun, at hun var forlovet med en missionær fra

"Gutsurate" ovre i Indien, og at hun skulle følge ham derover for at omvende hedningerne.

"Ja, det var jo forskrækkeligt," sagde Lili, som uforstående havde hørt på det hele.

"Forskrækkeligt!" udbrød madam Mortensen, "ja det må De nok sige, ved De, hvor Gutsurate ligger?"

"Nej!" sagde Lili forbavset.

"Det ligger min salighed ude i Amaliegade og hedder på dansk "Fødselsstiftelsen", så kan De jo nok forstå, hvad Martha havde gjort på sine natmissionsmøder; men tror De, jeg fik hende til at tilstå, da jeg besøgte hende derude? Ikke et levende kvæk ville hun frem med, hun vedblev blot at sige, at hun var forlovet med missionæren, og at det var kommet over hende på et bønnemøde, da hun var sammen med ham. Ja så var hun væk, og så havde jeg igen ingen pige."

"Men De havde jo en for nylig!" sagde Lili, "det er jo ikke ret mange dage siden, at jeg så hende stå på trappen og tale med Maren."

"Ja, det var Alvilda, det skarn!" råbte madam Mortensen, "hende jeg talte til Dem om ude i køkkenet, nu skal De bare høre.

Jeg rendte igen fra fæstekontor til fæstekontor, jeg satte avertissement i avisen; men lige meget hjalp det alt sammen, for jeg skal sige Dem, at de københavnske tjenestepiger vil ikke tjene her ude i Valby, som ligger så langt fra Tivoli og alt det sjov, der er inde i byen. Endelig en dag meldte der sig en stor stærk pige, som jeg syntes rigtig godt om; men hun havde hverken skudsmålsbog eller anbefalinger eller noget andet.

Hun havde tjent i tre år hos en værtshusholder i Vanløse, men havde sagt op, fordi gæsterne havde været uartige mod hende.

Nå, så fæstede jeg da hende, og det gik ligesom med Martha. I begyndelsen gjorde hun pænt rent, lavede ordentlig mad, og jeg var rigtig fornøjet med hende i alle måder og glad over, at vi endelig havde fået et trofast tyende. Da hun så havde tjent en fjorten dage hos os, kom hun en dag grædende ind til mig og sagde:

"Å, kære frue, jeg ved ikke hvad jeg skal gøre. Min søster, som er gift med en smedesvend ude på Østerbro, er blevet så forfærdelig syg og har slet ingen til at passe sig; for om dagen er manden på arbejde, og nu ligger hun alene med tre små børn, derfor vil jeg gerne bede fruen, om jeg ikke måtte gå ud og se til hende."

Jeg kunne naturligvis ikke nægte hende dette, og den dag gik hun bort før middag, så at jeg selv måtte lave middagsmaden, selv dække aftensbord, og da jeg havde gjort det, mente jeg, at hun vel nok ville komme hen ad elleve, men den blev tolv, et, to, og først klokken fire hørte jeg hende komme op ad trappen, og så sagde jeg til hende, at det måtte hun ikke gøre en anden gang; men hun svarede blot, at hendes søster havde været så forfærdelig syg og ligget i krampetrækninger, så de måtte hente doktoren, og hun måtte hjælpe med at holde på hende, medens doktoren gjorde noget ved hende. Da doktoren så var gået, måtte hun blive for at give hende medicin, og derfor var hun kommet så overordentlig sent hjem; men det skulle aldrig hænde mere.

Da der så var gået tre til fire dage, kom hun igen og sagde, at søsteren lå på sit yderste, hun måtte endelig have lov til at tage

ud til hende for at sige hende Farvel. Det kunne jeg naturligvis heller ikke sige nej til, og så gik det lige som sidste gang. Hun tog bort klokken to og kom først hjem igen den næste morgen klokken syv, og så fik jeg akkurat den samme historie om igen.

De kan tro, kære fru Falk, det var ikke morsomt at sidde oppe hele natten og vente på pigen. Man taler så tit om, at de stakkels piger må sidde oppe og vente på herskabet, men ingen aner, hvor mange nætter herskabet venter på dem; men herregud, tænkte jeg, hun har jo den stakkels søster med de små børn, og så ville jeg ikke sige noget, og atter et par gange gentog den samme historie sig.

Så kom hun en dag tudbrølende ind til mig med forklædet for øjnene, og da jeg spurgte, hvorfor hun græd, sagde hun:

"Nu er min stakkels søster død, må jeg ikke have lov til at tage ud og klæde hende?"

"Herregud! er hun død fra de små børn," sagde jeg, "det var dog en sørgelig historie. Ja, naturligvis må De gå derud, og her har De tre kroner til en krans, for hun skal dog have nogle blomster med i sin grav."

Så tog hun de tre kroner; men hvor længe hun har været om at klæde søsteren vil De bedst forstå, når jeg siger Dem, at hun først kom hjem den næste morgen klokken fire, og så fortalte hun igen, at der havde været sådan en jammer derude hos manden og børnene, så det ikke var til at holde ud for noget menneske, og derfor blev hun for at trøste dem; men nu var søsteren død, og så skulle hun nok for fremtiden blive hjemme.

Da der så var gået en uges tid kom hun igen ind til mig og spurgte, om hun ikke kunne få ferie et par dage; thi søsteren

skulle begraves i sin hjemstavn ude ved Køge, og hun ville dog så gerne være med til den fest, som hun kaldte det.

Jeg spurgte Mortensen, hvad jeg skulle gøre, men han så så underligt på mig og sagde: "Hør, Caroline, nu tror jeg, at jeg går lidt ud på Østerbro."

"Hvad vil du dér, Mortensen?" spurgte jeg, "hun er jo død og skal begraves."

"Ja, det kan gerne være, men så vil jeg også give min krans," og dermed gik han.

En time efter kom han tilbage og sagde: "Caroline, nu skal du høre, hvad for en frikadelle Alvilda har lavet os. Da jeg kom ud, der hvor smedesvenden boede, blev jeg lukket op af en meget net håndværkerkone, og da jeg spurgte, om hun kendte noget til Alvilda, sagde hun, at det gjorde hun rigtignok, for det var hendes søster.

"Men Gud fri og bevare os dog, De er jo død!" råbte jeg og tumlede tilbage.

"Nej, jeg er ved Gud spillevende," sagde hun, "og jeg sidder netop med min mand og spiser til middag; men hvem siger, at jeg er død?"

"Å, det er noget jeg har hørt i byen," sagde jeg diplomatisk; "men det glæder mig at se, at De er godt over det. Har De ikke noget bud med til Deres kære søster, thi nu skal jeg hjem og tale med hende."

"Nej, når De bare vil hilse hende," sagde konen, "for jeg har ikke set hende de sidste fire uger." Og dermed gik jeg.

Da jeg så kom hjem, kaldte jeg Alvilda ind fra køkkenet og læste hende Moses og profeterne, så det klirrede i ruderne; men da hun så stak i at grine, blev jeg så tordnende gal, at jeg kaldte

hende for en "løgnemær", og så sagde hun, at det skulle jeg få betalt.

En time efter var hun borte, og den næste dag kom der en ung blegnæbbet fyr, sådan en rigtig splejs med en studenterkasket i hånden. Han sagde, at han var medhjælp ved den ubillige retspleje, som de har deroppe i Studentersamfundet, og da jeg spurgte ham, hvad han ville, svarede han, at han kom på Alvildas vegne for at stævne mig. Jeg havde kaldt hende en "løgnemær", og det var kriminelt."

"Ja, men hun er jo en forbandet løgnemær, så det kan jeg aldrig blive stævnet for."

"Ja, jeg beder om forladelse," svarede den blegnæbbede fyr, "det kommer af, at De inte er jurist. Havde De sagt, at hun var faret med usandhed eller havde meddelt Dem noget urigtigt, – så kunne det endda gå. " –

"Hvis jeg havde kaldt hende en "urigtig mær", kunne det så have gået?" spurgte jeg.

"Nej," svarede han og drejede på kasketten, "for udtrykket "mær" er også kriminelt, og jeg vil sige Dem, at De taber sagen, hvorledes De end vender og drejer Dem. De vil blive kaldt op i politiretten hveranden dag, komme til at betale halvtreds kroner i bøde, og udtrykket "løgnemær" bliver mortificeret. Se det kan De jo ikke stå Dem ved."

"Nej," sagde jeg aldeles betuttet over al den jurisprodens, "men hvad skal jeg da gøre?"

"De skal se at få sagen forligt i mindelighed," svarede han og så meget fiffig ud. "Når De giver pigen halvtreds kroner, så lader hun sagen falde og så er De fri for al det vrøvl, som ellers ville komme."

"Ja, men jeg har ikke halvtreds kroner!" råbte Mortensen fortvivlet. "Jeg er kun en fattig skrædder og ved ikke, hvor jeg skal tage de penge fra."

Den blegnæbbede fyr grundede lidt og sagde: "Ja, måske lader hun sig nøje med tredive, men under det går hun bestemt ikke, det vil jeg sige Dem."

Så endte det med, at Mortensen måtte betale Alvilda for alle de løgne, som hun havde bundet os på ærmet."

Lili var under denne beretning blevet mere og mere forfærdet, og nu udbrød hun fortvivlet:

"Herregud, madam Mortensen, jeg har jo heller ingen pige, Maren har sagt op i utide."

"Har hun sagt op!" råbte madammen, "Gud fri og bevare os, så sidder vi jo begge to lige net i suppen."

"Det er derfor jeg er kommet op til Dem, madam Mortensen," sagde Lili beklemt. "Jeg vil så gerne spørge Dem til råds. Jeg er jo så ung og uerfaren med hensyn til tjenestefolk, desuden har de jo sat min mand i avisen, fordi at Maren tog gift, og nu ved jeg slet ikke, hvorledes jeg skal bære mig ad med at fæste en ny pige."

Madam Mortensen så meget betænkelig ud, grundede lidt og sagde så: "Ja ser De, lille frue, i gamle dage var det pigerne, som søgte tjeneste hos os – nu er det derimod os, som må søge pigerne, og jeg ved ikke noget bedre, end at De skriver en ansøgning, som De helst skal lade komme i *Herregårdenes Avis*; thi derude er der jo ingen, der kender historien om Maren. Hvis De vil skrive et pænt lille avertissement, så kan De sætte Dem ved mit skrivebord derhenne i krogen."

Lili satte sig ved bordet, støttede hånden mod panden, grundede dybt og skrev endelig: "En flink og trofast enepige søges snarest mulig. Man bedes henvende sig mellem tolv og to i "Villa Valby" på fjerde sal hos fru Mortensen, som vil give nærmere besked."

Madam Mortensen, som havde stået og kigget hende over skuldrene, udbrød forbavset:

"Nej, kære lille frue, den ansøgning er virkelig meget for kort. På den får De aldrig et eneste bid; det kan jeg sværge på, så sandt jeg lever."

"Men herregud, hvad skal jeg dog skrive?" sagde Lili befippet, "jeg forstår mig aldeles ikke på de dele."

"Lad mig skrive for Dem," sagde madammen, "nu skal De se, at jeg skal lave det ganske anderledes."

Hun satte sig ned ved skrivebordet, grundede lidt, og kort efter leverede hun Lili følgende: "Et ungt ægtepar uden børn, som fører et meget stille liv og ikke gør store fordringer, hverken til selskabelighed, eller i andre måder falder tyendet til besvær, søger snarest mulig en enepige, helst fra landet. Der vil blive givet udgangslov et par gange om ugen og løn efter overenskomst. Man behager enten mundtlig eller skriftlig at henvende sig til skræddermester Mortensen, "Villa Valby", hos hvem yderligere oplysninger kan fås."

"Ja, det lyder jo rigtignok pænere," sagde Lili. "Tror De, at der kommer nogen på den ansøgning?"

"Ja, det ved jeg ikke," svarede madam Mortensen, "for at få piger i slutningen af marts måned, det er lige så svært som at finde storke ved juletid.

Skal jeg besørge avertissementet for Dem?"

"Å ja!" udbrød Lili lettet. "Tak skal De have, madam Mortensen, Gud give, at det dog må gøre virkning."

"De skal ikke være så fortvivlet," sagde madam Mortensen, der så Lilis sindsbevægelse. "Det værste der kan hænde er jo, at der slet ingen kommer, og i så fald skal jeg nok hjælpe Dem. Jeg har en søster, som er gift ude i Herløv, og som har to rigtig flinke og rare døtre; de har så tit ønsket at komme ind til København for at se lidt af byen, og nu vil jeg skrive til dem. Tjene skal de naturligvis ikke; men den ene beholder jeg hos mig, og så sender jeg den anden ned til Dem, lille frue, for det tilfældes skyld, at der ingen skulle melde sig."

Lili takkede og gik, hjertelig rørt over skræddermadammens venlighed.

Et par dage forløb i bange forventning; men endelig den tredje ringede det, og ind trådte en gammel, lidt forvokset pige med et blegt, indfaldent ansigt og spurgte med blød, indsmigrende stemme:

"Tør jeg spørge, om det er fruen, jeg har den ære at tale med?"

"Ja," sagde Lili, "kommer De for at søge tjeneste?"

"Ja jeg gør, ærede frue, det er sådan en vanskelig tid at komme i tjeneste på; men jeg har ligget på hospitalet i fire uger over al den ærgrelse, jeg måtte døje det forrige sted, hvor jeg tjente."

"Hvor var det?" spurgte Lili.

"Ja, fruen kender ham måske nok. Det var hos konferensråd Willer i Hellerup, hvor jeg har været i hele seksten år til stor tilfredshed for herskabet."

"Hvorfor kom De da bort?" spurgte Lili.

"Ja Gud, ærede frue, det er en sørgelig historie. Jeg blev sjekeneret bort af kokkepigen, som var den elendigste skabning under solen, for hun løj værre end en hest kan rende. Jeg skal sige fruen, jeg er født i et godt hjem og har haft kærlige forældre, der har givet mig en god opdragelse og lært mig, at løgn og bedrageri er en vederstyggelighed for herren. Nu så jeg, at den skarns kokkepige, Malvine hed hun, snød konferensrådinden, så vandet drev hende ud af øjnene; for Malvine tog på kurven, så De ikke kan gøre Dem noget begreb derom."

"Hvad, tog hun på kurven?" spurgte Lili, som ikke forstod dette københavnske udtryk.

"Varer, naturligvis, ærede frue. Når hun for eksempel hos urtekræmmeren købte grøn sæbe for en krone, så smækkede hun en krone og halvtreds på regningen. Ja De kan tænke Dem, det var så galt, at jeg i fruens regnskabsbog så, at Malvine havde givet en krone for et kålhoved, som man på Grønttorvet køber for fem og tyve øre, og så kom Malvine og jeg en dag op at toppes, fordi hun sagde, at de tre sølvskeer, som var blevet borte, havde ligget i min skuffe."

"Hvordan kom de da der?" spurgte Lili.

"Å Gud, ganske naturligt, ærede frue, jeg skulle jo pudse dem, og så lod jeg dem ligge i min skuffe, medens jeg gik i byen, og så gik Malvine ind til fruen og sagde, jeg havde stjålet de tre sølvskeer; men så fortalte jeg fruen, hvordan Malvine snød hende fra morgen til aften. Fra det øjeblik af kunne jeg ikke nære mig længere for det forbandede asen, hun drillede og sjekenerede mig hele dagen, så jeg til sidst blev syg og kom på

hospitalet, og måtte sige tjenesten op hos konferensråden, som var en dejlig mand i alle måder."

"Har De Deres skudsmålsbog med?" spurgte Lili.

"Nej, ærede frue, den er hjemme, for den skulle først påtegnes af konferensråden, og siden skulle jeg til politiet med den. Men jeg har en anbefaling fra konferensråden, som jeg vil give fruen i stedet for bogen, så kan fruen selv se, hvor længe jeg har været i tjenesten."

Lili tog mod anbefalingen, og efter at have læst den flygtigt igennem, sagde hun:

"Ja, det ser jo rigtig godt ud, og jeg tror også, at De vil kunne finde Dem i tjenesten hos os. Vi gør jo heller ikke store fordringer, men når jeg ikke har Deres skudsmålsbog, kan jeg ikke fæste Dem."

"Jo, ærede frue," svarede pigen, "det kan De meget godt, for De behøver blot at give mig penge på hånden, så er sagen dermed afgjort for retten. De andre steder, hvor jeg har tjent, har jeg fået fire kroner i fæstepenge, og når De har min anbefaling løber jeg jo ikke fra Dem."

Lili tog sin lille husholdningskasse frem og gav hende med et suk de fire kroner; thi kassens indhold var på slutningen af måneden såre magert. "Ja så kommer De altså i morgen aften?"

"Gud bevare os," svarede pigen, "det kan De rigtignok stole på; men der var en ting, jeg så gerne ville bede fruen om, De må ikke blive vred på mig derfor."

"Nå, hvad er det?" spurgte Lili lidt ængsteligt.

"Jo, ærede frue, min sygdom har sat mig så meget tilbage, at jeg har måttet sætte mit tøj på Huset."

"På huset!" udbrød Lili, "hvad for et hus?"

"Ih, ved fruen ikke, hvad Huset er," svarede pigen ganske forundret. "Det er såmænd Assistenshuset, der ligger for enden af Nybrogade, lige ved Gammel Strand. Der står mit tøj, for jeg skal sige den ærede frue, at jeg holder ikke af at sætte det hos pantelånerne, desformedelst at de tager så ublu renter; men på Huset står det ganske sikkert til man løser det ind igen. Dertil behøver jeg de seks kroner, som jeg har lånt på tøjet. Jeg ville så gerne se lidt ordentlig ud, når jeg kommer i huset hos fruen, og derfor håber jeg ikke, at De vil tage mig ilde op at låne mig seks kroner, som De så siden kan trække af på min løn for den første måned. De ved ikke, ærede frue, hvad det er at være sådan en stakkels fattig sjæl, som er syg og elendig og uden støtte i verden –" hermed brast hun i gråd, "og jeg kan ikke engang tiltræde nogen kondition, når jeg ikke har mit tøj."

Lili blev grebet af medlidenhed, rodede atter op i sin lille husholdningskasse og fik endelig med stort besvær de seks kroner skrabet sammen i småpenge. Da hun rakte pigen dem, hørte gråden op, og i dens sted trådte et noget lunt smil, som Lili opfattede som en ytring af taknemmelighed.

"Ja, så kommer min kommode klokken seks," sagde pigen i døren. "Jeg skal nok selv lade den bære op; thi det er jo på kvisten jeg skal have mit kammer." Og under mange taksigelser forsvandt den lille forvoksede skabning ud ad døren.

Da hun var vel borte, drog Lili et lettende suk og gik så op på kvistkammeret, hvor Maren havde haft sin residens. Du milde Gud og skaber, hvor så der ud! Hele gulvet flød med papirstumper og laser af gammelt tøj. Foran kakkelovnen lå den knækkede ildtang, og i vinduet stod et helt regiment af flasker, som viste, at Maren havde ydet et betydeligt kontingent til

Carlsberg Bryggerierne. Sengen var uredt, lagnerne i laser, krølhårene kiggede ud af madrassen, kort sagt det hele så så svinagtigt ud, at Lili ikke vidste levende råd for, hvorledes hun skulle få værelset i orden til i morgen.

Hun gik altså på ny til madam Mortensen og fortalte hende, hvad der var hændet.

"Gud bevare os," sagde madammen, "har De givet hende fæstepenge? Det bruges ikke længere, for skulle man give alle dem fæstepenge, man tager i tjeneste, så kunne man såmænd komme til at give hver evige måned. Ja, havde hun endda givet Dem sin skudsmålsbog i pant; men denne anbefaling –"

"Å, den var så udmærket!" sagde Lili. "Hun havde tjent seksten år hos konferensråd Willer, som anbefaler hende både for troskab og omhu ved sin gerning."

"Ja, men en skudsmålsbog er dog sikrere," sagde madam Mortensen; "men nu kan vi jo se, om hun kommer."

"Kommer!" udbrød Lili forfærdet, "tror De, hun skulle blive borte?"

"Ja, det vil jo tiden vise; men havde jeg været i Deres sted, frue, så havde jeg rigtignok ikke fæstet hende uden skudsmålsbog. Men det går vel nok alt sammen."

Fra madam Mortensen begav Lili sig ned til Henni, som lige var kommet hjem fra Akademiet. Stolt og glad fortalte hun, at hun havde fæstet en rigtig rar pige, og at det altså havde vist sig, at det overfald, han havde lidt i *Pigernes Værn*, ikke havde noget at betyde.

"Hvor gammel var hun?" spurgte Henni.

"Å, hun så sådan ud til at være henved fyrretyve år, og så var hun noget forvokset."

"Gud ske lov," sagde Henni, "så får hun vel ingen kæreste for det første. Hvad hed hun for resten?"

"Hun hed Jensine Jensen og havde tjent hos konferensråd Willer i Hellerup. Her skal du se en anbefaling, som konferensråden havde givet hende, den kan såmænd ikke være bedre."

Henni tog papiret og læste:

> "At pigen Jensine Jensen har tjent os i seksten år, og i al den tid vist tråskab i sit forhol til os og stor omhud for al sin gerning, er det mig en glæde at bevine.
>
> *Willer*
> konfirensråd."

Og den anbefaling har du taget for gode varer? Tror du, at en konferensråd "beviner", at hans tyende har tjent ham med tråskab og omhud?

"Står der virkelig det!" udbrød Lili forfærdet. "Det var halvmørkt, da hun gav mig den, og jeg læste den kun flygtig igennem."

"Den har hun min salighed selv skrevet," sagde Henni; "jeg kan ikke forstå, at du har været så dum at tage imod den."

"Men det kan jo være en kopi; for de rigtige anbefalinger plejer pigerne jo at gemme, da de er så bange for at miste dem."

"Ja muligvis; men hvordan så hun for resten ud?"

"Å, jeg fik sådan en medlidenhed med hende; hun havde været syg og ligget på hospitalet, så hun måtte sætte sit tøj på Assistenshuset. Jeg gav hende seks kroner i forskud på lønnen, for at hun kunne få det løst ud."

Henni svarede ikke, hans ansigt fortrak sig til et ironisk smil, og så gik han hen til vinduet og fløjtede.

"Hvorfor svarer du ikke?" spurgte Lili, "har jeg båret mig galt ad?"

"Det vil tiden vise," sagde Henni, "nu må jeg til byen, jeg kommer først tilbage ud på aftenen."

Da klokken blev seks den næste aften, sad Lili og lyttede, stadig ventende på, at klokken skulle ringe for at anmelde kommodens ankomst; men klokken blev seks, syv, endelig otte, og der kom hverken kommode eller pige. "Blot hun dog ikke er forulykket," tænkte Lili og gik atter op til madam Mortensen for at fortælle hende det passerede.

"Ja, det tænkte jeg jo nok," sagde madammen, "at hverken kommoden eller pigen ville komme, ligesom De heller ikke ser mere til de ti kroner, som De har lånt hende; dem kan De vist skyde en hvid pind efter.

Hvad siger De, Thielsen?"

Thielsen, som havde været oppe hos madam Mortensen for at kræve hende for husleje, spurgte med politimæssig alvor: "Hvad hed den pige og hvor tjente hun?"

"Hun hed Jensine Jensen og havde tjent hos en konferensråd Willer i Hellerup."

"Der bor ingen konferensråd derude, så vidt jeg ved," svarede Thielsen, "og når pigen har kaldt sig Jensine, kan vi gerne straks lade hende løbe."

"Ja, men hun havde ligget på hospitalet, så der må de vel vide hvem hun er," sagde Lili.

"Å," sagde Thielsen og lo, "den historie kommer de alle med. De har altid ligget på hospitalet, sat tøjet på Assistenshuset, og

når folk så bliver rørt, griner de bagefter ad dem.

De er blevet snydt for Deres penge, lille frue, og gør vistnok bedst i at se Dem om efter en anden pige."

Foruden disse nagende pigesorger havde Lili i den sidste tid fået en anden, af en langt alvorligere natur.

Hun havde lagt mærke til, at Henni, som før havde været så glad og munter, nu var yderlig forstemt. Hun hørte nu hverken hans sang eller hans lystige fløjten. Når hun traf ham i atelieret, stod han stadig foran sit store billede, som han var i færd med at restaurere; men hun kunne tydelig se, hvor utilfreds han var med dette arbejde, og når hun spurgte ham, hvorledes billedet ville blive, rystede han blot på hovedet med et sørgmodigt smil. I den sidste tid var han derimod jævnligt borte, og når han kom tilbage var han i yderst slet humør; men spørge ham, turde hun ikke, hun så hvor forpint han var og foretrak derfor at tie.

Da hun en formiddag gik op til ham i atelieret, stod han ikke som sædvanlig foran sit billede, men sad sammensunken i en lænestol med ansigtet støttet i begge sine hænder. Han fo'r op ved hendes komme og spurgte lidt barskt: "Hvad vil du her? I dag må du ikke forstyrre mig." Hendes blik gled rundt i atelieret, og til sin forbavselse så hun, at der både på det store maleri og på alle de mange skitser var hæftet små trykte numre, og ængsteligt spurgte hun, hvad det skulle betyde.

Henni rejste sig, bød hende stolen, tog plads ved hendes side og sagde med lav stemme:

"Kære Lili, det bliver nu nødvendigt, at jeg taler rent ud med dig. Jeg har i den sidste tid været så forpint af næringssorg, at jeg har følt mig ligefrem syg. Det er bedre at du får alt at vide,

end at du går i den uvished, som du naturligvis må føle ved at se mig så forandret.

Jeg har lånt penge hos doktor Møller. Du ved, at han var min faders trofaste ven og at han betragter mig som sin søn; men jeg kan ikke bestandig blive ved at gøre det ene lån efter det andet, og derfor må jeg nu skaffe udveje, ikke alene til at betale ham, men også for at få det nødvendige til vort ophold.

Jeg har derfor rendt byen rundt fra den ene kunsthandler til den anden for at få dem til at købe det store maleri og mine skitser; men priserne som de har budt mig er så ringe, at jeg slet ikke kan gå ind derpå. Derfor har jeg nu talt med en prokurator og har fået ham til at assistere mig ved den auktion, som jeg agter at afholde over alle mine arbejder. Det er en kunstforstandig sagfører, som i reglen får gode bud, og når jeg får det hele solgt, kan det vel nok bringes op til en to tusinde kroner, hvoraf jeg kan betale Møller det halve, med det andet halve må vi så se at hugge os igennem, så længe vi kan."

"Herregud!" udbrød Lili grædende, "vil du sælge alle dine dejlige skitser, som du jo selv har sagt var så nødvendige, når du skulle male større billeder? Kære, kære Henni, kan du dog ikke finde på noget andet?"

"Nej," svarede Henni med dæmpet stemme. "Jeg må opgive at blive kunstner og søge lavere, men sikrere kår."

"Hvad mener du med det?" spurgte Lili forfærdet.

"Hør nu, kære Lili, den første betingelse for at leve er at tjene penge. Danmark er et rigt land, men det er fattigt for kunstnere, digtere og videnskabsmænd. Man spiser sine penge op eller bruger dem til allehånde sport. Det er ikke som i gamle dage, hvor kunsten ikke led nogen trang; men nu må den, som

der står i visen, betle mangen en gang. Jeg har derfor fattet en plan, som vil sætte mig i en ringere virksomhed, men hvorved vi dog kan tjene til det daglige brød. Gud må så råde for resten."

"Hvad vil du da gøre?"

"Ser du, jeg vil åbne et kursus både for damer og herrer i tegning og maling. Jeg har desuden sat mig i forbindelse med et par af vore illustrerede blade, til hvem jeg skal levere tegninger hver uge, og for to af de største boghandlere skal jeg illustrere de værker, som kommer på deres forlag. Ved al denne virksomhed håber jeg at tjene så meget, at jeg bliver fri for de sorger, som nu er ved at tynge mig til jorden."

"Du vil altså opgive at blive kunstner!" udbrød Lili forfærdet. "Nej, nej Henni, det må du ikke."

"Kunstner er jeg," svarede Henni stolt, "men vel næppe af de store, dog vil jeg hellere regnes blandt de små end føre et så forpint og usselt liv, som det jeg har ført siden vi vendte tilbage fra Italien. Hør nu, kære Lili, nu må du gå. Jeg skal gøre kataloget færdigt, for om fjorten dage vil auktionen blive holdt."

Lili rejste sig grædende; men Henni kyssede hende og sagde: "Tab nu ikke modet, forhåbentlig er det en overgang. Jeg ved ikke, hvorledes jeg har det; men det forekommer mig altid, at skæbnen ikke kan lade mig ligge. – Knuger den mig end til jorden en tid, så mærker jeg en indre stemme, som hvisker til mig, at jeg vil rejse mig igen."

"Gud give, det må blive således," sagde Lili, "ellers får jeg aldrig en glad time mere."

Den nat sov Lili ikke. Tusinde planer gik igennem hendes lille hoved, skiftende fantasibilleder malede sig for hendes blik; men hver gang hun troede at have fundet en løsning, viste det

sig, at den kun tilhørte drømmen, men ikke virkeligheden, og da Henni næste morgen forlod hende, var hun så tanketræt, at hun ikke kunne tænke mere.

Blandt de mange fantasier, der den nat var gået gennem hendes hoved, havde hun særlig dvælet ved én, og det var hendes tante, generalinden. Når denne fik at vide, hvor ulykkeligt de var stillet, når hun fortalte hende, at Hennis kunstnerkald stod på spil og at de måtte synke ned til en kummerlig tilværelse, såfremt hun ikke trådte hjælpende til, så kunne jo denne rige dame, der svømmede i guld, ikke være bekendt at sige Nej. Hun var jo dog Lilis tante, og omend hun ikke havde stået i noget godt forhold til Lilis moder, så var de dog søstre; ja, hun kunne og måtte hjælpe.

Henni havde sagt, at han først kom hjem henad aften; men da klokken var fire, var Lilis beslutning taget. Hun gik ind i sit soveværelse, efterså sin tarvelige garderobe og opdagede med forfærdelse, at Marens sulevælling endnu kunne ses på hendes eneste silkekjole. Hun vidste, at der hver dag var fem-te hos generalinden; men hun vidste også, at man dér mødte i "grandtoilette", og nu havde hun ikke andet end en sort ulden kjole til sin rådighed. Med et suk trak hun den på, og ville tage et blåt silkebånd til at binde om sit lyse hår, da hun pludselig følte Giovannis perlebånd, som lå i bunden af toiletskrinet. Hun tog det frem og så på det med et dybt suk – det var jo det eneste smykke hun ejede – men blandt alle disse fornemme folk ville det jo netop passe, og idet hun skænkede Giovanni en taknemmelig tanke, fæstede hun det om sin hals.

Så tog hun sin tarvelige kåbe, og et minut efter stod hun med angst i hjertet foran den store jernport, som førte ind til tantens

prægtige villa. Næppe havde hun ringet på, før Pierre kom dansende ind i forsalen; men da han gennem glasvinduet så hende, sagtnede han sine skridt betydeligt, åbnede døren og sagde på en impertinent måde:

"Generalinden har fem-te."

Lili målte ham med et foragteligt blik og svarede:

"Det ved jeg, det er netop derfor jeg kommer, vil De tage mit tøj!"

Pierre, som ikke havde ventet et så resolut svar, så noget forfjamsket ud, og da han havde hængt tøjet op, gik han foran hende og lukkede døren, som førte ind til salonen, op på vid gab, idet han meldte: "Fru Falk".

Lili trådte ind i den store, elegante dagligstue, som hun fandt hel fuld af damer, ivrigt beskæftiget med at konversere, drikke te og spise småkager.

Generalinden var iført en sort moirékjole af så svært stof, at den knitrede ved hver af hendes bevægelser. Hun sad i en højrygget lænestol omringet af alle sine gæster, og idet Lili nærmede sig for at hilse på hende, gjorde hun en nådig håndbevægelse hen imod en stol og sagde løselig henkastet:

"Mine damer! Må jeg præsentere Dem fru Falk."

At denne fru Falk var hendes søsterdatter, talte hun derimod ikke noget om.

Lili tog plads, afslående den hende tilbudte te, og så sig om i kredsen.

Jo, det var "grandtoilette", som havde vasket sig. Silkekjoler, gyldne urkæder og diamantbrocher var der såmænd nok af. Hun følte, at hun lige så godt kunne gå hjem og lægge sig; men hvad der forundrede hende var, at disse fine damers

stanglorgnetter pludselig blev rettet mod hende på en måde, som var hende aldeles ubegribelig. Hun følte sig så flov ved at være genstand for en sådan opmærksomhed, at hun rejste sig, gik hen til vinduet og tog plads på en stol, hvor hun dækkedes af det svære silkegardin, og nu hørte hun på konversationen, der som en rullende strøm væltede sig fra det ene emne til det andet. Hovedsagelig drejede den sig om det sidste hofbal, og der blev med stor iver drøftet, hvorfor prinsen nedlod sig til at danse med en dame, som ikke hørte til de "fødte". Der blev talt om, hvor påtrængende, næsvis, hvor uforskammet en sådan personage kunne være, og man undrede sig over, at hun, som hverken var født eller tituleret, men kun i besiddelse af en vis skønhed, kunne bevæge sig i hoffets fineste cirkler.

Dernæst taltes der om teatret, og nu gik det løs på operaen og balletten, hvorimod ingen fandt anledning til at omtale det reciterende skuespil. Så kom bynyttet, og nu fik konversationen en raskere fart. Det snurrede uafbrudt forbi Lilis øre med skandaler, og jo mere hun hørte, desto mere krøb hun ind bag ved det tykke silkegardin, aldeles fortumlet i sit hoved. Hun havde ikke sovet den hele nat, ør og træt som hun var lukkede søvnen hendes øjelåg, og hun vågnede først ved en silkeraslende lyd og et skarpt udbrud:

"Sidder du dér, Lili! Jeg tror ved Gud du sover."

Det var tonen fra huggeblokken, den kendte Lili jo godt, og forfjamsket svarede hun:

"Kære tante, jeg er så træt og har sovet så dårligt i nat; du må undskylde, hvis jeg falder dig til besvær."

Ved dette svar studsede generalinden og spurgte: "Hvad mener du med det?"

"Kære tante," sagde Lili ydmygt, "du må ikke være vred på mig, men jeg kommer for at bede dig om noget."

Generalindens ansigt blev pludselig gulblegt. "Bede mig om noget?" gentog hun, "jeg ved ikke, hvad du mener med det."

Pludselig opdagede Lili den franske guvernante, som sad i det andet vindue, og hun hviskede til generalinden:

"Kære tante, jeg må endelig tale med dig i enrum, det er en sag, som for mig gælder liv eller død."

"Gudbevares, barn! Hvad er det dog, der er hændet? Han er da ikke gået fallit? Jeg sagde jo nok, at når man først giftede sig med en fattig kunstner, kom man til at sidde på den anden ende – af rangklassen."

Lili sendte generalinden et så blidt og kærligt blik, at tanten åbnede døren til sideværelset og sagde:

"Kom så herind, og lad mig få at vide, hvad det er du vil."

Den franske guvernante gjorde lang hals og listede hen til døren, men generalinden åbnede den pludselig og sagde:

"Mademoiselle, vil De være så venlig at gå op til frøknerne og give dem den time, De talte om."

Da hun havde forvisset sig om at de var ene, spurgte hun pludselig:

"Hvor har du fået det perlebånd fra, som du har om halsen?"

Lili blev forvirret, rødmede og svarede:

"Det har jeg fået af en hotelejer på Ischia."

"Hvad behager?" udbrød tanten skarpt, "af en hotelejer – så du har stået i forhold til en hotelejer på Ischia? Nej, det havde jeg dog ikke troet om dig."

Lili hævede sit lille smukke hoved stolt i vejret og svarede:

"Tante, du kan have ret til at overse mig, fordi jeg er ringe og gift med en fattig kunstner; men ingen har givet dig ret til at fornærme mig. Det halsbånd fik jeg af en gammel mand, den nobleste jeg nogen sinde har truffet; men det var jo heller ikke til at undre sig over, da han var søn af den franske gesandt i Rom."

"Hvad behager?" udbrød generalinden overrasket, "ja det forandrer jo rigtignok sagen, hvad hed den gesandt?"

"Han hed markis d'Alembert." Nu fortalte Lili tanten alt, hvad der vedrørte Giovannis historie.

Generalinden lyttede opmærksomt til, og da Lili havde fuldendt sin fortælling, løste hun båndet af hendes hals og spurgte:

"Hvor mange perler er der?"

"Det ved jeg ikke," sagde Lili, "jeg har aldrig talt dem."

"Hvad behager!" udbrød generalinden, "har du ikke talt dem?"

"Hvorfor skulle jeg gøre det?" spurgte Lili forundret.

"Ih, du lille tosse, naturligvis for at vide, hvor mange der er. Sæt at båndet går i stykker og perlerne triller på gulvet, så ved du jo ikke, om du har fået dem alle igen, og kom båndet til en guldsmed, kan du være sikker på, at han søgte at knibe et par stykker. Å, jeg kender vore guldsmede."

"Jeg tror ikke så slet om folk," sagde Lili, "og snoren der holder perlerne er stærk."

"Der er ved Gud i Himlen seks og fyrre i hver række, udbrød generalinden, som ivrigt havde talt dem; men sig mig, den sten der sidder der i låsen, er det en diamant?"

"Det ved jeg ikke," sagde Lili, "jeg har aldrig tænkt derover."

"Nej hør ved du hvad, nu bliver det ved Gud i Himlen for galt; at have et perlebånd, som er skænket dig af en markis, nej det er sandt, det var jo hans søn, og så ikke vide, om der sidder en diamant i låsen. Nej hør, Lili, du er virkelig alt for naiv."

Generalinden gik hen til vinduet, prøvede stenen mod ruden og sagde kort:

"Nej, den bider ikke, det tænkte jeg nok."

Lili tog perlebåndet og ville fæste det om sin hals, men tanten sagde:

"Hør ved du hvad, min pige, det perlebånd passer slet ikke for dig. Når du i din stilling går med sådanne perler, så tror alle mennesker naturligvis at de er uægte. Ser du, perler og juveler kan kun bæres af dem, der har råd dertil. Når jeg tager mine smykker på, er der ikke et menneske der tvivler om, at de er ægte; men hvis du går med disse perler, vil alle folk sige at de er falske. Derfor, min pige, har du slet ingen fornøjelse af at eje det perlebånd, som passer langt bedre for mig, og jeg vil derfor spørge dig, om du vil sælge det?"

"Sælge det!" udbrød Lili, "nej tante, det kan jeg ikke."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi jeg sætter så megen pris på ham, der har givet mig det. Han var en gammel mand og sagde til mig, at det havde tilhørt hans moder, at han stod ene i verden og at jeg fik det, fordi jeg lignede hende, som han havde kærest af alt."

"Og så kunne du være bekendt at tage imod det?" spurgte generalinden skarpt.

"Jeg ville have bedrøvet ham ved et afslag," svarede Lili, "og jeg gjorde hvad jeg kunne. Jeg fik Henni til at male hans moders portræt og jeg sad selv model dertil."

Generalinden gjorde en bøjning, så silkekjolen knitrede, hendes gulblege ansigtsfarve blev pludselig højrød, og i en skarp tone spurgte hun: "Hvad var det så du ville?"

Lili samlede alt sit mod, og med rørende veltalenhed skildrede hun, hvor højt hun elskede sin mand og hvor sørgeligt det måtte være for ham, hvis han skulle opgive sin kunst for en tarvelig virksomhed, som oven i købet ville blive dårligt betalt. Hendes øjne fyldtes med tårer, og med bævende stemme sagde hun:

"Kære tante, jeg ville så gerne bede dig om et lån for at redde Henni ud af denne elendighed. Husk på, hans fremtid, hans liv og lykke afhænger af, at du giver ham dette lån, som han samvittighedsfuldt vil betale dig tilbage så snart han ser sig i stand dertil. Du må endelig ikke afslå min bøn. Du frelser ikke alene en kunstner af rang, men tillige mig; thi jeg ville dø af sorg, hvis jeg ser at han skal opgive den løbebane, han har valgt sig."

Generalinden var atter blevet gulgrå i ansigtet, hun vred sig, så silkekjolen knitrede højere end nogen sinde før, og svarede i en afvisende tone:

"Min gode Lili, du må virkelig ikke komme og bede mig om noget sådant. For det første har jeg det princip aldrig at gå i kaution for nogen og heller ikke låne, uden at jeg er ganske vis på at få mine penge igen. Din mands fremtid er noget af det usikreste man kan tænke sig. For at få sine malerier solgt, må han være en kunstner af første rang, og det har jeg ingen garanti for at Henni virkelig er; derimod forekommer det mig at hans væsen har noget overordentlig udfordrende og arrogant, som har gjort et højst ubehageligt indtryk på mig. Jeg

vil derfor sige dig rent ud, at jeg slet ikke kan indlade mig på det, som du beder mig om."

"Men tante, hvad skal jeg dog gøre? Jeg ved ikke levende råd for den ulykke, der truer os."

"Ja min gode Lili, jeg vil rent ud sige dig, at det forekommer mig højst mærkværdigt, at du vil komme og bede mig om penge, samtidig med at du afslår at sælge mig det bånd, du der har om halsen. Jeg har jo givet dig mine grunde, hvorfor du slet ikke kan bære det; men vil du ikke sælge mig det, så står der jo en anden udvej åben; du kan jo tage et lån på det, og hvis det skulle knibe med tilbagebetalingen, så kan vi altid tale videre om sagen."

"Det forstår jeg mig slet ikke på, kære tante. Jeg ved ikke engang, hvad det bånd er værd, jeg frygter for at miste det, hvis jeg ikke kan betale pengene tilbage i rette tid."

"Ja, der ser du, det er ganske det samme princip, som jeg har med at låne. Jeg er også bange for ikke at få pengene i rette tid, og som sagt, jeg kan ikke have noget med hele den affære at gøre."

Lili stod som forstenet. Hun havde ikke tænkt sig, at tanten på en så brutal måde ville afvise hendes beskedne bøn. Hun følte sig lige over for denne dame som en tiggerske, hvem man afslår at give en almisse, og idet hun nejede for tanten, forlod hun værelset uden at sige farvel.

Den næste formiddag skulle Henni atter på Akademiet, som han sagde; men Lili forstod godt, at hans hyppige besøg dér kun gjaldt den prokurator, der havde med auktionen at gøre, og da

Henni havde sagt hende, at han først kom sent hjem, havde hun taget sin beslutning.

De ord, som den falske tjenestepige havde sagt om at låne på Huset, faldt hende pludselig ind; men hun havde ikke det fjerneste begreb om, hvorledes hun skulle bære sig ad, og da hun langsomt vandrede ind ad vejen til København, grublede hun over, hvorledes der egentlig så ud i dette hus og hvorledes hun skulle bære sig ad med at komme ind i det. –

Efter adskillige forespørgsler nåede hun Nybrogade og stod nu foran en stor anselig, grålamalet bygning, der mere lignede et fængsel end det, som pigen havde kaldt et hus. Hun åbnede porten, gik ind i den store gård, så op mod de mange vinduer, men vidste ikke levende råd for, hvorhen hun skulle vende sig. Hun gik atter tilbage og opdagede, at der i nogen afstand fra huset viste sig et par kældervinduer, som var rigt monterede med allehånde guld- og sølvsager, og nu besluttede hun at gå derned for at spørge sig frem. Gennem en lille forstue, der var belemret med skilderier, stole og gamle borde, trådte hun ind i det egentlige forretningsværelse, hvor hendes øje mødte et mylder af de mest forskellige genstande, stablede oven på hverandre så at de næsten nåede til loftet. Da hun trådte ind over dørtærsklen, ringede en klokke, og et øjeblik efter kom en trivelig kone ind, som med et smilende ansigt sagde:

"God dag, lille frøken, hvad skal det være?"

"Jeg er ikke frøken, jeg er gift," sagde Lili.

"Gudbevares! Er De gift?" udbrød konen, "ja så beder jeg om forladelse; men De ser jo rigtignok ud, som De lige skulle stå."

"Stå?" spurgte Lili.

"Ja til konfirmation, mener jeg, De er virkelig meget for ung til at være gift."

"Jeg er sytten år," sagde Lili rødmende, "og ville så gerne bede Dem om at gøre mig en tjeneste."

"Gudbevares, med fornøjelse, lille frue," sagde konen, "jeg er altid til tjeneste for enhver, som søger ned her i forretningen. De vil måske have noget på Huset?"

"Ja, det er netop det, jeg ville; men jeg forstår mig slet ikke på det, og jeg ville gerne spørge, hvorledes jeg skal bære mig ad dermed."

"Ih Gud! det er den simpleste sag af verden, lille frue. Hvad har De at sætte?"

Lili rodede i lommen og trak perlebåndet frem; men da konen så det, udbrød hun forbavset:

"Ih du milde, store Gud og frelser! Hvor har De fået de dejlige perler fra?"

"Dem har jeg fået nede i Italien," sagde Lili og rødmede endnu stærkere. Hun havde en følelse af at konen troede, hun havde stjålet dem.

"Nå sådan! Ja fruen må undskylde, at jeg spørger mig for; men jeg skal sige Dem, at jeg nødig vil have vrøvl med politiet. Tør jeg spørge om Deres ærede navn?"

"Jeg hedder Lili Falk, og min mand er maler. Vi er for nogle måneder siden kommet tilbage fra Italien, og der fik jeg båndet i foræring af en gammel mand, der var søn af en markis."

"Han må da have været en rigtig tosse, siden han gav sådan noget bort," sagde konen og betragtede båndet. "Ser De, alene den diamant, som sidder der i låsen, er godt og vel fem hundrede kroner værd."

"Er det en diamant!" udbrød Lili, "og min tante sagde, at den bed ikke i glas."

"Så må Deres tante ikke forstå sig meget på diamanter; men det kan De tro, lille frue, at jeg gør, for De skulle bare vide hvad det er for folk, som kommer og sætter hos mig. Ser De, der er nu den rige grosserer, nå ja, jeg vil ikke nævne hans navn. Han holder fjorten dags middage, og der er ved Gud dækket til to og tredive hver gang. Alt hans sølvtøj står på huset, og når han skal have sine middage, så kommer tjeneren og løser det ind; men den næste dag kommer tjeneren med det igen, og så bliver det sat på ny."

"Det er da løjerligt," sagde Lili, "hvorfor gør han det?"

"Jo, ser De, lille frue, for det første trænger disse grosserere undertiden til penge, når de har store udbetalinger, og dertil er det meget fiffigt af ham at give os sølvtøjet igen; thi hjemme kan det jo både brænde og blive stjålet, men på Huset står det sikkert, for det skal svare til det. Fruen skulle bare vide, hvilke folk der kommer her, både etatsråder og konferensråder, ja jeg har såmænd også dem, der sætter deres ordner her og løser dem ind igen, når de skal til audiens hos kongen. For ser De, om foråret, så sætter alle disse galante herrer fra Østergade deres vintertøj på huset, men det får de ikke store lån på, for huset skal jo både banke og børste det, for at der ikke skal gå møl i det; men for sådan rare sager som guld, diamanter og perler, da er det jo noget ganske andet, for det kan de inte blive snydt for, og det kan der ikke gå møl i."

Lili hørte på denne lange ordstrøm med stigende forbavselse og spurgte beskedent:

"Hvor meget tror De, jeg kan låne på dette perlebånd? Tror De, jeg kan få fem hundrede kroner?"

"Ih Gud fri og bevares!" udbrød konen, "fem hundrede kroner, hvor vil De hen? De kan såmænd gerne tage munden ganske anderledes fuld, for det er meget mere fordelagtigt at gøre et større lån, for renten bliver jo den samme, tre en halv procent og –"

"Procent, ja hvad er det?" spurgte Lili forvirret.

"Ih Gud bevares! ved fruen ikke det? Det er jo det, som huset tager i rente for hvert hundrede, og når De låner, lad os nu sætte for eksempel tre tusinde kroner, så bliver renten jo ikke mere end et hundrede og fem kroner, og det vil jo ikke falde Dem besværligt at betale."

"Men når kan jeg da få båndet igen?" spurgte Lili endnu mere forfjamsket.

"Gudbevares, lille frue, det kan stå i tre måneder, og når De så har betalt rente i tre måneder, kan det fornyes på andre tre måneder. Det er ligesom med en veksel; men hvis De så ikke kan indløse det, bliver det solgt ved auktion. Da er jeg gerne til stede, og hvis De så imidlertid kan skaffe pengene, så skal jeg gerne købe det til Dem igen."

Det svimlede for Lili. Tre tusinde kroner! Hun havde aldrig tænkt sig, at dette perlebånd kunne være så meget værd og ytrede dette til konen.

"Gud, lille frue!" sagde denne, "jeg skal sige Dem en ting. I gamle dage var perler slet ikke i den pris, som de er nu. Dengang ville alle have diamanter; men efter at man nu har fået så mange fra Afrika, er der ingen, som bryder sig om dem mere. Nu vil alle have rubiner, safirer og smaragder, men

allerhelst perler, og derfor er disse steget så meget i pris, at de nu er tre gange så meget værd som i gamle dage. Vil fruen blot se på disse perler her, de har det dejligste spil af verden og så er de fuldkommen ens, og det er meget vanskeligt at skaffe. Man kan såmænd samle i mange, mange år, før man får perler til sådan et bånd, som fruen dér har. Hvor meget skal jeg så sætte det for?"

Lili tænkte på Hennis ord, at han trængte til to tusinde kroner, og svarede sagte:

"Jeg tænker, at to tusinde kroner vil være nok."

"Ja, men det gør jeg ikke," sagde konen, "De skal ved Gud i Himlen tage tre tusinde; hvorfor skal De lade Dem nøje med to tusinde, når De kan få tre?"

"Ja, lad os så sige tre tusinde," sagde Lili; "men jeg ved slet ikke, hvorledes jeg skal bære mig ad med alle de kontorer deroppe, jeg har aldrig været der før."

"Gud, det er den simpleste sag af verden. De giver mig båndet, og så sætter jeg det på mit navn, for De vil vel ikke have, at jeg skal sætte det på Deres?"

"Nej, nej!" udbrød Lili forfærdet, "mit navn må slet ikke komme med i denne affære; men når De sætter det på Deres navn er det jo Dem, der får pengene."

"Nej, lille frue, så galt er det heller ikke. Jeg sætter båndet på mit navn, og så kommer jeg tilbage med lånesedlen og den får De. Men den seddel må De passe godt på, for hvis den skulle blive borte eller blive stjålet, så har De ingen ret mere, så tages der kun hensyn til den, der har sedlen i hænde. Men De kan roligt give mig båndet, jeg løber såmænd ikke bort med det, for så ville jeg jo ruinere hele min næringsvej. Bliv De derfor ganske

roligt siddende, lille frue. Her er en dejlig lænestol. Den halter jo nok, for ser De, den mangler et ben; men når De sidder ganske stille, så rokker den ikke."

Konen gik ind og kom lidt efter tilbage i kåbe og hat. Så tog hun båndet og forsvandt op ad trappen, idet hun råbte til Lili:

"Nu må fruen sidde ganske stille, og skulle her komme nogen medens jeg er borte, så må De endelig passe på, at de ikke kniber nogen af tingene, for jeg skal sige Dem, lille frue, man er så plaget af tyveknægte her i Nybrogade. Forleden dag stjal de et guldur fra mig – og oppe i vinduet ligger mange rare sager, dem må De endelig passe på."

Da konen var forsvundet, blev Lili pludselig grebet af en dødelig skræk. Hun kendte jo aldeles ikke den rare madamme, og sæt nu, at denne løb med perlebåndet til Amerika, så var alt jo tabt. Der havde ikke været noget vidne til denne sammenkomst. Og til slutning blev hun så angst, at hun ville krybe op af kælderen. Da så hun pludselig konen komme farende, og hun gik så atter tilbage til sin rokkestol.

"Se her, lille frue," begyndte konen med indsmigrende stemme, "her er sedlen, og her er tre tusinde kroner – fem hundrede i tikronesedler og resten i de rare store med Thorvaldsens og Ørsteds portrætter. Pas nu godt på dem, lille frue, for som sagt, hele Nybrogade er fuld af tyveknægte."

Lili var nær ved at falde ned af stolen af forbavselse – så mange penge havde hun aldrig set, og med lav stemme spurgte hun: "Hvor meget skal De så have for Deres ulejlighed?"

"Gud, lille frue, jeg forlanger slet ingen ting. Jeg gør det såmænd af den bare velvilje for sådan en rar lille person, som De er; men da fruen nu har fået så mange penge på lommen,

skulle De give mig lidt handsel, for De kan tro, vi sidder ved Gud snavs i det. Jeg har fem uopdragne børn og jeg kan forsikre Dem om, at det er forskrækkelige tider vi lever i. Folk har nu til dags slet ingen penge, efter at disse banker er røgne, og jeg kan forsikre fruen om, at jeg i forrige uge ikke har solgt for mere end syv kroner, og hvad skal det forslå til fem børn? Havde vi ikke denne rare juletid, hvor man kan blive af med alt det bras, man har siddet og lumret med året igennem, så kunne jeg såmænd ikke engang betale min husleje, endsige hvad der går med til børnene."

Lilis medlidende hjerte blev rørt over denne skikkelige kone, hvis skæbne hun syntes lignede hendes. "Ja, hvad mener De så, jeg skal købe hernede?"

"Gud, lille frue, her er såmænd fuldt op af alle mulige rare sager. Vil De ikke have noget til Deres mand?"

"Jo, meget gerne, hvad har De til ham?"

"Å, her skal De se en amerikansk mekanisk støvleknægt. Når De trykker på denne fjeder, slår den om og bliver til en spyttebakke. Det er et meget nyttigt stykke for et herreværelse."

"Nej," sagde Lili, "den synes jeg dog ikke om, har De ikke noget andet?"

"Jo, det ved Gud jeg har, her skal fruen se et meget sjældent stykke. Det er et strygejern med en bispekrone mellem to kors, og underneden står der: Jesper Brakvand."

"Nej," sagde Lili, "der læser De fejl, der står Jesper Brockmand."

"Ja, det gør der ved Gud også," udbrød konen triumferende; "men bogstaverne er poleret så meget ud, at jeg har læst fejl.

Gud, så er det jo ham med Brockmands Huspostil. Ja, så er det jo et meget sjældent stykke; men fruen skal lige godt have det for en billig penge. Jeg har aldrig kendt noget til ham, for jeg hørte altid kun biskop Mortensen – i Frue Kirke – Gud, det var en dejlig mand. De skulle bare se, hvordan han kunne stå på tæerne og slå i prædikestolen, så alle de vågnede, som sov. Vil fruen så have det strygejern for halvtreds kroner?"

"Nej, De må meget hellere gå med det til det oldnordiske museum."

"Nej, tak skal De have, lille frue, der skal jeg ikke mere; for kommer jeg der med noget, så siger de altid, at det er falskt, og det er ikke morsomt at høre på, når man har købt det for ægte. Har jeg så endelig et rigtig godt stykke, som denne her Jesper Brakvand eller Brockmand, vil jeg sige, så vil de have, at jeg skal forære det, og det har jeg ved Gud i Himlen ikke råd til."

"Har De ellers ikke noget jeg kan bruge?" spurgte Lili, som blev mere og mere forvirret over konens rivende veltalenhed.

"Jo, det ved gud jeg har! Her skal fruen se et dejligt lille kompas i perlemors indfatning. Vil fruen se den nål dér med kronen, den peger altid mod Holmens Kirke. Gud må vide, hvorfor den gør det?"

"Ja, det ved jeg ikke," svarede Lili, "men et kompas har jeg ikke brug for."

"Å, fruen skulle bare vide, hvem der har haft det kompas i hænde. Det var denne kaptajn Svendsen, som havde det i lommen, da han skød på tyskerne ved Helgoland. Han skød efter kompas, derfor var det at han ramte så sikkert. Det er et historisk stykke, som fruen virkelig skulle købe."

"Nej," sagde Lili, "har De ikke andre historiske stykker?"

"Jo det ved Gud jeg har," sagde konen ivrigt. "Hvad mener fruen om Tordenskjolds støvler?"

"Tordenskjolds støvler!" udbrød Lili aldeles forbavset. "Har De virkelig Tordenskjolds støvler?"

"Nej, jeg har dem desværre ikke mere; men jeg har haft dem, og De kan tro, at jeg kom ordentlig på støvlerne ved dem. Jeg havde betalt halvtredsindstyve kroner for dem, og så kom der ved Gud bud oppe fra Det Kongelige Teater, at en gangkone havde stjålet dem fra kostumekammeret, og De kan tænke Dem, lille frue, hvad de støvler var værd for mig. I dem havde Mikkel Wiehe spillet Tordenskjold, De ved nok i denne komedie, som han Ollenschlager har skrevet, og siden spillede Høedt *Hamlet* i dem, og Emil stak i dem som *Ambrosius*, og nu hører jeg, at Herold skal synge i dem – så bliver det først rent galt."

"Men så var det jo ikke Tordenskjolds rigtige støvler," bemærkede Lili.

"Jo, det ved Gud det var, for ellers havde de vel ikke gjort så meget vrøvl om det; men teatret sendte bud til politiet og så kom der en betjent herned og tog støvlerne, og jeg var af med mine halvtredsindstyve kroner. Ja Gud, lille frue, sådan går det altid, når man tror at have gjort en god handel."

"Men det er jo sandt," udbrød konen pludselig, "jeg har virkelig et stykke, som kan være til god nytte og som tillige ganske sikkert er historisk; nu skal fruen bare se!"

Konen forsvandt ud ad bagdøren og kom kort efter tilbage med noget, som hun holdt under forklædet.

"Det er et overmåde interessant stykke, lille frue, og det kan såmænd også bruges til dagligdags, det er nyttigt i ethvert hus.

Ser De, da vi havde dette husaroprør i atten hundrede og otte og fyrre, så var der en porcelænshandler Petersen, som lavede et dejligt kammermøbel. Nu skal fruen blot se."

Med disse ord trak hun en potte frem under forklædet og fortsatte: "I bunden er hertugen af Augustenborgs portræt med en strikke om halsen, og ovenover står: "En tysk forræder du er tilvisse," og nedenunder: "derfor hver ærlig dansk skal på dig – –" Ja, så kommer et meget uartigt ord, som jeg ikke vil sige, men som fruen nok kan forstå. Den potte viste han Frederik den Syvende, og så lo kongen så han rystede og sagde:

"Du skal min salighed være kommersråd, siden du kan lave sådan noget," og så forærede kongen den til grevinden, som havde den stående under sin seng, og jeg købte den på hendes auktion, for der var ved Gud ingen, som ville have den; men nu hører den til de sjældneste historiske stykker. Jeg har lånt den ud til udstillingen fra 1848 og fik ti kroner for lånet. Vil fruen give halvtredsindstyve kroner for den?"

"Nej, det ved Gud jeg ikke vil!" udbrød Lili leende, "jeg vil ikke have det allermindste, som har tilhørt grevinde Danner."

"Åh, hun er såmænd ikke så fejl endda," sagde konen, "for når man kan blive gift med en konge og efterlade sig syv millioner når man dør, så er man ikke nogen hel tosse, og så har hun jo lavet dette dejlige hjem for tjenestepiger."

"Jeg har såmænd aldrig hørt eller set nogen pige der kom fra Jægerspris," sagde Lili; "men De skal have tak for den oplysning, thi jeg søger netop en for øjeblikket.

Hvad er det for en morsom gammeldags bog, De har liggende der?" spurgte Lili.

"Det er den Reiersen har skrevet," svarede konen.

"Nej, Reiersen var jo censor under Frederik den Sjette," indvendte Lili, "og her kan De selv se, på titelbladet står der Carl Friederich Reiser – Københavns fürchterlige Ildebrands Historie."

"Det kommer jo ud på et," sagde konen, "for Reiersen, Reiser og Resen er jo et og det samme; men for resten har jeg da hørt, at det var Reiersen, som stak ild på København og siden skrev derom, og derfor plejer man jo at sige: "Det skulle De inte have gjort, herr Reiersen"."

Lili lo, så tårerne trillede ned ad kinderne, men konen vedblev:

"Åh, fruen må endelig købe noget, for De ved ikke, hvad det er for tider vi lever i. I gamle dage kunne man jo løbe om til disse jernkræmmere i Borger- og Adelgade og få gode ting for en slik; men nu er de blevet lige så polerede som vi andre, og har de noget, så ved de ikke hvad de vil have for det. Så er der jo auktionerne tilbage; men der er folk ligesom om de var rent tossede, for alle sammen vil de have antikiteter, og for disse rige grosserere kommer det jo ikke an på en hundrekronerseddel mere eller mindre.

Se, der var nu ham henne i Naboløs, den gamle franske kobberstikker, hvis bedstefader var kommet her til landet med disse emigramser, som huggede hovedet af Luis Sæse og hans dronning Antonette. Det var nogle forskrækkelige karle, og derfor måtte de også flygte til alle lande, og så kom denne gamle franskmand hertil og blev frisør; men hans sønnesøn var kobberstikker og havde arvet en hel mængde af disse gamle sager, som der er nede i Frankrig, og så tænkte jeg, at man kunne få noget dér for en billig penge; for se, Naboløs er jo ikke

nogen fin gade, og auktionen blev holdt oppe hos den afdøde. Men Gud i Himlen! Da jeg så kom ind i disse små stuer, var der så propfuldt af mennesker, at vi formelig trykkede hverandre mod væggene, og så kom det ene stykke efter det andet, og jeg kunne ikke få det allermindste med de priser, der gik.

Så kom der endelig en gammel nathue på bordet. Den var af falmet gult silketøj og havde en blå kvast, og så var den kantet med nogle gamle franske kniplinger, som jeg vurderede til en seks-syv kroner. Så blev der lagt et stort brev på bordet med mange underskrifter og segl, og så råbte auktionarius: "Nu sælger vi nathuen, hvor meget byder De på den?"

Nu blev der et forskrækkeligt røre i forsamlingen. Alle pressede og puffede til hverandre, og nathuen gik fra hånd til hånd; men da den kom til mig, ville jeg ved Gud ikke have givet ti kroner for den.

Så begyndte de at byde. Den første sagde min salighed: "To hundrede kroner er budt;" men så sagde Gud hjælpe mig en anden: "Tre hundrede" – fire, fem, seks, syv, otte hundrede, indtil den nåede op i femten hundrede kroner, og det var denne antikvar Knaspersen fra Helliggeiststræde, som blev højstbydende. Så kan De tænke Dem, lille frue, så tog han Gud hjælpe mig nathuen i hånden og så sagde han med et grin: "Den fik jeg da for røverkøb, for når jeg kommer med den til Paris, vil alle slås om den." Kan nu fruen begribe det, for jeg forstår det inte."

"Men hvad stod der da på det papir?" spurgte Lili.

"Der stod, at den havde tilhørt en fyr, som hed Voltaire; men hvad det var for en karl, har jeg ikke det ringeste begreb om."

"Det var en af Frankrigs største digtere," sagde Lili.

"Herre Gud, var han det!" udbrød konen, "ja så er jeg jo lige klog, for jeg ved ikke, om vore digtere ligger med nathue; men det ved jeg da, at om alle deres nathuer kom på bordet, så fik de s'gu ikke en krone for stykket."

Lili, som gerne ville have noget med hjem til Henni, kiggede rundt om i stuen og sagde endelig:

"Der ligger en smuk brevpresser, er den af bronze?"

"Nej frue, den er kun af parpiermarché, så den skal fruen ved Gud inte købe, for den går op i limingen; men her skal fruen se en dejlig spadsererstok af ægte guano-rør og med et løvehoved til knap. Det er noget for sådan en fiks herre, som fruen vel nok har, og den koster ikke mere end ti kroner."

"Lad mig så tage den," sagde Lili; "men jeg vil også have lidt til mig selv. Der ligger så mange sølvsager oppe i vinduet, tror De ikke, der var noget for mig?"

"Jøsses jo," sagde konen glædestrålende. "Det er min spektiacilitet dette her med sølv. Forleden dag var jeg ude i Hollænderbyen på Amager. Fruen skulle bare vide hvad disse amagerbønder har liggende på kistebunden, lige fra Christian den andens tid; men det er svært at pumpe dem, for de sidder jo alle godt i det.

Jeg rendte fra gård til gård uden at kunne få så meget som en gammel æbleskivepande; men så kom jeg til sidst ind til en skomager, som havde mistet sin kone og var så bedrøvet derover, at han slet ikke ville beholde noget af, hvad der havde tilhørt hende. Så købte jeg hele klatten på én gang, for han ville ikke skille det ad. Nu skal fruen bare se." Med disse ord halede konen et forgyldt amagerspænde ned fra vindueshylden. "Se det er rigtignok noget for sådan en fin lille dame som De. Vil fruen

bare se, ægte lueforgyldt, gennembrudt arbejde med tulipaner, og så hænger der to bogstaver forneden, som der gør på alle amagerspænder. Hvad var det nu fruen hed?"

"Jeg hedder Lili Falk."

"Næ, det er da ved gud en himmelens tilskikkelse!" råbte konen, "vil fruen bare se, der hænger virkelig et L og et F. Det spænde kan fruen ikke være andet bekendt end at købe."

"Ja, det er virkelig et overordentlig smukt spænde, hvor meget koster det?"

"Ja, det kan jeg ved Gud ikke sælge alene, det hører sammen med de andre dele; for jeg købte det hele under ét, og jeg kan ikke skille det ad."

"Hvad købte De da mere?"

"Ja, her skal fruen bare se, her er en af de lange amagerkæder af sølvperler; når de bliver pudset af med sølvsæbe, så bliver de næsten ikke til at kende fra de ægte, og da fruen nu lige har sat sit rare perlebånd på huset, så synes jeg, at fruen skulle tage dette i stedet for, for så havde De da altid perler."

Lili sukkede ved tanken om det tabte perlebånd og sagde lavmælt: "Havde skomageren så ikke mere?"

"Ih Gud jo, her skal fruen bare se en lugtedåse, som har vasket sig. Vil fruen se, et ægte forgyldt hjerte med krone på låget og en løve ved hver side. Herre Gud! Det har hans kone vist tit gået i kirke med og ikke tænkt på, at det skulle vandre til mig; men når fruen køber det hele under ét, så får den stakkels skomagerkone vist mere ro i sin grav."

Det var virkelig tre rigtig smukke ting, og Lili, som ikke kendte noget til priser, spurgte: "Hvad skal jeg så give for det hele?"

"Jeg skal sælge dem for røverkøb, når jeg siger hundrede kroner, så bliver fruen såmænd ikke snydt; thi alene for lugtedåsen kan jeg få halvtreds kroner, og når fruen nu er så godt beslået med mønt, så kommer det vel ikke an på en seddel mer eller mindre. Stokken koster ti kroner, og Reiersen skal De få i tilgift."

Lili så betænkelig ud, men dels var det virkelig kønne sager og dels syntes hun, at hun for øjeblikket var en ren Krøsus. Hun slog til, konen pakkede ind og nejede under dette arbejde dybt den ene gang efter den anden.

"Pas nu på sedlerne, lille frue," sagde konen, "for der driver så mange bøller omkring her ved Kanalen, og så vil jeg give fruen et råd til i al venskabelighed. De skal også passe på den dame, som sagde, at hun ikke kunne få diamanten til at bide i glas, for hun er vist en lummer kammerat og en slangeagtig edderkop, og jeg har sådan på fornemmelsen, at hun har været på veje til at ville snyde fruen for det hele."

"Gud, det er min tante!" udbrød Lili indigneret.

"Ja så siger jeg blot, at "frænde er frænde værst". Glem nu ikke stokken, og når De skal have sedlen løst hjem igen, så kom bare ned til mig, for jeg er såmænd den, der gør det billigst af alle dem der bor her ved Kanalen."

Lili skyndte sig op ad kælderen, og medens hun stavrede op ad Nybrogade med stokken i hånden, holdt hun hele tiden på begge sine lommer og stirrede rundt omkring sig med et så forskræmt blik, at det ville have vakt mistanke hos enhver ærlig tyveknægt, hun havde mødt. Til alt held var Nybrogade fuldstændig tom, og da hun nåede Vandkunsten, steg hun op i

en droske, og en halv time efter holdt hun foran doktor Møllers villa.

Det var med et befrielsens suk at hun betalte kusken, og nu styrtede hun op til Hennis atelier for at meddele ham alle dagens mærkværdige hændelser.

Da hun trådte ind i atelieret, sad Henni ved et bord og var så fordybet i at skrive, at han slet ikke hørte hende komme. Hun listede sig på tåspidserne hen til ham, lagde armen om hans hals og sagde: "Her kommer en lille guldfugl."

"Hvad mener du?" spurgte Henni og rejste sig op, "hvor har du været henne den hele dag?"

"Ja, det er min hemmelighed," sagde Lili hoverende, "den får du ikke at vide; men her skal du se," og med disse ord tog hun seddelbunken op af lommen og bredte dens indhold ud på bordet.

"Men hvad i al verden er dog det!" råbte Henni. "Femhundredkronesedler! Hvor i al verden har du fået dem fra?"

"Ja, det siger jeg ikke," sagde Lili skælmsk, "du ser jo at de er der, og så behøver du ikke at vide mere."

"Så vil jeg ikke have dine penge," sagde Henni kort, idet han skød sedlerne til side. "Du kan jo umuligt være kommet til dem på en ærlig måde."

Lili så højst fornærmet ud og svarede: "Tror du måske, jeg har stjålet dem?"

"Nej, nej!" råbte Henni, "men du har naturligvis fået dem af din rare tante, så vil jeg hverken eje eller have dem."

"Ja," sagde Lili med lav stemme, "jeg forsøgte virkelig derpå; men hun sagde, at hun kunne slet ikke have noget med den sag

at gøre."

"Ja, det tænkte jeg nok," sagde Henni leende. "Du kunne lettere slå dukater af en flintesten end af hende, hvor kunne du være så naiv at prøve derpå?"

"Det er dog hendes skyld alligevel, at jeg fik pengene," sagde Lili. "Hun ville først købe perlebåndet af mig, men da jeg ikke ville gå ind derpå, så rådede hun mig til at låne på det."

"Og hvad så?" spurgte Henni spændt.

"Ja, så gik jeg på Huset," sagde Lili.

"På huset!" råbte Henni, "for pokker, hvad for et hus?"

"Det, der ligger i Nybrogade."

"Har du været på Assistenshuset?" spurgte Henni, "ved du da ikke, at hvis det bliver bekendt, mister jeg den sidste smule kredit, jeg har."

"Nej, jeg var ikke på Huset," sagde Lili, som blev mere og mere angst for, hvad hun havde gjort. "Jeg var nede i en kælder hos sådan en rar kone, som besørgede det hele for mig, og så købte jeg denne stok til dig, kære Henni, for du skulle dog også dele min glæde."

"Hvad måtte du så give for at få perlebåndet pantsat? Hun har vist trukket dig ordentlig op."

"Å Gud nej! Hun var så rar og skikkelig, hun ville slet ingen betaling have. Hun spurgte blot, om jeg ikke ville købe lidt hos hende, da hun var så fattig, og så fik jeg et amagerspænde, et perlebånd og denne morsomme gamle lugtedåse, for betaling ville hun slet ikke have."

"Fik du det gratis?" spurgte Henni ironisk.

"Nej, jeg måtte give ti kroner for stokken og hundrede kroner for det andet; men så har jeg dog det."

Henni skoggerlo og svarede: "Ja du er blevet sæbet ordentlig ind. Kan du ikke forstå, at konen tjener tre gange så meget ved at sælge dig disse ting, end hvis hun havde taget ti kroner for at skaffe dig lånet."

"Nej, det har jeg slet ikke tænkt på," sagde Lili; "men jeg gjorde det mest, fordi hun var så fattig og aldrig solgte noget."

"Så er det løjerligt, hun ikke for længst er død af sult," sagde Henni; "men har du tænkt på, at vi skal løse båndet tilbage. Hvorledes vil du bære dig ad med det?"

Lili så meget betænkelig ud og svarede: "Tante sagde, at jeg kunne låne på det, og hvis jeg skulle komme i forlegenhed for at indløse båndet, så kunne jeg altid henvende mig til hende."

"Kære, kære Lili!" råbte Henni og omfavnede hende, "du er det sødeste, naiveste lille fruentimmer jeg nogen sinde har kendt. Begriber du da ikke, at din tante har fået dig til at pantsætte båndet for selv at kunne indløse det til den pris, som Assistenshuset har forlangt, og da huset, som du kalder det, i reglen låner på en tredjedel af værdien, så vil din kære tante virkelig kunne få det bånd overordentlig billigt."

"Tror du virkelig, hun kan bære sig så lumpent ad?" spurgte Lili, "det kan jeg dog aldrig tænke mig."

"Nej, for du er som sagt et rigtig sødt, elskværdigt barn, men forstand på pengesager har du aldrig haft. Det er derfor skade, at du har fået så fattig en mand som jeg. Jeg vil ikke have dine penge, du må i morgen tage til byen og løse Giovannis perlebånd ind igen."

Lili gav sig til at græde. Nu var alt hvad hun havde gjort og glædet sig over forspildt, og hulkende gik hun ud ad døren, ned til den gamle doktor.

Henni skrev videre på sit katalog, og da det begyndte at skumre, gik han ned til Møller for at spise til middag. Da han trådte ind, sad Møller og Lili i livlig samtale, men doktoren sagde ikke andet end:

"Er du dér, Henni, så er det bedst vi går til bords."

Under måltidet herskede der en trykkende tavshed. Henni vidste ikke ret hvorfor; men Lili så bedrøvet og doktoren næsten vredt på ham.

Efter måltidet kaldte Møller Henni til side og sagde:

"Kom ind i mit rygeværelse, jeg har noget at tale med dig om."

Henni så på sin gamle ven og syntes, at denne så så alvorlig ud, at der vist måtte være et eller andet i vejen. Tavs fulgte han doktoren, og da de havde taget plads og fået cigarerne tændt, sagde Møller:

"Jeg har haft en længere samtale med din kone, og under denne har jeg fået ting at vide, som jeg ikke havde anelse om. Hun sagde mig, at du følte dig trykket af den gæld, hvori du var kommet til mig, og at du derfor havde i sinde at sælge alle dine malerier og anlægge en male- og tegneskole, samt illustrere for boghandlere, – med andre ord, du vil forsage din kunst og trække dig tilbage til en plads, som du er meget for god til at indtage. Dette vil du gøre, fordi du skylder mig lumpne to tusinde kroner?"

"Kære Møller," sagde Henni, "jeg hører nu en gang til de mennesker, som ikke kan leve med gæld."

"Ikke en gang til en gammel ven?" spurgte Møller med blød stemme.

Henni trykkede hans hånd og sagde:

"Jeg må have en ende på alle disse fortvivlede forhold. Hellere vil jeg leve som en tarvelig kunstner, end stadig at føle denne knugende fornemmelse af at skylde andre penge. Jeg føler det som en trykkende mare, og jeg kan jo ikke bestandig blive ved at låne hos Dem. Alt må have en ende."

Møller så sørgmodigt på ham og sagde: "Kære Henni, en mand som du bør ikke fejt opgive kampen for livet.

Som du ved, var din afdøde fader og jeg de bedste venner af verden lige fra vor ungdom. Vi studerede begge medicin, tog begge eksamen på samme tid, og vort venskab holdt ud lige til hans død. Jeg sad ved hans seng den nat, da det led mod det sidste. Da greb han min hånd og sagde:

"Kære ven, jeg har kun én bekymring nu, da jeg ligger på mit yderste. Du ved at jeg ville have, at Henni skulle studere medicin ligesom jeg; men han havde fået kunstnerblod i sig, og jeg ville da ikke tvinge ham ud af den vej, hvortil naturen syntes at have bestemt ham. Men, kære ven, en kunstners lod er her i Danmark såre usikker, og det er jo muligt, at min søn slet ikke er i besiddelse af den dygtighed, hvorpå det kommer an, når man vil drive det til noget herhjemme. Jeg har derfor på mit dødsleje kun en eneste bøn til dig, og det er, at du vil tage dig af Henni, hvis han i begyndelsen af sin kunstnerbane skulle komme i trang, og særlig må du love mig, at han holder ved med sin kunst og ikke giver sig hen til de fuskerier, hvoraf så mange af vore såkaldte kunstnere lever. Hvis du vil love mig det, dør jeg rolig."

Jeg bøjede mig over ham og sagde:

"Derpå giver jeg dig mit ord," og ser du, Henni, dette ord agter jeg ikke at bryde.

I de mange år jeg har levet, har jeg haft en god praksis. Der var en tid, hvor jeg havde håbet på et lykkeligt liv ved en elsket hustrus side, men dette håb brast. Den unge pige, som var mit hjertes hele attrå, giftede sig med en anden, og så blev jeg denne gamle ensomme pebersvend, som du ser her. Jeg har ingen videre slægt, thi mine broderbørn er alle døde. Hvad jeg nu i de mange år har sparet sammen behøver jeg jo ikke, når jorden først har taget mig. Jeg har kun to at sørge for, og det er dig og din søde lille hustru, hvem jeg betragter som en datter. Jeg vil derfor betro dig, at du i mit testamente er sat som universalarving, og at du derfor kan betragte de to tusinde kroner, der volder dig så megen bekymring, som forskud på arv.

Nu beder jeg dig om ét, og det er, at du i morgen tager til byen og besørger to ærinder for mig. Det ene er at indløse Giovannis perlebånd, det andet at meddele din prokurator, at auktionen falder bort. Du kan jo sige, at du har fået en privat køber til det hele. De fordømte to tusinde kroner, som har voldet dig så megen besvær, slår vi altså en streg over.

Kald nu Lili herind; thi jeg har også noget at meddele hende."

Lili kom, og Møller sagde så med et polisk smil:

"Nå Lili, har du så fået en pige?"

"Ak nej," sukkede hun, "der har ikke været en eneste, skønt jeg har averteret i næsten alle blade og har rendt rundt på de fleste fæstekontorer. Efter alt det rabalder, som *Pigernes Værn* har gjort, tror jeg heller ikke vi får nogen til at tjene hos os. Jeg ved slet ikke, hvad jeg skal gøre, for jeg kan dog ikke blive ved at have madam Mortensens søsterdatter, og når hun om otte dage må rejse hjem igen, står jeg ganske hjælpeløs."

"Så skal jeg hjælpe dig, min pige," sagde Møller polisk. "Nu skal du bare se, hvor let jeg skal skaffe dig en pige. Lad mig blot komme ind til mit skrivebord, så skal du se, hvorledes jeg forstår at reklamere."

"Tror De virkelig, at De kan gøre det?" spurgte Lili glad.

"Så let som jeg vender min hånd, for jeg skal sige dig en ting, min pige, som du vist ikke har tænkt over. Du og din mand bliver naturligvis boykottede; men om mig er der ingen der ved noget. Dertil kommer, at der ikke er nogetsteds, hvor pigerne hellere vil tjene end hos sådan en gammel ensom snegl som jeg. De gamle herrer er meget efterstræbte; for det første er der jo i sådan et pebersvendehjem ikke ret meget at bestille, lønnen er i reglen god, og så er der endelig det lille håb tilbage, at man måske kunne bedåre denne gamle rad og blive frue i huset. Ser du, når dette sættes ordentlig i stil, så skal du bare se, hvor de bider." Møller gik ind til sit skrivebord og kom kort efter tilbage med et avertissement, der lød således:

> "En velstillet, ældre, ugift læge søger en flink pige eller husbestyrerinde, som kan påtage sig den daglige husgerning. Der holdes karl til byærinder, særlig vaskekone, og en yngre pige til trappevask og til at børste støvler, ligesom de to årlige rengøringer besørges af dertil ansatte koner. Man behager skriftlig eller mundtlig at henvende sig til doktor Møller, "Villa Nidula" i Kongens Valby."

"Men Gud!" udbrød Lili, "der er jo ikke et sandt ord i det hele, De vil dog vel ikke have, at Deres gamle trofaste Karen skal bort."

"Nej," sagde Møller, "hende holder jeg på som min øjesten, for når en pige først har været hos en i sytten år, så lader man hende ikke løbe."

"Hvad betyder da det hele arrangement?" spurgte Lili forundret.

"Ser du, min pige, der vil naturligvis komme en stor tilstrømning på disse lokkende linjer. Jeg går ansøgerne efter, og når jeg ikke synes om dem, siger jeg, at pladsen er besat. Finder jeg derimod en, jeg synes, du kan bruge, så siger jeg også, at pladsen er besat, men meddeler hende tillige, at jeg kender en rigtig rar, sød lille frue, hos hvem det er godt at tjene; på den måde reddes vi så ud af klemmen. Du skal blot se, hvor min list vil lykkes."

Der gik to dage, hvori der til Møllers forundring ikke meldte sig en eneste; men Lili forklarede, at det var så umådelig vanskeligt at få piger midt i april, og dermed gav Møller sig tilfreds indtil videre.

Da han den tredje dags morgen trådte ind i sit arbejdsværelse, lå der tre billetter på hans skrivebord, og ved at se den måde, hvorpå adresserne var skrevne, måtte de vistnok stamme fra piger med en svagt udviklet ortografi. Han åbnede den første og læste:

> "Det averterede kan fås, når man henvender sig i Brøndstræde hos værtshusholder Rasmussen, hvor jeg har tjent i et halvt år til megen liden tilfredshed for mig, da der er et farligt nattesjov, og jeg må sidde oppe for at lukke gæsterne ud, så at jeg tit ikke kan komme i seng før klokken to, og madammen kalder på mig allerede klokken syv. Jeg

er ferm til al mulig husgerning, vask og strygning, og håber derfor, at jeg må få pladsen hos doktoren, hvor jeg gerne vil tjene."

Ærbødigst
Sille Sørensen.

P.S. Da jeg er så bundet, træffes jeg bedst klokken syv om morgenen, når madammen har kaldt på mig.

"Puh," sagde Møller og lagde billetten til side; han greb den næste og læste:

"Jeg hedder Maren Madsen og tjener hos Per Søvren i Høje-Taastrup; men da jeg ikke kan holde ud at malke så tidlig om morgenen og gerne vil til København for at uddanne mig videre efter højskolen, søger jeg herved pladsen hos den ærede doktor. Da jeg tillige har været mejeripige og styret køkkenet hos en gårdmand, tror jeg nok, jeg kan påtage mig de dele, som hører til en ordentlig husholdning. Man behager at henvende sig i Høje-Taastrup, helst om morgenen klokken syv."

"Gud fri og bevares!" udbrød doktor Møller, "der har vi pinedød en ny Maren Madsen, nej hende skal vi dog ikke have noget af." Han åbnede den tredje billet og læste:

Jeg tjener for tiden på herregården Bjerrestrup som frøkenpige; men da jeg ønsker at uddanne mig i sang og musik og dette ikke kan ske hos så umusikalske mennesker som mit herskab, ønsker

jeg at komme til byen for at uddanne mig videre. Da jeg har en svagelig frue, som ikke kan gå, har jeg måttet påtage mig al husholdning, hvori jeg kan skaffe mig attester for, at jeg er meget dygtig. Jeg har tillige været på Bjerrestrup Højskole og er således, hvad jeg nok tror at jeg tør kalde mig, en dannet pige, som derfor ikke kan tage del i den grovere husholdning, men gerne vil være til nytte og behagelighed for herr doktoren. Man bedes venligst henvende sig til "Rosaura Sivertsen" efter oven angivne adresse.

Møller gned sig på panden og mumlede: "Frøkenpige, hvad Satan er en frøkenpige. Det har jeg s'gu aldrig hørt før i mit liv; men så vidt jeg kan forstå, så er det vist en af dem, som man gør bedst i ikke at reflektere på."

Han ringede, og gamle Karen kom ind. Hun havde ikke det sædvanlige godlidende smil, tværtimod så hun meget bekymret ud.

"Hvad er der dog i vejen, Karen?" spurgte Møller, "De ser jo så traurig ud."

"Ja, hvor kan det være anderledes," sukkede den gamle pige, "når doktoren har i sinde at sige mig op. Jeg har jo dog tjent tro og ærlig her i hele sytten år, og jeg havde dog håbet, at doktoren ville skaffe mig på den Soldenfeldtske, når jeg engang bliver nødt til at forlade min tjeneste."

"Vær De kun ganske rolig, Karen," sagde Møller, "der er ikke den mindste tale om at sige Dem op. Jeg leger kun fæstemand for den lille fru Falk, som ingen pige kan få. Skulle der komme

nogen, må De straks føre dem ind, for jeg skal i praksis efter frokost."

"Jøsses kors, herr doktor!" udbrød Karen glad. "Der sidder såmænd hele fem derude i forstuen. Vil doktoren have dem alle fem ind på en gang."

"Gud fri og bevares!" udbrød Møller, "lad dem komme en for en, og tag den først, som De synes ser bedst ud."

Karen forsvandt, døren gik op og ind trådte en ung fejende pige i moderne dragt og med en firkantet, skindbræmmet polsk hue på sit yppige hår. Hun nejede koket og spurgte med indsmigrende stemme: "Er det doktor Møller jeg har den ære at tale med?"

"Jo," sagde doktoren, "søger De plads hos mig?"

"Ja," vedblev den unge pige, "jeg ville jo gerne tjene i et ordentligt hus og helst hos en ældre herre."

"Hvor har De tjent før?" spurgte Møller og mønstrede hende skarpt.

"Gud, jeg har aldrig tjent før, for jeg skal sige Dem, jeg er forlovet med kommunelærer Larsen, og han har rådet mig til at søge kondition hos en pæn, ældre herre, for at jeg kunne blive ferm i husholdning, for vi skal giftes til efteråret."

"Så frygter jeg for, at De ikke ret vil kunne gøre fyldest, for det er som enepige De skal tjene."

"Gud, det kommer jeg såmænd nok ud af," sagde den unge dame og smilede koket. "Det hele er jo ikke så vanskeligt, det lærer man snart; men der er kun én ting, som jeg gerne ville bede doktoren om."

"Nå, og det er?"

"Jeg skal sige doktoren, jeg er født af pæne forældre og opdraget i et godt hjem og ønsker derfor at lade mig fæste som frøkenpige; for det giver altid noget mere anseelse i det hus, hvor man tjener."

Møller, som havde stået og betragtet hende meget skarpt, spurgte pludselig: "Ved hvilken skole er det Deres forlovede er lærer?"

"Det er såmænd ved Hindegades Friskole, hvor han læser med småpiger fra otte til tolv år."

"Nå sådan," sagde Møller med en særegen betoning, "så er det vist bedst jeg skriver noget op til Dem først."

Den unge dame så meget forbavset ud; men endnu mere forundret blev hun, da Møller kom tilbage med to lapper papir, som han præsenterede hende.

"Hvad skal jeg gøre med dem?" spurgte hun.

"Det skal jeg forklare Dem," sagde Møller. "Det første er en recept på ren eddikesyre, som De må fortynde med tre dele vand. Det andet må De være meget forsigtig med, for det er sublimatvand, som er meget giftigt; derfor må De sætte flasken på et sikkert sted."

Den unge pige så aldeles forvirret på Møller og spurgte:

"Hvad skal jeg da med recepterne?"

"Det skal jeg sige Dem," sagde Møller med urokkelig alvor. "De skal først om aftenen vaske Deres hår godt med eddikeopløsningen, og næste morgen kæmme Deres hår igennem med sublimaten."

"Men hvorfor skal jeg dog gøre det? Jeg fejler jo ikke noget."

"Jeg beder om forladelse," sagde Møller med sit ironiske smil. "De er i færd med at anlægge et større menageri i Deres smukke

hår, og det ønsker De vel ikke at formere?"

"Gud, jeg har da ikke "bisser"!" skreg den unge pige og tog sig til hovedet.

"Jo, det ved Gud De har," sagde Møller; "men det skal De ikke bryde Dem om. Den slags små skabninger hører vore kommuneskoler til; de er blevet en slags husdyr, som det er meget let at komme af med."

"Gud, så har jeg fået dem af Larsen!" skreg den unge pige på ny. "Jeg synes nok, han har kløt sig så meget i hovedet i den sidste tid."

"Ja, så kan De jo give ham et par flasker af det, jeg har skrevet op. Elskende bør jo dele alt med hinanden; men hvad tjenesten hos mig angår, så er det vist bedst, De venter indtil De og Deres forlovede er færdige med kuren."

Møller bukkede, og den unge pige med den polske hue forsvandt ud ad døren. Lidt efter så Møller hende fare ned ad landevejen på sin cykel.

Atter gik døren op, og ind trådte en ung, tætbygget, ganske køn pige, frisk af hudfarve, men med et dumt, selvbehageligt udtryk i sit ansigt.

Hun nejede for doktoren og spurgte med ægte københavnsk jargon:

"Mæ få lov! æ De måske den dovtor, som søger en pige?"

"Akkurat," svarede Møller, "hvor har De tjent før?"

"Hos madam Lovise Rasmussen i Magstræde."

"I Magstræde," gentog Møller og trak på det. "Hvad var det for en madam?"

"Åh, det var for resten sådan en rar madam, hun havde en lille handel med postkort og franske fotografier, og jeg måtte stå i

butikken for at besørge kunderne – det var såmænd meget godt at tjene der."

"Hvad hedder De?" spurgte Møller.

"Amanda Amorine Kruse. Jeg har såmænd de bedste anbefalinger fra flere fine steder."

"Jeg vil hellere se Deres skudsmålsbog," sagde Møller, "den har De vel taget med?"

"Næ, herr dovtor, det har jeg inte, for jeg har slet ikke nogen skudsmålsbog, det bruges ikke af vos nyere piger."

"Så kan jeg jo slet ikke få noget at vide om Dem," sagde Møller.

"Å Gud! det behøves såmænd heller inte, for De kan jo bare spørge hos madam Rasmussen, hvor jeg tjener, så vil De få den besked, at jeg er en rigtig fiks pige."

"Skal De da ikke melde Dem hos politiet, når De skifter?"

"Jo, det skal man jo nok, men politiet bryder sig ikke så meget derom, for nu er der jo så mange piger i København, at de næsten ikke kan holde rede på dem, og desuden vil jeg sige dovtoren, at det er slet ikke behageligt at ha' med politiet at gøre; for det skal jo ha' sin næse alle vegne, og kan man bare slippe fra det, så er man bedst tjent med det."

I det samme kom Karen ind med en forskrækket mine, og hviskede til Møller: "Gud, herr doktor, hvad skal vi gøre? Der står en betjent udenfor og forlanger at tale med den pige, som står der. Han har fulgt hende hele vejen fra København og siger, at han er fra Sædeligheden."

"Gå ud og sig til betjenten, at hun øjeblikkelig skal komme," svarede Møller og mumlede ved sig selv: "Tænkte jeg det ikke nok, hun har vist set for meget på de franske fotografier." Derpå

vendte han sig til Amanda og sagde: "Vi må afbryde vor samtale, der står sådan en pæn herre udenfor og ønsker øjeblikkelig at tale med Dem."

"Gud, er det en herre!" skreg Amanda med den gladeste stemme, "ja så må dovtoren have mig undskyldt."

Ud fo'r hun af døren og lige i armene på betjenten, som sagde: "Nu er det vist bedst, at De følger med uden at gøre vrøvl; for med de ballader, De har lavet i Magstræde, ønsker vi nok at snakke lidt nærmere med Dem."

Møller hørte et skingrende hvin og en stemme som sagde:

"Gør nu ingen vrøvl; for ellers bliver jeg nødt til at tage Dem med magt – vi skal til byen i en fart." Og gennem vinduet så Møller betjenten komme spadserende med pigen ved armen, fulgt af en flok valbydrenge, som hujede efter dem.

Møller satte sig ved sit skrivebord, tørrede sveden af sin pande og mumlede: "Her har vi følgerne af oktoberloven; før sad den slags Amandaer bag de grønne jalousier, nu får vi dem ind i husene uden skudsmålsbog. En koppepatient kører man øjeblikkelig på Blegdams-hospitalet; men disse skabninger, som daglig udbreder en af menneskehedens værste plager, lader man løbe frit omkring. Gud velsigne den moderne humanitet!"

Møller ringede, døren gik atter op, og ind trådte en ung pige med et næsvist ansigt og flotte manerer.

"Er det herren, jeg skal tjene?" spurgte hun uden at vente på Møllers tiltale, "så vil jeg først gerne vide, hvordan pigekammeret er? Er der tæppe på gulvet?"

"Nej," sagde Møller, "det er der virkelig ikke."

"Ja, jeg vil også gerne have en lænestol og en sofa, for man bliver jo altid noget træt, når man har gået og sjovet den hele dag. Der er vel en ordentlig kakkelovn?"

"Gud bevares," sagde Møller, "naturligvis."

"Ligger det ved siden af køkkenet?"

"Nej, sådan som huset er bygget, er pigekammeret på kvisten."

"Nå sådan!" udbrød den unge pige. "Ja så siger jeg tak for mad, De skal ingen ulejlighed gøre Dem, for jeg hører til de nyere piger, og de lader sig såmænd ikke lægge på kvisten." Og uden at hilse var hun ude af døren.

Møller ringede, døren gik op og ind trådte en ung sirlig pige, som på Møllers forespørgsel svarede, at hun hed Rosalie Mandix og var datter af en højskolelærer. Hun så sig omkring i værelset med et inkviserende blik og spurgte uden videre indledning: "Ja, her er vel elektrisk lys?"

"Nej," sagde Møller, "det er her ikke, vi må hjælpe os med gas."

"Nå ja, det kan jo også til nød gå, for jeg skal sige doktoren, at jeg er frøkenpige og kan derfor ikke rode med det petroleumsstads, som får ens fingre til at lugte hele dagen.

Der er vel centralvarme?"

"Nej," sagde Møller, "vi har kun de gammeldags kakkelovne."

"Gammeldags kakkelovne!" udbrød hun, "dem kan jeg virkelig ikke have noget at gøre med. Man bliver jo sort om fingrene, hver gang man skal lægge i dem, og så skal man gå og have al det kulsjov enten fra kælderen eller fra kvisten."

"Ja, jeg kan virkelig ikke lade lægge centralvarme ind for Deres skyld," sagde Møller; "men hvad mener De egentlig med dette frøkenpige?"

"Jo, det er sådan noget som, at man hører herskaberne mere til, for jeg får da vel lov til at sidde sammen med herskabet?"

"Nej," sagde Møller. "Ved bordet kan vi virkelig ikke have Dem. Så skal De jo være ude i køkkenet, og det er vel ved bordet, De mener?"

"Nej, jeg mener kun det andet sted."

"Hvad mener De da med det andet sted?" spurgte Møller.

"Jeg mener det med W.C. Jeg kan vel nok få lov at sidde på samme hul som herskabet?"

Møller rejste sig leende og sagde: "Ja, De må undskylde mig, men ser De, jeg hører nu til de gammeldags folk og kender ikke noget til alle disse nye indretninger: centralvarme, bankealtan, elektrisk lys, W.C. Jeg tror derfor, vi begge to står os bedst ved at sige farvel til hinanden."

Atter gik døren op, og igen kom der en ung, meget flot pige, fejende ind i stuen.

"Tør jeg spørge, om det er doktor Møller, som jeg taler med?" spurgte hun. "Her ser jo ganske pænt ud."

Møller gjorde en grimasse og sagde: "Tør jeg spørge om Deres navn?"

"Jeg hedder Aurora Kajesen – til tjeneste."

"Hvor har De tjent før?" spurgte Møller.

"Å, jeg har såmænd tjent så mange steder, at jeg næppe kan huske det. Sidst tjente jeg hos gehejmeråd Larsen på Jagtvejen. Der var jeg i hele tre måneder; men nu vil jeg gerne ud til Valby, for her har jo sangforeningen lokale om sommeren."

"Hvilken sangforening?" spurgte Møller forundret.

"Gud, kender De ikke den? Det er sangforeningen *Morgenrøden*, hvor jeg synger første sopran. Jeg ville derfor

gerne spørge, om her er klaver i huset."

"Der står et derhenne," sagde Møller tørt; "men hvorfor spørger De om det?"

"Jo, jeg skal sige Dem," vedblev Aurora, idet hun indtog en teatralsk stilling. "Jeg er primadonna i *Morgenrøden* og optræder hver lørdag aften, så den må jeg have udgangstur til, foruden om søndagen."

"Men klaveret?" spurgte Møller.

"Jo, det må jeg nødvendigvis have når jeg øver mig på mine "senerader", og doktoren har vel ikke noget imod, at jeg hver dag synger en time før De står op, for jeg akkompagnerer mig selv."

"Det glæder mig, at De er så overordentlig musikalsk," sagde Møller med sit mest ironiske smil, "thi det er jeg også. Jeg har tilbragt min ungdom ude på landet og var en meget ivrig jæger, og som følge deraf øvede jeg mig hver dag to timer i at blæse på valdhorn. Da jeg naturligvis ikke kan ligge i sengen og blæse om aftenen, må jeg have en til at blæse mig i søvn, og jeg vil derfor gerne spørge Dem, om De blæser valdhorn?"

"Blæser valdhorn!" råbte den unge pige og så aldeles rædselsslagen ud. "Nej det ved Gud jeg ikke gør, man får jo en forskrækkelig skæv mund deraf."

"Ja, så gør det mig meget ondt at jeg ikke kan fæste Dem," sagde Møller. "Et stykke på valdhorn må jeg have hver aften, før jeg sover."

Den unge pige fo'r ud af værelset; men i døren hørte han hende sige til Karen: "Den gamle snegl derinde er jo gal. Han ville have jeg skulle blæse ham i søvn på valdhorn. Det kan De selv gøre, for De er jo grim nok dertil."

Møller så på sit ur og mumlede: "Det er ikke så let at være fæstemand her i København, som jeg havde troet. Gud ved om der er flere?"

Han ringede, og ind trådte en ung, høj, sørgeklædt dame.

Hun hilste på Møller blot ved at bøje hovedet og blev stående tavs midt på gulvet. Den gamle doktor så forbavset på hende. Hendes ansigt var fint, skarpt markeret men blegt, og ud af hendes mørke øjne lyste et tungsind, som havde hun lidt en stor sorg; men der var en finhed og en noblesse i hele hendes holdning, som foranledigede Møller til at sige:

"Tør jeg spørge, om fruen vil anbefale mig en pige?"

"Jeg er ikke frue," svarede hun tonløst.

"Ja så, frøken," svarede Møller smilende, "jeg kender Dem jo ikke."

"Jeg er heller ikke frøken," sagde hun på samme sørgmodige måde, "jeg er en fraskilt hustru."

Det gav et sæt i Møller.

Han fik uvilkårligt følelsen af, at her var en, som vistnok ville giftes på ny; men da han så, at hun blev stående i samme bøjede, sørgmodige stilling, sagde han: "Det er dog vel ikke Deres mening, at De vil tjene hos mig?"

"Jo," svarede hun, "det er min faste beslutning, og hvis De vil høre, hvorfor jeg søger denne stilling, vil De forstå, at jeg har al grund dertil."

"Fortæl," sagde Møller deltagende.

"Ser De," vedblev hun, "jeg hedder Olga Haller, og min fader havde i sin tid et stort gods ovre på Fyn. Der tilbragte jeg min barndom og det var lykkelige år; men da jeg første gang som ung pige rejste til København, kom ulykken. I diligencen sad en

meget smuk ung mand, som fortalte mig, at han var fuldmægtig og kasserer hos et stort handelshus i København, og da jeg kom til byen hos min tante, traf jeg ham på ny i flere af de københavnske selskaber. Jeg var dengang ganske ung og som følge deraf meget uerfaren, så at han, som var en verdensmand af første rang, havde meget let ved at vinde min kærlighed. Vi blev gift og kort efter døde min fader. Jeg var nu eneste arving til godset på Fyn.

Så flyttede vi derover; men fra det øjeblik af, at han havde fået min arvelod under behandling, forandrede han pludselig sin opførsel. Jeg var ikke længere hans lille, unge hustru; thi de fynske piger havde mere tiltrækning for ham end jeg. Han gav store selskaber, indlod sig i forbindelse med andre damer, og da to år var gåede måtte vi sælge godset på grund af gæld. Så tog vi til København, hvor han på ny fik plads hos det tidligere handelshus, og hvor han havde en sådan gage, at vi sorgfrit kunne leve deraf.

En forårs eftermiddag da jeg sad og ventede ham fra kontoret, kom han ikke hjem, og næste morgen kom der bud fra handelshuset, at han var blevet borte fra kontoret og at der i kassen manglede en betydelig sum. Politiet blev sat i bevægelse, og ved senere undersøgelse viste det sig, at han straks fra begyndelsen af sin ansættelse havde forgrebet sig på kassen, og at han nu var rejst til Sydamerika, medtagende en betydelig sum penge fra sin principal.

Fra det øjeblik var mit liv ødelagt. Han havde ikke efterladt mig mere, end at jeg med den allerstørste sparsommelighed kunne bane mig vej gennem livet. Jeg blev nødt til at leje mig en lille lejlighed, og kunne på grund af mine økonomiske forhold

kun holde én pige – jeg, som var vant til fra tidligere tider at have en på hver finger. Nu kom en række ærgrelser og krænkelser, hvorom De næppe kan gøre Dem noget begreb. I min forladte stilling, under mine små økonomiske forhold blev jeg tyranniseret af disse piger, der skiftede hos mig næsten hver måned – jeg skal ikke indlade mig på enkeltheder, men blot sige Dem, at hele min stilling blev mig så utålelig, at jeg hellere selv ville tjene mit brød som simpel tjenestepige end finde mig i disse daglige fornærmelser fra de andre. Helst ville jeg tjene hos en ældre, enlig herre og jeg beder Dem ret indstændig, doktor Møller, om at tage mig i Deres brød."

Hun sænkede hovedet og så på den gamle læge med tårefyldte øjne.

Møller følte sig grebet af hendes skønhed og noble væsen; men han følte sig tillige i allerhøjeste grad forvirret; thi nu måtte det jo åbenbares, at han havde ført hende bag lyset.

"Undskyld mig, frue," sagde han, "men hvis jeg må sætte Dem ind i de sidste måneders forhistorie, så håber jeg at De vil tilgive mig, at jeg har benyttet mig af en list for at få et dygtigt tjenestetyende. Jeg har et sådant i min gamle Karen, og De kan således ikke tjene her. Grunden til mit avertissement var den, at jeg ønskede at skaffe et ungt, elskværdigt ægtepar en flink tjenestepige, da de på grund af forskellige forhold er blevet boykottet i et blad, som hedder *Pigernes Værn*. Jeg tror ikke De vil fortryde at komme i huset dér. Manden er en dygtig kunstner, som lige er vendt tilbage fra Italien, og hans hustru en af de sødeste skabninger, man kan tænke sig. Det eneste, der turde være i vejen er, at de sidder meget småt i det og at De derfor heller ikke må vente Dem nogen betydelig løn."

"Det bryder jeg mig heller ikke om," sagde den unge frue – "jeg ønsker kun at trække mig tilbage i skjulthed og at virke til gavn for mine omgivelser; endnu har jeg så meget tilbage, at jeg med det og en mindre løn kan bestride mine fornødenheder."

"Ja, så vil jeg give Dem mit kort," sagde Møller, "de unge folk bor tæt ved siden af på fjerde sal i "Villa Valby". Jeg kan desværre ikke følge Dem derop, da praksis kræver min nærværelse andetsteds. Jeg vil blot sige Dem en ting, fru Haller, at den unge kone, hos hvem De kommer til at tjene, er meget ung og meget barnlig, men den kærligste lille sjæl, man kan tænke sig. Jeg håber derfor, at De og hun hurtigt vil finde hinanden, og De kan være overbevist om, at De ikke let vil komme til at tjene hos et bedre herskab end hos min kære Lili."

Han skrev et par ord på sit visitkort, rakte hende det, og med glædestrålende ansigt forlod den unge dame værelset.

"Herre Gud!" sagde Møller, "jeg troede kun, der var frøkenpiger, men nu ser jeg, der også er fruer af samme slags. Stakkels forladte kvinde!"

Et øjeblik efter kom Karen ind med forklædet for begge sine øjne: "Herre gud, herr doktor, så jager De mig alligevel bort! Den unge dame sagde, at De havde fæstet hende, og hvad skal jeg stakkels sjæl så gøre? Det havde jeg rigtignok ikke tænkt om doktoren."

"Ja vist har jeg fæstet hende," sagde Møller, "men ikke til mig selv. Hun vil tjene hos fru Falk, og jeg håber, at hun vil blive fornøjet med hende."

"Jøsses kors, skal hun tjene hos fru Falk!" udbrød Karen med det mest strålende ansigt. "Ja dér får hun rigtignok en rar frue;

men det kan den stakkel også trænge til, for jeg har da aldrig set et menneske se så bedrøvet ud."

"Ja, det var jo da glædeligt, at jeg endelig fandt en," sagde doktoren. "De fire første var jo det rene rak."

"Ja, men det er også doktorens egen skyld," sagde Karen. "For doktoren må da endelig ikke tro, at alle tjenestepiger er som de tøjter der sad derude. Grunden til at det er gået doktoren så galt er den, at man slet ikke kan få ordentlige piger i marts, for de ordentlige piger skifter kun ved majdagstide, og det ros som render fra tjenesten i marts eller april, er der såmænd ikke noget ved. Det kunne jeg godt have sagt doktoren lige straks, for jeg er en gammel tjenestepige og har kendt mange piger i mit liv. Jeg kan kun sige doktoren, at der er såmænd mange rigtig pæne piger her i København, når man blot kan få fat på dem; men vil man tage dem i utide, så går det galt."

"Ja," sagde Møller, "så går det galt, gamle Karen. Det har jeg rigtignok fået at mærke; men nu hører jeg op at være fæstemand. Jeg skal pinedød aldrig mere i mit liv prøve derpå."

9. En bedre middag og dens følger

Hele den lange vinter havde hverken Lili eller doktor Møller modtaget nogen invitation fra generalinden, og man kan derfor tænke sig deres forbavselse, da Pierre mødte op en formiddag i lyseblåt, præsenterende en guldkantet billet, stilet til Lili og af følgende indhold:

"Min kære Lili!
Det har virkelig gjort mig ondt, at vi hele den lange vinter er kommet så lidt sammen; men det er jo ikke altid let at finde et selskab, der passer for hinanden. Nu da jeg derimod har fået det hele ordnet, ville jeg spørge om ikke du, din mand og doktor Møller ville gøre mig den fornøjelse at spise til middag hos mig på torsdag klokken seks en halv?

Du må undskylde, at denne invitation kommer så sent; men på grund af misforståede dispositioner har det ikke været muligt at sende den af sted før i dag. Du og dine vil derfor ikke være mindre velkomne på "Villa Lydia", hvor der ganske vist bliver et større selskab end jeg ellers plejer at have.

I håb om at se eder, forbliver jeg din hengivne tante

Lydia von Rabenstein.

P.S. Hvis du skulle mangle noget til dit toilette, skal jeg gerne skaffe det til veje; thi mine døtre har jo

overflod af garderobe. I hvert fald beder jeg dig om at tage dit smukke perlebånd på, som vist vil vække almindelig beundring. Pierre kan modtage dit svar, så behøver du ikke at skrive."

Hvad skal jeg svare til det?" spurgte Lili ganske forvirret. "Jeg vil så nødig i sådant fint selskab, der bliver jo næppe tid til at jeg kan anskaffe det nødvendige.

"Aldrig tager jeg derhen!" råbte Henni forbitret. "Tror hun, at min hustru skal møde i hendes døtres kjoler, hun må jo være gal."

"Take it coolly," sagde Møller med sit mest ironiske ansigt. "Det hele kan blive forbandet morsomt, når man blot tager et ironisk sigte på umenneskeligheden."

"Nej!" råbte Henni, "jeg lader mig ikke invitere til stor middag to dage i forvejen."

"Lad nu alle de formelle hensyn fare," sagde doktor Møller, "det hele er jo en bagatel. Den kære generalinde har naturligvis i sidste øjeblik fået afbud fra nogle af sine rangspersoner, og det ville jo bringe stor forvirring i taffel-takkelagen. Nu fylder hun hullerne ud med os. Vi tager derhen og morer os over alle de grinagtige personer, som den kære generalinde forstår at samle."

"Men perlebåndet," sagde Lili, "hvorfor skal jeg tage det på?"

"Ja, da liegt der Hund begraben," sagde Møller, "og derfor skal du pænt lade det blive hjemme. Jeg er en gammel ræv og lugtede straks lunten. Din tante vil på ny have dig under behandling; thi der er jo ikke nogen tvivl om, at det ikke er dig, hun har forelsket sig i, men derimod i Giovannis gave. Tag du dine amagerperler på i stedet for, og hvis så din tante skulle fare

i dig, så hug fra dig med næb og kløer, for jeg er overbevist om, at der vil blive stillet en eller anden fælde op på ny for at fralokke dig et smykke, som generalinden har forelsket sig i, men ikke vil betale."

"Gud, tror De?" sagde Lili forskrækket; "men så må jeg også tage amagerspændet på, for det hører jo sammen."

"Så bliver du en rigtig nydelig amagerpige," sagde Møller, "og det vil gøre en knusende effekt på selskabet; thi den slags smykker har de vist ikke mage til. Nu går jeg ud og siger til Pierre, at vi skal møde på torsdag."

"Gid Fanden havde både din tante, hendes middagsselskaber og alle hendes lumskerier!" råbte Henni rasende. "Jeg dyr mig ikke, hvis jeg kommer derhen, jeg må en gang sige hende og det kleresi, der kommer dér, min sande mening."

"Nej, min sandten må du ej," sagde Møller, der i det samme kom tilbage. "Du stikker pænt i en sort kjole, tager hvidt halstørklæde på og skaber dig ligesom alle de andre abekatte. Hvis du ikke gør det, bliver du smidt på porten af det gode selskab; det kan du virkelig ikke være tjent med. Jeg skal nok sørge for en vogn."

"Å, vi kan jo gå derhen," sagde Henni, "det er jo ikke mere end et par skridt."

"Atter mangel på verdenserfaring," smilede Møller, "hvad tror du Pierre og selskabet ville sige, hvis de så os komme trissende hen ad Valby Landevej med galocher på.

Nej min ven, en fin landauer skal jeg skaffe hos vognmand Hansen; jeg skal få ham til at give kusken livré, så skal du blot se, hvor Pierre danser."

Torsdag aften holdt der uden for doktor Møllers villa en elegant landauer med blankt striglede heste og kusk i livré. Gamle Karen hjalp sit kære herskab ind. Af sted rullede landaueren, og få minutter efter holdt den uden for "Villa Lydia"s forgyldte jernport, hvor kusken slog et vældigt knald, som fik portneren til at styrte ud af sit hul og åbne begge de store fløjporte. Så rullede vognen op foran stentrappen, Pierre kom springende; men da han hjalp doktor Møller ud, blev hans bevægelser betydelig langsommere, og Henni fik lov til selv at finde vej op ad trappen.

I den store forhal duftede der trods det tidlige forår af liljer, roser og sjældne drivhusplanter. Der var en duft og en varme i denne forhal, som gjorde et højst hyggeligt indtryk; men endnu mere grebet blev Lili, da hun trådte ind i salonen, hvor størsteparten af middagsselskabet allerede var forsamlet. Damernes toiletter strålede af juveler; herrerne lyste med kors og stjerner, og generalinden, som var iført en vinfarvet, japansk silkekjole, bar et stort diamantsmykke, som overstrålede alle de andres.

Der var en vellugt af den fineste parfume udbredt i hele rummet; store blomsteropsatser prangede hist og her, lyset faldt dæmpet fra en mægtig lysekrone ud over denne elegance og luksus; men Lili trak sig stille hen i en krog ved den store porcelæns-kakkelovn og så sukkende ned ad sit tarvelige toilette. Hun syntes, at hun lignede en bondepige – blot hun aldrig havde taget det svære sølvperlebånd på.

Generalindens to døtre gik omkring med guldkantede sedler, indeholdende navnene på de par, som skulle tage hinanden til bords. Henni bandede den franske guvernante, hvis navn

fandtes på hans kort; men Møller gned sig i hænderne, puffede Henni i siden og sagde:

"Der er s'gu ingen dame på mit kort, så får jeg da madro."

Et øjeblik efter smældede Pierre fløjdørene til spisesalen op, parrene fandt hinanden, ordnede sig efter rang, og indtog under ledelse af to sortklædte tjenere med blå båndrosetter på skuldrene deres respektive pladser. Møller opdagede, at han skulle sidde ved siden af kammerjunker v. Spies, som havde tilbragt tiden med at sige de forskellige damer de mest udsøgte komplimenter.

Ved Møllers anden side havde Henni og den franske guvernante plads, medens Lili var anbragt længst nede for bordenden med en ung fløs, der overdængede hende med de fadeste smigrerier.

Så tog man fat på måltidet. I begyndelsen var samtalen hviskende; thi det var øjensynligt, at de delikate østers, som serveredes i hvide muslingeskaller, interesserede gæsterne mere, end hvad man ellers kunne meddele hinanden; men allerede ved suppen begyndte samtalens strøm at løbe, og da man nåede henimod fasanerne, var der en sådan ordbrusen igennem salen, at de enkelte par knapt kunne høre hinanden.

V. Spies havde straks ved måltidets begyndelse sat sig magelig til rette i stolen, foldet sin serviet ud, bukket den ned under halstørklædet, og nu gik det løs på retterne med en hurtighed, som forbavsede Møller, til hvem han ikke mælede et ord.

"Gudbevares," mumlede doktor Møller, "hvis han ikke får en blindtarmsbetændelse, så må pokker vide, hvor han skulle få

den fra? Han tager jo to portioner af hver ret. Aldrig i mit liv har jeg set sådan en ædedolk."

Pludselig var det som om kammerjunkeren blev grebet af et let delirium. Han tog sig gentagne gange til panden, stirrede drømmende op i loftet, blev rød i kinderne og sank så atter tilbage i stolen, rømmede sig og sprang pludselig, som drevet af en fjederkraft i vejret, idet han strakte hånden ud over bordet og udbrød:

"Mine damer og herrer!

Jeg ved jo, at flere
gerne vil høre mig improvisere,
hvortil jeg har fået af museme sendt
et ganske ringe beskedent talent.
Derfor tillader jeg mig på vers,
halvt i alvor og halvt i skerts,
at drive med museme lidt kommers.

Jeg vælger til emne: "Hvad er en diner?"
at sige i sin oprindelse;
thi vistnok få gør sig ret en idé
om al den møje en sådan volder
for den, som gæstfri dinéren holder.
Først skal der skrives invitationer
til kammerherrer, ja til baroner
og alle de øvrige rangspersoner,
som findes samlet om bordet her.
Personerne selv volder ej besvær,
men huske hvers titel, det volder møje,
og dog må på disse man passe nøje;
thi gæsten man nødig støde vil,
og derfor hører der hovedbrud til.

Er så det hele sendt ud i byen,
så skal man til at skrive menuen,
og det er en yderst vigtig sag,
at den bliver formet med fineste smag.
Især er der noget, som tanken trætter,
og det er disse små mellemretter,
hvorpå jeg sætter så megen pris,
så sandt jeg hedder Herman von Spies.
Men hvor i verden vil man finde
en med slig smag begavet værtinde,
som Lydia von Rabenstein, generalinde?

Se derfor håber jeg De vil finde
det ret naturligt, at jeg til minde
om denne sjældne, begavede kvinde,
jeg mener von Lydia, generalinde,
udbringer en hjertelig velment skål,
som vi bør tømme i bredfuldt mål,
til ære for vor gæstfri værtinde
den sjældne, begavede, noble kvinde
Lydia von Rabenstein, generalinde."

Kammerjunkeren sank ned i sin stol, som var han grebet af en overvældende stor anstrengelse, trak i sit silketørklæde og tørrede sveden af panden; men da Pierre i det samme bød ham fasanen, huggede han et mægtigt stykke til sig, og ædemaskinen gik nu på ny løs med en kraft, som var den ikke blevet svækket ved den store anstrengelse, han havde været udsat for. Herr baron v. Zittow, som havde ført generalinden til bords, rejste sig med langsom værdighed, slog ud med hånden og sagde:

"Mine damer og herrer!

Egentlig burde jeg jo udfordre kammerjunker v. Spies på pistoler, fordi han uden min tilladelse, ja uden at meddele mig det mindste derom, har udbragt min dames skål og derved berøvet mig den ære og den fornøjelse, hvortil jeg unægtelig havde ret; men den måde hvorpå herr kammerjunkeren tolkede de følelser, som jeg er overbevist om bevæger sig i brystet på hver af de her tilstedeværende, bevirker, at jeg ikke alene

skænker ham min tilgivelse, men også må udtale min beundring for den fine og åndfulde måde, hvorpå han har vidst at udbringe en skål for vor hæderkronede værtinde.

Det er en stor gave der er skænket kammerjunker v. Spies af museme, som han selv udtrykte sig; en gave, som kun falder i få dødeliges lod og som ikke alene han, men også alle vi andre må være Forsynet taknemmelige for. Hvis det v. Zittowske legat var bestemt for digtere i stedet for malere, ville jeg ubetinget tilkende ham prisen, for at han kunne drage til Rom og lade sig krone på Kapitolium; men desværre må jeg indskrænke mig til med disse få tarvelige ord at udbringe hans skål, og takke ham for den nydelse, han i dag har beredt os alle."

Gæsterne rejste sig og klinkede, men Møller satte et så malabarisk, ironisk ansigt op, at kammerjunkeren fik et hosteanfald. Dette varede dog kun kort, og med glædestrålende ansigt forlod v. Spies sin plads og klinkede rundt med hele selskabet.

Da isen, desserten, frugterne og alle de øvrige delikate småting var fortærede, erklærede generalinden beskedent, at hun ikke havde mere at byde sine gæster. Pierre smækkede fløjdørene op, de to sorte med de blå rosetter stillede sig ved dørstolperne, stolene skubbedes tilbage med et brag som et fjernt tordenvejr, og par for par vandrede man nu ivrigt konverserende ind i den store salon.

Her fandt en deling sted, herrerne forsvandt gennem en sidedør ind i det elegante rygeværelse for at tage fat på havaneserne og de fine likører. Damerne så sukkende efter dem og rangerede sig så atter efter rang i de store, magelige lænestole, medens v. Spies sank ned på en chaiselong ved et lille bord, som var dækket med bøger.

"Det er egentlig en fejl ved vore middagsselskaber," begyndte han med indsmigrende stemme, "at herrerne så hensynsløst trækker sig tilbage for at dyrke Havannas urter, i stedet for at blive i selskab med de blomster, som dufter mere af ånd end den konversation, der føres ved rygebordet.

Jeg selv ryger ikke og tillader mig derfor at blive hos de elskværdige damer for at fordrive dem tiden med et eller andet, hvis De måtte ønske det."

"Å Gud, herr kammerjunker," lød en stemme, "jeg har hørt at De ikke alene er improvisator, men også skal være en ganske fortræffelig højlæser. Jeg tror det ville glæde os uendeligt, hvis De ville læse lidt for os, indtil herrerne kommer tilbage."

"Med stor fornøjelse!" udbrød kammerjunkeren. "Tør jeg spørge, hvad det skal være?"

"Ja det ved jeg ikke," svarede den dame, der havde opfordret ham; "men ved siden af Dem ligger jo en del af vore nyeste digterværker. De behøver jo blot at tage et eller andet, men helst et, som er i et smukt bind."

V. Spies rodede om mellem bøgerne, indtil han fandt en lille, meget elegant indbundet bog, som bar titlen: *Stormsvalen*. "Se her," udbrød han, "er nogle af vore mest bekendte lyriske digte, og det vil vist passe bedst at vælge disse, da stykkerne så ikke

bliver alt for store. Her står et, som ser meget interessant ud, det hedder: *I brændingen*."

"Gud, lad os høre det," sagde den unge dame ved siden af ham, "jeg holder så meget af disse digte fra havet."

V. Spies rettede sig i sædet, strøg håret fra panden, rømmede sig og læste med patos:

"Ane Katrine var skudens navn,
hun var læk både for og agter …"

"Hvad behager?" spurgte den unge dame.

V. Spies fik et voldsomt hosteanfald, lagde bogen fra sig og sagde: "Jeg tror ikke at *I brændingen* vil passe for denne forsamling. Vore nyere digtere skriver så realistisk, og jeg tror derfor, at vi vil lade *Ane Katrine* ligge. Her er en anden, som hedder: *Fra Venedig*, det er kun en lille fortælling."

"Å, lad os høre den," sagde den unge dame, "jeg har altid sværmet sådan for Venedig med disse kanaler, gondoler, måneskin, gamle paladser og klokketårne, der styrter sammen."

V. Spies tog den elegant indbundne bog, rømmede sig på ny og begyndte:

"Forført i sit fjortende år af markis Vincent
Claparede de Kabalinos ægtede sennora Inez
Pepita Roderigo den ældre grev Miguel Alfons de
Castello, hvem hun forlod for at tage til Venedig
med tenoristen Don Subiasco Alavarez – – –"

Atter fik kammerjunkeren et stærkt hosteanfald, lagde bogen fra sig og sagde: "Ja mine damer, jeg tror at det vil være bedst at lade sennora Inez Pepita Roderigo blive i Venedig. Det er vist

ikke værd at høre, hvilke duetter hun har opført med tenoristen. I øvrigt er det mærkværdigt, at de unge kvindelige forfattere så hyppigt bevæger sig på temmelig slibrige baner, så meget mere mærkværdigt, som man jo burde tænke, at deres kvindelige blufærdighed måtte forhindre dem i at nævne forhold, som vi mænd kun hvisker om. Jeg tror derfor, vi bør lægge den nye litteratur til side og holde os til vor gamle sædvane, en jævn, borgerlig whist. Det er et spil, som ikke vækker lidenskaberne, men tværtimod beroliger sindene, og som navnlig efter en dinér er yderst velgørende, fordi man ikke behøver at anstrenge sine evner. Hvis generalinden derfor samtykker, skal jeg tillade mig at omdele kortene; spillebordene står jo allerede parat."

Imedens v. Spies med stor iver omdelte kortene, hvor han tillige fik lejlighed til at sige de ældre damer forskellige behageligheder, trådte generalinden tæt hen til Lili, der atter havde søgt sin krog ved kakkelovnen, og hviskede: "Kom ind i mit kabinet, jeg har noget at tale med dig om."

Det gav et sæt i Lili; thi generalinden så alt andet end elskværdig ud. Hendes hvasse grå øjne stirrede på hende med et inkvisitorisk blik, og i den tone hun havde talt var der noget befalende, som vakte en hemmelig angst hos den unge kone, der ikke vidste om hun var købt eller solgt, men uvilkårligt fulgte efter. Generalinden lukkede døren til kabinettet, trak portiéren for og spurgte så med en pludselig vending: "Hvordan er det, du har uglet dig ud?"

"Uglet mig ud," gentog Lili, "jeg ved ikke hvad du mener?"

"Det er da let at forstå," sagde generalinden barskt. "Jeg skrev til dig, at du kunne få hvad du trængte til hos mine døtre, og så møder du op i en sort, ulden kjole, hedebokrave og så med

nogle bondeperler, i stedet for at tage dem på, som jeg skrev til dig om. Hvad skal det betyde, må jeg spørge, hvad skal det betyde?"

Skønt Lili var den godmodigste natur af verden, følte hun sig rasende irriteret over den måde, hvorpå generalinden tiltalte hende, og med et lille ironisk smil svarede hun:

"Kære tante, da vi sidst talte sammen, belærte du mig om, at jeg ikke kunne gå med de smukke perler i stort selskab, fordi man ville antage dem for uægte. Jeg mærkede tydeligt, da jeg sidste gang bar dem, at man var af denne mening; derfor har jeg valgt disse sølvperler, de passer vist bedst til min ringe stand."

"Men hvor er perlebåndet?" gentog generalinden ivrigt, "har du det endnu?"

"Nej, tante, da jeg kom til dig for at bede dig om at hjælpe Henni, sagde du, at jeg jo ikke trængte til at låne noget hos dig, så længe jeg ejede et smykke til en så betydelig værdi. Da jeg ikke ville sælge det, rådede du mig at låne på det, og det råd har jeg fulgt."

"Har du lånt på det?" udbrød generalinden højst irriteret. "Hvor meget fik du?"

"Tre tusinde kroner," sagde Lili.

"Hvad behager, tre tusinde kroner!" udbrød generalinden og blev gul i ansigtet; "men hvor i al verden vil du kunne betale så mange penge tilbage?"

"Det kan jeg heller ikke," sagde Lili sagtmodigt; "men da doktor Møller fik at vide, at jeg havde lånt på et smykke, som var mig så overordentlig kært, løste han det ind."

"Nu har jeg aldrig hørt så galt!" råbte generalinden, "hvor i al verden kan doktor Møller, som er fattiglæge her i Valby, smide tre tusinde kroner ud ad vinduet. Han må jo være gået fra forstanden."

"Nej," sagde Lili, "han hører til de mennesker, som finder en glæde i at hjælpe andre, og som ikke tager det så nøje, om han derved skulle få det noget ringere selv."

"Jeg skal dog forhøre mig om hans formuesomstændigheder," sagde generalinden skarpt. "Du kan jo ikke være bekendt at tage imod den gave af doktor Møller. Jeg vil give dig tre tusinde kroner for perlebåndet, så kan du betale doktor Møller dem tilbage. Det er mest fair, man skal ikke tage penge af fattige folk."

"Møller er ikke fattig," sagde Lili, "han er kun god; men perlebåndet beholder jeg, det kommer aldrig ud af mit eje."

Generalinden sendte Lili et rasende blik, slog portieren tilbage og sagde: "Så håber jeg at du forstår, at vi to for fremtiden ikke har noget med hinanden at gøre. Du nægter din tante at opfylde et højst beskedent ønske, så må du finde dig i, at hun til gengæld nægter dig, hvad du måtte komme til at trænge til, det samme kan du sige til din mand."

Da Lili atter trådte ind i salen, var herrerne vendt tilbage fra deres likører, og man spredtes i grupper, såfremt man ikke fandt plads ved whistbordene. Da klokken slog ti på taffeluret, slog Pierre døren op og meldte: "Doktor Møllers vogn."

Lili drog et lettende suk, Møller smilede ironisk, idet han sagde "Farvel" til kammerjunker v. Spies, og snart efter sad de tre i den hyggelige landauer, der efter få minutters forløb førte dem tilbage til Møllers villa.

Da de trådte ind i havestuen, vendte Møller sig mod Henni og sagde:

"Ser du min ven, sådan ser de fine selskaber ud. Fin mad, fin konversation og fine klæder, men ikke spor af ånd; jeg må atter tænke på Goethes ord:

> Feine Gesellschaft, was ist's?
> Man nennt es die feine,
> wenn es zum kleinsten Gedicht
> keine Gelegenheit giebt.

Men her er jeg da i det heldige tilfælde at have fået fat i et straks, og, kære Henni, må jeg til amindelse om generalindens dinér overrække dig dette mesterværk, som du jo kan tage med til Rom når du engang kommer der, så bliver du måske kronet på Capitol."

Henni tog papiret, foldede det ud og udbrød forbavset:

"Det er jo kammerjunkerens improvisation, hvor har De fået det fra?"

"Det lå såmænd i min frakkelomme," sagde Møller tørt. "Han har naturligvis haft det med, og ved en fejltagelse puttet det i min lomme."

Den næste dag modtog Møller fra generalindens gartner en vældig kurv med middagens aflagte blomster, og sendte den efter sædvane til den blomsterhandler på Vesterbro, med hvem han havde sluttet aftale om salg af blomsterne til fordel for de fattige ved sygehuset.

Da Henni et par dage efter forlod sit atelier for efter sædvane at hilse på den gamle doktor, fandt han denne siddende i sin lænestol med et udtryk, som Henni slet ikke kendte. Møller plejede i reglen at se så gammeldags, elskværdig og godmodig

ud; kun når han harcelerede over noget, var der et ejendommeligt ironisk udtryk i hans fine træk; men i dag var han helt forandret.

Der var et udtryk af væmmelse og foragt udbredt over hans ansigt, og i hånden holdt han et sammenkrøllet papir, som han krampagtigt bevægede frem og tilbage.

"Hvad er der i vejen, kære ven?" spurgte Henni, "De ser jo ud, som om der var gået Dem noget imod."

"Å ja," sagde Møller, "det er der også. Jeg har fået en lille eftersmag fra den store dinér, og den er temmelig bitter. Vil du vide, hvorledes den smager?"

Møller foldede papiret ud, vendte sig mod Henni og sagde med lav stemme: "Nu skal du høre, hvor lumpen sådan en rig dame kan være."

"Har hun skrevet til Dem?" spurgte Henni.

"Ja, ikke alene det, men tillige sat mig på porten," sagde Møller roligt, "og det med følgende elskværdige linjer:

> Herr fattiglæge Møller!
> Da jeg har bragt i erfaring, at De underhånden bortsælger de blomster, som jeg tid efter anden sendte Dem til fattige syge på hospitalet, håber jeg at De vil forstå, at jeg i dette forhold finder anledning til at afskedige Dem som min huslæge og lade konferensråd Tang træde i Deres sted. Indlagt følger Deres honorar for de første måneder af året, for hvilket jeg udbeder mig Deres kvittering.
>
> *Lydia von Rabenstein.*"

"Er hun gået fra forstanden?" råbte Henni rasende, "hvor tør hun vove at skrive sådan et brev til en mand som Dem?"

"Ganske simpelt hen, fordi hun ikke kender mig og fordi hun er den, hun er. Jeg har et helt livs erfaring bag ved mig, og jeg skal fortælle dig, hvorledes disse rige folk tænker. Hvis man indlader sig i den mindste forretningsforbindelse med dem, er deres første tanke den, at man vil snyde dem, og de sætter alle jern i ilden for at opdage, hvorledes man bærer sig ad dermed. For mig er denne sag af en yderst pinlig natur. Jeg har handlet efter mit eget initiativ. De penge der kommer ind for hendes forbandede blomster, står altså ikke opført på sygehusregnskabet, ligesom der heller ikke findes noget om de småsummer, jeg har uddelt til fattigfolk i stedet for at sætte buketter ved deres senge. Jeg kan altså ikke rense mig ved at sende sygehusregnskabet, og hun bliver naturligvis ved sin mening, at jeg er en gemen gammel snyder, som hun kan smide på døren med et uforskammet brev. Hendes honorar sender jeg selvfølgelig tilbage, men videre kan jeg ikke foretage i sagen."

"Ja, så skal jeg min tro tage sagen op!" råbte Henni. "Tror De, at jeg vil finde mig i at De, som er en af de hæderligste mænd jeg nogen sinde har kendt, skal stemples som snyder af sådan en kludemadam? I morgen den dag gør jeg visit hos hende, leverer hende v. Spies' digt og fortæller, hvad pengene ved blomsternes salg er blevet anvendt til, og så kan De tro, at jeg skal læse hende teksten."

"Kære ven," sagde Møller med sit mest ironiske smil, "lad bare være at læse teksten for rige folk; thi det nytter ikke det allermindste. Derimod vil jeg give dig et godt råd – besørg aldrig kommissioner for den slags mennesker, indlad dig aldrig

i noget som helst pengeforhold med disse kræmmere, og gør overhovedet aldrig disse rigmænd nogen tjeneste; thi for det første vil de anse det som en selvfølge, at du ligger på maven for dem, og dernæst vil de tro, at din tjenstvillighed har et underlag af egoisme, for at de skal tjene dig igen.

Hjælp fattige folk, Henni, søg de trængende op og giv dem hvad du kan efter evne; men kast dit had og din foragt på disse storborgere, som ikke kender noget andet mål for menneskeheden end at opnå rang og titler, og som synker bestandig lavere, jo højere deres obligationsbunker vokser.

For resten er det jo også din forbandede skyldighed at gøre visit hos generalinden; thi som bekendt er det jo her i København skik og brug, at man pænt går op og siger tak for mad, når man har været til en middag; gør man ikke det, bliver man ikke bedt mere."

"Ja, så bliver jeg helst borte!" råbte Henni leende; "men i morgen går jeg derop og siger hende sandheden lige op i øjnene, lad så bomben eksplodere som den kan."

"Take it coolly," sagde Møller og rejste sig op. "Du er en hedspore og løber dig kun en staver i livet."

Da generalinden den følgende formiddag havde indtaget sin sædvanlige plads i salonen for at modtage visitter, blev hun meget overrasket ved at høre Pierre melde: "Herr Falk". Hun rejste sig op, glattede sin kjole og tænkte i første øjeblik på at nægte sig hjemme; men inden hun fik sagt Pierre besked, trådte Henni aldeles ugenert ind ad døren, og så var han ikke en gang i visitdragt.

"Må jeg takke for sidst," sagde han, "det var virkelig et overmåde smukt selskab."

"Finder De?" spurgte generalinden spidst, "jeg troede ikke De befandt Dem vel imellem os?"

"Å jo," sagde Henni med en munter latter, "der var såmænd originaler nok til at more sig over, og især var der jo kammerjunker v. Spies, han er mageløs."

"Ja, han har et overordentlig stort talent," svarede generalinden fornemt, "det er det, der har bragt ham op på kammerjunkerpladsen."

"Det betvivler jeg såmænd ikke," sagde Henni. "Tør jeg ikke, som erindring om hans åndfulde improvisation, levere Dem medfølgende digt, der på en ganske mærkværdig måde ligner det, som v. Spies digtede i øjeblikket."

Generalinden kastede et blik på papiret, blev grå i ansigtet og spurgte skarpt: "Hvor har De taget det?"

"Jeg har ikke taget noget," sagde Henni, "jeg har fået det."

"Af hvem?"

"Af doktor Møller, det lå i hans frakkelomme, da han kom hjem."

"Nå, doktor Møller," sagde generalinden med den mest foragtelige betoning. "Ja kan han sælge mine blomster, så kan han vel også stjæle kammerjunkerens digt."

Henni fo'r rasende op af stolen og ville have givet et aldeles uforbeholdent svar; men i samme øjeblik slog Pierre fløjdørene op og meldte med høj stemme: "Herr baron v. Zittow."

Henni blev stående, som om han havde fået en prop i munden; thi det syn der nu åbenbarede sig for ham, var vel i stand til at slå ham med forbavselse.

Med sirlige dansetrin trådte baron v. Zittow ind i salonen. Han var iført jagtdragt, bar en mørkegrøn vams med mørke perlemorsknapper, pludderbukser, og hans tynde lægge var omsluttede af lædergamacher, der kun halvt dækkede over de blanke, lakerede støvler. I hånden holdt han en spidspuldet jægerhat med ørnefjer, og idet han med et sirligt buk lagde denne fra sig på bordet, greb han generalindens hånd, kyssede den og sagde:

"Ah ma chère générale! Je suis ravi de vous voir. Comment vous portez vous?"

"Ah, je me trouve très benement!" svarede generalinden med et sukkersødt smil. "Je attends toujours votre présence avec désir."

Henni var lige ved at kvæles ved denne mundfuld fransk, men betvang sig, bukkede for baronen og satte sig atter til rette i stolen.

"De må undskylde, kære generalinde," fortsatte baronen, "at jeg møder i en så uciviliseret dragt; men jeg kommer lige fra kongejagten i Kongelunden, hvor jeg har været så heldig at nedlægge to fasaner, som min jæger vil bringe Dem i eftermiddag."

"Jeg troede ikke, baronen var jæger," sagde Henni uforbeholdent.

"Å, hvorfor ikke det?" spurgte baronen med en fornem håndbevægelse imod den unge maler.

"De er jo så nærsynet, at De har meget ondt ved at bedømme de kunstværker, som sendes Deres bestyrelse af legatet."

"Ah, mon chèr," sagde baronen nonchalant, "nærsynethed har i vore dage intet at sige, man behøver jo blot at bruge lorgnet."

"Å ja," sagde Henni, "når lorgnet kan gøre det, så er der såmænd kunstkendere nok i Danmark."

Baronen så skarpt på ham, strøg sig over panden og sagde: "Å ja, nu husker jeg det! De var vist en af ansøgerne sidste gang?"

"Ja, med Akademiets anbefaling," svarede Henni.

"Ja, man kan jo ikke tage hensyn til disse anbefalinger," vedblev baronen i en fornærmet tone. "Det kommer jo an på, hvem man er gode venner med; man må danne sin dom selvstændigt, det plejer jeg altid at gøre."

"Ja, det kan man mærke," svarede Henni, "det var vel også derfor at Hjalmar Jensen fik legatet."

"Ja, han er en meget beleven og meget lovende ung mand," udbrød baronen skarpt. "Det er ikke gjort med kunst alene, man må også have chic – –" og for at afbryde samtalen, vendte han sig til generalinden, pegede ud i salonen og sagde: "Det er et mageløst billede af Krøyer, som generalinden der har erhvervet sig."

Henni fulgte hans håndbevægelse og udbrød: "Det billede er ikke af Krøyer, men af Bloch."

Baronen vendte sig med et rasende blik mod Henni og sagde i en uforskammet tone: "Må jeg bede Dem ikke at afbryde mig, det forstyrrer min tankegang."

"Om forladelse, herr baron!" sagde Henni med sit mest ironiske smil. "Jeg troede ikke, at De var i besiddelse af en sådan værdigenstand."

Baronen fo'r rasende op og råbte: "Min herre! Må jeg bede mig fritaget for personlige fornærmelser, især når de kommer fra sådan en personage som De."

Det gav et sæt i Henni. Han fo'r op af stolen, målte baronen fra top til tå og sagde: "Personage! Tror De, herr baron, at De har ringeste begreb om, hvad en kunstner er? Det er vistnok meget sjældent at nogen siger Dem sandheden; men netop for en gangs skyld skal De høre den. De er en fladpandet idiot og en smalsporet aristokrat, som kun duer til at skyde fasaner i Kongelunden."

"Herr Falk!" udbrød generalinden med en majestætisk håndbevægelse, "må jeg bede Dem øjeblikkelig at forlade min salon, hvor man efter Deres udtalelser kan mærke at De ikke hører hjemme."

"Med største fornøjelse," svarede Henni; "men inden jeg går, har jeg også et par ord at sige Dem. De har tilsendt min gamle ven, doktor Møller, et brev, hvori De beskylder ham for at drage smudsig fordel af de halvvisne blomster, som De tilstiller ham efter Deres middage; medens sandheden er den, at doktor Møller fordeler de indkomne penge til de mest trængende patienter, når de forlader sygehuset. En så gemén tænkemåde røber hvad De er – – en ganske ordinær kludekælling, som har skrabet sine skillinger op af alle de skarndynger, der dækker over de københavnske lossepladser."

Generalinden gav et hysterisk skrig, blev askegrå i ansigtet og sank med udråbet: "Å, jeg dør!" tilbage i sin lænestol.

Baronen stod først som lamslået af rædsel, men pludselig samlede han sig og råbte: "Uforskammede karl, som tør fornærme en af de ædleste kvinder jeg kender. Vil De øjeblikkelig forlade salonen, eller jeg kaster Dem på døren."

"Det kan De ikke, herr baron," sagde Henni, "men hvis De tror, at jeg finder nogen glæde i at blive her, så tager De fejl.

Farvel, vil De bringe Hjalmar Jensen min ærbødige hilsen."

Næppe havde Henni forladt salonen, før baronen bøjede sig over generalinden, lyttede til hendes åndedræt og hviskede: "Kære generalinde, kom til Dem selv! De skal i mig finde en ven og beskytter ikke alene her, men for hele livet."

Det gav et pludseligt ryk i den besvimede dame; hun trak vejret dybt, slog øjnene op og hviskede: "For hele livet, kære baron, er det sandhed?"

"Parole d'honneur!" sagde baronen og greb hendes hånd, som han ærbødigt kyssede. "Intet skal være mig mere dyrebart end at beskytte Dem mod alt det onde, som verden er så fuld af. Jeg vil være Deres trofaste ridder for hele livet, såfremt De tillader det."

Generalinden sank tilbage, lukkede øjnene og lå et øjeblik som i en drøm. Oppe i skyerne svævede den gyldne baronkrone sammen med tanken om, at hun nu ville komme til det hof, der havde været hendes livs højeste mål. Også baronen havde sine stille tanker i dette højtidelige øjeblik. Han så, at generalindens guld som en frugtbargørende strøm ville gyde sig over hans forstyrrede regnskaber og fri ham for den administration, hvormed han længe havde været truet.

Han bøjede sig atter over hende, kyssede hende på panden og hviskede: "Elskede Lydia! så følges vi ad."

Således vender Forsynet den sorteste ondskab til den ædleste kærlighed, og Henni, som rasende fo'r hen ad vejen, tænkte mindst af alt på, at han ved sin dommedagsprædiken havde forenet to elskende hjerter.

10. "Det genvundne paradis"

"Nå, hvorledes spændte visitten så af?" spurgte gamle doktor Møller, da Henni kom farende ind i havestuen. "Du ser mig så altereret ud, min unge ven."

"Å," udbrød Henni, "endelig har jeg da fået luft."

"Det synes du ellers ikke at mangle," sagde Møller, "jeg har kendt meget få, der forstår den kunst at fare således til vejrs som du."

"Ja, De har ret," sagde Henni noget mere dæmpet, "muligvis har jeg båret mig dumt ad, men det får være det samme. Jeg har brændt mine skibe, kastet broen af; men til gengæld har jeg den trøst, at have sagt sandheden rent og fuldt ud."

"Det er en dårlig trøst," sagde Møller. "Bliv ved at sparke ud til højre og venstre, gør dig rigtig uvenner med de fine og fornemme, så skal du se, hvorledes du bliver sejlet agterud."

"Det får være det samme." Sagde Henni. "Jeg hører ikke til de naturer, der lader sig træde på nakken af den første den bedste pengeparvenu. Længe nok har jeg døjet og tålt denne kludekællings hån og tilsidesættelse, nu kan hun sejle Fanden i vold med hele sit fornemme slæng."

"Ja," sagde Møller, "men efter den søde kløe kommer den sure svie, hun kunne dog muligvis hjælpe dig til et eller andet, når det kneb."

"Ja, med en tiøre," sagde Henni, "og en vissen blomsterbuket, mere har hun vist ikke at give bort."

Møller rejste sig, gik hen til sit skrivebord og sagde: "Lad os nu ikke tale mere om det. Du har handlet som den galning du er."

"Jeg er ingen galning!" råbte Henni, "jeg hylder de bekendte ord:

> Hvo som uret kan forglemme,
> som ej lyder hadets stemme,
> er en usling, sin skæbne værd."

"Det lyder meget kønt i en opera," sagde Møller, "men i livet går det ganske anderledes til. Stikker du til de andre, må du finde dig i, at de stikker igen, og så kommer det an på, hvem der har den skarpeste dolk."

"Å, min er skarp nok.

Hvad er det for et stort brev, som ligger der?"

"Ja, Gud må vide det," sagde Møller. "Det er fra det italienske konsulat og stilet til dig."

"Til mig," udbrød Henni forbavset. "Hvad har det italienske konsulat med mig at gøre?"

"Det ved jeg ikke," sagde Møller, "men brevet er virkelig til dig."

"Å," udbrød Henni smertelig berørt, "der er da vel ikke hændet en ulykke dernede på Ischia? Da jeg fik perlebåndets sande værd at vide, skrev jeg til gamle Giovanni og fortalte ham, hvorledes hans gave på ny havde frelst mig fra nød. Muligvis har han ikke kendt min adresse og lader gennem konsulatet høre fra sig."

Henni brød brevet, foldede det ud og læste:

> "Fra præfekturet i Casamicciola på øen Ischia, har det italienske konsulat i København modtaget en skrivelse, hvori det opfordres til at søge nærmere kundskab om en ung maler Enni Falcone, der

tillige med sin hustru har opholdt sig på øen i afvigte sommer. Da konsulatet formoder, at der ved dette italienske navn sigtes til Dem, anmodes De om at indfinde Dem på konsulatets kontor, hvor nærmere oplysning vil blive Dem meddelt, såfremt De medbringer de fornødne legitimationspapirer.

Det italienske konsulat i København.

"Hvad i al verden kan dog alt dette betyde?" udbrød Henni, "der må være hændet noget alvorligt dernede. Tror De jeg kan træffe den italienske konsul i dag?"

Møller så på sit ur og sagde: "Når du tager af sted lige straks – men skynd dig! Også jeg er nysgerrig efter at få at vide, hvad denne mærkelige tilsigelse kan betyde."

Da Henni efter et par timers forløb atter vendte tilbage til villaen, så han så bleg og forstyrret ud, at Møller bekymret spurgte: "Hvad er der i vejen, Henni? Du har vel ikke fået dårlige efterretninger fra konsulatet?"

Henni greb Møllers hånd og sagde bevæget: "Min anelse er gået i opfyldelse. Gamle Giovanni er død, og nu er Lili vigne-ejer og jeg hotelvært."

Møller så aldeles forbavset på ham og spurgte: "Er du gået fra forstanden?"

"Ja, jeg er lige ved det," svarede Henni; "en lykke, der således kommer dumpende ned fra himlen, kan nok bringe den bedste ud af fatning."

"Men så fortæl dog," sagde Møller utålmodigt, "hvad sagde de deroppe?"

"Man meddelte mig først, at gamle Giovanni var død, og efter at jeg havde legitimeret mig tilstrækkeligt, rakte konsulen mig følgende testamente, som i al sin korthed lyder således:

"Jeg Giovanni Batista kundgør herved som min sidste vilje, at jeg overdrager den mig tilhørende vigne på St. Nicola til signorina Lili Falcone som tak for al den godhed hun har vist mig. Min part i Villa Vitarna overdrager jeg efter overenskomst og samtykke af min ven signor Vitarno til maleren Enni Falcone. Jeg håber, at han og hans hustru vil indvillige i dette mit testamentes bestemmelse, og idet jeg sender dem min sidste hilsen, håber jeg, at Madonnas roser må blomstre for dem og bringe dem lykke."

Møller stod som forstenet. Endelig sagde han med bevæget stemme: "Herregud, Henni, så skal vi atter skilles? Jeg havde håbet, at du ville blive her hos din gamle ven og følge ham til hans grav."

Henni så bevæget på Møller og svarede: "Kære ven, vi behøver jo ikke at skilles. Følg De med os, så skal De se, at "Villa Vitarna" er noget helt andet end "Villa Valby"."

Møller så tankefuld hen for sig, tav i nogle minutter, men endelig sagde han: "Ja, du har ret! Der er forbandet småt herhjemme, og efter alt det som der er passeret med generalinden, kan jeg være vis på, at hun af al kraft vil søge at skade mig. Jeg har altid holdt mit skjold blankt; men at det nu skal plettes af denne giftige spyflue, kan jeg ikke finde mig i. Følge med dig straks kan jeg naturligvis ikke, det forbyder både

min stilling ved sygehuset og min private praksis her. Jeg vil indgive min ansøgning om afsked som fattiglæge og meddele mine patienter, at jeg ikke praktiserer længere end til nytår. Når jeg så har fået min villa solgt og mine øvrige forhold ordnede, kan jeg være nede hos eder når Madonnas roser blomstrer på ny."

Der hvilede en lys majdags glimrende solskin over Neapel. Folkelivet på gaderne begyndte at tage fart. Efter vinterens stilhed begyndte skarer af rejsende at befolke de uddøde hoteller; men nede ved havnen var livet dog allerstærkest; thi damperen til Ischia lå parat til afgang, og dækket myldrede af disse bronzebrune skikkelser, som vendte tilbage til deres ø efter at have solgt deres frugter og blomster.

Der var to fremmede om bord. De stod ude i forstavnen hånd i hånd, stirrende ud i det fjerne, hvor Capri og Ischia fortonede sig som et drømmesløret fata morgana. Så lød damppiben, skibet tog fart, klarede Procida, og nu steg Ischias høje, mørkebrune klippekyster mere og mere tydeligt op af det dunkelblå hav.

"Nu er vi der snart," hviskede Lili. Henni trykkede tavs hendes hånd; men der var i det håndtryk noget, som sagde langt mere end ord. Nu drejede man omkring forbjerget Monte Vico.

Det venlige Casamicciola med sine kridhvide bygninger og pragtfulde villaer trådte mere og mere tydeligt frem. Damppiben klang, ankeret faldt, man var ved målet.

Den første båd skød pilsnart fra land. Ved roret sad signor Vitarno. I stavnen stod Hennis fører Francesco og råbte på langt

hold: "Velkommen, signor Falcone, til vor ø!"

Båden lagde klods op til falderebstrappen, Vitarno steg ilsomt op, omfavnede Henni, kyssede hans kind og vendte sig så mod Lili, idet han med sin bløde, sonore stemme sagde: "Velkommen signorina, så ses vi da igen!"

Rejsetøjet langedes ned i båden, Lili og Henni steg ind under solsejlet, og få minutter efter landede de ved Casamicciolas marina, hvor Francesco præsenterede sine muldyr, der til ære for gæsterne havde klokker om halsen og fjerbuske i panden.

Så gik de op til villaen, hvor Vitarno førte dem ind i deres værelse og sagde: "Når De har gjort toilette, beder jeg Dem komme ned i haven, jeg har en lille overraskelse til Dem."

"Hvor han er god," hviskede Lili til Henni, "og hvor disse folk her på Ischia dog er venlige. Hvad tror du, han vil overraske os med?"

"Det vil tiden vise," sagde Henni smilende; "men hvis du ser for mildt til signor Vitarno, bliver jeg på ny jaloux."

"Ja, det ville passe godt nu, da du er hans kollega," lo Lili; "men skynd dig, jeg længes efter at se, hvad han har beredt os."

Da de trådte ned i haven, stod signor Vitarno og ventede. Han bød Lili armen, og nu gik det ud til den yderste pynt, hvor der på klippens rand var bygget en loggia. Der stod et festbord dækket, og midt på det hævede sig en stor vase fuld af Restitutas hellige liljer.

"Kan De huske, da vi spiste her sidst?" spurgte Vitarno, "det er nu snart et år siden."

"Det glemmer vi aldrig," svarede Lili. "Alt er i dag som dengang; men hvor sørgeligt, at vi skal savne vor gamle Giovanni."

"Hvorledes døde han?" spurgte Henni med lav stemme.

"Ganske som han havde levet," svarede Vitarno, "stille og ubemærket. En morgen kom han ikke ned fra bjerget, og jeg gik da op for at se til ham. Han sad ved et bord med hånden under kinden, som om han sov, og foran ham lå et stort dokument; men da jeg spurgte ham, hvad det indeholdt, svarede han ikke – han var død.

Der var over hans ansigt et mærkeligt, forklaret udtryk, og da jeg greb dokumentet så jeg, at det var hans sidste vilje, som jeg da overleverede til præfekturet i Casamicciola, der besørgede det videre til Danmark. Hans bestemmelser kender De jo."

Henni rakte Vitarno hånden og sagde: "Min hustru tager imod villaen, men jeg duer ikke til at være hotelvært, dertil er jeg både for springsk og for ilsindet."

"Det behøves heller ikke," svarede Vitarno, "jeg skal gerne styre det hele, og den andel, som efter Giovannis testamente tilfalder Dem, kan De være sikker på. Ved De, at om otte dage har vi den første maj, så skal jeg sørge for Madonnas roser, og jeg håber De denne gang bedre vil forstå dem."

Da solen hældede mod sin nedgang, holdt Francesco atter uden for villaen med tre af sine pyntede muldyr. Fod for fod gik det nu op ad bjerget, hvis haver og villaer rødmede i den nedgående sols stråler. Akacierne duftede, myrterne sendte deres ejendommelige vellugt i vejret, og fra de tætte laurbærhække begyndte nattergalene at slå. Efter en halv times ridt nåede de villaen, og med en følelse halvt af glæde, halvt af vemod trådte Lili ind gennem dens gitterport. Alt var som for et år siden. Palmerne viftede med deres lange, fingrede blade, de store kaktus blomstrede, de grønne firben løb omkring på de

brune tufvægge, og fontanen i midten af haven sendte sine sprudlende stråler højt i vejret.

"Her er jo slet ingen forandring sket," sagde Henni, "alt er ganske som da vi var her sidst."

"Ikke ganske," sagde Vitarno med dæmpet stemme. "Haven har fået en gæst, som jeg ved De med kærlighed vil huse."

"Hvilken?" spurgte Henni forundret.

"Følg med mig," sagde Vitarno og pegede mod havens baggrund, hvor den varme kilde sprang ud højt oppe fra klippen. Her var plantet et par unge cypresser, som ikke havde været der tidligere. En grotte var hugget ind i klippen, og i dens baggrund så man på klippevæggen en hvid marmorplade, hvorpå der stod de romerske katakombers simple ord:

"Her hviler Giovanni. Han slumrer i fred."

Det unge ægtepar stod tavse, Lili græd stille; men Henni sagde:

"Denne plet skal være os hellig, hver dag skal min hustru bringe Madonnas roser til Giovannis grav."

Solen var ved sin nedgang og gød en strøm af brændende purpur hen over golfens mørkeblå bølger. De små ildfluer begyndte deres lysende flugt, nattergalens triller klang op til dem fra dalen, da de tavse forlod haven for at begive sig op til villaens loggia.

Vitarno ønskede dem god nat; men Henni og Lili kunne ikke rive sig løs fra al den skønhed, som de øjnede fra denne plet. Dybt under dem lå Casamicciola-dalen. Den så her oppe fra højden ud som en urtegård fuld af blomster og hvide, skinnende monumenter. Så gled blikket hen over øens nys udsprungne vinhaver for at tabe sig ud over det uendelige hav,

hvor solen nu kun viste sin øverste rand. De hvide, trekantede latinersejl skinnede i den nedgående sols stråler, og langt ude så man Ponza-øerne som svømmende skyer.

Længe stod de to og stirrede ud i det fjerne. Da greb Henni sin hustrus hånd og sagde: "Her er et paradis."

"Ja," svarede Lili, "for her er ingen piger."

"Nej," svarede Henni og hviskede, idet han omfavnede hende, "heller ingen generalinder."

Om "Pigesorger"

Forfatter: Vilhelm Bergsøe (1835-1911).
Første udgave: Vilhelm Bergsøe: *Pigesorger. En Nutidsroman.* Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, København og Kristiania 1910. Denne udgave efter førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter førsteudgavens omslag.

ISBN 978-87-7628-285-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-521-1 (Ølstykke 2017).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk